FOLIO
QL45
.E2
1776
v.4

VERZAMELING
VAN
UITLANDSCHE EN ZELDZAAME
VOGELEN,
BENEVENS EENIGE VREEMDE
DIEREN EN PLANTGEWASSEN:

IN 'T ENGELSCH NAAUWKEURIG BESCHREEVEN EN NAAR 'T LEVEN MET KLEUREN AFGEBEELD,
DOOR
G. EDWARDS EN M. CATESBY:

VERVOLGENS, TEN OPZIGT VAN DE PLAATEN MERKELYK VERBETERD, IN 'T HOOGDUITSCH UITGEGEVEN
DOOR
J. M. SELIGMANN.

THANS IN 'T NEDERDUITSCH VERTAALD EN MET AANHAALINGEN VAN ANDERE AUTHEUREN VERRYKT, DOOR
M. HOUTTUYN, MEDIC. DOCTOR.

V.4?

VIERDE BAND,
BEHELZENDE
HET ZEEVENDE EN ACHTSTE DEEL.

Te AMSTERDAM,
BY JAN CHRISTIAAN SEPP, Boekverkooper.
MDCCLXXVI.

Mo. Bot. Garden.
1902.

AAN

DEN WEL EDELEN GELEERDEN HEERE

DEN HEERE

ABRAHAM KAPPELHOFF,

MEDICINÆ DOCTOR.

GROOT KENNER EN LIEFHEBBER DER

NATUURLYKE HISTORIE;

WORD MET WAARE HOOGACHTING

DIT ZEEVENDE EN ACHTSTE DEEL

DEEZER NEDERDUITSCHE UITGAVE

DER UITLANDSCHE VOGELEN

VAN EDWARDS EN CATESBY,

EERBIEDIGST OPGEDRAGEN

DOOR

ZYN WEL EDELENS

onderdanig bereidwillige Dienaar

JAN CHRISTIAAN SEPP.

VERZAMELING
VAN UITHEEMSCHE EN ZELDZAAME
VOGELEN.

ZEVENDE DEEL.

PLAAT I.

De gekroonde Adelaar (1).

Deeze is omtrent een derde part kleiner dan de grootste Arenden, die wy in Europa hebben, maar hy schynt niet minder sterk en dapper te zyn dan de anderen.

De Bek, en de Huid, die het opperste van de Bovenkaak bedekt, het Wasch genaamd, waar in de Neusgaten geplaatst zyn, hebben een donkere Kleur. De hoeken van den Bek loopen ver agterwaards onder de Oogen, en zyn geelachtig, de Oogkringen roodachtig Oranje-Kleur. Het voorste van den Kop, de plekken daar de Oogen in staan, en de Keel, zyn gedekt met witte Vederen, doorzaaid met kleine zwarte Vlakjes. Het agterste van den Hals en van den Kop, de Rug en de Wieken, zyn donker of zwartachtig bruin, de buitenste randen der Vederen helder bruin, de Slagpennen donkerer dan de andere Veders der Wieken. De bovenrand en de tippen van eenigen der kleinste Dekvederen, zyn wit. De Staart is bruin, met zwarte Banden overdwars, van onderen donker en licht graauw. De Borst is roodachtig bruin, met groote zwarte Vlakken overdwars aan de zyden. Het Lyf en de Dekveders onder aan de Stuit, zyn wit met zwarte Vlakken. De Bouten, en de Pooten tot aan de Voeten toe, zyn met witte Vederen gedekt, die een sierlyke sprenkeling hebben van ronde zwarte Vlakken. De Voeten en Klaauwen heeft de Vogel zeer grof en sterk: de Voeten gedekt met Schubben van een heldere Oranje-Kleur, de Klaauwen zwart. Hy verheft de Veders aan het agterste van den Kop in de gedaante van een Kuif of Kroon, en daar van heeft hy zynen naam.

Ik zag deezen Vogel, in 't jaar 1752, levendig op de Kermis van St. Bartholoméus, te Londen, en maakte 'er een Aftekening van. De Man, die hem hadt, verhaalde my, dat dezelve overgebragt was van de Kust van Guinée in Afrika: welk Berigt ik geloof aan slaa, alzo hetzelve my sedert bevestigd is door den Heer PENWOLD, woonende op Garlick-Hill te Londen, alwaar ik twee anderen van deeze zelfde Soort van Vogelen zag, die van daar gekomen waren. BARBOT maakt in zyne *beschryving van Guinée*, in Folio te Londen Anno 1746 uitgegeven, pag. 218, gewag van een Vogel, dien hy de *Gekroonde Arend* noemt, zeggende daar van alleenlyk: „ Hier ontbreeken geen Arenden: ook verschillen zy niet van de „ genen, welken men in Europa heeft; hoewel sommigen niet volkomen eveneens „ zyn. De Prent verbeeldt eenen van deeze laatste Soort, welken men zeer zeld-

„ zaam

(1) Aquila coronata. EDW. *Av.* V. p. 31. T. 224. Aquila Africana cristata. BRISS. *Av.* I. p 448. Falco coronatus. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 42. S p. 1.

„ zaam ergens anders vindt dan in de Provincie van Akra, alwaar dezelve genoemd „ wordt de Gekroonde Arend ". Uit dit zeggen kan niets opgemaakt worden, zonder het Oog te slaan op de Afbeelding, welke hy daar van geeft, alwaar de Vogel een Kuif op den Kop heeft, veel naar die van den onzen gelykende: maar zyne Afbeelding is zeer ruuw en onnaauwkeurig, hebbende geen Stippen noch Vlakken. ASTLEY heeft, in zyne *Verzameling van Reizen*, Vol. II. p. 722, BARBOTS beschryving en afbeelding van deezen zelfden Vogel geplaatst; doch alzo uit geen van beiden veel kundigheid dienaangaande te haalen is, zo merk ik het aan als een Voorwerp, dat tot nog toe niet wel is afgebeeld of beschreeven.

PLAAT II.

De blaauwe Valk en de kleine bruine Haagdis (2).

Deeze Vogel is tot minder dan de helft van zyne weezentlyke grootte, in alle Afmeetingen, verkleind. Zyne Wiek, geslooten zynde, hadt de langte van 13 Duimen, daar dezelve, in deeze Afbeelding, weinig meer dan 6 Duimen lang is, en de andere Lighaams deelen verschillen in de zelfde evenredigheid; waar uit men de Lighaamelyke grootte van den Vogel, ten opzigt van anderen, kan berekenen. Hy scheen my omtrent zo groot te zyn als een gemeene Kraay. De Haagdis is in de Natuurlyke grootte voorgesteld. Beiden zyn zy, op de Plaat, onmiddelyk naar 't Voorwerp gegraveerd.

Deeze Valk heeft een ranke en vlugge Gestalte, gelyk de Sperwer. Zyne Pooten zyn lang en dun, tegenstrydig met het grove Arendachtige postuur van veele Vogels onder de Valken. Men moet hem in de Afdeeling der genen, die men *lang-gewiekte* noemt, plaatzen. Hy heeft den Bek zwart en een weinig gegolfd, doch niet getand, aan de zyden of kanten van de Bovenkaak. De Neusgaten staan in het witte Wasch, dat den Grondsteun des Beks, van boven, bekleedt: de Oogkringen zyn Oranje-kleur: de Huid aan de hoeken van den Bek, als ook aan de Oogleden, is geel. De Kop, Hals, Rug, een gedeelte der Wieken en de Staart, zyn van eene licht blaauwe of Aschgraauwe Kleur, hoedanig men in veele Zee-Meeuwen waarneemt, loopende een witte streek onder de Keel door, van het eene Oor tot het andere. De buitenste helft der Slagpennen is zwart, met witachtige punten; terwyl de rand van de Wiek en haare binnenste Dekvederen wit zyn, zo wel als de Buik, Schenkels, Stuit en Dekveders onder aan de Staart, als ook de buitenste Staartvederen. De Pooten zyn tot onder de Kniejen gevederd, hebbende, zo wel als de Voeten, een Schubbige Huid, van eene heldere Oranje-kleur, die hun bekleedt, en de Klaauwen zyn zwartachtig.

De kleine bruine Haagdis is over 't geheele Lyf van eene blaauwachtige Kleur, uitgenomen twee bruinachtige Streepen, welke zig wederzyds langs de Rug uitstrekken. Zy is met zwarte Vlakjes aan de bovenzyde gesprenkeld, en aan den Buik lichter bruin, zonder Vlakken. Men vindtze in drooge Heuvels en andere dorre Gronden; omtrent de Wortels van oude Boomen, alwaar zy zig in de Zon blakeren en Vliegen vangen, enz. Ik betrapte eenmaal een van deeze Haagdissen, zo als dezelve aan 't vegten was met een klein Vogeltje, dat op zyn Nest met nieuwlings uitgebroede Jongen in een Wyngaard tegen een Muur zat. Ik onderstel, dat deeze Haagdis de Jongen tot zyn Prooy gemaakt zou hebben, indien hy ze uit het

(2) Accipiter subcœruleus. EDW. *Av.* V. p. 33. T. 225. Falco cyaneus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 42. Sp. 10.

het Neſt had kunnen haalen. Ik zag het Gevegt eenigen tyd aan, doch, toen ik 'er zeer naby kwam, liet de Haagdis zig op den Grond vallen en het Vogeltje vloog van zyn Neſt.

De Valk was niet ver van Londen geſchooten, en als iets raars aan den Heer LEMAN, in het Kollegie der Geneeskundigen te Londen, wegens de zeldzaamheid van zyne Kleur, vereerd. Toen men hem eerſt zag, dwarrelde hy aan den voet van eenige oude Boomen, en ſcheen, geduurig aan 't vliegen blyvende, nu en dan met zyne Bek en Pooten tegen de Stammen dier Boomen te kloppen. Men kon de reden hier van niet gisſen, voor dat hy geſchooten was, wanneer men by de twintig der boven beſchreevene Haagdisſen in zyne Krop vondt, die hy liſtig gevangen hadt, door dezelven gezwind te verrasſen. Hierom oordeelde ik het niet oneigen, zulk een Haagdis by hem af te beelden. Die men in zyne Krop vondt, waren ieder in twee of drie ſtukken geſcheurd of gebeeten.

Doktor SHAW heeft, in zyne Reizen door Barbarie en de Levant, een Valk of Havik beſchreeven, door hem *Karaburno* genoemd, welke, zo ik meen, veel overeenkomſt heeft met deezen, en waar omtrent hy de volgende Aanmerkingen mededeelt. „ De Karaburno is een Aschgraauwe Havik, van grootte als onze Bu„ toor of Roerdomp, hebbende een zwarten Bek, roode Oogkringen, korte geele „ Pooten, de Rug vuil Aschgraauw of blaauw, de Pennen der Wieken zwart, „ doch het Onderlyf en de Staart witachtig ". Ik geloof dat die van Doktor SHAW de zelfde Vogel is, als ik beſchreeven heb, en dat dezelve geen Inboorling van Engeland, maar by toeval herwaards overgevloogen zy. Ik denk dat Doktor SHAW de eerſte melding daar van gemaakt, en ik de eerſte Afbeelding daar van aan 't licht gegeven hebbe.

PLAAT III.

De Vrugt van den tammen Sorben-Boom (3).

Deeze Vrugt is hier in zyne Natuurlyke grootte vertoond. Zy groeit by Trosſen of Bosſen, van drie tot zeven of agt ſtuks. Ieder afzonderlyke Vrugt komt voort als een klein geelachtig groen Appeltje, aan de zyde, die naar de Zon gekeerd geweeſt is, rood gekleurd. De geheele Huid is doorzaaid met kleine bruine Pukkeltjes, en het Oog is ingedrukt, gelyk in de Appelen, maar de Steeltjes zyn wat hoekig en niet volkomen rond, gelyk ook de Takken van den Boom. De Vrugt, onryp zynde, heeft eenen zeer wrangen Smaak, doch ryp zynde wordt hy zagt als een Mispel, en krygt de zelfde Kleur, zynde dan zeer aangenaam van Smaak. Deeze Sorben waren op 't end van September in volkomenheid, en hadden vyf Zaaden of Pitten in zig, gelyk de Appelen. Een doorgeſneeden Vrugt en een enkele Zaadkorrel zyn om laag op de Plaat afgebeeld, alwaar die Vrugt zig van binnen als een Appel vertoont, uitgenomen dat het Vleesch een weinig naar den geelen trekt. Anderen zyn van figuur als Peeren, en van deeze heb ik 'er ook een afgebeeld, om het verſchil aan te toonen: dezelven worden zelden zo groot als de anderen, hoewel zy, in alle andere opzigten, de zelfde Soort van Vrugt ſchynen te zyn. De grootſte der Sorben van de eerſte Soort, die ik heb kunnen vinden, was twee Loot zwaar.

Juffr.

(3) Sorbus maxima ſ. Pomifera. EDW. *Av.* V. p. 1. T. 211. Sorbus ſativa. C. B. *Pin.* 415. Sorbus legitima. CLUS. *Hiſt.* I. p. 10. DOD. *Pempt.* 803. TOURNF. *Inſt.* 313. Sorbus Foliis pinnatis ſubtus villoſis. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Tom. II. Gen. 623. Sp. 3. Tamme Sorbenboom. *Nat. Hiſt.* II. D. II. STUK, bladz. 598.

Juffr. BLACKWELL heeft de afbeelding van de Peerachtige Sorben-Vrugt, in haar Kruidboek, I. Deel, Pl. 174, gegeven.

Deeze Sorben kwamen van Hammersmith, een Dorp naby Londen, van waar men een menigte derzelven op de Markt van Covent-Garden bragt, in den jaare 1752; alwaar ikze kogt. Zy waren, niettemin, diestyds nog niet bekend, by onze voornaamste Tuinlieden en Boomkweekers; noch ook by onze keurigste Kruidkundigen omstreeks Londen, die 'er sedert alles wat zy krygen konden van opkogten, om het Zaad te hebben.

De Boom, die deeze Sorben draagt, wordt van de Franschen *Cormier* of *Sorbier*, in 't Latyn *Sorbus*, geheten. Hy is hoog, regt, fraay getakt en bevallig voor 't gezigt. Zyn Bast is ruuw en witachtig: het Hout ziet uit den rooden, is fyn van Draad, taay en zeer goed voor de Draaijers, die 'er Weevers Spoelen en andere dingen van maaken. De Bladen zyn langwerpig, smal, aan den rand gekarteld, van boven groen- van onderen witachtig, en gelyk die van den Esschenboom wederzyds aan een Steel geplaatst, die in een enkeld Blad uitloopt. De Bloemen zyn klein en wit, verscheidene by elkander gevoegd, en ieder uit vyf Blaadjes, die als een Roos geschikt zyn, bestaande. Deeze Boom, een nieuweling in dit Land, is, naar ik verneem, zeer gemeen op zekere plaatsen van Vrankryk, onder anderen omstreeks Angers, daar hy van zelf groeit en men 'er verscheide Soorten van heeft. De Vrugt van de eene Soort wordt in Latyn *Sorbum pyriforme*, en die van de andere *Sorbum pomiforme* getyteld. De meesten onzer Kruidkundigen spreeken van de kragten deezer Vrugten. Zy zyn sterk samentrekkende, inzonderheid voor dat zy haare rypheid bereikt hebben, en alsdan zeer bekwaam om 't braaken en den Buikloop te stempen. Men heeft my gezegd, dat dezelven met voordeel in de Zuidelyke deelen van Vrankryk worden voorgeschreeven, aan de genen, die zig in 't eeten van Druiven of 't drinken van Most of nieuwen Wyn te buiten gegaan hebben. Wy hebben een kleine Vrugt in Engeland, waar van de Boom in 't wilde groeit, geheel in Soort van deeze verschillende, welke van GERARD genoemd wordt *Sorbus torminalis*, en by ons *the Common service-Tree.* Van deeze vindt men, met het Loof, de afbeelding op de naaste Plaat.

PLAAT IV.

De Vrugt van den Wilden Sorben-Boom (4), *in de Hand van een Jongen, die een zonderlinge Huidkwaal hadt.*

In den jaare 1731 werdt aan de Koninglyke Societeit van Londen een Jongen vertoond, wiens Huid door eene Kwaal was aangetast, welke men nergens vondt beschreeven: wordende toen een Berigt daar van, met de Afbeelding van een zyner Handen enz., in de Verhandelingen van de Koninglyke Societeit van Londen, N. 424, aan 't licht gegeven. Die zelfde Persoon liet zig nog in 't jaar 1755 te Londen kyken, onder den naam van de *Stekelvarken-Man*, hebbende een Zoon van hem by zig, in de zelfde staat. Ik zagze toen beiden, en onderzogtze zeer zorgvuldig. De Vader, wiens naam EDUARD LAMBERT is, was te Brandon, in de Provincie van Suffolk, gebooren, zynde thans omtrent veertig Jaaren oud. Het is een welgemaakt Man, het Aangezigt wel gesteld en bloozend hebbende; zo dat, wanneer

(4) Sorbus vulgaris sive Torminalis. EDW. *Av.* V. p. 3. T. 212. Mespilus Apii folio &c. C. B. *Pin.* 454. Sorbus Torminalis. DOD. *Pempt.* 803. Cratægus Foliis cordatis septangulis, lobis infimis divaricatis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Tom. II. Gen. 622. p. 342. Wilde Sorbenboom. *Nat. Hist.* II. D. I. STUK, bl. 587.

neer zyne Handen en Lighaam bedekt waren, hy niet van andere Menschen scheen te verschillen: maar, buiten het Aangezicht en het Hoofd, het binnenste zyner Handen, de zyden en toppen der Vingeren, en de Zoolen zyner Voeten, was zyn geheele Lighaam begroeid met ontelbaare dunne Wrattig uitpuilende verhevenheden, sommigen van boven platachtig, anderen hol, eenigen puntig als een Kegel, anderen onregelmaatig gefatzoeneerd. Zy stonden byna zo digt aan elkander, als de Borstels in een Schuijer, en werden ondersteld eene verlanging te zyn van de Tepelen der Huid, tot de dikte van gemeen tweedraads Touw gezwollen; 't welk zyne Huid zeer ruuw maakte. Deeze Uitwassen hadden een donker bruine Kleur, of waren Roestig zwart, zynde zo styf en Veerkragtig, dat het stryken met de Hand daar over een schor geluid maakte. Op sommige plaatsen waren zy meer dan een half Duim lang, en de algemeene Oppervlakte vertoonde zig redelyk egaal, hoewel zy trapswyze in langte afnamen naar de enden der Vingeren en Toonen toe, alwaar zy geheel verdweenen.

By zyne Geboorte was deeze Man gelyk andere Kinderen geweest, maar na verloop van agt of negen Weeken was zyne Huid geel, vervolgens zwartachtig geworden, en deeze uitpuilingen kwamen eerlang te voorschyn. Toen ik hem zag, vielen zy op eenige plaatsen af, en haar plaats werdt vervuld door anderen van een bleeker Kleur: 't welk, zo hy my verhaalde, Jaarlyks plaats grypt, in eene van de Wintermaanden, en dan is hy genoodzaakt zig eenig Bloed te doen aftappen, om eene Ziekte te voorkomen, die anders het afvallen derzelven vergezelt. Op andere tyden doen zy hem zeer weinig Ongemak aan, dan 't gene uit de drukking van zyne Kleederen op dezelven ontstaat, wanneer zy haaren vollen wasdom bereikt hebben. Hy hadt ook de Kinderziekte gehad en men hadt hem tweemaal de Kwylkuur doen uitstaan, om te zien, of men hem dus van deeze Huidkwaal verlossen zou kunnen. Geduurende de Kinderziekte en onder deeze Operatiën, wierd zyn Vel blank en effen, gelyk dat van andere Menschen; dewyl de ruuwheid 'er afging, maar, op zyne herstelling, kwam de Huidkwaal weder als te vooren. Buitendien is hy altoos redelyk gezond geweest.

De wonderbaarlykste byzonderheid in dit Geval is, dat deeze Man zes Kinderen gehad heeft, die altemaal met deeze zelfde Kwaal behebt waren, en in welken zig de eerste tekenen daar van, insgelyks, op den Ouderdom van omtrent negen Weeken geopenbaard hebben. Een derzelven is thans nog maar in Leven, een aartige Jongen van agt Jaaren, die zig naauwkeurig in de zelfde toestand bevindt als zyn Vader. Hy heeft ook de Kinderziekte gehad, en is, geduurende dien tyd, van deeze Kwaal bevryd geweest. De Hand, op deeze Plaat afgebeeld, is van deezen Jongen naar de Natuur ontleend. Ik vertoon het binnenste van de Hand, zo om het andere te meer te doen uitmunten, als om eenige verandering te maaken, alzo men in de Philosophische Transactiën de Rug van de Hand naar 't Oog geplaatst heeft. Myne Afbeelding vertoont beter de effene Huid binnen in de Hand, en het ruuwe Vel aan de buitenzyde der Vingeren en aan de Vuist. Beneden op de Plaat ziet men eenigen van de Uitwassen door 't Mikroskoop vergroot.

Het schynt my ontwyfelbaar, dat van deezen Man een ras van Menschen voortkomen zou kunnen, 't welk even zodanige ruuwe Bekleedzels had, en, wanneer dit gebeurde, en men kwam te vergeeten wie de Vader was geweest, zo is 't niet onwaarschynlyk dat men dezelven voor een byzondere Soort van Menschen houden zou. Deeze aanmerking zou bykans voet kunnen geeven tot het denkbeeld, dat, indien de Menschen altemaal uit één Geslagt gesprooten zyn, de zwarte Huiden der Mooren, enz. misschien aan een dergelyke Toevallige oirzaak toe te schryven waren (*).

Ik

(*) [Ik weet niet, dat hier nog van eene Toevallige Oirzaak is gesproken. Zo men het aanmerkt als eene Kwaal, den Vader overgekomen, en op deszelfs Zoon voortgeplant, dan is de Vraag, of die Kwaal ook niet

Ik moet hier bekennen, dat dit Berigt grootendeels, hoewel met de vrywillige toestemminge van den Autheur, den Heer HENRY BAKER, mynen verpligtenden Vriend, ontleend is uit een Brief die aangebooden werdt aan, en voorgelezen in de Koninglyke Societeit, in 't jaar 1755; welken ik bevond een zo volkomene beschryving van het gemelde Onderwerp te behelzen, dat ik niet in staat was dezelve te verbeteren of noodig vond iets daar by te voegen (*).

Den Tak van den Wilden Sorbenboom heb ik hier niet alleen bygevoegd, tot versiering en opvulling van de Plaat, maar ook om een misslag te verbeteren, dien men in 't Kruidboek van Juffr. BLACKWELL vindt, alwaar zy, den Lysterbeziënboom afbeeldende, denzelven voor deezen Sorbenboom hadt uitgevent. Zie haar Werk, in 't I. DEEL, pag. 173. Deeze is de *Sorbus Torminalis* van Gerard (†): de Afbeelding heb ik in de Natuurlyke grootte gemaakt. De Bladen zyn in den Zomer groen, en worden tegen den Herfst roodachtig. Hunne gedaante is door de Afbeelding beter uitgedrukt, dan ik door beschryving zou kunnen doen, zynde dit Takje met de Vrugt naar 't Leven getekend. GERARD heeft de Bloemen vyfbladig vertoond, en zegt dat dezelven wit zyn; ik hebze niet gezien. De vrugt is in 't eerst groenachtig, dan ros, en wordt, ryp en murw zynde, van eene bruinroode Kleur. Ieder Vrugt, dwars doorgesneeden, vertoont vier Pitten of Zaadkorrels, die van binnen wit zyn, met een donker roode Schil. Deeze Boom groeit van zelf in de Zuidelyke deelen van Engeland.

P L A A T V.

De zwart en witte Klaauwier (5).

De Afbeelding vertoont den Vogel naauwkeurig in zyne Natuurlyke grootte. Hy heeft den Bek naar den Kop toe taamelyk dik, en naar de Punt verdunnende, van een donkere Kleur. De Bovenkaak is een weinig nederwaards geboogen, hangende met haare Punt over de Onderkaak heen. Ter wederzyde van de Bovenkaak is een kleine inkeeping, by de Punt. De Vederen aan het Grondstuk van den Bek steeken voorwaards uit, bedekkende ten deele de Neusgaten. De Pluimagie over den Kop, het Lighaam, de Wieken en Staart, is met dwarse Baaren zwart en wit getekend; zynde de Dekveders, aan de binnenzyde der Wieken, byna geheel wit, met een weinig zwart verwardelyk daar onder gemengd. De inwaardse baarden der Slagpennen hebben witte Vlakken. De binnenzyde derzelven, zo wel als de onderzyde van de Staart, is byna zo zwart als de bovenzyde, en het getal der Staartvederen is tien. De uitwaardse Vinger van den Voet is by de Poot gehecht aan den middelsten. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donkerbruin. Ieder enkele Pluim, over 't geheele Lighaam, is met dwarse baaren, zwart en wit, getekend: doch die van de Rug hebben naar evenredigheid meer zwart en die van den Buik meer wit. Zie zodanig een Vedertje in een hoek beneden op de Plaat afgebeeld.

Deeze Vogel is in bezitting van den Heer LEMAN, Lid van het Kollegie der Ge-

niet wederom even Toevallig verdwynen zou kunnen, of door Middelen genezen; even als met de Vallende Ziekte plaats heeft. En dus schynt de Zwartheid der Negeren of de Roodheid der Wilden, waarschynlyk niet toevallig, hier mede niet te strooken.]

(*) [Dit Vertoog vindt men in de *Philos. Transact.* voor dat zelfde Jaar, bladz. 21, zynde deeze Afbeelding van den Heer EDWARDS, daar nevens, gecopieerd, in Plaat gebragt. Dus moet men wel letten, dat de Waarneeming van deeze Kwaal niet van gedagten EDWARDS is, maar van den Heer BAKER.]

(†) *See his Herbal by* JOHNSON, Lond. Ann. 1636. p. 1471.

(5) Lanius sive Collurio Surinamensis, ex albo & nigro variegatus. EDW. *Av.* V. p. 35. T. 226. Lanius Cayanensis striatus. BEISS. *Av.* II. p. 187. T. 29. f. 3. Lanius doliatus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 44. Sp. 16.

Geneeskundigen te Londen. Hy was zeer wel opgezet bewaard, en hem gegeven als een inboorling van Suriname, in Zuid-Amerika. Ik had hem onder 't bewerken van deeze Plaat in handen, om hem met de grootste naauwkeurigheid te kunnen in Afbeelding brengen.

Een fraaije Chineesche Kapel.

De kleine zwart en witte Kapel, daar by gevoegd, is uit China afkomstig, en maakt een gedeelte van myn kleine Verzameling uit. Haar Wieken zyn van boven zwart of zeer donker bruin, schuins van de eene naar de andere zyde getekend met Roomkleurige Banden. De Kop en 't Borststuk is zeer schoon rood; zynde het overige des Lighaams, tot aan het uiterste end, Hemelschblaauw. Dit Blaauw loopt een weinig wegs in het Zwart der langste Wieken, ter plaatse daar dezelven aan het Lyf gewricht zyn. Van onderen is deeze Kapel eveneens getekend als van boven, uitgenomen dat de Kleuren wat flaauwer zyn.

PLAAT VI.

De groote Hoorn-Uil van Athene (6).

Deeze Afbeelding is getekend naar den leevenden Vogel, dien ik genoodzaakt was zeer veel te verkleinen, om hem in 't bestek van myne Plaat te kunnen brengen. Het Origineel is van de tweede grootte, als kleiner zynde dan de groote Arend-Uil, die te Londen verscheide Jaaren in 't Leven gehouden is door Sir HANS SLOANE, en aan de Natuurbeminnaars van dien tyd zeer wel bekend was; van den Jaare 1730 naamelyk tot 1740. Een Maatstok regt overend naby den Vogel op zyn Stok zettende, zo als dezelve in het hier afgebeelde postuur zat, bevond ik dat zyne hoogte over de zeventien Duimen ware. Daar uit kan de Leezer opmaaken, hoe veel dezelve hier in Afbeelding is verkleind.

De Bek is zeer haakig en aan het Grondstuk ten deele gedekt met kleine graauwachtige Vederen, gelyk Haair, die voorwaards uitsteeken. Dezelve heeft, zo wel als de Klaauwen, eene donkere of zwartachtige Hoornkleur. De Oogen zyn, (gelyk in alle de Soorten van Hoorn-Uilen, welken ik gezien heb,) van een sierlyke Goudkleur, met zwarte Appelen. Het Aangezigt is plat, gelyk in 't geheele Geslagt der Uilen; en van eene witachtig graauwe Kleur; in den geheelen omtrek bepaald door donkere of zwarte Streepen en Vlakken. De Hoornen of Ooren bestaan alleen uit Vederen, welken de Vogel naar believen kan overend zetten of byna plat nederleggen. Zy zyn bruin aan de bovenzyde, en van onderen zwart, welke zwartheid onmiddelyk boven de Oogen valt, welke bovendien met eene donkere Streep omringd zyn, even of de Natuur dus derzelver luister meer had willen doen uitsteeken. De Pluimagie van den geheelen Vogel is vaal bruin, met zwarte Vlakken. Dit Bruin is lichter aan den Borst en Buik, dan op de Rug, en versmelt in een flaauw Aschgraauwe of witte Kleur aan het onderste van den Buik. Van de groote Vlakken op den Kop, de Rug en Wieken, zyn sommigen dwars, anderen nederwaards gestrekt, op eene gebrokene verwarde manier: die aan de Borst zyn zeer breed, versmallende allengs aan den Buik. Behalve deeze groote Vlakken is de geheele Pluimagie met zeer fyne donkere dwars-Streepjes getekend. De Dekveders aan de binnen-

(6) Buho magnus coronatus Atheniensis sive Avis Minervæ. EDW. *Av.* V. p. 37. T. 227. ALB. *Av.* III. T. 6. Strix Bubo. Varietas β. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 43. Sp. 1. *Syst. Nat.* X. Gen. 42. Sp. 1. *Natuurl. Hist.* I. D. IV. STUK, bl. 188.

nenzyde der Wieken zyn licht Aschgraauw, met ſmalle donkere dwars-Streepjes. De inwaardſe zyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, zyn Aschgraauw, met de dwars-Streepjes flaauwer. De Pooten en Voeten zyn van maakzel gelyk in andere Uilen, en tot de enden der Vingeren toe bekleed met zagte Donsachtige Veertjes.

Deeze Vogel was van Athene gebragt, en wordt onderſteld de geen te zyn, dien de oude Atheners hielden voor toegewyd aan haare Godin Minerva. Tegenwoordig, in 't jaar 1755, leeft hy te Londen, en is in bezitting van mynen verpligtenden Vriend, Doktor JOHN FOTHERGILL, Lid van het Kollegie der Geneeskundigen, die 'er my kennis van gaf, en my vriendelyk verzogt ten zynen huize te komen, om hem naar 't leven af te tekenen.

P L A A T VII.

De Sater of Bosch-Mensch (7).

Dit Dier, dat een der eerſten is in het Geſlagt der Aapen, wordt geoordeeld het naaſte, in de uitwendige Geſtalte, te komen aan den Mensch. Veelen van onze Reizigers naar Afrika en Indie verhaalen, dat de Ouden ongevaar zes Voeten hoog zyn, wanneer zy ſtaan of overend loopen.

Het voorwerp, naar het welke deeze Afbeelding getekend is, wordt in het vermaarde Kabinet, dat men het *Brittish Muſeum* noemt, te Londen, bewaard. Het was een Jonge, van omtrent derdhalf Voet hoog, wanneer hy ſtierf. Men hadt hem eerſt een poos in Koornwyn gehouden, vervolgens gedroogd, en in dat poſtuur opgezet, daar ik hem in heb afgebeeld; zynde de Tekening daar van gemaakt, voor dat deszelfs deelen te veel gedroogd of ingevallen waren. In Geſtalte geleek hy naar de meeſten van het Aapen-Geſlagt, als ook wat de Handen en Voeten aangaat, doch hy verſchilde van het algemeen derzelven door geen Staart, noch een Eeltachtige Huid van agteren te hebben, om op te zitten, gelyk de Aapen, en verder, doordien zyn Hoofd ronder en Menſchelyker was. Hy hadt het Voorhoofd hoog, de Neus plat, de Tanden meeſt met die der Menſchen overeenkomſtig. Het Haair uit de Nek ſtrekte opwaards naar het Voorhoofd, en hing een weinig over 't zelve en de zyden van 't Aangezigt, dat geheel kaal was, heen. De Ooren waren ook Hairloos, en geleeken veel naar Menſchen Ooren. In de zydelingſe Tekening van den Kop ziet men deeze groeijing van het Haair zeer duidelyk. Hy hadt twee Tepels, eveneens geplaatſt als in de Menſchen. Het Aangezigt en de kaale deelen der Pooten waren van eene zwartachtige Vleesch-kleur, zynde het Lighaam en de Leden gedekt met een luchtig, ruig, roodachtig bruin Haair, dikker van agteren dan van vooren, en aan den Onder-Arm opwaards geſtrekt.

Voor omtrent vyftig Jaaren was, door EDWARD TYSON, Med. Doktor, een Ontleedkundige beſchryving uitgegeven van dit zelfde Dier, 't welk hy een *Pigmy* noemt, voegende de Afbeelding van hetzelve daar nevens. Sedert werdt, in den jaare 1738, eene Afbeelding aan 't licht gebracht van een Dier, dat men van Afrika hadt overgevoerd, *Chimpanzee* genaamd, 't welk in Londen te kyken was: zynde die Print aan Sir HANS SLOANE opgedragen. Geen van beiden, echter, voldeedt my, die het hier beſchreeven Schepzel gezien had, dat een Wyfje was, als ook een an-

(7) Homo Sylveſtris ſive Satyrus vel Orang-Outang. EDW. *Av.* V. p. 6. T. 213. Simia Satyrus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 1. *Syſt. Nat.* X. Gen. 2. Sp. 1. De Sater of Bosch-Mensch. *Nat. Hiſt.* I. D. I. STUK, bladz. 345. Pl. V. Fig. 2.

ander, zynde een Mannetje, 't welk ik thans in handen heb, en daar mede in alle opzigten, uitgenomen de Teeldeelen, overeenkomstig is. Daarom heb ik deeze Afbeelding uitgegeven, welke met veel zorgvuldigheid door my gemaakt was, om bewaard te worden onder de Tekeningen van Dieren, in het Muséum van wylen den Heer SLOANE, thans een gedeelte van het Brittannisch Kabinet uitmaakende. Ik geloof dat zy allen Inboorlingen van Afrika zyn, schoon sommige, die naar Indie gereisd hebben, iets beschryven dat naar dezelven gelykt. In een Boek van Printen by *Van der Aa*, Boekverkooper te Leiden (welk ik denk uit Reisbeschryvingen by een verzameld te zyn,) komen twee Plaaten voor, de 11[de] naamelyk en 77[ste], van het gene men aldaar *Saters* of *Orang-Outang* noemt. Kapitein BEECKMAN heeft, in zyne Reistocht naar 't Eiland Borneo, Londen 1718, eene aan deeze nabykomende Soort afgebeeld; doch dit is de zelfde niet. Hy heeft den eersten naam ontleend, doch anders heeft hy dien geschreeven *Oran-Ootan*, 't welk, zo hy zegt, in de Landtaal betekent een Bosch-Mensch. Hy zegt, dat zy geen Haair hebben, dan op die Deelen, daar hetzelve aan Menschelyke Lighaamen groeit, en, dit waar zynde, zo komen zy nader aan de Menschen dan de hier afgebeelde Sater.

PLAAT VIII.

De Aap met de Varkens-Staart, van Sumatra (8).

Deeze Aap is, in 't Jaar 1752, uit Oostindie overgebragt, door een van onze Oorlogschepen, dat aldaar gebruikt was, om den Handel van onze Oostindische Kompagnie te beschutten, tegen het indringen der Franschen in die deelen des Aardkloots. Hy was ongemeen levendig en vol van Actie. Hy hadt ongevaar de grootte van een gewoone Huis-Kat. De Kop was zo rond niet als in eenige Soorten van Aapen, doch evenwel ook niet langwerpig. Men ziet denzelven afzonderlyk op zyde afgeschetst. Op 't Aangezigt hadt hy geen of zeer weinig Haair, zynde de Kleur van 't zelve byna als die van een zwartachtig of door de Zon verbrand Mensch. De Ooren geleeken veel naar Menschen Ooren: de Neus was taamelyk plat: de Oogen Hazelnooten Kleur met zwarte Oogappelen, waar in men geen Wit, gelyk in die der Menschen, zag. De Mond, geslooten zynde, vertoonde geen Lippen uitwendig; maar was, boven en beneden, dunnetjes bezet met eenige korte zwarte Haairen. De Tanden waren als Menschen Tanden. De Kop was gedekt met bruin Haair, van eene lichtachtige Kleur, uitgenomen dat hetzelve boven de Oogen, en van het Voorhoofd langs de Kruin, veel donkerer was. Het geheele Lighaam was ook gedekt met bruin Haair, op de Rug donkerer en lichter aan de onderzyde des Lighaams, alwaar het zeer dun wierdt of byna verdween. Naar de Voeten toe wierdt hetzelve ook langs hoe dunner. Een Streek van donker Haair liep, van boven op den Kop agterwaards, langs de Ruggegraat en Staart, ten ende uit. De Staart was klein en kort, tegenstrydig met de meeste Soorten van Aapen: want dezelven hebben in 't algemeen of lange Staarten, of natuurlyk in 't geheel geen Staart. Hy droeg zyn Staartje doorgaans zo, als het hier in de Afbeelding is vertoond, en daar onder bevonden zig twee ronde, Eeltachtige, kaale Plekken van de Huid, waar op hy zat, wanneer hy sliep of buiten Actie was. De Palmen, zo wel van zyne Voor- als Agterpooten, geleeken naar Menschen Handen, heb-

(8) Simia brevicaudata. Edw. *Av.* V. p. 8. T. 214. Simia Nemestrina. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 4. Varkens Staartje. *Nat. Hist.* I D. XVIII. STUK. Bladwyzer. NB. De benaaming van *Cercopithecus ex Insula St. Jago*, hier op de Plaat gesneeden, is fout, en ziet op een andere, die straks volgt.

hebbende platte Nagelen. Die der Voorpooten verſchilden van Menſchen Handen ten opzigt van de Duimen, welke naar evenredigheid korter en kleiner waren, doch die der Agterpooten hadden de Duimen grooter.

Dit is by ons een ongewoone Soort van Aapen, zynde het de eerſte dien 't my heugt gezien te hebben. Het was een Mannetje, maar ſedert ik deezen kogt, die een Jaar by my leefde, heb ik een Wyfje van de zelfde Soort gezien, 't welk op de Kermis van St. Bartholomeus te Londen te kyken was. Het was de helft grooter dan de myne, dien ik derwaards bragt om met elkander te vergelyken, en het ſcheen dat zy veel vermaak in elkanders gezelſchap hadden, ſchoon dit hunne eerſte byeenkomſt ware. Ik kan geen beſchryving, in voorige Autheuren der Natuurlyke Hiſtorie, vinden, die hier mede overeenkomt; alzo door dezelven geen bekwaame onderſcheiding gemaakt is tusſchen de Soorten van Aapen, die zeer talryk zyn. Men vindtze in byna alle Landen tusſchen de Keerkringen. Koude Geweſten ſtryden tegen hunne Natuur. Ik weet niet dat 'er eenig Dier op hooge Breedten natuurlyk voortkomt, 't welk eenigszins ſtrookt met het Geſlagt der Aapen.

P L A A T IX.

De kleine Kat-Uil (9).

Deeze hadt ongevaar de grootte van een Merel of Zwarte Lyſter. De Afbeelding is een weinig verkleind, zynde een Schets van den Kop op zyde, in de Natuurlyke grootte, daar nevens gevoegd. Dat het een Wyfje was blykt daar uit, dat men 't zelve openende veel Eijeren daar in vondt. De Kop was rond en vry groot naar 't Lighaam, gelyk in alle Vogels van 't Uilen Geſlagt. Het voorſte deel of Aangezigt is van het agterſte door een breede Streep afgeſcheiden, en Hartvormig, van een witte Kleur met eenige langwerpige donkere Vlakjes. De Bek is in 't midden daar van geplaatſt, en haakig krom, gelyk die der Valken, zynde de Opperkaak ten deele met Wasch gedekt, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. Hy heeft een Hoornkleur, zynde aan de Punt een weinig geel, zo wel als de Oogkringen. Het Grondſtuk des Beks is in de geheele rondte omringd met langachtige Haairen. De Kruin en het agterſte van den Kop is met donker bruine Vederen gedekt, die witachtige merken beneden haar midden hebben. De Rug, Wieken en Staart, zyn ook donker bruin, geſprenkeld met lichter bruine en witachtige Vlakken, die rond zyn op de kleine Dekveders der Wieken; langwerpig op de buitenſte Baarden der Slagpennen; halfmaanswyze en groot tusſchen de Rug en Wieken en op de Stuit. Over de Staart loopen dwarſe Streepen, van donker en licht bruin, beurt om beurt. De rand der Wieken is wit: de binnenſte Dekveders hebben een kleine mengeling van Zwart en Wit: de binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw, met witte Vlakken zo wel op de in- als uitwaardſe Baarden. De onderzyde van den Vogel is, van de Keel tot aan de Dekveders van de Staart, geheel wit, met groote zwarte Vlakken op de Borſt en aan de Zyden; zynde de Pooten en Voeten, tot aan de Klaauwen toe, met witte Vederen gedekt, die zig als Haair vertoonen. De Klaauwen zyn grof, haakig krom en zwart.

Deeze Uil, door een Schoorſteen nedergevallen in de Parochie van Sinte Katryn, by den Tower van Londen, werdt onderſteld een vreemde Vogel te zyn, uit het een

(9) Noctua minima. Edw *Av.* V. p. 39. T. 228. Gesn. *Av.* 620. Aldr. *Ornith.* I. p. 543. T. 544. Will. *Ornith.* p. 69. T. 13. Raj. *Av.* 26. N. 6. Alb. *Av.* II. p. 12. T. 12. Frisch. *Av.* T. 100. Noctua minor. Briss. *Av.* I. p. 514. Strix Pasſerina. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 43. Sp. 12. *Syſt. Nat.* X. Gen. 42. Sp. 11. Klein Kat-Uiltje. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. Stuk, bl. 207.

een of andere Schip op de Theems ontsnapt: maar, na dat 'er deeze Aftekening van door my vervaardigd was, werd ik onderrigt van den Schildknaap PETER THEOBALD, van Lambeth, dat een dergelyk Kat-Uiltje door een van zyne Schoorsteenen was ingekomen. Sedert heb ik my verbeeld, dat het een Inboorling van Engeland ware, hoewel weinig bekend: want, schoon WILLOUGHBY twee of drie Soorten van Kat-Uilen beschreeven heeft, komt echter geene derzelven hier mede volmaakt overeen. Derhalve achtte ik het niet ondienstig, daar van de Afbeelding en beschryving aan 't licht te geeven. Alzo deze Vogel in leven was, toen ik myne Waarneemingen daar omtrent in 't werk stelde, kon ik 'er de beschryving te naauwkeuriger van maaken. Ik onderstel dat het Mannetje van deeze Soort schooner zal zyn dan het Wyfje. Hy kwam in eigendom toe, aan een Heer in gedagte Parochie, die een Buurman was van mynen goeden Vrind, den Heer JOSEPH AMES, Sekretaris van het Genootschap der Oudheidkundigen te Londen, door wien my gelegenheid bezorgd werdt om hem te zien.

PLAAT X.

De groene Brasiliaansche Pappegaay (10).

Deeze Vogel is van grootte als een tamme Duif, of als de Aschgraauwe Pappegaay met een roode Staart, hoedanigen men van de Kust van Guinee in Afrika, overbrengt. Hy heeft een taamelyk sterken Bek met een haak en hoeken aan de zyden van de Bovenkaak, zynde de Neusgaten in het witte Wasch, dat het Grondstuk van den Bek bekleedt, geplaatst. Ter wederzyde van den Kop heeft hy een breede, kaale Plek der Huid, van eene witachtige Kleur, dunnetjes besprengd met zeer kleine zwarte Veertjes. In deeze Plekken zyn de Oogen geplaatst, welke hoog geele of Goudkleurige Kringen hebben, met zwarte Oogappelen. De Veders op het Voorhoofd, naast aan het Grondstuk van den Bek, zyn zwart: de Kruin des Kops is blaauw, 't welk allengs groen wordt in de Nek. Hy heeft ook een zwarte Vlak aan ieder zyde van de Onderkaak, welke opwaards puntig uitloopt. De Hals en het geheele Lighaam, zo wel van onderen als van boven, is groen. De Wieken zyn aan de buitenzyde ook groen, uitgenomen de groote Slagpennen, en eenigen van de eerste ry der Dekvederen, over dezelven leggende, die schoon Hemelschblaauw zyn. De Slagpennen, naast aan de Rug, hebben eene geelachtig groene Kleur. De rand van de Wiek, in het bovenste gedeelte, rondom het Gewricht, is rood, gelyk ook de binnenzyden der Wieken, uitgenomen een kleine sprenkeling van Groen in de kleinste Dekvederen. De Stuurpennen van de Staart hebben, aan de bovenzyde, haare Baarden groen, die allengs blaauw worden aan de Tippen, maar de buitenste Baarden van de twee buitenste Vederen zyn over de geheele langte blaauw. Daar is een weinig roodheid naast aan de Schaften in alle de Vederen. Geheel rood is de onderzyde van de Staart, die uit twaalf Pennen bestaat, allen aan de enden smal, de middelsten langst, de buitensten kortst, [en dit maakt de Staart zeer puntig.] Een zwarte schubbige Huid bekleedt de Pooten en Voeten, waar van de Vingeren twee voorwaards en twee agterwaards staan, gelyk in anderen van het Geslagt der Pappegaaijen, waar dit een Soort van is. De Klaauwen zyn zwart en sterk. Tusschen de groene Veders aan de Schenkelen en de zwar-

(10) Psittacus sive Macao viridis Brasiliensis. EDW. *Av.* V. p. 41. T. 229. Psittacus Ara Brasiliensis viridis. BRISS. *Av.* IV. p. 198. Psittacus Severus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 6. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 5. Groene van Brasil. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 241.

zwarte Huid der Pooten, zyn Ringen geplaatst van Scharlakenroode Vederen, welken het postuur, waar in de Vogel hier afgebeeld is, niet toeliet te vertoonen.

Tot nog toe was deeze niet in Afbeelding gebragt, schoon redelyk wel beschreeven zynde door MARCGRAAF. (Zie GUIL. PISO's *Natuurlyke Historie van Brasil*, p. 207.) Hy zegt, dat deszelfs geschreeuw is *Oe*, *Oe*, *Oe*. Onze Landsgenoot, WILLOUGHBY, heeft in zyne Ornithologie, p. 112, ons een Engelsche vertaaling der beschryvinge van den Heer MARCGRAAF, wiens tweede *Maracana* het is, gegeven.

Myn Origineel is naar de Natuur, en Levensgrootte, getekend, hoewel het verkleind heeft moeten worden, om op de Plaat te kunnen komen. De Vogel was, in 't jaar 1752, in bezitting van den Hoog Edelen Lord CARPENTER, die zo goed was van hem my te leenen, om 'er een Afbeelding van te maaken. Sir HANS SLOANE schynt te willen, dat de *kleine Macao*, daar door hem in zyne *Historie van Jamaika*, VOL. II. p. 297, melding van gemaakt is, de zelfde Vogel als de boven beschreeven zy: maar ik denk, dat wy, zo het een Inboorling van dat Eiland ware, hem gemeener in Engeland zouden zien, alwaar hy zeer zeldzaam is. Het is de eenigste, dien ik, in al myn zoeken naar vreemde Dieren, heb aangetroffen.

PLAAT XI.

De groene Aap van St. Jago (11).

Men geeft doorgaans aan dit Dier den naam van *Groene Aap*, en het is ons by dien naam bekend: doch onze Zeelieden noemenze gewoonlyk *St. Jago-Aapen*, om dat zy van dat Eiland komen, 't welk tot die van Kaap Verde behoort, leggende op de hoogte van deeze Kaap, aan de Westkust van Afrika, in den Atlantischen Oceaan, van vyftien tot agttien Graaden Noorder Breedte.

Het had de grootte van de kleinste Soort van Huiskatten. De Kop is zo rond als die van een Mensch: het Aangezigt Haairloos, en de Huid, die 't zelve bedekt, van Kleur als het bleekste Soort der Afrikaansche Negeren. De Oogen zyn helder Hazelnooten-Kleur, met zwarte Oogappelen, die niets Wits vertoonen: de Neus is plat. Dikwils grynsde dit Dier, vertoonende zyne witte Tanden. Het was, naar ik geloove, toen ik het eerst had zeer Jong; om dat het alle zyne Tanden, den een na den anderen, (gelyk in Kinderen plaats heeft,) kwyt raakte; doch die het weldra wederkreeg. Zyne Ooren geleeken, in plaatzing en figuur, zeer veel naar Menschen Ooren, doch waren zwart van Vel. Aan de zyden van het Aangezigt hadt het redelyk lange licht gekleurde of donker witte Haairen, die agterwaards over de Ooren vallen, en dezelven ten deele bedekken. Boven de Oogen, op de plaats der Wenkbraauwen, hadt het eenige weinige lange zwarte Haairen. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug en buitenkant der Leden, was van eene geelachtig groene Kleur. De enden van het Haair, naamelyk, groen zynde, en de Wortels donker Aschgraauw, maakte dit een mengzel, waar in het Groen de overhand hadt. Het Lighaam aan de onderzyde, en de Leden aan de binnenzyde, waren gedekt met wit of Zilverkleurig Haair, dat korter was en dunner stondt dan op de Rug. Deeze verschillende Kleur ging voort tot aan het end van de Staart, welke de bovenzyde groenachtig hadt, de onderzyde wit. Alle de Pooten geleeken veel naar

(11) Cercopithecus ex Insula St. Jago, s. viridis. EDW. *Av.* V. p. 10. T. 215. C. ex cinereo flavescens, Genis longis Pilis albis. BRISS. *Quad.* 205. Simia Sabæa, LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 18.

naar Menſchen Handen en hadden platte Nagelen. Ik geloof dat alle de Soorten van Aapen ſlegts twee Tepels hebben, nagenoeg als die aan de Borſten der Vrouwen geplaatſt: hetwelk voor my een ſterk bewys is, dat zy maar één of twee Jongen t'eener dragt voortbrengen.

Ik had eens gelegenheid, om ten huize van wylen den Hertog van Richmond, te Whitehall, een oude Wyfjes Aap te zien, welke met Jong naar Engeland was overgebragt, en deeze wierp maar één Aapje, voor 't welk zy groote tederheid hadt. Vermaakelyk was het te beſchouwen, hoe zy het in haar Armen hieldt en liet zuigen: haar Gebaarden zweemden grootelyks naar die van een Moeder, welke haar Zuigeling liefkooſt. Alzo nu dit ſlag van Aapen zeer gemeen wordt overgebragt in de meeſte Handeldryvende Zee-Plaatſen van Europa, zal het waarſchynlyk reeds beſchreeven zyn, doch ik heb gene Afbeelding kunnen vinden, die meer met hetzelve dan met veele andere Soorten van Aapjes ſtrookte.

P L A A T XII.

Het Diertje Mongooz *genaamd* (12).

Deeze Dieren worden van Madagaskar overgebragt, en komen ook van veelen der kleinere Eilanden, die tusſchen 't zelve en de Ooſtindiën zig bevinden. Zy ſchynen eene afwyking te zyn van het Geſlagt der Aapen. De Maucauco, in myne Hiſtorie der Vogelen p. 197, beſchreeven (*), is een andere Soort van dit Geſlagt, maar veel ſchooner dan deeze. De Mongooz is kleiner dan een kleine Kat. Dit was een Wyfje.

De Kop van dit Diertje gelykt taamelyk naar dien van een Vos, en is geheel met Haair bedekt: de Oogen zyn zwart, met Oranjekleurige Kringen; zo ook het Haair, waarin zy ſtaan, dat naar de Neus toe, die ook zwart is, puntig loopt, maar tusſchen de Oogen en Neus is een witte plek, die zig wederzyds naar de Ooren uitſtrekt. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Staart en Leden, zyn met Wollig Haair gedekt, van eene donker bruine Aschkleur. De onderzyde des Lighaams is wit. De Palmen der Pooten zyn van maakzel als in de Aapen, met platte Nagelen, uitgenomen de tweede Vinger der Agterpooten, die met eene ſpitspuntige Nagel of Klaauw gewapend is. Alle de Palmen zyn gedekt met kort licht Aschgraauw Haair. De Staart is lang: het Haair taamelyk dik en zagt, en ſchynt over 't geheel eene mengeling te hebben van lichte en donkere deelen. In poſtuurmaaking geleek dit Diertje volkomen naar een Aap.

Ik zag hetzelve, in 't jaar 1752, levendig, ten huize van de verpligtende Juffrouw *Kennon*, toen Vroedvrouw van haare Koninglyke Hoogheid de Princesſe van Wales, die my aanporde om 'er een Aftekening van te maaken, en berigtte, dat hetzelve aasde op Vrugten, Kruiden en byna allerley dingen, die men hetzelve aanboodt, zelfs op leevende Visſchen, en dat het geduurig zig toeleid, om de Vogels in haare Kouwen te vatten. Sedert het maaken van deeze Tekening, heb ik meer van dit Geſlagt gezien; onder anderen een, die gezegd werdt uit Ooſtindie overgebragt te zyn, de grootte hebbende van een groote Huiskat, met de Oogen als boven beſchreeven is, maar het Aangezigt en de Palmen geheel zwart, en de geheele Pels, voor 't overige, donker bruin. Ik zag ook, op de Kermis van St. Bar-

(12) Cynocephalus Capite Vulpino, Mongooz dictus. EDW. *Av.* V. p. 12. T. 216. Lemur Mongoz. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 3. Sp. 2.

(*) [Dit is de Inkhoorn-Aap van Madagaskar: zie ons VI. DEEL. p. 96. Pl. XCII.]

Bartholoméus te Londen, drie of vier van deeze Dieren, die alle nagenoeg van grootte als een Huiskat waren, en met elkander in gestalte overeenkwamen, verschillende hoofdzaakelyk in Kleur. Een derzelven hadt de Staart ruiger dan eenig die ik had gezien, en van taamelyk egaale dikte over de geheele langte.

PLAAT XIII.

De Pappegaay met blaauwe Wangen (13).

Deeze Vogel heeft de grootte van een klein Hoen of Kuiken. De Bek is Hoornkleurig of Aschgraauw, met eene Oranjekleurige Vlak aan ieder zyde van de Bovenkaak, welke taamelyk haakig is, hebbende een hoek aan ieder zyde. De Neusgaten staan in het Wasch, dat den Bek gedeeltelyk bedekt. Het voorste van den Kop, of het Aangezicht, rondom den Bek, is gedekt met blaauwe Vederen, en hier in zyn de Oogen geplaatst, omringd met smalle Kringen van een kaale Vleeschkleurige Huid, en rondom den Oogappel Oranjekleurig. Aan den Keel, onder het Blaauw, is een plek van roode Vederen. Het agterste van den Kop, de Nek, Rug en Dekveders der Wieken, de Borst, Buik en Dyën, zyn allen van een bevallig Groen, 't welk op de Rug donkerer en aan de onderzyde lichter is. De grootste Slagpennen zyn blaauw; die daar aan volgen blaauw getipt en rood aan de Schaften: de overigen, die de Rug bedekken, groen. De binnenzyden der Slagpennen zyn licht blaauw, een weinig naar 't Groene trekkende. De Staart, van boven, is aan het end, ter halver langte, geel; het overige donker groen, en de onderzyde bleek geelachtig groen; sommigen van de inwaardse Baarden der buitenste Vederen naar haar Wortels toe rood zynde. De Pooten, Voeten en Klaauwen, die gelyk in de anderen van het Pappegaaijen-Geslagt staan, hebben eene Vleeschkleur.

De Vogel behoorde aan den Heer LEHMAN, in Bisschops-Poort Straat te Londen, en is, naar ik geloove, nooit te vooren afgebeeld of beschreeven: alzo het de eenigste van dit slag is, dien ik immer heb gezien. Myn Tekening was naar het Leven gemaakt.

PLAAT XIV.

De groene en roode Pappegaay uit China (14).

Dit is een van de grootste Soorten van Pappegaaijen, hebbende de grootte van een middelmaatig Hoen. De Bovenkaak van den Bek is rood, doch trekt naar 't Geele aan de Punt, die taamelyk krom is, hebbende een hoek aan ieder zyde. De Onderkaak is zwart. De Neusgaten staan tusschen de Veders van den Kop en het Grondstuk van den Bek, alwaar deeze geen Wasch heeft, gelyk de meeste Pappegaaijen hebben. Hy is ook daar in byzonder, dat 'er geene kaale Huid plaats heeft rondom de Oogen, wier Kringen helder Oranjekleurig zyn. De Kop, Hals, Rug; Dekveders der Wieken; de Borst, Buik en bovenzyde van de Staart, zyn alle van een schoone donker groene Kleur. De zyden des Lighaams onder de Wieken en de binnenste Dekveders derzelven, zyn rood: welke roodheid zig uitwaards langs de zyden van de Borst en Buik vertoont. De grootste Slagpennen der Wieken

(13) Psittacus viridis Fronte cœruleâ. EDW. *Av.* V. p. 43. T. 230.

(14) Psittacus Chinensis ruber & viridis. EDW. *Av.* V. p. 44. T. 231.

ken zyn Hemelschblaauw, gelyk die van de eerste ry van Dekvederen daar boven, en de rand van de Wiek, die op de Borst valt, heeft even de zelfde Kleur, terwyl de binnenzyde der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, donker bruin of zwartachtig zyn. De tippen van de Staartveders, aan de onderzyde, zyn geelachtig bruin: de Dyën, en Dekveders onder aan de Staart, groen; de Pooten, Voeten en Klaauwen, zwart. Van de Vingeren staan twee voorwaards en twee agterwaards, gelyk in alle andere Pappegaaijen.

Deeze Vogel is thans, in 't jaar 1754, in 't Leven en behoort aan Mejuff. *Kennon*, Vroedvrouw van haare Koninglyke Hoogheid, de Princesse van Wales. Ik oordeel dezelve zo zeldzaam te zyn, als eenige Pappegaay my voorgekomen; zynde het de eenigste dien ik ooit van dit slag gezien heb. Ik geloove dat hy tot nog toe nimmer afgebeeld of beschreeven zy.

PLAAT XV.

De zwarte Inkhoorn-Aap (15).

Dit Dier, van grootte als het kleinste slag van Huiskatten, is zeer gemeenzaam, zagtzinnig en onschadelyk, zonder iets van de slimheid of kwaadaartigheid der Aapen te hebben. De Afbeelding is op de Plaat geschetst naar het leevende Dier.

De Kop heeft een spitse Snuit en gelykt veel naar dien van een Vos. De Oogen zyn van eene helder roodachtig geele of Oranje-Kleur, met zwarte Oogappelen. De Ooren zyn aan de tippen rond, en zeer veel bedekt door het lange Haair, dat op derzelver Randen groeit, loopende, langs de zyden van den Kop, op- en nederwaards, voort, en dus de vertooning maakende van een ruighaairige Kraag rondom het Aangezigt. Het heeft zes schraapende of Gudsachtige Tanden voor in den Mond beneden; maar aan de bovenzyde kond ik geene daar op sluitende vinden: daar vertoonde zig alleen een holligheid om ze in te neemen. Het heeft vier Hondstanden, twee boven twee beneden, en die verder in den Mond stonden waren zeer oneffen. Het Haair aan het Lighaam en de Leden was taamelyk lang, dik en zagt, staande byna regt overend op de Huid. De Handen waren van figuur als die van Menschen of Aapen, hebbende platte Nagelen: de Voeten waren als in de Aapen gefatsoeneerd, uitgenomen dat de groote Toon of Duim grooter was, en de daar aan volgende Vinger een Honds of scherpe Klaauw had, zynde de vier overigen plat genageld. De Agterpooten waren langer dan de Voorpooten: de Staart langer dan het geheele Lighaam, taamelyk ruig en byna van egaale dikte over de geheele langte. De geheele Pels, zo wel als de kaale deelen van de Neus en de binnenzyden der Palmen, was donker zwart.

Dit Dier was van Madagaskar afkomstig. Men wist my te verhaalen, dat het een Wyfje was; maar, wegens de dikte van het Haair, en om dat deeze Dieren van de Aapen in de Teeldeelen verschillen, welken zy meer inwaards hebben, kon ik my van deszelfs Sexe niet nader verzekeren. Het bevindt zig thans, in 't jaar 1755, in leven, en in bezitting van den Heer CRITINGTON, Klerk van het Genootschap der Heelkundigen te Londen, die my de vryheid gaf om het eens aan Huis te hebben, ten einde 'er, op myn gemak, eene Aftekening van te maaken. Het scheen my van Plantgewassen te leeven. Terwyl ik het had, at het Gebak, Brood en Boter, en

(15) Cynocephalus ex Insulâ Madagascar, Maucauco niger dictus. EDW. *Av.* V. p. 13. T. 217. Prosimia fusca. BRISS. *Quadr.* 220. Lemur Caudâ floccosa Corpore fusco. GRON. *Zooph.* 22. Lemur Macaco. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 3. Sp. 3.

en Zomer-Vrugten. Het was toen in July. Met Vleesch daar aan te geeven heb ik de proef niet genomen. Het zit als een Aap of Inkhoorn op, wanneer het eet, houdende de Spyze in zyne Handen of Voorpooten.

PLAAT XVI.

Het Aapje Sagouin *genaamd* (16).

Dit is een Diertje uit het Aapen-Geſlagt, dat naar de Inkhoornen zweemt. De Afbeelding is naar 't Leven gemaakt, in de Natuurlyke grootte. Men heeftze bevonden te weegen van vier en een half tot zes en een vierde Once, Avoirdupois Gewigt. Het was een Mannetje.

De Kop is zeer rond, en op de Kruin gedekt met zwart Haair. Aan de zyden van den Kop, en rondom de Ooren, heeft het lange witte Haairen, die op een zonderlinge manier als twee Kwaſten uitſteeken. De Ooren zyn niet zigtbaar in dat poſtuur, zo als het hier getekend is, maar op zyde vertoonen zig dezelven: zy gelyken naar Menſchen Ooren, zyn kaal en van eene donkere Vleeschkleur. Het Aangezigt heeft weinig of geen Haair: de Huid is Vleeschkleurig, ten deele donker, uitgenomen het bovenſte des Voorhoofds, dat wit is. De Oogen zyn van een roodachtige Hazelnooten Kleur, met zwarte Oogappelen: het Aangezigt zweemt naar dat van een Aap, gelyk de Afbeelding beter uitdrukt, dan de beſchryving zou kunnen doen. Het geheele Lighaam was gedekt met Haair van eene donker bruinachtige Aschkleur, en van een zagte Wollige natuur: zynde dat op de Rug een weinig ſtyver, en ieder enkeld Haairtje van verſcheiderley Kleuren: te weeten om laag donker, in 't midden roodachtig en aan 't end graauw; 't welk eene mengeling maakte op de Rug. De Palmen der Pooten waren uitwendig met kort Haair gedekt. Het hadt vyf Vingers aan ieder Poot, van maakzel als die der Inkhoornen, met ſpitſe Klaauwen, uitgenomen de twee groote Toonen of Duimen van de Agterpooten, die plat genageld waren. De Staart, zeer lang naar maate van het Lighaam, hadt een dik Dons, licht Aschkleurig en zwart, Ringswyze elkander vervangende, over de geheele langte.

By PISO, in zyne *Natuurlyke Hiſtorie van Braſil*, is dit Diertje, hoewel zeer ſlegt, afgebeeld, en daar uit door RAY beſchreeven (*). Het ſchynt ook de *Sagouin* van CLUSIUS te zyn (†). JOHNSTON heeft, in zyne *Hiſtorie der Viervoetige Dieren*, de Afbeeldingen van beiden uitgegeven, als byzondere en onderſcheidene Dieren. Zyne Afbeelding van PISO noemt hy, by misvatting, *Cataia*, welke naam, in 't werk van dien Autheur, nader by de Afbeelding van de *Cagui* ſtaat, dan derzelver eigen naam. J. LUDOLPHUS heeft, in zyne *Hiſtorie van Ethiopie of Abyſſinie*, twee Afbeeldingen gegeven van dit Schepzel, welken pag. 58, in de Engelſche Vertaaling van dat Werk, beſchreeven worden. Hy noemt hetzelve *Fonkes* of *Guereza*, maar zyne beſchryving komt in geenen deele met de Afbeeldingen overeen: des ik my verbeeld, dat men, dit in Holland gevonden hebbende, ondersteld heeft het kleine Aapje, door LUDOLPHUS beſchreeven, te zyn, ſchoon het weezenlyk uit Braſil gekomen was, daar de Hollanders, ten tyde van het uitgeeven dier Hiſtorie, in bezitting van waren. KLEIN heeft, in zyn Werk over de Viervoetige Dieren, Leipzig 1751, eene Afbeelding, Levensgrootte, op de derde Plaat

(16) Cercopithecus parvus, Cagui minor Braſilienſi im, ſ. Sagouin Cluſii. EDW. *Av.* V. p. 15. T. 218. Cercopithecus Braſilianus ſ. Sagouin CLUS. *Exot.* T. 372. RAJ. *Quadr.* 154, 160. Simia Jacchus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 2. Sp. 24. *Syſt. Nat.* X. Gen. 2. Sp. 12. *Nat. Hiſt.* I. D. I. STUK, bladz. 364.

(*) *Synops. Method. Animalium Quadrupedum.* p. 154.

(†) *Exot.* Vol. II. p. 372.

Plaat gegeven, welke p. 87 beſchreeven is, en daar heeft hy de Staart dikker afgebeeld dan ik die ooit heb waargenomen te zyn, ſchoon ik vyf of zes van deeze Diertjes levendig heb gezien.

De laatſte Autheur, die ook de volkomenſte en beſte beſchryving van de Cagui aan 't licht gebragt heeft, is JAMES PARSONS, Med. Doctor en Lid van de Koninglyke Societeit, door wien zo veel daar van gezegd is, en zo wel met de Natuur overeenkomſtig (*), dat zyn Ed. my de moeite heeft beſpaard van eenige dingen dienaangaande te berde te brengen, die ik anders zou gemeld hebben: maar de Doktor hadt het geluk niet van een Voorwerp aan te treffen, dat zo friſch en vlug, en zo wel in 't Bont was, als eenigen die ik naderhand heb gezien. Dat van Lord KINGSTON was het kleinſte en ziekelykſte van allen die ik heb gezien. Dat van den Heer HYDE bevondt zig ook, toen ik het zag, zeer zwak, en zonder de natuurlyke dikheid van Haair. Vervolgens kwamen 'er my twee of drie voor, die geheel andere Dieren ſcheenen te zyn, wegens hunne gezondheid en volheid van Bont. Dat, daar ik de Afbeelding naar maakte, behoorde aan de zeer verpligtende Juffr. *Kennon*, weleer Vroedvrouw van de Koninglyke Familie, die my verhaalde hoe het verſcheiderley dingen at; gelyk Biskuit. Vrugten, Groente, Inſekten, Slakken, enz. ook dat het eenmaal, los zynde, ſchielyk een Chineesch Goudviſchje uit een Kom met Water haalde, dat het dood beet en gretig opvrat; waarna men 'er kleine leevende Aaltjes aan gaf, welken hem in 't eerſt verſchrikten, door het ſlingeren om zyn Hals, doch die hy weldra meeſter wierd, dezelven opvreetende.

Een fraay Diertje van dit ſlag zag ik ten huize van den Heer JOHN COOK, Koopman te Londen. Deeze Heer hadt weleer zyn verblyf te Liſſabon gehouden, alwaar zyne Huisvrouw, tot haar vermaak, de proef nam om de *Sanglin*, gelyk men dit kleine Schepzeltje aldaar noemt, voort te teelen. Door de gunſtigheid van het Klimaat, gelukte het haar, Jongen daar van te krygen, die gantsch niet mooy waren by de geboorte, kleevende zeer vaſt aan de Borſten van haar Moer, en hangende vervolgens, wat grooter wordende, op haar Rug, zo dat zy eindelyk, de laſt moede geworden, zig daar van ontſloeg door de Rug tegen den Muur of iets anders te wryven; maar dan nam aanſtonds het Mannetje de bezorging van deeze Jongen op zig, gedoogende dat zy eenigen tyd op zyne Rug hingen, als 't ware om het Wyfje te verligten.

PLAAT XVII.

De roodborſtige Parkiet (17).

Ik heb twee derde deelen van de Natuurlyke Afmeetingen van deezen Vogel genomen, om hem tot eene grootte te brengen bekwaam voor deeze Plaat: zo dat de zigtbaare Oppervlakte van deeze Afbeelding in evenredigheid, tot myne Tekening in de Natuurlyke grootte, ſtaat als 4 tot 9; en indien de Lighaamelyke Inhoud van een Vogel van deeze grootte vergeleeken werde met dien van zodanig eenen in de Natuurlyke grootte, dan zou de evenredigheid zyn als 8 tot 27.

De Bek is geelachtig wit, met een ſmal ſtrookje Wasch over het bovenſte gedeelte, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. De Bovenkaak is redelyk Haakig krom, aan de kanten golfswyze geboogen. Alle de Pluimpjes rondom den Bek zyn blaauw, en ſtrekken zig een weinig over de Kruin uit. De zyden van den Kop,

(*) *Phil. Tranſact.* VOL. XLVII. p. 146.

(17) Pſittacus minor Indiæ Orientalis Pectore rubro. EDW. *Av.* V. p. 45. T. 232.

Kop, daar de Oogen ſtaan, zyn groen, zo wel als 't Agterhoofd. Om de Nek heeft hy een geelen Band en daar onder is de geheele Hals groen. De Rug, Stuit, benevens de bovenzyden van de Wieken en Staart, zyn allen van een ſchoon groene Kleur, welke zig hier, wegens het poſtuur dat ik aan den Vogel gegeven heb, niet vertoont. Ik verkoos, veeleer, de binnenzyden der Wieken en de Borſt voor 't Oog te brengen, alwaar hy een grooter Verſcheidenheid heeft van Kleuren. De Borſt, naamelyk, is pragtig Oranje-rood; het Lyf daar onder, en de Zyden onder de Wieken, zyn donker groen, met eenig Rood vermengd: de Bouten, het Onderlyf en de Dekveders onder aan de Staart, zyn geel met eene mengeling van groen: de onderzyde van de Staartveders vuil geel. De kleine Veders op den rand by het Gewricht, aan de binnenzyde van de Wiek, zyn geel en de Dekveders, die daar aan volgen, rood. De binnenzyden van alle de Slagpennen hebben haare Tippen en Grondſtukken van eene donkere Kleur; terwyl de inwaardſe Baarden der langſte Slagpennen in 't midden geel zyn, en die der kortere, naaſt aan het Lighaam, rood. De Pooten, Voeten en Klaauwen, die in maakzel en plaatzing met de anderen van dit Geſlagt overeenkomen, zyn donker of zwartachtig.

De opgezette Huid van deezen Vogel, taamelyk wel geconſerveerd, dien ik thans in myne Handen heb, was gekogt in een Porſelein-Winkel te Londen, waar van de Patroon my verhaalde, dat dezelve met een van onze Ooſtindiſche Schepen overgebragt ware. Het is een Soort van Parkiet, niet minder ſchoon dan eenige, die ik immer heb gezien, en, zo ik geloove, door niemand tot nog toe in Afbeelding gebragt of beſchreeven.

PLAAT XVIII.

De Roozekleurig gekapte Ring-Parkiet (18).

Dit is een Vogel van eene zonderlinge ſchoonheid. De Afbeelding vertoont hem omtrent Levensgrootte of een weinig kleiner, zo 'er verſchil in plaats heeft.

De Bovenkaak des Beks is van een Zeem-Kleur, aan de Punt haakig en aan de zyden gehoekt: de Onderkaak donker of zwartachtig. Het bovenſte des Beks is gedekt met een ſmal ſtrookje van donker Wasch, waar in de Neusgaten ſtaan. De Kop is voorwaards, en rondom de Oogen, van eene roodachtige of Roozekleur, welke naar agteren verſmelt in 't Hemelsblaauw. De Veertjes onder den Bek zyn ongevaar een Duimbreed zwart, en van daar loopt wederzyds een zwarte ſtreep agterwaards, die een ſoort van Ring of Halsband formeert, ſcheidende den Kop van het Lighaam, dat, zo wel als de Wieken, geheel groen is, donkerer aan de bovenzyde, van onderen lichter en naar 't Geele trekkende. Op de Wiek zyn eenigen van de kleinſte Dekveders van eene dof roode Kleur, maakende een roode Vlak. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn bleek geelachtig groen, en de binnenzyden der Slagpennen donker, die eenigen der uitwaardſe Baarden helder geelachtig groen hebben. De Staart is ſamengeſteld uit Hemelschblaauwe Vederen, die puntig uitloopen en waar van de middelſten taamelyk lang zyn, verkortende de anderen allengs naar de zyden. Van onderen is de Staart donker geel. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn Aschgraauw, en de Vingers ſtaan gelyk in anderen van het Geſlagt der Pappegaaijen.

Deeze ſierlyke Vogel was, opgezet en op een Stokje zittende, van Bengalen in Ooſtindie gezonden aan wylen den Heer DANDRIDGE, in Moorfields te Londen, die

(18) Pſittacus minor torquatus Capite roſeo. EDW. *Av.* V. p. 47. T. 233.

die hem aan my leende om 'er een Aftekening van te maaken. De Indiaanen noemen hem *Fridytutah*. ALBIN hadt, in zyne *Historie der Vogelen*, Vol. III. p. 14, reeds een Afbeelding gegeven van dit eigenste Voorwerp; maar zyne beschryving met den Vogel vergelykende, oordeelde ik die beiden eenigzins te kunnen verbeteren. Hy hadt verzuimd gewag te maaken van de roode Vlakken op de Wieken, en de bovenzyde van de Staart Grasgroen geheten, daar dezelve weezentlyk blaauw is, hebbende maar eene boven verbeelding kleine kleuring van Groen by de Wortels der Vederen. Hy zegt, dat de Staart bestaat uit vier Pennen, 't welk tegen de natuur is van alle Vogelen, die ik ooit gezien heb. Geen Vogel heeft 'er minder dan tien, en, naar ik geloove, geen van het Pappegaaijen-Geslagt minder dan twaalf; maar de Staart was in deeze wat onvolmaakt, en, de Vogel in Glas beslooten zynde, kon de Heer ALBIN de Veders niet van elkander scheiden, om dezelven te tellen. Ik had de vryheid, om de Glazen Kas te openen, ten einde hem naauwkeuriger te kunnen onderzoeken. Hy was, geloof ik, ons onbekend, voor dat ALBIN 'er de Afbeelding en beschryving van aan 't licht gegeven hadt.

PLAAT XIX.

De Egyptische Springmuis (19).

De Plaat vertoont dit Dier in zyne Natuurlyke grootte. Deszelfs gedaante, in 't algemeen, is als die van een Rot, uitgenomen dat de Neus en de Voorpooten korter en de Agterpooten veel langer zyn.

De Kop gelykt veel naar dien van een Konyn, maar de Ooren zyn korter en de Oogen puilen zeer veel buiten den Kop uit. De Neus is kaal en Vleeschkleurig; de Tanden hebben veel overeenkomst met die der Konynen. De Huid is, op den Kop en langs de Rug, gedekt met bruinachtig Haair, van Kleur als dat der Wilde Konynen. De onderzyde van den Kop, de Keel, Buik en de binnenzyden der Dyën, zyn met wit Haair bekleed. Aan het laagste van de Rug is een Halve Maan, uit zwart Haair bestaande, waar van de Hoornen zydewaards naar den Kop gekeerd zyn. De Voorpooten hebben vier Vingers met Klaauwen en een stompje van een Vinger zonder Klaauw. Zy zyn Haairloos, zo wel als die der agterste Pooten, en Vleeschkleurig. Gemeenlyk verbergt het Diertje zyne Voorpooten in zyn Vagt, zo dat het alleenlyk twee Agterpooten schynt te hebben, slegts met drie Vingeren, en deeze zyn tot boven de Kniejen kaal, zo dat zy zig als de Pooten van de Vogels, die men Steltloopers noemt, vertoonen. De voortgang is huppelende, 't welk het zeer vlug kan doen, drie of vier Voeten wegs afleggende in één sprong. De Staart is lang, en van Kleur als de Rug, uitgenomen naar 't End toe, alwaar dezelve zwart en Kwastig ruig word, hebbende den tip wit. Zyne Voorpooten raaken nooit den Grond, maar hy houdt 'er zyn Voedzel mede, gelykerwys een Inkhoorn.

ALDROVANDUS heeft een taamelyk goede Afbeelding gegeven van dit Schepzel, 't welk van hem het *Indische Konyn of Haas* genoemd wordt. Men vindt het in Egypte en aan de Barbarysche Kust. MONCONY tytelt het de Berg-Slaapmuis (*). Het is

(19) Mus Ægyptiacus, Pedibus posticis longissimis, Caudâ elongatâ, *Gerbua* dictus. EDW. *Av.* V. p. 18. T. 219. Mus *Jaculus* Pedibus posticis longissimis, Caudâ extremo villosâ. HASSELQ. *Itin.* 198. *Act. Stokh.* 1752. p. 123. T. 4. f. 1. Cuniculus minor Caudatus Dauricus. *Mus Petrop.* I. p. 344. N. 123. Lepus Indicus *Utias* dictus. ALDR. *Quadr.* 395. Jerbua. SHAW. *Itin.* 218, 249. Gerbo. LE BRUN *Itin.* 287. T. 210. Mus Jaculus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 24. Sp. 20. *Syst. Syst. Nat.* X. Gen. 26. Sp. 15. Springer. *Nat. Hist.* I. D. II. STUK, bl. 488. Pl. XX. Fig. 2.

(*) *Voyage d'Egypte*. Ed. Germ. p. 288. Monconys Reizen.

is in de *Brittannische Schatkamer* van den Romein HAMY, afgebeeld en beschreeven onder den naam van *Jerbua* (*). Ook vindt men de Afbeelding by DE BRUIN, die het *Gerbo* noemt in deszelfs *Levantsche Reizen* (†).

Dit Dier behoorde aan Mr. SCARLET, Glazen Slyper, by St. Anne Kerk, in Westmunster, die my vryheid gaf om 'er een Afbeelding van te maaken. Mr. BLEW, Bibliothekaris van het Kollegie der Inner Temple, hadt 'er ook voor eenigen tyd een gehad, dat hy my opgezet ter onderzoeking leende. Men zegt dat dit Dier maar ééne Opening of Leg van onderen heeft, gelykerwys de Vogelen, doch zulks kan ik niet verzekeren, alzo ik het leevende Dier niet genoegzaam behandelen kon, 't welk byten wilde wanneer men het vast hield. Het scheen my, anders, een zeer zagtzinnig Schepzel te zyn, 't welk op dergelyke manier aast als de Konynen en Haazen, eetende Graan en verscheiderley Kruiden. Het is schuuwer, en blyft meer in zyn Hokje over dag, dan in het schemeren van den Avond, wanneer het te voorschyn komt en onbeschroomder door de Kamer huppelt, waar men het houdt. Dit doet my denken, dat het een Dier zy, 't welk van Natuur de duisternis tot zyne bedryven verkiest. Het heeft, zo ik meen, twee of drie Jaaren by Mr. SCARLET geleefd, eer het stierf. Zyn Bont was zeer zagt, en de Huid uitermaate dun. Doktor SHAW noemt dit Dier *Jerboa* of *Terboa*. Men vindt 'er een omstandig Bericht van in zyne *Reizen naar Barbarie en de Levant* (§). Hy schynt daar in mis te hebben, dat hy alleenlyk drie Vingers aan de Voorpooten en vier aan de Agterpooten geeft, waar van ik het tegendeel heb bevonden. De Spooren of kleine Vingers aan de Agterpooten kon ik niet ontdekken in 't een of andere der twee Voorwerpen, welke ik onderzogt heb, schoon ik veel moeite daar toe aanwendde. Hy zegt, dat deeze Springmuizen aan de Kust van Barbarie gemeen zyn, en in holen onder den Grond nestelen.

PLAAT XX.

De kleine Mieren-Eeter (20).

De Afbeelding vertoont denzelven weinig kleiner dan Natuurlyk; alzo hy ongevaar de grootte van een Engelsch Inkhoorntje heeft. De origineele Tekening van deeze Plaat was naar 't Leven gemaakt.

Het Diertje is bekleed met een dikke Vagt van zagt Haair, glanzig als Zyde, en op de Rug een weinig gekruld of gegolfd. Het heeft een donkere Streep, die langs de Rug van de Nek tot aan het begin van de Staart loopt, en langs den Buik een andere, die wat breeder is, aan de eerste evenwydig. Het Haair van den Kop, het Lighaam en de Staart, is licht roodachtig bruin: dat van de Pooten en het dikste der Staart, trekt naar Aschgraauw. Zyn Haair is overal, zelfs tot aan de Klaauwen toe, nagenoeg van de zelfde langte. De binnenzyde van de Staart, naar de Punt toe, is Haairloos, en schynt Natuurlyk naar beneden om te krullen: 't welk my doet denken, dat het zig met de Staart kan ophangen aan de Takken van Boomen.

Het zonderlingste in dit Dier is, dat het niet meer dan twee Klaauwen aan ieder Voorpoot of Hand, (gelyk sommigen die noemen,) heeft. De Vingers of Toonen, uit welken deeze Klaauwen spruiten, hebben geen kennelyke verdeeling. De bui-

(*) *Tesoro Britanico, delineate & descritte da* Nicola Francesco Hamy, Romano. Vol. II. p. 124, 125.

(†) Kap. 78. Pl. 210.

(§) Zie de oirsprongelyke Eng. Uitgaave, p. 248, 249.

(20) Myrmecophaga minor. EDW. *Av.* V. p. 20. T. 220. Tamandua aut. Coati Americana alb. SEB. *Kab.* I. p. 60. T. 37. f. 3. Myrmecophaga didactyla. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 8. Sp. 1. *Syst. Nat.* X. Gen. 8. Sp. 1. *Nat. Hist.* I. D. I. STUK, p. 487. Pl. X. f. 1.

buitenste Klaauw, aan ieder Hand, is aanmerkelyk groot, en de binnenste, met dezelve te vergelyken, zeer klein. De Agtervoeten hebben ieder vier Klaauwen, welke nagenoeg van egaale grootte zyn. Omtrent de Voeten zo wel als de Handen is 't aanmerkelyk, dat zy niets hebben 't welk naar een Duim gelykt, als veele Viervoetige Dieren, maar in plaats van dien dikke Eeltachtige Knobbels des Hielen, tusschen welken en de Klaauwen de Voeten hol zyn: waar door het in staat is om dunne Takjes van Boomen te vatten of aan te grypen. De Ooren zyn klein en rond, vertoonende zig naauwlyks boven het Haair: de Agterpooten langer dan de Voorpooten.

De Tekening was gemaakt naar een opgevulde Huid van dit Diertje, wel geconserveerd, die zig in bezitting bevondt van zyne Excellentie den Graaf PERRON, Ambassadeur van den Koning van Sardinie, welke verstaan hadt, dat het van de Spaansche Kust in Amerika was gekomen. Een ander dergelyk Diertje, in Spiritus bewaard, kogt ik by kommissie voor wylen Sir HANS SLOANE, uit de Verzameling van wylen den Hertog van Richmond, in welker Catalogus het een Soort van Luiaard genoemd was. Dit zal in het Brittannisch Kabinet blyven, alwaar het ondergzogt kan worden door de Liefhebbers der Natuur. Door behulp van deeze twee is hier een volmaakter Afbeelding aan 't licht gebragt, dan van een derzelven alleen zou hebben kunnen geschieden: want het eerste was alleenlyk een opgezette Huid, en het andere digt beslooten in de Flesch met Liqueur, welke ik geen permissie had te openen. Dus kon ik den Bek niet onderzoeken, die volgens LINNÆUS Tandeloos is, Men zie zyn *Systema Naturæ* Lips. 1748. p. 8. Ord. 3. AGRIÆ, *Dentes nulli*, *Lingua longissima Cylindrica.* Gen. 15. MYRMECOPHAGA. *Corpus pilosum*, *Aures subrotundæ.* Zyne Tweede Soort schynt my te zyn het hier afgebeelde en beschreevene Dier. 2. MYRMECOPHAGA *Manibus didactylis*, *Plantis tetradactylis:* 't welk men vertaalen kan MIEREN-EETER (een Geslagt van den Rang der *Veld-Dieren*, waar van LINNÆUS deeze zyne Tweede Soort maakt,) *met tweevingerige Handen en viervingerige Voeten* (*). Van dit Dier vind ik geen Afbeelding of eenig Bericht, meer dan LINNÆUS daar van, als gemeld is, gegeven heeft, dat byna maar een enkele benaaming is: zo dat deeze Afbeelding, naar ik geloove, de eerste is, welke daar van het licht gezien heeft (†).

PLAAT XXI.

De groene Parkiet met geele Wangen (21).

De hier afgebeelde Vogel is van Natuurlyke grootte, zynde van dat slag, die een lange en puntige Staart hebben. Het was een vlugge levendige Vogel, die veel kakelde, doch weinig verstaanbaare Woorden uitbragt.

De Bek is Aschgraauw, aanmerkelyk haakig en gehoekt of gegolfd aan de kanten. Het Wasch, daar de Neusgaten in staan, heeft die zelfde Kleur. De Oogkring is Oranje, en is omringd door een strookje van een kaale witte Huid. Het Grondstuk van den Bek, en de zyden des Kops rondom de Oogen, zyn gedekt met gee-

(*) [Ik volg de Woorden van den Heer EDWARDS. In volgende Uitgaaven van het *Samenstel der Natuur* heeft de Ridder de Mieren-Eeters verplaatst, en deeze is de Eerste Soort geworden: zie myne *Natuurlyke Historie*, als boven.]

(†) [Indien de door LINNÆUS aangehaalde dezelfde is, zo vondt men 'er reeds de Afbeelding van by SEBA.]

(21) Psittacus minor Fronte luteâ. EDW. *Av.* V. p. 49. T. 234. Psittacus minor viridis Caudâ longâ & Malis croceis. FRISCH. *Av.* IV. T. 54. Psittacus pertinax. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 15. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 10. Geel-Wang Parkiet. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 246.

geele of Oranjekleurige Vederen, die nader naar den Bek toe rooder, en lichter geel zyn hoe zy verder agterwaards ſtaan. Het bovenſte van den Kop, de Nek, Rug, Wieken, Stuit en Staart, zyn altemaal van een hooge Grasgroene Kleur, uitgenomen de grootſte Slagpennen en eenigen van derzelver Dekvederen, die aan de uitwaardſe Baarden met blaauw gerand zyn. Het voorſte van den Hals, de Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn lichter of geeler groen, en het onderſte van den Buik geheelenal geel. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, zyn donker groenachtig van Kleur. De Pooten en Voeten zyn van figuur als gewoonlyk en Aschgraauw.

Deeze Vogel was in eigendom van de eerſte Gemaalin van den Hoogedelen Heer, ROBERT WALPOLE, die naderhand Graaf van Orford wierd. Haar Edele onderrichte my, hoe dezelve was overgebragt uit de Weſtindiën, waar van ik naderhand ben verzekerd geworden, door zes of meer van even die zelfde Soort in een Kouw by elkander te zien, ten huize van den Hoogedelen Heer CHARLES WAGER, toen Eerſten Lord van de Admiraaliteit, wiens Vrouw my vertelde, dat dezelven uit de Weſtindiën kwamen. Ik kan geen beſchryving van eenige Soort van Pappegaay met deeze overeenkomſtig vinden: des ik beſluit, dat het een nog niet beſchreeven zy.

PLAAT XXII.

De Goudkruinige Parkiet (22).

Deeze, die de grootſte Afbeelding op de Plaat uitmaakt, is maar een weinig kleiner dan Levensgrootte getekend; zynde deeze Vogel even zo groot of liever ruim zo groot, als een Merel.

De Bek is zwart; de Bovenkaak haakig aan haar Punt en heeft hoeken aan de zyden, met een ſmal ſtrookje van blaauwachtig Vleeschkleur Wasch rondom het Grondſtuk, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. Het Oog ſtaat in een plek van kaale Huid, van even de zelfde Kleur. De Oogkringen, zo wel als een plek van Vederen, zig van het opperſte des Beks uitſtrekkende tot aan het midden van de Kruin des Hoofds, zyn van een heldere Oranjekleur. Het overige van den Kop, de Nek, Rug, de bovenzyden van de Wieken en Staart, zyn van een hooge donker groene Kleur. De Keel is geelachtig groen met een roodachtig bruinen Glans. De Borſt, Buik, de Zyden onder de Wieken, de Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn licht geelachtig groen. Eenige weinigen der Slagpennen, tusſchen de langſten en kortſten, naaſt aan het Lighaam, zyn uitwaards blaauw. Zulken van de eerſte ry der Dekvederen, als op deeze blaauwe Slagpennen vallen, zyn ook blaauw, maakende het een en andere een blaauwe baar langs de Wiek neder. Haar binnenzyden, en de onderzyden van de Staart, zyn vuil geelachtig groen, of van Kleur als gepekelde Olyven: de Pooten en Voeten van eene roodachtige Vleeschkleur, van figuur en plaatzing gelyk in anderen van dit Geſlagt: de Klaauwen donker.

Deeze Vogel behoorde, toen hy in Leven was, aan een jonge Juffrouw, Dogter van wylen Doktor JURIN, die als Preſident van het Kollegie der Geneeskundigen, te Londen, in't jaar 1750 ſtierf. Men berigtte my, dat dezelve van Lisſabon was gekomen, en onderſteld werdt een Inboorling te zyn van Braſil. Hy hadt in Engeland veertien Jaaren geleefd. Geduurende de eerſte drie of vier Jaaren na zyne aankomſt, leid' hy

(22) Pſittacus minor Vertice Aureo. Edw. *Av.* V. p. 50. T. 235.

by vyf of zes kleine witte Eytjes, waar uit blykt, dat het een Wyfje ware, en ik denk, dat het wel de gade van den laatst beschreevenen kon zyn: alzo de overeenkomst van die beiden zeer aanmerkelyk is.

De Groen- en blaauwe Mosch-Parkiet (*).

De kleinste Afbeelding op de Plaat vertoont deeze, in Natuurlyke grootte, zo naauwkeurig als ik het treffen kon.

De Bek en het Wasch, daar de Neusgaten in geplaatst zyn, hebben eene Goudkleur. De Bovenkaak is Haakig, aan de kanten gegolfd. Het Vel rondom de Oogen, de Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn allen van eene Goud- of Oranje-Kleur. De figuur van den Bek en de Voeten toont, dat dit Vogeltje, hoe klein ook zynde, van het Pappegaaijen-Geslagt is. De Kop, Nek, Rug, en de geheele onderzyde, hebben eene hooge Grasgroene Kleur. De Wieken zyn ook groen, uitgenomen de eerste ry der Dekvederen boven de Slagpennen, die sierlyk hoog blaauw zyn, en de buitenste randen van dezelven licht geelachtig groen. Het laagste van de Rug en de Dekveders aan de boven zyde van de Staart, zyn Hemelschblaauw: de binnenzyden der Wieken van eene groen-achtige Aschkleur; hebbende eenige weinige schoon blaauwe Vederen gemengd onder de kleinere Dekvederen, rondom het Gewricht van de Wiek. De Staart is groen, aan de bovenzyde sterker en flaauwer aan de onderzyde.

Dit Parkietje was, in 't jaar 1753, in bezitting van Mr. JOHN MILLAN, Boekhandelaar, naby het Admiraaliteits-Kantoor. Het woog, toen het uit de Wyngeest genomen was en gedroogd, slegts drie Vierendeel Loots, ordinair Gewigt. De Heer MILLAN was zo beleefd, van my dit en eenige andere Vogeltjes mede naar Huis te laaten neemen, om dezelven af te tekenen. Hy verhaalde my, dat deeze kleine Parkiet gekogt ware uit het Kabinet van wylen den Hertog van Richmond, doch daar was geen bericht te krygen, uit welk Land dezelve afkomstig ware.

PLAAT XXIII.

De Olyphant (23).

De Olyphant wordt gezegd het grootste te zyn van alle Viervoetige Land-Dieren: hoewel het leevende Voorwerp; naar 't welke deeze Aftekening, maar weinige Jaaren geleden, in Londen gemaakt werdt, niet meer hoogte had dan een gemeene Koe.

De Kop, hoewel groot, is het niet naar de grootte des Lighaams te rekenen. Dewyl dit een Jonge was, zo hadt hy geene Tanden, welken ik 'er derhalve bygedaan heb om de Afbeelding te voltooijen. Het Voorhoofd is zeer verheven en bultig: de Ooren zyn naar evenredigheid van den Kop groot en hangen nederwaards; de Oogen zyn klein: de Snuit of Tromp is lang, verdunnende allengs van den Kop naar het End toe, dat plat is en aldaar twee Openingen of Neusgaten heeft. Het Dier kan zyne Tromp naar believen verkorten of verlangen; alzo dezelve vol Kreukels of Ringen is, die 'er in 't ronde als ingesneeden zyn; hebbende de onderzyde eeni-

(*) Psittacus minimus viridi cœruleoque varius. EDW. *Av.* V. p. 51. T. 235. Psittacula Brasiliensis. BRISS. *Av.* IV. p. 384. Psittacus Passerinus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 47. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 37. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 270.

(23) Elephas. EDW. *Av.* V. p. 22. T. 221. RAJ. *Quadr.* 131. SEB. *Kab.* I. D. Pl. III. f. 1. BRISS. *Quadr.* 45. Elephantus. GESN. *Quadr.* 377. ALDR. *Quadr.* Libr. I. T. 9. JOHNST. *Quadr.* 30. T. 7, 8, 9. Elephas maximus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 5. Sp. 1. *Syst. Nat.* X. Gen. 5. Sp. 1. *Nat. Hist.* I. D. I. STUK, Bladz. 419.

eenigermaate plat en de bovenzyde rond. Ook het allerkleinfte ding kan het van den Grond opraapen met zyne Tromp, door middel van een klein Puntje, dat het daar om kan draaijen. Terwyl ik in zyne Stal was om 'er de Schets van te maaken, zogt het naar Appelen in myne Zakken, lichtende met zyne Tromp de Kleppen zeer vaardig op, en dan dezelve nederwaards daar in fteekende. Het Lyf is rond en dik: de Rug verheft zig ronder en meer uitpuilende dan in de Varkens of eenig ander Viervoetig Dier, my bekend. Het geheele Schepzel is naar zyne hoogte kort, maar de Pooten zyn taamelyk lang; de Voeten rond, en niet veel bréeder dan de Pooten. Ieder Voet heeft vyf platte Hoornige Verhevenheden, welke de Enden fchynen te zyn der Toonen, hoewel zig uitwendig geen fcheiding openbaart. Men zou het veeleer Stompvoetig mogen noemen, hoewel het Geraamte van den Olyphant, door de Koninglyke Akademie van Parys in Afbeelding gebragt, vyf afgezonderde Toonen aan ieder Voet of Poot vertoont. Zie de *Memorien* van de Akademie der Weetenfchappen, Tom. III. Part. III. p. 91; alwaar Gy vinden zult zes Plaaten van den Olyphant en deszelfs deelen. De Staart gelykt naar die van een Varken. De Huid fcheen zeer dik, Hoornachtig en ruuw te zyn, met veele verheffingen en laagtens, hangende, op veele plaatfen van het Lighaam en de Leden, los met kreuken; gelyk in de Afbeelding is uitgedrukt.

Over 't geheel hadt dit Dier een donker bruine Kleur, zynde dunnetjes overfpreid met korte zwarte Haairen. De Liefhebbers kunnen deszelfs Ontleedkundige Hiftorie nagaan in een klein Werkje, genaamd *Ontleedkundig Berigt* aangaande den Olyphant, die by toeval, in 't jaar 1681, te Dublin verbrandde, zynde een Brief aan den Prefident van de Koninglyke Societeit, door den Heer A. MOLINEUX Doktor van Trinity-Kollegie by Dublin, te Londen gedrukt in 't jaar 1682. Men kan dit Werkje vinden in de Bibliotheek van het Kollegie der Geneeskundigen te Londen (*).

J. LUDOLPHUS heeft, in zyne Hiftorie van Ethiopie of Abysfinie, (bladz. 54, 55. van de Engelfche Vertaaling,) een lang Verhaal gegeven van de manier op welke de Olyphanten aazen ('t welk geheel op Plantgewasfen is,) benevens het nadeel en de verwoefting, welke zy hier door maaken in de Plantagiën der Inboorlingen. Hy zegt, dat de Mannetjes alleen die lange Tanden hebben in de Opperkaak. Uit de meefte Reisbefchryvingen naar de Kuften van Afrika en Indie, kan men ook Berigten aangaande de Olyphanten bekomen. J. T. KLEIN heeft, in zyn Werk over de *Viervoetige Dieren*, dat te Leipzig in 't jaar 1751 aan 't licht gegeven is, p. 36 tot 38 van den Olyphant gehandeld, doch geen Afbeelding daar van gegeven. JOHNSTON heeft 'er verfcheidene in zyn Werk gevoegd, die zeer goed zyn. Eene befchryving van deszelfs Gebeente en Natuurlyke Hiftorie, met een Afbeelding, vindt men in de *Phil. Transactiën*, Nomm. 326 (†).

De Rhinoceros (§).

Men rekent dit gemeenlyk het naaft in grootte aan den Olyphant komende Viervoetig Dier te zyn. Deszelfs hoogte tot aan den Schouder, in de Loodlyn gemeten,

(*) [De Heer LINNÆUS zal dit op 't Oog hebben, wanneer zyn Ed.; by de algemeene befchryving van den Olyphant, *Syft. Nat. loc. cit.* zegt. *Anatome in Bibliotheca Medica*, Dublin 1681. De vermaarde Hoogleeraar P. CAMPER heeft onlangs, in de *Vaderlandfche Letter-oefeningen*, verfcheide Ontleedkundige Waarneemingen op eenen Jongen Olyphant, welken zyn Wel Ed. in de voorgaande Winter, uit de Stadhouderlyke Menagerie, dood bekomen hadt, tot opheldering en verbetering van het gene dienaangaande door de Autheuren gezegd was, aan 't licht gegeven.]

(†) [Geheel omftandig heb ik het gene den Olyphant betreft befchreeven, in myne *Natuurlyke Hiftorie*, als boven. Gedagte Hoogleeraar P. CAMPER zal eenige nieuwe Afbeeldingen van een Jongen Olyphant uitgeeven, om die der Ouden te verbeteren.]

(§) Rhinoceros. EDW. *Av.* V. p. 24. T. 221. GESN. *Quadr.* 842. ALDROV. *Bifulc.* 878. JOHNST. *Quadr.* 98. T. 38. BONT. *Jav.* 50. T. 51. BERGEN *Orat.* 1746. T. 1. RAJ. *Quadr.* 122. Rhinoceros unicornis. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 36. Sp. 1. *Syft. Nat.* X. Gen. 22. Sp. 1. *Nat. Hift.* I. D. II. Stuk. bl. 327.

ten, was ongevaar vyf Voeten agt Duimen, volgens myn eigen langte, welke het maar twee Duimen overtrof. Het is vry lang naar zyne hoogte, hebbende, naar 't berigt van den Eigenaar, meer dan veertien Voeten langte van de Neus tot aan het end der Staart, wanneer die volkomen werdt uitgerekt.

De Kop is van een lang maakzel, hebbende eene holte tusschen het Voorhoofd en de Hoorn, welke voortkomt uit het bovenste deel van de Snuit, alwaar geen ander bekend Dier een Hoorn heeft. De Snuit schynt gevormd te zyn om de Aarde op te wroeten, tot aazing op de Wortels van Planten: want dezelve is zeer buigzaam, en loopt in een Punt uit, welke het Dier, opwaards, nederwaards en zydewaards, kan draaijen; zynde de Neusgaten ter wederzyden daar van geplaatst. De onderste Lip is byna vierkant, platachtig van vooren, met de twee hoeken zig aan de zyden vertoonende, van eene leevendige Vleeschkleur. De Oogen zyn klein, redelyk voorwaards aan ieder zyde van den Kop geplaatst. Hy heeft groote Ooren, die regtoverend op 't bovenste van den Kop staan. Het geheele Dier is gedekt met een zeer dikke, ruuwe, barstige Huid, Aschgraauw van Kleur, hebbende Plooijen en Kreuken op alle de plaatsen daar zulks noodig was, voor de beweeging van het Dier, en vallende agterwaards over malkander, gelyk de Afbeelding beter uitdrukt dan ik met Woorden zou kunnen doen.

Ik tekende dit naar een Wyfje, dat zig, in 't jaar 1752, te Londen bevondt; doch kon geene verhevene Knobbels over de Huid van het geheele Lighaam ontdekken, die op een regelmaatige manier geplaatst waren; gelyk in eenige onlangse Afbeeldingen is vertoond. Het Vel kwam my slegts zeer ruuw en barstig voor, uitgenomen aan de zyden van het Agterkwartier, welke de geheele zwaarte van het Lighaam draagen als het Dier gaat nederleggen; want daar waren deeze verhevene Knobbels op de Huid zeer groot. De Staart hadt eenige weinige zwarte Haairen aan het End: de Ooren, ook, hadden eenige dun verspreide Haairen op zig: in andere deelen des Lighaams vond ik geen teken van Haair. De Rug is hol en de Buik zakt naar beneden: de Pooten zyn kort en dik naar evenredigheid. De Voeten zyn van agteren rond met Hoeven voorwaards, welke in drieën zyn verdeeld, door twee insnydingen, aan ieder Voet: maar zy hebben die kleine Hoefjes niet aan 't agterste van den Voet, welke men vindt in de Runders, Harten, Schaapen, enz. De Hoorn was in dit Dier maar klein; zynde hetzelve op ver naa nog niet gekomen tot zyne volle groote.

Daar komen somtyds Rhinocerossen voor, die op den Snuit een dubbelen Hoorn, of twee Hoornen agter elkander hebben: doch of 'er zulk een Ras zy, dan of deeze Voortbrengzelen toevallige Speelingen zyn van de Natuur, kan ik niet bepaalen. (Men kan een Medaille, met den dubbel-Hoornigen Rhinoceros daar op geslagen, in de *Phil. Transact.* N. 490; als ook den dubbelen Hoorn zelf vinden in het Kabinet van SLOANE, en een anderen in de Verzameling van wylen Doktor MEAD.) In de *Phil. Transact.* VOL. XLII., N. 523 heeft men drie Gezigten van dit Beest, benevens een Plaat van eenige afgezonderde deelen, naauwkeurig beschreeven door J. PARSONS, Lid der Koninglyke Societeit en van het Kollegie der Geneeskundigen te Londen. KLEIN handelt, in zyn Werk over de *Viervoetige Dieren*, van pag. 26 tot 34, over den Rhinoceros, en geeft drie keurlyke Afbeeldingen van een dubbelen Hoorn. Ik heb thans voor my leggen de Afbeelding van zulk een Dier, gemaakt door een Heer, die een Officier was aan boord van de Shaftsbury, een Oostindische Kompagnie Schip, onder Kapitein MATTHEW BOOKEY, in den jaare 1737: welke Afbeelding zeer naby met de myne strookt, Het stierf op den Overtogt van Indie naar Engeland. De aantekening van dien Heer, onder de Afbeelding, is als volgt. „ De hoogte van de Rug was omtrent zeven „ Voeten boven den Grond. In Kleur geleek het naar een Varken dat begint te „ droogen, na dat het zig in de Drek heeft gewenteld. Drie Hoornige Hoeven

 „ heeft

„ heeft het Dier aan ieder Voet. De Plooijen van de Huid vallen agterwaards over
„ elkander, en in deeze Plooijen huisveſten Duizendbeenen, Scorpioenen, kleine
„ Slangetjes en ander Ongediert. Het was nog geen drie Jaaren oud, toen het af-
„ getekend werdt. De Schaft, geſpannen zynde, ſpreidt aan het end gelyk een
„ Franſche Lelie ".

De Schaft heb ik, in een hoek van de Plaat, naar de Tekening van gedagten Heer, in Afbeelding gebragt. Alzo deeze Tekening my door de Handen van Doktor R. TYSON toegekomen was, had ik geen gelegenheid om dien Heer te vraagen, of hy zodanige beſchadigende Inſekten had waargenomen in de Plooijen van de Huid te leggen; dan of dit Berigt van de Indiaanen overgenomen ware. Ik moet bekennen, dat het my zeer vreemd voorkomt. In T. ASTHLEYS *Verzameling van Reizen*, enz. in Quarto, Lond. 1745, kan men den Olyphant en Rhinoceros, beiden, breedvoerig beſchreeven vinden. (Zie 't Regiſter aan 't end van 't IV. Deel.) Oude Autheuren hebben onderſteld, dat 'er eene groote vyandſchap tusſchen deeze Dieren plaats hebbe, en gezegd, dat zy zelden elkander ontmoeten zonder te vegten. Zie de Werken van St. AMBROSIUS, Paris 1530, pag. 51, alwaar men een Print enz. van derzelver Gevegten vindt, welke daar over nagezien kan worden.

PLAAT XXIV.

De Kleine rood gewiekte Parkiet (24).

Deeze Vogel, hier in zyne Natuurlyke grootte voorgeſteld, is aanmerkelyk als de kleinſte zynde van de lang geſtaarte Pappegaaijen, welken ik tot nog toe heb gezien. De Bek komt veel met dien van anderen overeen, zynde van een lichte Vleeschkleur. De Oogkring is zeer donker Hazelnoot, zo dat hy zig byna zwart vertoont: terwyl de Pappegaaijen dien gemeenlyk Goudkleurig of geel hebben. Het Oog is in een Plek kaale Huid van witachtige Kleur geplaatſt. Digt onder den Bek bevindt zig een kleine Vlak van ſierlyk ſcharlakenroode Vederen. Het overige van den Kop en Hals is, zo wel als de Rug, Stuit en Staart, van eene hoog Grasgroene Kleur. De grootſte Slagpennen zyn donker groen; en alle de Dekveders der Wieken roodachtig, uitgenomen de kleine Veertjes aan derzelver Randen, die groen zyn. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn lichter groen, meer naar geel trekkende, dan die aan de bovenzyde van den Vogel. De Pooten en Voeten zyn van een lichte Vleeschkleur: de Vingeren eveneens geplaatſt als in andere Pappegaaijen.

In 't Jaar 1733 behoorde deeze Parkiet in eigendom aan mynen goedgunſtigen Patroon, wylen Sir HANS SLOANE, Baronet, ten wiens Huize, in Londen, ik denzelven voor hem aftekende, en met zyn verlof 'er ook een Afbeelding van maakte tot myn eigen gebruik. Ik kan geene beſchryving vinden, welke met deezen Vogel overeenkomt, en derhalve geloof ik dat dezelve niet beſchreeven zy. Il wil echter niet volſtrekt verzekeren, dat de Autheuren, die over Vogelen geſchreeven hebben, nooit een eenigen van de Pappegaaijen, welken ik onderſtel *niet beſchreevenen* te zyn, hebben gezien: want hunne beſchryvingen zyn dikwils niet genoegzaam volkomen, en eene uitlaating van het minſte belang kan misſlagen veroirzaaken, wanneer het Onderwerpen zyn die veel naar elkander gelyken. Na dat ik den boven gemelden afgetekend had, heb ik een anderen van die zelfde Soort gezien, een Jongman toehoorende, die zeid' dat hy denzelven uit Ooſtindie hadt medegebragt.

PLAAT

(24) Pſittacus minor Caudâ longisſimâ, viridis & ruber. Edw. *Av.* V. p. 53. T. 236.

PLAAT XXV.

Het kleine Parkietje, de Guineesche Mosch genaamd (25).

De Kleine Roodkoppige Parkiet, die de bovenste Figuur op de Plaat vertoont, is hier in haare Natuurlyke grootte afgebeeld. De Staart is kort, en heeft de Veders van gelyke langte. Ik heb alleenlyk drie Soorten van kleine Pappegaaitjes met korte Staarten gezien: want de middelste Veders van derzelver Staarten zyn doorgaans taamelyk lang, en verkorten trapswyze tot aan de buitenste Veders op de zyden. De Bek is Oranjekleurig, haakig aan de Punt van de Bovenkaak, maar heeft geen hoeken aan de kanten, gelyk gemeen is in de meesten van het Pappegaaijen-Geslagt. De Neusgaten staan niet in een Huid, die zig over het Grondstuk van de Bovenkaak uitstrekt, maar tusschen de Veders van het Voorhoofd en den Bek, die in de geheele rondte, zo wel boven als beneden, omringd is met heldere roode of Scharlakenkleurige Veertjes, welken het geheele voorste deel van den Kop, of dat men het Aangezigt zou kunnen noemen, beslaan. De Oogen vertoonen zig geheel zwart, hebbende geene gekoleurde Kringen, gelyk in de meeste Pappegaaijen, en zyn omringd met kaale Plekjes van een lichte Aschkleur. Het agterste van den Kop, de Rug en bovenzyden der Wieken, zyn van een schoon groene Kleur: de Keel, Borst, Buik, en Dekveders onder de Staart, zyn lichter groen, en meer naar 't geele trekkende, dan die van de bovenzyde. De binnenzyden der Slagpennen van de Wieken zyn donker Aschgraauw, zo wel als derzelver Tippen uitwaards: de kleinste Dekveders, binnen de Wiek, zyn zwart en de rand van de Wiek, omtrent het Gewricht, is blaauw. De Stuit is met Hemelschblaauwe Vederen gedekt. De Dekveders aan de bovenzyde van de Staart zyn, zo wel als derzelver twee middelste Veders, groen; maar de overige tien, vyf aan ieder zyde, zyn eerst, by haaren oirsprong of Wortel, groen; dan volgt een dwarse Baar, van Scharlakenroode Kleur: dan een smaller Streep die zwart is, en de Tippen der Vederen, eindelyk, zyn groen. De Dekveders van de Staart, boven en beneden, zyn zo lang, dat de Kleuren der Vederen niet gezien kunnen worden, ten zy men de Staart een weinig uitspreide. Zy zyn derhalve in de Afbeelding een weinig korter gemaakt, om de schoonheid van de Staart te vertoonen. De Pooten, Voeten en Klaauwen, waren in deeze van een donkere Kleur, gelyk die van andere Pappegaaijen. Het was een Mannetje: in de Wyfjes is de Kop bleeker rood, en de rand van de Wiek, omtrent het Gewricht, geel van Kleur. Ik heb eenigen van deeze, die opgezet zyn.

Men brengt deeze Parkietjes van Guinee, aan de Kust van Afrika, en zy zyn by ons gemeener dan eenige andere Soort van Parkieten. WILLOUGHBY heeft een lange beschryving van deezen Vogel uit CLUSIUS gegeven, en zegt, dat het een Inboorling is van Ethiopie. Zie zyne *Ornithologie*, p. 119. BARBOT geeft in zyne Historie van Guinee, in 't Engelsch, p. 220, een Afbeelding en redelyk volkomene beschryving daar van, zeggende, dat het veel schade doet aan de Koornlanden. ALBIN heeft dit Parkietje in zyne *Historie der Vogelen*, Vol. III. p. 15, beschreeven en afgebeeld, zeggende, zonder eenig gezag, dat het uit Oostindie afkomstig is. SEBA noemt hetzelve, Vol. p. 40, de Kleine Parkiet van Amerika, die met

(25) Psittacus minimus Capite rubro, vulgò Passer Guineënsis dictus. EDW. *Av.* V. p. 54. T. 237. f. 1. Psittacus parvus viridis ex Indiâ Orientali. ALB. *Av.* III. T. 15. p. 15. Psittacula Guineënsis. BRISS. *Av.* IV. p. 387. Psittacus pullarius. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 45. *Syst. Nat.* X. Gen. 44. Sp. 35. Guineesch Parkietje. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 469.

met verſcheide Kleuren is getekend. Anderen geeven Braſil voor zyne Geboorteplaats op. De reden van deeze verſchillendheid der Berigten is, dat deeze Parkietjes gemeenlyk overgebragt worden door Schepen, wier laatſte Vertrekplaats is uit de Weſtindiën: want, die op Guinee vaaren, komen zelden regtſtreeks van daar terug naar Europa, maar zeilen, ingevolge van hunnen verfoeielyken en onnatuurlyken Koophandel in Menſchen, met Laadingen van Negers naar de Amerikaanſche Volkplantingen, alwaar zy die ongelukkige Schepzels verkoopen, even als gecivilizeerd Volk de Beeſten; keerende vervolgens met hunne ſnood verkreegene Winſten naar Europa te rug(†). Hierom wordt het gene ons door dit Kanaal toekomt ſomtyds gehouden voor een voortbrengzel van Amerika, terwyl het inderdaad uit Afrika afkomſtig is. Zodanig is 't geval met dit Vogeltje, het welk ik verzekerd ben een Inboorling van Afrika en niet van Amerika te zyn.

De Geel-Keel van Maryland (*).

De onderſte Figuur op de Plaat vertoont deezen Vogel in de Natuurlyke grootte. Hy ſchynt van het Geſlagt dier Vogelen te zyn, welken men gemeenlyk Vliegenvangers tytelt.

De Bek is regt, dun, ſcherp gepunt en bruin van Kleur. Rondom de Bovenkaak zyn zwarte Veertjes, die ter wederzyde van den Kop pasſeeren, en nederwaards loopen naar den Hals, en in dezelven zyn de Oogen geplaatſt. De Kruin van den Kop is roodachtig bruin: de Rug, Stuit en bovenzyden van de Staart en Wieken, zyn van eene groenachtig bruine of donkere Olyfkleur. De randen van de Wieken en de Staartveders zyn lichter geelachtig, zo wel als de Staart en de Wieken aan de onderzyde. De Keel en Borſt zyn helder geel, 't welk allengs witachtig geel wordt aan den Buik en de Dyën. De Dekveders, onder aan de Staart, zyn geeler; de Pooten en Voeten even als in andere kleine Vogeltjes, en van een donkere Vleeschkleur.

Deeze Vogel was in eigendom van den Heer ELLIOT, Koopman, in Broadſtreet te Londen, die denzelven, benevens anderen, in Spiritus, van Karolina in Noord-Amerika hadt ontvangen, en de beleefdheid hadt, van ze my allen te leenen, om 'er Aftekeningen van te maaken. J. PETIVER heeft, in zyn *Gazophylacium*, op de VI. Plaat, de Afbeelding gegeven van een Vogel, dien ik geloof de zelfde te zyn met deezen, en daarom heb ik den naam behouden, dien hy 'er aan geeft. Al wat hy 'er van zegt is. „ *Avis Marylandica Gutture luteo*: de Geelkeel van Ma„ ryland. Deeze is my door den Eerwaarden Heer H. JONES van Maryland toe„ gezonden ". PETIVERS Afbeelding is van de zelfde grootte als de myne, en heeft dergelyke zwarte Streep van het Voorhoofd over 't Oog loopende. De Vogel is, zo ik geloove, tot nog toe nooit beſchreeven, hebbende PETIVER 'er alleenlyk een Naam aan gegeven.

Sedert het ſchryven van het bovenſtaande, heb ik den Geelkeel ontvangen, en tevens een zeer netjes en naauwkeurig uitgevoerde Tekening daar van, door den Heer W. BARTRAM van Penſylvanie, die my in ſtaat geſteld heeft om eenig verder Berigt te geeven van deezen Vogel: want hy zegt: „ dezelve bezoekt veel het „ Kreupelbosch en laag Geboomte, by Loopen, (van Water denk ik dat hy meent;) „ en laage Landsdouwen. Hy verlaat Penſylvanie by 't aannaderen van den Winter „ en wordt als dan onderſteld naar een warmer Klimaat te vertrekken ".

(†) ['t Is een onbarmhartig oordeel geveld over Luiden, die zulks alleen in een trein van Negotie doen, en aan den eenen kant de Slaaven koopen, volgens 's Lands gebruik, aan den anderen kant geen deel hebben in de ſlegte Behandeling, welke die Slaaven naderhand mogt wedervaaren. Mooglyk hadden zy 't niet beter gehad in hun eigen Land.]

(*) Muscicapa Marylandica Gutture luteo. EDW. *Av.* IV. p. 56. T. 237. f. 2. Ficedula Marilandica. BRISS. *Av.* III. p. 506. Avis Marilandica Gutture luteo. PET. *Gaz.* T. 6. f. 1. Turdus Trichas. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 107. Sp. 7.

PLAAT

PLAAT XXVI.

Het Mannetje van den Kaapsen Ezel (26).

Dit Dier heeft omtrent de grootte van een Muil-Ezel, of van een middelmaatig Rypaard, en deszelfs algemeene Gestalte is als die van een welgemaakt Paard. De Kop heeft 'er ook de gedaante van, uitgenomen dat de Ooren een weinig langer zyn, maar op ver naa zo lang niet, zo 't my voorkomt, als die van een Ezel. De Maanen zyn kort, niet nederhangende gelyk die van een Paard, maar overend staande: de Smoel is van donkere Kleur. De Kop is met fyne Streepen zwart en wit getekend, die op zekere manier voor op den Kop als in een middelpunt samenloopen. De Ooren zyn ook wit en bruin gemengeld. Rondom den Hals loopen breede donker bruine Streepen, zelfs over de Maanen heen, met smalle witte Streepen daar tusschen in. Het Lighaam is ook, over de Rug, met dergelyke breede Baaren gestreept, die smaller witte Streepen tusschen zig hebben, en puntig eindigen aan de zyden van den Buik, welke wit is, uitgenomen een zwarte Streep, ter wederzyde gekamd, welke van tusschen de Voorpooten zig, langs het midden van den Buik, tot twee derden van deszelfs langte uitstrekt. Daar is eene Streep van afscheiding tusschen het Lighaam en de Billen, waar agter, op het Gat, een vlakte is van smalle Streepen, welke te samen gevoegd zyn door een Streep, die langs het midden voortloopt tot aan het end van de Staart, maakende dus de figuur van eene Vischgraat. De Kwast aan het end van de Staart is donker bruin. Over de buitenzyde van ieder Bil loopen drie breede bruine Baaren schuins, eindigende rondachtig aan beide Enden. De Staart gelykt meer naar die van een Ezel dan van een Paard, zynde bezet met kort Haair, uitgenomen de Kwast aan het end, en de onderzyde is wit. De Pooten zyn allen met wit en bruin, beurtlings, geringd, op een onregelmaatige en gebrokene manier. Het Dier is als een Paard gehoefd, en de Voeten zyn een klein end wegs boven de Hoeven bruin. Alle de Streepen of Banden, in 't algemeen, zyn donker zwartachtig bruin en de tusschenruimten wit.

Deeze Afbeelding was gemaakt naar een opgevulden Huid, die thans in het Koninglyk Kollegie der Geneeskundigen te Londen bewaard wordt. Ik heb veelen van deeze Huiden gezien, die altemaal eenvormig waren in Tekening en Kleuren. 't Gene door Reizigers aangaande dit Dier gezegd is, verschilt in eenige opzigten van myne beschryving, en, alzo geen hunner eene taamelyk goede Afbeelding daar van gegeven heeft, hope ik, dat deeze nieuwe Afbeelding en beschryving aan de Liefhebbers aangenaam zal zyn. Men moet aanmerken, dat de Afbeelding een veel beter beschryving daar van is, dan iemand met woorden zou kunnen maaken.

Het zien van één deezer Dieren levendig, by het Paleis van wylen zyne Koninglyke Hoogheid FREDERIK, Prins van Wales, te Kew, hielp my zeer veel om myne eerste Tekening, die slegts naar een gevulden Huid gemaakt was, te verbeteren.

Onze oude Natuurlyke Historiekundigen hebben allen gewag gemaakt van dit Dier, en sommigen derzelven beschryven een *Gestreept Paard*; doch ik ben verzekerd, dat hetzelve en de Zebra, verzameld door ALDROVANDUS en GESNERUS, en

(26) Zebra mas. EDW. *Av.* V. p. 27. T. 222. Zebra. RAJ. Quadr. 69. JOHNST. *Quadr.* T. 5. f. 1. ALDR, *Quadr.* Libr. I. Cap. 8. Equus Zebra. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 33. Sp. 3. *Syst. Nat.* X. Gen. 34. Sp. 3. *Nat. Hist.* I. D. III. STUK, bladz 400.

en gekopieerd door een talryke Schaar van derzelver Navolgers, niets zyn dan de gedagte Kaapſe Ezel, welken ſommigen van de oude Reizigers een Paard genoemd hebben, uit hoofde van zyne grootte, anderen een Wilde of Woud-Ezel, wegens de gelykenis van zyne Ooren, Maanen en Staart, naar die van dat Schepzel.

P L A A T XXVII.

Het Wyfje van den Kaapſen Ezel (27).

Dit fraaije Dier was levendig, met het Mannetje, overgebragt van de Kaap der Goede Hope; doch, alzo het Mannetje, voor dat zy te Londen kwamen, geſtorven was, heb ik hetzelve niet gezien. Dit Wyfje heeft verſcheide Jaaren ten huize van zyne Koninglyke Hoogheid, den Prins van Wales, te Kew, geleefd.

In grootte en geſtalte zweemt het veel naar den voorgaanden. Om van deszelfs algemeene Kleur te ſpreeken; (de Streepen uitgezonderd, die altemaal zwart zyn:) de Kop, de Hals, het bovenſte des Lighaams en de Dyën, hebben eene geelachtige licht bruine Kleur: de Buik, Pooten, en het end van de Staart, zyn wit. Aan de Leden der Pooten heeft het zulke Doorens, als wy in Paarden zien: de Hoeven zyn zwartachtig: de Kop is een weinig anders dan in de laatſtbeſchreevene geſtreept: de Maanen zyn zwart en wit: de Ooren van de zelfde Kleur als het Lyf. Op 't Voorhoofd is een weinig wit: het heeft verſcheide breede Streepen rondom den Hals, die aan deszelfs onderzyde ſmal worden. Een zwarte Streep loopt langs de Ruggegraat en een gedeelte van de Staart, en een andere langs het midden van den Buik heen. De Streepen op het Lyf komen van de Ruggeſtreep af, en ſommigen derzelven loopen Vorkswyze aan de zyden van het Lyf, anderen in enkelde Spitſen uit, en daar tusſchen zyn eenige langwerpige Vlakken. Het Kruis is op eene meer verwarde onregelmaatige manier gevlakt. De twee zyden van dit Dier, zo wel als van het hier voor beſchreeven Mannetje, waren zeer eenvormig getekend.

Het Geluid, 't welk dit Dier maakte, was zeer van dat van een Ezel verſchillende, en geleek meer naar het verwarde geblaf van een Bulhond. Het ſcheen van een wilden aart en zeer koppig te zyn: niemand durfde het naderen uitgenomen een Tuinier in 's Prinſen dienſt, die gewoon was 'er Voeder aan te geeven, en dees' kon het beryden. Ik zag hetzelve een groot Peperhuis vol Tabak, met Papier en al, opeeten, en men verhaalde my, dat het Vleesch zou eeten en allerley ſoort van Voedzel, welk men 'er aan wilde geeven. Ik onderſtel, dat zulks van noodzaaklykheid of van gewoonte kwam, in deszelfs lange Reis op Zee: want het zal ontwyfelbaar natuurlyk Gras of Kruiden eeten, gelyk een Paard of Ezel. Nooit zag ik een Huid gelyk deeze overgebragt; 't welk maakt dat het veel grooter zeldzaamheid is dan het Mannetje. Ik onderſtel dat de Huiden der Wyfjes niet zo fraay geacht worden te zyn als die der Mannetjes, en dat menze om die reden niet overbrengt. Het Wyfje is tot nog toe niet afgebeeld of beſchreeven geweeſt.

Job Ludolphus beſchryft, in zyne Hiſtorie van Ethiopie of Abysſinie, (Eng. Vertaaling p. 56,) den Zebra, en zegt, dat dit Dier in de Bosſchen van dat Land gevangen wordt, maar aldaar zo zeldzaam is, dat men het, tam gemaakt zynde, tot een hoogen Prys verkoopt, achtende het een bekwaam preſent te zyn voor een Souverein Vorſt. In de Verzameling van Reizen, te Londen, in Quarto, door Asthley uitgegeven in 't jaar 1745, kan men by een verzameld vinden, wat veele Hiſtorie-Schryvers en Reizigers gezegd hebben van den Wilden Ezel of Zebra.

(Zie

(27) Zebra fœmina. Edw. *Av.* V. p. 29. T. 223. Zebra Authorum. Linn. *Syſt. Nat.* XII. utſupra.

(Zie het gemelde Werk, Vol. III. p. 320 en 378.) Ik kan geen zeker Berigt vinden, dat men Zebraas aangetroffen heeft in eenig ander Wereldsdeel dan Afrika, alwaar dit Dier een Inboorling schynt te zyn, van de Zuidelykste tot aan de Noordelykste deelen.

PLAAT XXVIII.

De roodbekkige Toukan (28).

Deeze Vogel is van grootte als een middelmaatige tamme Duif en van gestalte als een Kraay. De Bek is, naar reden van het Lighaam, zeer groot, zo wel als de Kop, om den Bek te kunnen voeren. De Bek heeft, van de hoeken der Gaaping tot aan zyn Punt, de langte van zes en een half Duim: deszelfs hoogte of wydte is, in het dikste deel, een weinig meer dan twee Duimen: de dikte by den Kop is vyf Kwartier Duims. De rand van de Bovenkaak is rond; tegenstrydig met een andere Soort van Toukan, door my in myne Historie der Vogelen, p. 64, beschreeven, die den rand van de Bovenkaak redelyk scherp hadt. De onderzyde is ook rond. De Bovenkaak is rondom haar Grondstuk, of by den Kop, en in het bovenste gedeelte, geheel tot aan de Punt toe, van eene helder geele Kleur: haare zyden zyn schoon rood tot aan de Punt, zo wel als de Onderkaak, uitgenomen dat die het Grondstuk paarschagtig heeft. Het Roode, zo wel aan het bovenste als aan het onderste van den Bek, is op verscheide plaatsen meer of min zwart gewolkt: zelfs is de Punt van de Onderkaak zwart. Een zwarte Lyst gaat byna rondom den Bek digt aan deszelfs Grondsteun, scheidende het Roode van de andere Kleuren af. Ook loopt tusschen den Kop en Bek een zwarte Streep van afzondering geheel rondom, en in het bovenste gedeelte van die Streep staan de Neusgaten, welke zig niet vertoonen, als byna geheel met Vederen bedekt zynde. Dit heeft onze oude Natuurlyke Historie beschryvers doen zeggen, dat deeze Vogel geen Neusgaten had, en hunne Zinnen slypen om dat gebrek op eene andere manier vervuld te krygen. Rondom de Oogen, ter wederzyde van den Kop, is eene geheel Vederlooze Plek van eene blaauwachtige Huid, waar boven de Kop zwart is, uitgenomen een witte Vlak aan ieder zyde, tegen het Grondstuk van de Bovenkaak aan. De Nek, Rug, Wieken, Staart, het Onderlyf en de Dyën, zyn zwart. De onderzyde van den Kop, de Keel en het begin van de Borst, is wit. Tusschen het Witte van de Borst en het Zwarte aan het Lyf, is een halfmaanswyze Plek van roode Vederen, met de Punten opwaards gekeerd. De Dekveders onder aan de Staart zyn rood, en die boven op de Staart geel: de Pooten, Voeten en Klaauwen, Aschkleurig: terwyl de Vingers gelyk die der Pappegaaijen, twee voorwaards en twee agterwaards, geplaatst zyn.

Deeze schoone Vogel wordt opgezet bewaard in Salters Koffyhuis, te Chelsea by Londen. Zyne Bek, Kop, Lighaam en Wieken, zyn volkomen, doch de Staart en Pooten ontbreeken. Denzelven vergelykende met de Aftekeningen van Surinaamse Vogelen, door *Anna Maria Merian*, in het Kabinet van wylen Sir HANS SLOANE, vond ik een Afbeelding daar van Levensgrootte, welke naauwkeurig overeen kwam met de overblyfzels van den gedroogden Vogel, en my in staat stelde om myne Figuur te voltooijen. J. PETIVER heeft van den zelfden Vogel, zo ik geloove, in zyn *Gazophylacium*, Pl. XLIV. Fig. 13, een Afbeelding gegeven: want hy

(28) Pica Toucan dicta Rostro rubro. EDW. *Av.* V. p. 58. T. 238. Tucana Brasiliensis Gutture luteo. BRISS. *Av.* IV. p. 419. T. 32. f. 1. Ramphastos Tucanus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 46. Sp. 5. Ramphastos Rostro rubro Carinâ obtusâ albidâ. *Syst. Nat.* X. p. 103. Gekraagde Toukan. *Nat. Hist* I. D. IV. STUK, bl. 276.

hy zegt 'er van: „ *Toucan Surinamensis niger, ex albo, flavo, rubro, mixta.* Gemaakt naar een Hollandsche gekleurde Tekening, die zig bevondt in de Verzameling van Heer CLARKE. Deeze komt niet naauwkeurig overeen, met eenig Autheur, dien ik gelezen heb".

De Heer DE LA CONDAMINE vondt deeze zelfde Soort van Toukan, op zynen Togt langs de Rivier der Amazoonen nederwaards. Hy zegt: „ de Toukan, wiens rood en geele Bek monstreus is naar evenredigheid van het Lighaam, en wiens Tong, gelykende naar een fyn Veertje, gerekend wordt van zonderlinge kragten te zyn, is aan het Land, waar van ik spreek, in 't byzonder eigen". Zie het Kort Begrip van zynen Reistogt door de binnenste deelen van Zuid-Amerika, te Londen uitgegeven in 't jaar 1747, p. 86.

PLAAT XXIX.

De blaauwe Kuif-Gaay van Karolina (29).

Deeze Vogel wordt in de bovenste Figuur van de Plaat vertoond. Hy is tot op twee derden van zyne Natuurlyke grootte verkleind, zo wel als het daar onder staande Zomervogeltje.

Deeze Gaay heeft omtrent de gestalte van den Europischen Gaay, uitgenomen dat de Staart langer is, en de Veders van ongelyke langte; zynde de middelsten de langsten en de anderen allengs verkortende tot aan de buitensten, die de kortste zyn. De Bek is zwart: de Neusgaten zyn gedekt met kleine witte Haairtjes, voorwaards omgeboogen. De blaauwe Veders op de Kruin van den Kop zyn lang en de Vogel kan ze als een Kuif opzetten of nederlaaten naar believen. Hy heeft zwarte Veertjes rondom het Grondstuk van de Bovenkaak, welke om de Oogen heen agterwaards voortloopen, en zig op den Kop, agter de Kuif, samenvoegen, maakende dus een Ringswyzen Band, die zig wederom voorwaards ombuigt en langs de zyden van den Hals voortgaat, tot dat de beiden Enden op de Borst samenkomen, en aldaar, zig verbreedende, een halfmaanswyze Bef maaken, met de Punten opwaards gekeerd. De zyden van den Kop en een gedeelte van de Keel, door deezen zwarten Band omvangen, zyn wit. De Vogel heeft boven ieder Oog ook een witte Plek. Het onderste van den Hals, van agteren, en de Rug, zyn van eene paarschachtig blaauwe Kleur: de bovenzyden der Wieken en Staart zyn ook zeer schoon blaauw; zo wel als het laagste van de Rug en de Stuit. De Staartvederen, uitgenomen de twee middelsten, zyn wit getipt, en allen overdwars met smalle zwarte Baaren getekend, uitgenomen de twee buitensten wederzyds. De buitensten van de groote Wiekveders of Slagpennen hebben alleenlyk een flaauwe Tekening van donker blaauw aan haare randen. De overigen van de Slagpennen naast aan de Rug, en de eerste ry van Vederen boven dezelven, zyn wit getipt en overdwars zeer fraay gestreept. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn zwartachrig: de binnenzyden der Slagpennen en de onderzyden van de Staart Aschkleurig: de Borst, onder de zwarte Bef, van eene bruinroodachtige Appelbloesemkleur, die allengs verdwynt en in wit verandert aan den Buik, welke geheel wit is, zo wel als de Dyën en Dekveders onder aan de Staart. De Pooten, Voeten en Klaauwen, hebben de gewoone figuur en zyn donker bruin.

Het

(29) Pica Glandaria Carolinensis cœrulea. EDW. *Av.* V. T. 239. f. 1. Pica Glandaria cœrulea cristata. CATESB. *Car.* I. T. 15. Garrulus Canadensis cœruleus. BRISS. *Av.* II. p. 54. T. 4. f. 2. Corvus cristatus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 50. Sp. 8. *Syst. Nat.* X. Gen. 48. Sp. 8. Kuif-Gaay. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bl. 316.

Het eerfte Bericht, dat ik van deezen Gaay vind, is in een Stel Plaaten te Parys uitgegeven omtrent den jaare 1676, getekend en in het Koper gebragt door N. ROBERT, Kabinet-Schilder van Koning LODEWYK den XIV. Dezelven bevatten zeldzaame Vogels, uit de Koninglyke Menagerie te Verfailles. Ik oordeel dat het deeze Gaay is, welken hy *Garrulus Indicus cœruleus* noemt: hy kon 'er *Occidentalis* bygevoegd hebben; want het is een Vogel uit Karolina in Noord-Amerika, hoedanig een onlangs van daar gezonden werdt aan den Heer ELLIOT, Koopman, in het Oude Zuidzee-Huis te Londen, tevens met den Rooden Zomer-Vogel, ftraks te befchryven, en aan deezen Heer ben ik verpligt voor het gebruik derzelven om myne Tekeningen te maaken.

De naafte Autheur, die van deezen Vogel gefproken heeft, is de Heer CATESBY, in deszelfs Natuurlyke Hiftorie van Karolina, die in 't jaar 1731 uitgegeven is, VOL. I. p. 15. Die Heer zegt, dat zy de zelfde poftuurmaaking hebben als onze Gaaijen, doch dat hun Geluid aangenaamer is, en dat het Wyfje niet zo levendig is van Kleur, zynde 'er anders geen verfchil in te befpeuren. De reden, dat ik 'er deeze nieuwe Afbeelding van geef, is om dat de Vogel, fchoon dood zynde, my veel fchooner voorkwam dan die, welken de Heer CATESBY befchreeven heeft. Men kan het onderfcheid zien, door zyne befchryving met de myne te vergelyken. Ik onderftel, dat de myne mooglyk een ouder Vogel zal zyn: want veele Vogels komen in 't eerfte Jaar tot hunne volle fchoonheid niet (*).

De Roode Zomer-Vogel (†).

In de onderfte Afbeelding op de Plaat komt deeze voor. Hy heeft den Bek taamelyk dik en fterk, van eene geele Kleur, maar langer naar evenredigheid dan in de Graan-eetende Dikbekken. De Veders van den geheelen Vogel zyn fchoon hoog rood fcharlaken Kleur, uitgenomen de Tippen van de grootfte Slagpennen, die donker rood zyn, en de Dekveders aan de binnenzyde der Wieken helder rood. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, hebben eene roodachtige Aschkleur. De Pooten en Voeten zyn donker bruinachtig en van 't gewoone maakzel.

Deeze Vogel was, met den laatftbefchreevenen, van Karolina overgebragt. Hy is, in de Natuurlyke grootte, door CATESBY, in deszelfs *Natuurlyke Hiftorie* van Karolina, Vol. I. p. 56, voorgefteld. Myn Onderwerp droog zynde, kon ik deszelfs Oogen niet befchryven. CATESBY zegt, dat dezelven groot en zwart zyn: dat hy Virginie en Karolina verlaat, by 't aankomen van den Winter, en dat de Wyfjes bruin zyn, met geel gemengeld. Ik denk dat die Heer zal bevonden hebben, dat zy op Vliegen aazen, aangezien hy 'er den Latynfchen naam *Mufcicapa rubra*, dat is Roode Vliegenvanger, aan geeft (‡).

P L A A T XXX.

De Nootenkraaker (30).

Deeze Vogel is, wederom, kleiner dan Natuurlyk afgebeeld, alzo hy omtrent de

(*) [De Afbeelding van Heer CATESBY en deszelfs befchryving van deezen Vogel, vindt men in den Eersten Band van dit Werk, Pl. XXX, bladz. 24.]

(†) Avicula æftivalis rubra Carolinenfis. EDW. *Av.* V. p. 63. T. 239. f. 2. Mufcicapa rubra. CATESB. *Car.* I. p. T. 56. BRISS. *Av.* II. p. 432.

(‡) Men kan hier omtrent Pl. XII., in den Tweeden Band van dit Werk, bladz. 10. nazien.

(30) Caryocatactes vel Nucifraga. EDW. *Av.* T. T. V. p. 63. T. 240. GESN. *Av.* 245. WILL. *Orn.* 90. T. 20. RAJ. *Av.* 42. Merula faxatilis. ALDR. *Orn.* II. p. 630. Pica Abietum nigra guttata. FRISCH. *Av.* T. 56. Nucifraga BRISS. *Av.* II. p. 59. T. 1. f. 1. Corvus Caryocatactes. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 50. Sp. 10. *Syft. Nat.* X. Gen. 48. Sp. 9. Nootekraaker. *Nat. Hift.* I. D. IV. Stuk, bl. 417. Pl. XXXIV. f. 4.

de grootte heeft van onze Bontekraaijen. De Wiek, geslooten zynde, is by de zeven Duimen lang: de Bek, van zyne Punt tot aan de hoeken der gaaping, twee Duimen.

Hy heeft den Bek wat langer dan die gewoonlyk is in de Aaksters en Gaaijen, indien men hem van boven ziet rond getipt en zwart van Kleur. De Neusgaten zyn met witachtige Vederen gedekt, die wederzyds een witte Streep maaken, van het Grondstuk des Beks tot by de Oogen. De Veders over den geheelen Kop, den Hals en 't Lighaam, zyn van eene donker bruine Kleur, welke een weinig naar het roode trekt: die aan de Keel, den Hals van onderen, de Borst en het beginzel van de Rug, hebben ieder aan haare tip een driehoekige witte Vlak, met de scherpste Punt opwaards gestrekt. De Wieken zyn zwart, met driehoekige witte Vlakjes op de kleinste Dekvederen alleen. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn zo ver met Wit getipt, dat men van het donkere derzelven byna niets kan zien. In de Wiek hebben drie of vier van de middelste Slagpennen ieder een langwerpige witte Vlak omtrent het midden van haare binnenste Baarden. De Staart is samengesteld uit twaalf zwarte Vederen, die allen witte Tippen hebben, in de middelsten kleinst en allengs vergrootende in de buitensten, welke een weinig korter dan de middelsten zyn. De Dekveders onder aan de Staart zyn wit: de Pooten, Voeten en Klaauwen, zwart.

Deeze Vogel is in bezitting van den Heer MILLAN, Boekverkooper by Whitehall, die hem my tot het maaken van deeze Afbeelding leende. Hy is de oplettendheid van den Heer ALBIN ontsnapt. WILLOUGHBY heeft, in zyne Ornithologie, Tab. XX. p. 132, deezen Vogel beschreeven en afgebeeld, dien hy noemt *Caryocatactes* GESN. & TURN. GESNER heeft 'er den naam van *Nucifraga* by gezet, in zyne *Nomenclator*, p. 25, *de Avibus*, alwaar hy een Afbeelding gegeven heeft van deezen Vogel. WILLOUGHBY zegt, dat dezelve op Nooten aast, en een Geluid heeft, eenigzins naar dat van een Aakster gelykende, en dat men hem vindt in de Bergagtige deelen van Oostenryk. Myne beschryving verschilt een weinig van die van WILLOUGHBYS Vogel, welke de middelste Veders van de Staart geheel zwart hadt, en het gantsche Lighaam wit gevlakt; terwyl het laagste deel van de Rug en de Onderbuik in de myne zonder Vlakken waren, en alle de Staartveders wit getipt.

PLAAT XXXI.

De blaauwe Mees met de purpere Borst (31).

Hier is dit Vogeltje in zyne Natuurlyke grootte afgebeeld. Het is, wegens zyne glanzige Kleuren, een van de fraaisten, die ik sedert eenigen tyd heb aangetroffen.

De Bek is eer dun dan dik, een weinig krom, met de Punt wat nederwaards hellende, zwart van Kleur. De Kruin en zyden van den Kop, de Nek, Rug, Stuit, Dyën, het Onderlyf en de Dekveders, zo wel boven als onder aan de Staart, zyn van het schoonste blaauw dat men zig verbeelden kan, met een weinig zwart gewolkt op de Kruin van den Kop, in 't midden van de Rug, als ook op de Vederen tusschen de Rug en Wieken. Daar is insgelyks een kleine zwarte Zoom, rondom de Bovenkaak. Alle de schoon blaauwe Veders hebben haare Grondstukken van eene zwarte of donkere Kleur. De Keel en de Borst zyn uitermaaten schoon roodachtig purper, hebbende deeze Veders haar onderste of Donsachtige deel gantsch wit.

(31) Parus cœruleus Pectore purpureo. EDW. *Av.* 34. f. 1. Ampelis Cotinga. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. V. p. 65. T. 241. Cotinga. BRISS. *Av.* II. p. 340. T. 108. Sp. 4.

wit. De Wieken zyn zwart, uitgenomen de kleinſte Dekveders, die blaauw zyn, en de binnenſte Dekveders derzelven zyn zwart; de binnenzyden van de Slagpennen donker zwart. De Staart is geheel zwart, zo wel als de Pooten, Voeten en Klaauwen. Men vondt den buitenſten Vinger van ieder Voet met den middelſten ſamengewebd, even als in de Ysvogelen.

Deeze Vogel was my, tot het maaken van deszelfs Aftekening, geleend, door mynen verpligtenden Vriend, den Schildknaap JAMES THEOBALD, die my verhaalde, dat dezelve naar Engeland overgebragt was door den Vlootvoogd MITCHEL, welke met den tegenwoordigen Lord ANSON op deszelfs Tocht rondom de Wereld is geweeſt. En, alzo ik een Vogel van de zelfde grootte en Geſlagt, hoewel in Kleur verſchillende, heb, welke van Suriname afkomſtig was, dien men afgebeeld kan zien in myne *Hiſtorie der Vogelen*, Plaat 39 (*), zo verbeeld ik my, dat deeze zal gevangen zyn op zekere Hemelsbreedte in Zuid-Amerika, nagenoeg overeenkomſtig met die van Suriname. Ik heb verſcheide Vogels van deeze Familie, hoewel kleiner, in myne voorigen zo wel als in dit Deel van myne Natuurlyke Hiſtorie afgebeeld, waar van de meeſten hunne afkomſt hadden van Suriname.

PLAAT XXXII.

De Karoliniſche Gaay of Beemer (32).

Men ziet hier de Natuurlyke grootte van deezen Vogel. Hy was op de Plaat onmiddelyk naar het Voorwerp ge-etſt, zo wel als de Plant met de Bloemen, daar nevens voorkomende.

De Bek is kort, hebbende de Bovenkaak een weinig krom, en van eene zwartachtige Kleur zynde. Rondom het Grondſtuk van de Bovenkaak zyn kleine zwarte Vedertjes, die een breede Streep formeeren, welke zig om en voorby de Oogen uitſtrekt, zynde, zo wel onder als boven, met Wit gezoomd. Op de Kruin van den Kop zyn lange Veertjes, welken de Vogel naar believen kan opzetten of laaten zakken. De Kop en Hals zyn bruinachtig rood of Kaſtanje-bruin: de Borſt bykans wit: de Buik en Dyën bleek geel: de Dekveders onder aan de Staart witachtig. De Rug is donker bruin; de Stuit en Dekveders aan de bovenzyde der Staart licht Aschgraauw, zo wel als de Wieken aan haare bovenzyden; maar de grootſte Slagpennen donkerer, hoewel de Randen van derzelver buitenſte Baarden licht Aschgraauw zyn. De drie binnenſte Slagpennen van ieder Wiek, naaſt aan de Rug, hebben haare inwaardſe Baarden tot aan de Tippen wit. Zeven of agt der middelſte Slagpennen van ieder Wiek, hebben kleine langwerpige platte dingetjes hangen aan haare Tippen, welke van zelfſtandigheid en Kleur ſchynen te zyn als rood Zegel-Lak. De Staart is donker Aschgraauw, hebbende de Tippen der Vederen ſchoon Goudgeel. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn zwart, en van figuur als gewoonlyk.

Deeze Vogel was my geleend door mynen waarden Vriend, Dokter JOHN FOTHERGILL. Het was een zeer compleet Stuk, hem uit Karolina toegezonden. CATESBY heeft denzelven afgebeeld en beſchreeven (†): maar alzo hy zyne Afbeelding geſchikt heeft om eene uitgeſpreide Wiek te vertoonen, is daar door het geele On-

(*) [Zie Pl. LXXVII, in den Eerſten Band van dit Vogelen Werk, bladz. 62.]

(32) Garrulus Carolinenſis. EDW. *Av.* V. p. 66. T. 242. CATESB. *Car.* I. p. T. 46. Avis Americana criſtata. SEB. *Kab.* II. T. 65. f. 5. Caquantototl. HERN. *Mex.* 55. RAJ. *Av.* 174. Ampelis Garrulus. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 108. Sp. 1. Lanius Garrulus. *Syſt. Nat.* X. Gen. 43. Sp. 10. *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 223.

(†) [*See his Natural Hiſtory of Carolina.* VOL. I. p. 46: en dit Vogelen Werk. I. BAND. Pl. XCII. en de beſchryving, bladz. 72.]

Onderlyf, dat een van deszelfs grootste schoonheden uitmaakt, verborgen. Ik heb derhalve deeze nieuwe Afbeelding en beschryving daarvan gegeven, welke in de Tekening en Kleuren een weinig van de zyne verschilt. Myn Vrind Doktor BROOKE, Heelmeester in Maryland geweest, verhaalde my, op het zien van deezen Vogel, dat de Wyfjes van deeze Soort niet zo helder gekleurd zyn als de Mannetjes, en dat aan dezelven die roode Druppen aan het end der Wiek-Vederen ontbreeken, welken in de Mannetjes zo opzigtelyk zyn: des hy verzekerde, dat deeze een Mannetjes Vogel ware.

De kleine blaauwe Klokjes-Winde (*Convolvulus*), hier alleen tot sieraad bygevoegd, is nogthans naauwkeurig naar de Natuur gemaakt. De gedaante der Bladen en Bloemen vertoont zig in de Afbeelding duidelyker, dan ik door beschryving die zou kunnen voorstellen. De Kleur der Bloemen is in den Omtrek Hemelsblaauw, in 't midden geel, als een Straalend Zonnetje. By veele Autheuren vind men 'er goede Kruidkundige beschryvingen van, doch de meeste Afbeeldingen, die my daar van voorgekomen zyn, meen ik met de myne te hebben verbeterd.

P L A A T XXXIII.

De kleine Banannen-Vogel (33).

De Afbeelding vertoont deezen Vogel in de Natuurlyke grootte. Uit Wyngeest genomen zynde en maatig gedroogd, woog hy zeven Vierendeel Loots, van ons gemeene Gewigt.

De Bek, die aan 't Grondstuk by den Kop redelyk dik is, buigt zig een weinig krom naar beneden, hebbende een scherpe Punt. Hy is van een donkere of zwartachtige Kleur, het Grondstuk van de Onderkaak uitgezonderd, dat Vleeschkleurig is. Van boven heeft hy een smal Zoompje van zwarte Vedertjes, die zydewaards tot aan de Oogen reiken, maar zig nederwaards wel een Duim breed langs de Keel uitstrekken. De Kop en een gedeelte van den Hals zyn groenachtig geel of Olyfkleur, doch het geheele Lighaam, zo wel boven als onder, de Dyën, als ook de opper- en onder-Dekveders van de Staart, zyn schoon helder geel. De kleine Dekveders der Wieken, zo binnen als buiten, zyn ook geel. Van de ry der Dekvederen, onmiddelyk boven de Slagpennen, zyn de meesten wit aan de buitenste Baarden, formeerende een witte Vlak in 't midden van de Wiek. De Slagpennen zyn zwart, uitgenomen drie of vier van de naasten aan de Rug, welken haare uitwaardse Baarden wit gerand hebben. Daar is een klein mengzel van Zwart onder de kleine Dekveders van de Wiek, naby het Gewricht. De binnenzyden der Slagpennen zyn donker Aschgraauw; maar de randen van derzelver Baarden by de Wortels ligter. De Staart heeft twaalf zwarte Pennen van ongelyke langte, verkortende trapswyze naar de kanten. De Pooten, Voeten en Klaauwen, op de gewoone manier, met drie Vingeren voorwaards en één agterwaards geplaatst, zyn altemaal zwart.

Deeze Vogel, een Inboorling van 't Eiland Jamaika, was, met andere Natuurlyke Zeldzaamheden, van daar overgebragt door den Heer P. BROWNE, Med. Doctor, wien

(33) Avis Bonanæ minor, sive Icterus Nidum suspendens. EDW. *Av.* V. p 68. T. 243. BRISS. *Av.* II. p. 118. T. 11. f. 2. Avis Aijoquantototl. SEB. *Kab.* II. p. 102. T. 96. f. 4. HERN. *Mex.* 54. RAJ. *Av.* 171. Oriolus Mexicanus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 52. Sp. 13. [Ik heb 'er, in myne *Systematische Bladwyzer* der Dieren, in het I. DEELS XVIII. STUK der *Natuurlyke Historie*, den Soortnaam aan gegeven van *Xanthornus*, om hem van de Agtste Soort, welke ook *Mexicanus* heet, te onderscheiden. De Soortnaam *Bonana* zou beter *Banana* gespeld zyn; alzo de Vrugt de *Musa* of Pisang, onder welker Bladen de grootere Banannen-Vogel zyn Nest ophangt, niet *Bonana* maar *Banana* of Banannen-Boom, ten minste van de Hollanders, genoemd wordt. Vergelyk het I. D. IV. Stuk van myne *Nat. Historie*, bladz. 335.]

wien het behaagde my te begunstigen met het gebruik van denzelven en van deszelfs Nest, als ook van verscheide andere Vogelen, om Aftekeningen daar van te maaken. Ik vind geene beschryving aan 't licht gegeven, welke volmaakt met deezen Vogel strookt. De genen, die 'er naast by komen, zyn die van den *Icterus minor Nidum suspendens* [of kleinen Geelvogel die een Hangnest maakt] in SLOANES *Natuurlyke Historie van Jamaika* (*), en die van den *Icterus minor* of Basterd-Baltimore Vogel, in CATESBYS Natuurlyke Historie van Karolina (†): maar deeze beiden worden beschreeven als kleiner zynde dan onze Banannen-Vogel, en een weinig verschillende van Kleur: nogthans geloof ik dat zy de zelfden of zeer naby daar aan vermaagschapt zyn; want het Nest van onzen Vogel komt nagenoeg overeen, met het gene Sir HANS SLOANE aan den zynen toeschryft, met de volgende woorden. „ Zy maaken hunne Nesten van de Steelen of het binnenste Haair „ van die Soort van *Viscum*, *Herba parasitica*, Mos of Kruid, welk men Oud Mans „ Baard noemt. Deeze weeven zy zorgvuldig onder elkander, aan de uiterste en- „ den der Twygen van hooge Boomen, Zakswyze, op de manier van Hangnesten, „ waar in zy hunne Eijeren leggen, om de Slangen enz. te ontgaan. Deeze Steelen „ of Draaden houdt men gemeenlyk, hoewel ten onregte, voor Paarden-Haair ". Het Nest, dat met den Vogel overgebragt was door Doktor BBOWNE, schynt in den eersten opslag van Paarden-Haair gemaakt te zyn. CATESBY heeft aan zyn *Icterus minor* een Wyfje gegeven, dat my eer schynt te behooren tot zynen *Baltimore-Bird* op de naastvoorgaande Plaat (‡). Daar is een andere Vogel, onder deezen Naam, aan 't licht gebragt en beschreeven, die gezegd wordt een Inboorling van Jamaika te zyn; doch deeze is, volgens het Berigt van Dr. BROWNE, afkomstig van het Vaste Land van Mexiko of Nieuw Spanje, wordende op dat Eiland niet gevonden. Zie ALBINS *Vogel-Historie*, Vol. II. Pl. 40, alwaar hy dien den Banannen-Vogel tytelt. CATESBY noemt denzelfden Vogel de Geel en zwarte Aakster. Zie zyne *Appendix*, p. 5. SLOANE heeft 'er dien zelfden naam aan gegeven (§). Deeze verschilt van onzen Vogel daarin, dat hy een weinig grooter is; den Kop geheel zwart, den Bek in evenredigheid langer heeft, en een zwarte Baar dwars over het bovenste van de Rug. De Heeren RAY en SLOANE merken den *Jupujuba* of *Japu* van MARCGRAAF als denzelfden met den *Icterus minor*, enz. aan. Ik heb de beschryvingen van beide deeze Vogels zorgvuldig vergeleeken, en geen overeenkomst tusschen dezelven gevonden. Doktor BROWNE zegt in zyne *Natuurlyke Historie van Jamaika*, dat de Kleine Banannen-Vogel zyn Nest maakt van het Vezelig gedeelte der *Renealmia*. Zie aldaar; p. 477. (**).

PLAAT XXXIV.

De Specht van Jamaika (34).

Deeze Vogel is een weinig kleiner dan het Leven getekend. De Wiek, gesloten zynde, is vyf Duimen lang: de Bek, van zyne Punt tot aan de hoeken der Gaaping,

(*) *Natur. History of Jamaika.* VOL. II. p. 300. Tab. 258. f. 3.

(†) *Natur. History of Carolina.* VOL. I. p. 49. [Zie den I. Band van dit Vogelen-Werk, Pl. XCVIII. Bladz. 76, enz.

(‡) Plaat XCVI. in de I. Band van dit Werk.

(§) *Natur. History of Jamaika.* VOL. II. p. 301. Tab. CCLIX. Fig. 4.

(**) [Men vindt deeze aangehaald op den *Oriolus Icterus* van LINNÆUS. *Syst. Nat.* XII. Gen. 52. Sp. 4. Vergelyk myne *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bl. 336.]

(34) Picus Jamaicensis. EDW. *Av.* V. p. 71. T. 244. Picus varius Jamaicensis. BRISS. *Av.* IV. p. 59. Picus varius medius. SLOAN. *Jam.* II. p. 299. T. 255. Picus Ventre rubro. CATESB. *Car.* I. p. 19. T. 19. f. 2. Picus Carolinus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 59. Sp. 10. *Syst. Nat.* X. Gen. 54. Sp. 6. Roodbuik van Karolina. *Nat. Hist.* I. D. IV. bl. 379.

ping, anderhalf Duim. Ik telde in de Wiek negentien Slagpennen, en agt Veders in de Staart, die my ſcheen volkomen te zyn, hoewel WILLOUGHBY zegt, dat de Spechten tien Veders in hunne Staarten hebben.

De Bek is regt, taamelyk ſcherp gepunt en zwart. De Vogel kan zyne Tong een goede langte uitſtrekken; die puntig en hoornig is aan 't end, bekwaam om Inſekten te treffen. Het voorſte deel des Kops, geheel rondom het Grondſtuk van den Bek, en voorby de Oogen heen, is geelachtig wit: het agterſte van den Kop en Hals, ſchoon rood Scharlaken: de Keel en Borſt vuil Olyfkleurig, 't welk trapswyze roodachtig wordt aan den Buik, met donkere dwars-Streepen aan den Onderbuik en Dyën. De Dekveders onder aan de Staart zyn met donkere en witachtige gebrokene dwars-Streepen getekend. De Rug, de bovenzyde der Wieken, de Stuit en Staart, zyn zwart, met ſmalle licht bruine Streepen dwars over de Rug; op de Wieken witter; breeder en wit op de Stuit. De twee buitenſte Pennen van de Staart hebben witte Vlakken op haare buitenſte Baarden. De binnenſte Dekveders van de Wiek zyn donker, met een kleine mengeling van Wit overdwars. De onderzyde van de Staart en binnenzyden van de Slagpennen zyn zeer donker Aschgraauw. De inwaardſe Baarden der Slagpennen zyn overdwars met Wit geſtreept. De Pooten en Voeten zyn van maakzel gelyk in andere Spechten, met ſterke Klaauwen, alles van eene zwarte of donkere Kleur.

In 't jaar 1753 werdt deeze Vogel van het Eiland Jamaika overgebragt door Doctor PATRICK BROWNE, die de beleefdheid hadt, hem aan my te leenen, om 'er een Afbeelding van te maaken. Het is de zelfde die beſchreeven wordt en afgebeeld door Sir HANS SLOANE, *Natuurlyke Hiſtorie* van Jamaika (*); doch, alzo die Heer het ongeluk gehad heeft, van op dat Eiland een zeer ſlegten Tekenaar in 't ſtuk van Vogelen aan te treffen, deugen de Afbeeldingen van dezelven weinig. Om die reden heb ik het dienſtig geoordeeld deeze tweede Aftekening daar van te maaken, welke beter overeenkomt met de opregte beſchryving, door wylen myn goede Vrind en begunſtiger van deezen Vogel gegeven. Dit is de eenigſte Specht, (eigenlyk zogenaamd,) welke op Jamaika gevonden werdt, zo door SLOANE als door Dr. BROWNE, die kortlings het geheele Eiland door gereisd heeft, om de Natuurlyke Voortbrengzels van hetzelve op te ſpooren: ſchoon 'er een goed getal Spechten op 't Vaſte Land van Amerika zyn. CATESBY heeft 'er omtrent agt verſchillende Soorten van beſchreeven. De geen, die naaſt aan deezen Jamaikaſchen komt, hoewel een weinig daar van verſchillende, is zyne Roodbuikige Specht (†). Zo iemand zeer naauwkeurige Waarneemingen aangaande de beweeging, enz. van de Tong der Spechten, begeert, hy kan de Memoriën der Koninglyke Akademie van Parys, voor 't jaar 1709, of het Kort Begrip daar van in 't Engelsch door MARTYN en CHAMBERS, Vol. III. p. 183. Pl. 3, nazien. De Afbeeldingen, zo wel in 't Origineel als in de Vertaaling, zyn zeer fraay. Daar is ook een Ontleedkundig Berigt van den zelven, in N. 350 van de *Phil. Trans.* te vinden. Zie insgelyks een Afbeelding van den Kop en Tong, in WILLOUGHB'YS Ornithologie, Tab. XXI. Het zelfde maakzel van de Tong heeft in 't geheele Geſlagt der Spechten plaats. De bovengemelde Doctor BROWNE heeft 'er een beſchryving van gegeven (‡), maar zonder Afbeelding, wyzende zyne Leezers tot myne Natuurlyke Hiſtorie, ten opzigt van de Afbeeldingen van verſcheide Vogelen, door hem beſchreeven.

(*) *Natur. Hiſt. of Jamaika.* VOL. II. p. 299. T. 255. fig. 2.

(†) *Natur. Hiſt. of Carolina.* Vol. I. p. 19. Zie den I. Band van dit Vogelen-Werk, bladz. 29, Pl. 38.

(‡) *Natur. Hiſt. of Jamaika.* Lond. 1759, pag. 474.

PLAAT

PLAAT XXXV.

Het groen en Oranjekleurig Ysvogeltje (35).

Dit Ysvogeltje is in de Natuurlyke grootte voorgesteld. Het heeft de Staart in evenredigheid een weinig langer dan de gewoone Ysvogel. De Bek is van eene zwartachtige of donkere Kleur, uitgenomen de Onderkaak, die by den Kop roodachtig is. De Keel is Oranjekleurig en een Streep van die zelfde Kleur loopt van het Grondstuk des Beks boven de Oogen. De Kop, Nek, Rug, Staart en de Dekveders der Wieken, zyn heerlyk Pappegaay-groen. Het heeft ook een breeden Band van die zelfde Kleur dwars over de Borst. De zyden onder de Wieken, en de zyden van den Buik, zyn helder roodachtig Oranje. Het midden des Buiks, de Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De Staart heeft twaalf Pennen, waar van de middelsten een weinig langer dan de anderen zyn. De inwaardse Baarden der Staartpennen zyn wit gevlakt: de binnenste Dekveders en randen der Wieken licht Oranjekleur; de Slagpennen donker bruin, met een lichte Kley-Kleur op haare buitenste en binnenste Baarden gevlakt, uitgenomen eenige weinigen van de buitenste Pennen, die geen Vlakken hebben. De Pooten en Voeten zyn klein en de Vingers aan elkander gehecht, even als in alle andere Ysvogelen, en van eene Vleeschkleur.

Dit Vogeltje was, in een Glas met Spiritus bewaard zynde, op de Veiling van wylen den Hertog van Richmonds Verzameling gekogt door Charles Chauncy, Med. Doctor, die het my leende om een Aftekening daar van te maaken; doch wy konden niet ontdekken, van waar het was gekomen.

De Blaauwe Haagdis van Nevis (*).

De Blaauwe Haagdis der onderste Afbeelding is zeer byzonder wegens het maakzel zyner Vingeren, die kleine Webbetjes hebben zig van de zyden uitspreidende, niet op de wyze der Vogelen met gevliesde Pooten, maar eer gelyk zeker Soort van Vliegen. Deeze Webbetjes begryp ik een soort van Zuigers te zyn, die het Dier in staat stellen om te loopen langs de gladde Oppervlakten der groote Bladen van Boomen en Planten. Het heeft een smalle scherpte op de Rug, welke zig langs het midden derzelve uitstrekt tot op de Staart; alwaar die hakkelig of getand wordt. De geheele bovenzyde is blaauwachtig, overdwars gewolkt met donkerer en lichter Schaduwen: de onderzyde heeft eene lichte Vleeschkleur.

Deeze Tekening is onmiddelyk naar 't Voorwerp, en Levensgrootte, op 't Koper gesneeden. De Haagdis was van het Eiland Nevis, in de Westindiën, gebragt door een Jong Heer, die Opvoedings halve te Londen kwam, en my dezelve, in Liqueur bewaard, vereerde.

(35) Ispida minor, viridi Aurantioque Colore varia. Edw. *Av.* V. p. 73. T. 245. Ispida Americana viridis. Briss. *Av.* IV. p. 490. Alcedo superciliosa. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 62. Sp. 6.

(*) Lacerta cœrulea ex Insulâ Nevis. Edw. *Av.* V. p. 74. T. 245. f. 2. Lacerta Calotes. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 22.

PLAAT XXXVI.

De Francolyn (36).

Deeze Afbeelding is aanmerkelyk verkleind ten opzigt van de Natuurlyke grootte van den Vogel, welke die van onze Patryzen een weinig overtreft. Sommigen van zyne Afmeetingen waren als volgt. De Wiek geslooten zynde hadt zes Duimen: de Poot van de Knie tot aan het onderste van den Voet, twee en een vierde Duims: de Bek, van den hoek der Gaaping tot aan de Punt, iets meer dan een Duim langte.

De Bek is zwart en van gedaante byna als die van een Hen. De Neusgaten zyn in een kleine verhevenheid geplaatst. De Tong en binnenzyde van den Bek zyn Vleeschkleur: de Oogkringen Hazelnooten-Kleur. De Kop is gedekt met zwarte Vederen, uitgenomen een witte Plek onder ieder Oog, een weinig mengzel van Rood op de Kruin, en een reeks van witte Vlakjes, die van boven de Oogen nederwaards gaat, zig samenvoegende in de Nek. Alle de Vederen, rondom den Hals, zyn van eene roodachtige Oranje-Kleur, en onder deeze Halskraag zyn de Veders in de geheele rondte zwart, van agteren met kleine ronde witte Vlakjes gesprenkeld, tusschen de Nek en Rug. De Buik is zwart, zo wel als de Borst, die aan de zyden zeer regelmaatige, ronde, witte Vlakken heeft. Aan den Buik en op de Dyën bevinden zig ook witte Vlakken, doch die zyn meer gebroken, en met een weinig roodachtigs gemengd. Onder aan de Staart zyn de Dekveders geheel roodachtig Oranje-Kleur. De Rug is gedekt met Vederen, die in 't midden zwart en roodachtig bruin gezoomd zyn: terwyl die aan de zyden van de Rug, ten deele over de Wieken vallende, het Zwart en Bruin Tandswyze in elkander sluitende hebben. Van de Wieken zyn zo wel de Slagpennen als Dekveders donker, en regelmaatig gemerkt met ronde licht bruinachtige Vlakken. De binnenzyden der Wieken zyn even als van buiten gekleurd, maar hebben de Vlakken meer gebroken en op Streepen overdwars. Het laagste deel van de Rug en Stuit is met Vederen gedekt, die zwart en wit getekend zyn door smalle dwars-Streepen. De Staartpennen zyn eveneens gemerkt, uitgenomen aan haare Tippen, welken een Duim breed lang geheel zwart waren. De Pooten en Voeten waren met roode Schubben gedekt, van Kleur als Duiven-Pooten, en de drie voor-Vingers by hunnen Wortel samengevoegd door Vliezen, hebbende derzelver Klaauwen eene Hoornkleur. Ik geloof dat het een Haan was, om dat hy Spooren hadt.

Deeze Vogel was levendig in Engeland overgebragt van 't Eiland Cyprus in de Middellandsche Zee, en present gedaan aan den Heer JAMES LEMAN, die hem my leende om een Aftekening van te maaken, maar niet voor dat hy dood was, hoewel niettemin frisch, behoudende zyne Oogen en Voeten nog hunne levendige Kleur. De Heer WILLOUGHBY heeft, in zyne Ornithologie, eene beschryving gegeven van den Francolyn, maar de zyne scheen een geheel verschillende Vogel te zyn van den mynen, dien ik houd voor den echten en eigentlyk *Francolino* der Italiaanen. OLINA heeft, in zyn Boek van de natuur der Vogelen, te Rome Anno 1622 gedrukt, pag. 33, een Afbeelding van den Francolyn gegeven, maar dat is een van den hier vertoonden t'eenemaal verschillende Vogel. Door TOURNEFORT is, in deszelfs *Levantsche Reize*, Vol. II. p. 97, tegenover zyne beschryving der Vogelen

(36) Attagen f. verus Francolino Italorum. Edw. Av. V. p. 75. T. 246. GESN. *Av.* 228. TOURNF. *Itin.* I. T. p. 158. Tetrao Orientalis. HASSELQ. *It.* 278. N. 43. Tetrao Francolinus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 10. T. Orientalis. *Syst. Nat.* X. Gen. 91. Sp. 12. Francolyn. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 421.

len van 't Eiland Samos, een Afbeelding geplaatst van mynen Vogel, dien hy op de Plaat noemt, *Francolyn, een Soort van Vogelen die zig veel ophouden in Moerassen* (*). In de Text heeft hy geen woord van den Francolyn gesproken, maar alleen gewag gemaakt van Hazelhoenders, die men aldaar Veld-Patryzen noemde: nogthans denk ik dat de Vogel, door hem afgebeeld, een derzelven geacht moet worden te zyn. Myne Francolyn is ook een inboorling van Bengale, in Oostindie: want ik vind hem zeer naauwkeurig afgebeeld in een Stel Tekeningen naar de Natuur, daar te Lande gemaakt, op 't verzoek van wylen Doctor MEAD, en aan hem te Londen, omtrent twintig Jaaren voor zyn dood, door een Vriend, dien de Doctor in Indië hadt, toegezonden. TOURNEFORTS Afbeelding is de eenigste welke ik tot nog toe weet van deezen Vogel aan 't licht gegeven te zyn, maar daar aan ontbreekt, als gezegd is, de beschryving, en dus mag deeze wel gehouden worden voor de eerste Historie van den Francolyn.

PLAAT XXXVII.

De Chineesche Kwartel (37).

Deeze, hier in de Natuurlyke grootte afgebeeld, is naar 't Voorwerp op de Plaat ge-etst. Ik houd hem voor een Mannetjes-Vogel.

De Bek is zwart; het voorste deel des Kops, de Borst, Zyden en binnenzyden der Wieken, zyn blaauwachtig Aschgraauw. De Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn van eene donkere roodachtige Oranje-Kleur, zo wel als de Staartveders, die door de Dekveders voor 't Oog verborgen zyn. Hy heeft een donker witte Streep langs het midden van den Buik. De Zyden van de Borst zyn zwart gevlakt. De Keel heeft een zwarte Vlak, die met Wit gezoomd is, en buitendien een zwarte Streep van ieder hoek des Beks; welke Streepen zig samenvoegen tot een zwarte Bef, aan het voorste van den Hals, beter uit de Afbeelding na te gaan, dan door beschryving te begrypen. Het agterste van den Kop, de Nek, Rug, Wieken en Dekveders van de Staart, zyn bruin. Het middelste der Vederen op de Rug en Stuit is licht bruin of Oranje-Kleur, met zwarte Streepen wederzyds, en eenig strooizel van Zwart in de tusschenruimten. De Wieken zyn ook onregelmaatig gebaard met donkere dwars-Streepen. De Pooten en Voeten heeft de Vogel als die van onzen gewoonen Kwartel, van eene heldere geel Oranje-Kleur.

Deeze Kwartel verschilt hoofdzaakelyk van de onzen, in de zwarte merken aan zyne Keel, in de roodheid van onderen, en dat hy 'er niet meer dan de halve grootte van heeft. Hy was levendig van Nanquin in China overgebragt door een Kapitein in dienst van de Oostindische Kompagnie, die denzelven present deedt aan Mr. LEMAN, in het Kollegie der Geneeskundigen te Londen. Deeze Heer heeft den Vogel, na dat die gestorven was, in een Glazen Kasje zeer netjes opgezet, en my geleend tot het maaken van de Afbeelding. De Kapitein, die hem aan Mr. LEMAN gaf, wist te verhaalen, dat deeze Vogels in China opgebragt worden om tegen elkander te vegten, en dat men 'er groote Weddenschappen op doet, even als geschiedt met onze Haanen-Gevegten, hier in Engeland. Ik geloof, dat dit de eerste Afbeelding en beschryving zy van deezen Chineeschen Kwartel. Dat de Chineezen ook

(*) [Zie de Nederduitsche Vertaaling van zyne *Reize naar de Levant*, Amst. 1737, in Quarto, I. DEEL, bladz. 192, alwaar men echter, op de Plaat, die Aanmerking niet vindt.]

(37) Coturnix Chinensis. EDW. *Av.* V. p. 77. Tab. 247. Coturnix Philippensis. BRISS. *Av.* I. p. 254. T. 25. f. 7. Tetrao Chinensis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 19. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 426.

ook in hun Land den gemeenen Kwartel, met onzen Europischen overeenkomstig, hebben, is uit hunne Afbeeldingen blykbaar.

De Haagdis van Guernsey (*).

De Haagdis der onderste Afbeelding is ook in de Natuurlyke grootte voorgesteld. Hy heeft de bovenzyde bruin met zwarte Vlakken, en een Streek van lichter bruin langs ieder zyde van het midden der Rug. De onderzyde des Lighaams is groen met kleine donkere Vlakken. Dit was een Mannetje. Het Wyfje verschilt 'er van, daar in, dat hetzelve den Buik licht geelachtig, met donkere Vlakjes getekend, heeft.

Een paar van deeze Haagdisjes werdt my leevendig gebragt, door een Persoon, die zyn werk maakte van Adders enz. te vangen. Deez' verhaalde my, dat dezelven op St. Georges Heuvel, by Cobham, in Surry, gegreepen waren, zynde aldaar voortgeteeld uit eenigen van de zelfde Soort, welken een Heer, weinige Jaaren geleeden, met zig gebragt had van 't Eiland Guernsey aan de Fransche Kust.

PLAAT XXXVIII.

Het Pensylvanische gekraagde Veldhoen (38.)

Deeze Vogel is bykans van gemiddelde grootte tusschen een Faisant en Patrys. Hy is hier, in alle Afmeetingen, tot de helft verkleind.

De Bek, van maakzel als die van een Hoen, heeft een bruinachtige Hoornkleur. De Veders buigen voorwaards zig over de Neusgaten heen, en bedekken dezelven. Die op de Kruin zyn taamelyk lang, en hy kan dezelven, zo ik geloof, als een Kuif overend zetten, of laatenze vallen, naar zyn believen. Hy heeft ook lange Veders aan den Hals, welken hy kan uitspannen als een Kraag, of laaten die plat neerhangen, om welke reden ik 'er den bovenstaanden Naam aan gegeven heb. De Kop, Hals, Rug, Wieken en Staart, zyn schoon gemengeld met donker en licht bruin, en zwart daar onder: het end van de Staart is Aschgraauw, en heeft daar binnen een breede zwarte Baar, overdwars. De onderzyde van de Staart is even als de bovenzyde, maar flaauwer, gekleurd. De binnenste Dekveders der Wieken zyn licht bruin en wit: de binnenzyden der Wieken Aschgraauw: de Veders tusschen de Rug en Wieken Oranjekleur en zwart met witte Tippen. Kort onder den Bek zyn de Veders wit: de Keel is helder bruin naar Oranjekleur trekkende. De Borst, Buik en Dyën, zyn wit, met een flaauwen weerschyn van Oranje, en halfmaanswyze zwarte Vlakken op de Borst en Zyden. De Dekveders onder aan de Staart zyn van een flaauwe onzuivere Oranje-Kleur, met witte Vlakken. De Pooten zyn, tot aan de Voeten toe, met witte Veertjes gedekt, die zig als Haair vertoonen. De Voeten hebben ieder vier Vingeren van Vleesch-kleur, die op de zyden gekamd zyn, en aan den wortel door een Vlies samengevoegd.

Deeze Vogel was, door den Heer JOHN BARTRAM, uit Pensylvanie, gezonden aan den Schildknaap PETER COLLINSON, Lid van de Koninglyke Societeit. Men noemt hem aldaar een *Faisant*. Gedagte Heer voegde daar nevens een zeer keurig

Be-

(*) Lacerta ex Insulâ Sarniâ. EDW. *Av.* V. p. 78. T. 247. f. 2. Lacerta viridis. SEB. *Kab.* II. D. T. 4. f. 4, 5. Lacerta agilis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 122. Sp. 15. *Syst. Nat.* X. Gen. 105. Sp. 15. *Nat. Hist.* I. D. VI. STUK, bladz. 124.

(38) Urogallus Collari extenso Pensylvanicus. EDW. *Av.* V. p. 79. T. 248. Attagen Pensylvaniæ. BRISS. *Av.* I. p. 214. Tetrao umbellus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 103, Sp. 6. Faisant van Pensylvanie. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 409. Pl. XLVII. f. 3.

Berigt, in een Brief aan den Heer COLLINSON, 't welk ik verlof kreeg te kopieeren, luidende hetzelve als volgt.

„ Het is een schoone Vogel, wanneer hy zig in zyne pragt vertoont, dat is, „ wanneer hy zyne Staart als die van een Kalkoen uitspreidt, en een Krans van Ve„ deren rondom zyn Hals uitspant gelyk een Kraag, wandelende zeer Staatelyk „ met een gelyken tred, en een Geluid maakende, 't welk eenigermaate naar dat „ van eene Kalkoen gelykt. Op dat oogenblik moet de Jaager Vuur op hem gee„ ven, anders vliegt hy, eensklaps, wel twee of driehonderd Schreeden ver, eer „ hy weder op den Grond gaat zitten. Daar is iets zeer aanmerkelyks in 't gene wy „ alsdan Kloppen noemen, 't welk zy met hunne Wieken doen, door met dezel„ ven tegen hunne Zyden te slaan, gelyk de Jaagers zeggen. Zy staan op den „ Stam van een omgevallen Boom, die veele Jaaren op den Grond gelegen heeft, „ en beginnen hunne Kloppingen trapswyze, met een tusschentyd van omtrent twee „ Sekonden, herhaalende dezelven al schielyker, tot dat zy een Geluid van verre „ maaken of het donderde. Dit duurt van het begin af omtrent een Minuut, dan „ houdt het omtrent zes of agt Minuuten op, en begint van nieuws af aan. De „ Klank is bykans een Kwartier gaans ver hoorbaar, en hier aan worden zy door „ de Jaagers ontdekt, en veelen van hun gedood. Ik heb 'er menig een in dit pos„ tuur geschooten, maar dezelven nooit zien Kloppen; dewyl ze my doorgaans „ eerst zagen, en dus daar mede ophielden. In 't Voorjaar en Najaar doen zy dit „ gemeenlyk, des morgens omtrent te negen of tien Uuren, en s' namiddags om „ vier of vyf Uuren. Hun Voedzel is voornaamelyk Bessen en Zaaden, die op 't „ Land voorkomen: hun Vleesch is wit en zeer Smaakelyk. Ik geloof dat zy maar „ eens in 't Jaar, en wel in 't Voorjaar, broeden, brengende twaalf of veertien Kui„ kens op, die zig tot in 't volgende Voorjaar by elkander houden. Veelen hebben „ hun best gedaan, om de Jongen op te voeden en tam te maaken, doch dit is hun „ niet gelukt. Als men de Eijeren door een Hen laat uitbroeden, neemen zy wel „ haast de wyk naar de Boschagie, alwaar zy of middelen vinden om van te lee„ ven of omkomen ". De Brief, waar uit dit getrokken is, was gedateerd Pensylvanie, den 15 July 1750.

Om verder de Historie van deezen Vogel op te helderen, schreef ik aan den Heer BROOKE van Maryland in Noord-Amerika, zig thans (in Mey 1752) te Londen bevindende, of hy de goedheid wilde hebben, van my zo veel Berigt, als hy in staat was, te geeven aangaande den Vogel, die Faisant genoemd wordt in de Provinciën van Pensylvanie, Maryland, enz. Zyn Ed. verpligtte my met een voldoenend Antwoord, in een Brief, waar van ik het volgende Uittrekzel gemaakt heb, tot de Historie van dit Gekraagde Veldhoen betrekkelyk.

„ De Faisant broedt in alle deelen van Maryland, eenige Landschappen aan de „ Oostelyke Kust uitgezonderd. Zy leggen haar Eijeren in Nesten, welken zy van „ afgevallen Bladen maaken, 't zy aan de zyde van omgevallen of by de Wortels van „ nog overend staande Boomen. Zy leggen van twaalf tot zestien Eijeren. De „ tyd dat zy broeden is in 't Voorjaar, maar hoe lang weet ik niet: waarschynlyk „ drie Weeken, om dat de Hoenders zo lang zitten. Een Jongen zynde vond ik „ haar Nesten, en poogde de oude Faisant te grypen doch dit gelukte my nooit. Zy „ liet my byna de Hand op haar leggen, eer zy het Nest verlaaten wilde, en toen, „ als of zy my door list van het Nest wilde aftrekken, flodderde zy een honderd „ Schreeden, of wat meer, voor my uit: zo dat ik geduurig haar meende te zullen „ kunnen vatten. De Kuikentjes verlaaten het Nest zo dra zy uitgekomen zyn, en „ leeven, naar ik geloof, in 't eerst van Mieren, kleine Wormpjes en dergelyke zaa„ ken. Wanneer zy ettelyke Dagen oud zyn, weeten zy zig zo slim onder de Bla„ den te verbergen, dat het zeer moeielyk is hun te vinden. Verder aangroeijende „ aazen zy op Besfen, Vrugten en Graanen of ander Zaad. Druiven gelusten haar

„ ook, als 't het Saizoen is, zeer wel; maar de Faisant is in 't byzonder een liefhebber van Klim-op Besſen. Ik ken geen ander Dier dat op dezelven aast, en weet, „ dat die een Vergift voor veelen zyn. Schoon zy veele Jongen tessens en dikwils „ tweemaal in 't Jaar broeden, belet nogthans de groote menigte en verscheidenheid „ van Havikken en Valken in Maryland, die 'er Jagt op maaken, haare sterke vermenigvuldiging. Het kloppen van den Faisant, gelyk wy dat noemen, is een Geraas dat voornaamelyk in 't Voorjaar gemaakt wordt door den Haan. Men kan hetzelve, op een stillen Dag, duidelyk een Kwartier gaans ver hooren. Zy zetten „ haar Borst uit gelyk een Kropper-Duif, en slaan met de Wieken, 't welk een Geraas „ maakt dat veel naar trommelen gelykt; maar de Faisant verkort allengs den tussentyd „ van ieder slag, tot dat de Slagen ongewaarwordelyk samen smelten, even als wanneer men twee ledige Bottels tegen elkander klopt ".

Om, zo veel my doenlyk is, de Historie van deezen Vogel te voltooijen, zal ik hier een aanhaling doen uit de Reizen van den Baron *de la Hontan* naar Noord-Amerika, in 't Engelsch uitgegeven (Vol. I. p. 67,) alwaar hy spreekt van een Vogel, by de Meiren van Kanada bevindelyk, welke ik denk geen ander te kunnen zyn dan die hier beschreeven is, hoewel de benaaming verschilt. Hy zegt: „ Ik „ ging in gezelschap met eenige Kanadiers, om deezen Vogel te zien Kloppen met „ zyne Wieken. Geloof my: dit Gezigt is een der grootste aardigheden in de Wereld: want haar Geklop maakt een Geraas gelykende veel naar dat van een Trommel, een Minuut lang; dan houdt het omtrent een half Kwartier Uurs op, en „ neemt op nieuws weder aanvang. Door dit Geraas werden wy bestuurd naar de „ plaats, alwaar het ongelukkige Veldhoen zat, en vonden het op rottige met Mos „ begroeide Boomen. Door de eene Wiek dus tegen de andere te kloppen, willen „ zy haar makkers tot zig roepen, en het dommelend Geraas dat 'er op volgt, kan men „ een half Kwartier gaans ver hooren. Zy doen dit alleen in de Maanden April, „ Mey, September en Oktober, en, 't gene zeer aanmerkelyk is, het Veldhoen „ klopt nooit op deeze manier dan op eenen Boom. Het begint met het aanbreeken „ van den Dag en houdt te negen Uuren 's morgens op, tot omtrent een Uur voor „ der Zonne Ondergang: dan begint het wederom te Klapperwieken, en gaat daar „ mede voort, tot aan den donker toe ".

Ik meen dat deeze Berigten, gegeven door twee leevende Getuigen van Agting, en een overleeden Schryver van Goeden naam, die niets van elkander wisten, het gene 'er van gemeld is bevestigen moet. Zy stemmen zo naby overeen, als iemand met reden zou kunnen vorderen in Berigten, die door verschillende Menschen gegeven zyn. Ik geloof dat deeze de eerste Afbeelding en beschryving zy van den gedagten Vogel.

P L A A T XXXIX.

Het kleine Hazelhoen van Aleppo (39).

Deeze Vogel is hier kleiner dan Levensgrootte vertoond. Hy heeft omtrent de grootte van een Patrys, hoewel hy in gestalte veel meer naar een Duif gelykt, door de langte zyner Wieken, die, gesloten zynde, bykans agt Duimen haalen; daar zy in de graauwe Patrys niet boven de zes Duimen lang zyn. Dit is de Haan of Mannetjes-Vogel.

De

(39) Lagopus minor f. *Kata* ex Aleppo, Caudâ duabus Plumis elongatâ. Edw. *Av.* V. p. 84. T. 249. Russel *Alepp.* 64. T. 9. Charl. *Onom.* T. p. 77. Bonasia Pyrenaica. Briss. *Av.* I. p. 195. T. 19. Tetrao Alchata. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 103. Sp. 11. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 412.

De Bek heeft een bruine of Hoornkleur, donkerst aan de Punt, zynde van maakzel omtrent als in onze gewoone Hoenderen. De Neusgaten staan op het Grondstuk van de Bovenkaak, digt tegen de Veders van het Voorhoofd aan. De Kop is Aschgraauw, maar aan de zyden, rondom de Oogen, Oranjekleur. Boven de Oogen is een zwarte Streep. De Keel is, tot meer dan een Duim afstands van den Bek, naar beneden, insgelyks zwart, gelyk in de Mannetjes Mosch. Aan het begin van de Borst heeft hy een Oranjekleurige Vlak, van halfmaanswyze figuur, welke boven en onder met smalle zwarte Streepen gezoomd is. De punten van deeze Vlak strekken opwaards naar de Nek. Het overige van den Borst en Buik; de Dyën, het voorste van de Pooten en het onderste van de Staart, is gedekt met witte Vederen; hoewel het Donsachtige, naast aan het Vleesch, donker is en de Nekveders, onder aan de Staart uitwaards, gemengeld zyn met een weinig Zwart en roodachtig bruin. De Nek en Rug zyn gedekt met bruinachtige Vederen, die haare Tippen geeler en lichter en de middelste deelen verdonkerd hebben door donkere dwars-Streepen. De Stuit en bovenzyde van de Staart zyn regelmaatiger getekend met dwars-Streepen van Oranjekleur en zwart. De zyd-Veders van de Staart zyn wit getipt en verkorten allengs tot de buitensten aan ieder zyde; maar de twee middelsten zyn een groot end langer dan de overigen, en ruim zo smal als menze in Afbeelding heeft gebragt, hebbende eene donkere Kleur. De Dekveders van de Wieken zyn schoon getekend met geboogen Streepjes van Oranje en Koffykleur, hebbende haare Tippen wit. De Slagpennen naast aan de Rug zyn van de zelfde Kleur als de Rug. De overige Slagpennen zyn donker Aschgraauw, wordende allengs byna zwart aan haare Tippen. De zyden des Lighaams onder de Wieken, en derzelver binnenste Dekveders, zyn wit. De Pooten zyn, aan de voorzyde, met witte Vederen als Haair gedekt: de Voeten kaal en Aschgraauw: de voorwaardse Vingers by haaren Wortel met Vliezen samengehecht, even als in veele andere Vogelen; maar de agter-Vinger is hier zeer klein.

Een fraaije Aftekening van deezen Vogel, Levensgrootte, wordt in een Lyst bewaard in het Brittannische Kabinet. Hy was van Aleppo, wel geconserveerd zynde, opgezet overgebragt door Doktor RUSSEL, die veele Jaaren in die Stad gewoond hadt, en na zyne terugkomst te Londen zyne Waarneemingen, dat Land betreffende, aan 't licht gaf; in een Werk, waar in hy de Afbeeldingen gebragt heeft van deezen en andere Vogelen. De Doktor gaf my verlof, om deeze Print, zo wel als verscheide anderen, te maaken naar de Natuurlyke Voorwerpen, die hy in bezitting hadt. In de Turksche Taal noemt men den Vogel *Kata*. De Doktor zegt, dat het Wyfje van dezelfde grootte is, doch een weinig verschillende in Kleur, op verna zo schoon niet zynde en de Puntige Veders in de Staart een weinig korter hebbende. Men vindtze in de Wildernissen, niet ver van Aleppo, het grootste deel des Jaars, maar in Mey en Juny komen zy nader aan de Stad, dewyl zy in die Maanden aldaar een grooter overvloed van Water aantreffen dan in de Wildernissen. In dat Sayzoen worden zy menigvuldig gevangen, en zeer goedkoop verkogt op de Markten te Aleppo. Doktor SHAW heeft, in zyne Reizen en Waarneemingen in Barbarye, pag. 253, een slegte Afbeelding en korte beschryving gegeven van eenen Vogel, die ik denk de zelfde te zyn, hoewel hy 'er maar drie Vingers aan toeschryft. Ik onderstel, dat de kleine agter-Vinger door hem over 't hoofd zal zyn gezien: alzo de Pooten bekleed zyn met Veders die hem verbergen. Hy noemt denzelven *Kittawia* op zyne Plaat en *Kittawiah* in de beschryving. Die het Berigt, 't welk 'er Doktor SHAW van geeft, met het myne vergelyken willen, kunnen hem raadpleegen. Doktor RUSSEL is, zo ik geloof, de eerste, die ons een goede Historie gegeven heeft van dit Hazelhoen.

PLAAT XL.

De Oostindische Trapgans (40).

Zyne hoogte is gerekend ongevaar twintig Duimen te zyn in het Postuur, waarin hy hier is getekend. Het is een ranker Vogel, inzonderheid wegens de langte zyner Pooten, dan eenig ander van dit Geslagt die ik tot nog toe heb gezien.

De Bek is langer dan in onze Engelsche Trapganzen en van eene witachtige Kleur. De Oogen zyn groot; de Oogkringen Hazelnooten-Kleur; de Oogleden Aschgraauw. De zyden van den Kop, geheel rondom de Oogen, zyn helder bruin: de Kruin en de geheele Hals gedekt met zwarte Vederen, die wat los hangen, hebbende smalle Puntjes: de Rug, Stuit en Staart, helder bruin. De Veders op de Rug zyn in 't midden zwart, met een weinig Strooizel van die zelfde Kleur op haare bruine deelen. De Staart heeft dwarse Baaren van Zwart, met dergelyk Strooizel op de bruine Baaren daar tusschen. Van het bovenste der Rugge gaat het Bruin, met Zwart gevlakt, geheel rondom het laagste van den Hals van vooren. Alle de Dekveders der Wieken zyn wit, uitgenomen dat de kleinste Veders, by het Gewricht of aan den Schouder, met Zwart gerand zyn. De Slagpennen der Wieken, naast aan de Rug, zyn bruinachtig met zwarte Vlakken: de middelste Slagpennen met dwarse Baaren en Strooizel van Zwart: de grootste of buitenste hebben haare uitwaardse Baarden wit, en de Tippen worden allengs donker Aschgraauw. De geheele onderzyde, van de dwarse bruine Baar op de Borst tot aan de Dekveders onder aan de Staart, is gedekt met zwarte Vederen. De Pooten zyn lang, maar de Vingers naar dezelven te rekenen kort. Zy zyn een goed end boven de Kniejen Vederloos. Maar drie Vingers heeft deeze Vogel, allen voorwaards staande, gelyk in het gantsche Geslagt der Trapganzen plaats heeft. Dezelven zyn bekleed met Schubben van eene witachtige Kleur, en hebben de Klaauwen donker.

Deeze Vogel is een Inboorling van Bengale, in Oostindie, alwaar men hem *Churge* noemt. Onze Afbeelding is gemaakt naar een Tekening, welke zig in de Verzameling bevondt van wylen den waardigen Heer Dr. MEAD, 's Konings Lyf-Arts. Het is de eenigste Afbeelding, welke ik my verstout heb in deeze Natuurlyke Historie te brengen, zonder dat ik het Voorwerp of in 't geheel, of in zyne voornaamste deelen, in Natuur gezien had. Ik geloof dat dit een zo echt Stuk zy, als of ik het zelf naar 't Leven had getekend. De Afbeelding, naamelyk, was gemaakt door de bezorging van den Heer COLE, te Bengale woonachtig, die byzondere verpligtingen hadt aan Doktor MEAD, en aan denzelven, tot vergelding van ontvangen Gunstbewyzen, omtrent twintig Tekeningen zondt van verschillende Vogelen van dat Land, die verklaard werden naauwkeurig naar 't Leven gemaakt te zyn. Ik geloof, dat wy tot nog toe geen Berigt van deezen Vogel hebben, schoon het een der eersten schynt te zyn, die de oplettendheid van een keurig Waarneemer naar zig trekken zouden.

(40) Otis Bengalensis ibi *Churge* dictus. EDW. *Av.* V. p. 87. T. 250.

PLAAT

PLAAT XLI.

De kleine Trapgans (41).

De Afbeelding vertoont den Vogel tot de helft in alle Afmeetingen verkleind. Hy schynt ongevaar de grootte te hebben van een Faisant, maar is volmaakt van het Geslagt der Trapganzen. WILLOUGHBY noemt hem de Veld-Eend.

De Bek is, daar hy aan den Kop paalt, Vleeschkleurig en zwart aan de Punt. De Kruin en zyden van den Kop, het agterste van den Hals, de Rug en Dekveders der Wieken, zyn bruin, met gebroken onregelmaatige zwarte Vlakken en Merken. De Keel, digt onder den Bek, is wit: het voorste van den Hals licht bruin, met donker gemengeld: de Dekveders aan de binnenzyden der Wieken en derzelver randen zyn wit: de buitenste Slagpennen aan 't begin wit, aan de tippen zwart; die 'er aan volgen wit met een kleine mengeling van Zwart: de binnenste Slagpennen, naast aan de Rug, bruin, met dwarse zwarte Vlakken, gelyk de Rug. De Borst en Zyden zyn wit, met zwarte Vlakken, de Buik en Dyën geheel wit: de Stuit en Dekveders onder aan de Staart wit, met een kleine mengeling van Zwart: de Staartveders bruin, met donkere Vlakjes gesprenkeld, en gebandeerd met breede zwarte dwars-Streepen. Het Dons onder de Vederen is Roozekleur, gelyk in de grootere Trapgans. De Pooten zyn tot een weinig boven de Kniejen Vederloos. Hy heeft aan ieder Poot drie Vingers, die allen voorwaards staan, en aan den Wortel door een Vlies een weinig samengevoegd zyn. De Kleur der Schubben aan de Pooten en Voeten is donker geel.

Deeze Vogel was gevangen in het Graafschap Cornwall, en aan de Koninglyke Societeit van Londen in 't jaar 1751 vertoond: maar, alzo 'er dies tyds onder de tegenwoordige Leden niemand was die hem kende, behaagde het de Societeit hem door haaren Dienaar aan my te zenden, om myn Gevoelen daar omtrent te weeten. Ik gaf, naar myn vermogen, een Antwoord, behelzende een Berigt aangaande deezen Vogel, met en benevens een korte Historie van een zeer zeldzaam Veldhoen van Pensylvanie, dat aldaar een Faisant geheten wordt (*): welk Antwoord het de Societeit behaagde aan 't licht te geeven in de *Phil. Transactiën*, voor 't jaar 1754. 't Is op die manier nu eerst ontdekt, dat deeze Vogel een Inboorling zy van Engeland (†), hebbende de overige Autheuren, die 'er van spraken, hem tot Vrankryk bepaald. BELLONIUS noemt hem *Canne Petiére*, pag. 237, 238, van zyne Historie der Vogelen. Veele laatere Autheuren hebben denzelven uit zyn Werk beschreeven; maar, alzo deeze Vogel in ons eigen Land gevangen was, wilde ik de gelegenheid niet verzuimen, om 'er een nieuwe Aftekening en beschryving, onmiddelyk naar de Natuur, van te maaken: want die ik in voorige Historiën vind zyn zo volmaakt niet als men wel zou wenschen, en geen naauwkeurigheid kan te groot zyn in de Natuurlyke Historie. De Liefhebbers, die het behaagt myne beschryving en Afbeelding te vergelyken met die van vorige Autheuren, zullen eenig verschil tusschen beiden vinden, genoegzaam, zo ik vertrouw, om te toonen, dat ik wat naauwkeuriger ben geweest dan eenigen myner Voorgangeren. Doktor THOMAS SHAW

(41) Otis minor, Anas Campestris s. Tetrax Authorum. EDW. *Av.* V. p. 89. T. 251. BRISS. *Av.* V. p. 24. T. 2. f. 1, 2. ALB. *Av.* III. p. 33. T. 41. Otis Tetrax. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 95. Sp. 3. *Syst. Nat.* X. Gen. 85. Sp. 3. Kleine Trapgans. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 297.

(*) [Deeze is hier voor, Plaat XXXVIII, afgebeeld en beschreeven.]

(†) [Ik kan echter niet zien, dat dit daar uit blyke. Kon hy niet uit Vrankryk in Cornwall overgevlogen zyn?]

SHAW heeft, in zyne Reizen naar Barbarie en de Levant, p. 252, een Afbeelding en beschryving gegeven van deezen Vogel, dien de Barbarysche Volkeren (zegt hy) noemen, „ *Rhaad* of *Saf-Saf Rhaad*, 't welk Donder betekent in de Landtaal, en „ dien naam onderstelt men aan deezen Vogel te zyn gegeven, wegens het Ge- „ luid dat dezelve maakt in het springen van den Grond; gelyk *Saf-Saf*, de ande- „ re naam, zeer natuurlyk uitdrukt het slaan van de Lugt met zyne Wieken, „ wanneer hy vliegt ".

PLAAT XLII.

De Goudkoppige Lyster (42).

De beide Vogeltjes op deeze Plaat zyn in de Natuurlyke grootte voorgesteld. Uit de gestalte van hunne Bekken besluit ik, dat zy of op Vliegen en andere Insekten, of op Besfen en Vrugten moeten aazen.

De Lyster, die de onderste Afbeelding uitmaakt, heeft zynen Bek van eene donkere Kleur, uitgenomen het Grondstuk van de Onderkaak, dat Vleeschkleurig is. De Kruin van den Kop heeft een schoone Goudkleur. Boven ieder Oog loopt een zwarte Streep. De Nek, Rug, Wieken en Staart, zyn altemaal groenachtig bruin en Olyfkleurig: de binnenzyde der Slagpennen en de onderzyde van de Staart Aschgraauw. De Keel, Borst en Zyden, hebben eene witte Kleur, met langwerpige zwarte Vlakken langs het midden der Vederen; maar het midden des Buiks, de Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn zuiver wit: de Pooten en Voeten van het gewoone maakzel en geelachtig bruin van Kleur.

De Blaauwe Vliegenvanger (*).

Deeze wordt in de bovenste Afbeelding voorgesteld. Hy heeft den Bek zwart. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit en Dekveders der Wieken trekken naar blaauwe Ley-kleur. De Staart en de Slagpennen zyn zwartachtig of donker, hebbende de buitenste Slagpennen het onderste wit, en de binnen Dekveders der Wieken zyn witachtig. De Keel en de zyden van den Kop zyn zwart, en dit Zwart loopt langs den Hals voort tot onder de Wieken. De Borst, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn geheel wit: de Pooten en Voeten van de gewoone form en donkerbruin.

In November des Jaars 1751, waren deze Vogeltjes, beiden, op Zee gevangen door wylen Th. STACK, Med. Doctor en Lid van de Kon. Societeit, op zyn Reistogt naar Jamaika, terwyl het Schip door Stilte bezet was, op omtrent agt of tien Mylen afstands van Hispanjola. Hy heeft my deeze en verscheide anderen present gedaan. Ik geloof dat geen van beiden tot nog toe was afgebeeld of beschreeven. Ik houdze voor Trekvogelen, welke toen van het Vaste Land van Noord-Amerika overtoogen, om hun Winter-verblyf te neemen in de warme Eilanden tusschen de Keerkringen. De Kaap van Florida schynt als door de Voorzienigheid geschikt, om den Overtogt der Vogelen van de Westzyde van Noord-Amerika naar Hispanjola, Kuba en Jamaika, en de geheele ry der Karibische Eilanden, tot aan de Noordelyke Kusten van Zuid-Amerika toe, te begunstigen. Die van de Oostelyke Oevers

(42) Turdus Vertice Aureo. EDW. *Av* V. p. 91. T. 252. Ficedula Pensylvanica Aurocapilla. BRISS. *Av.* III. p. 504. Motacilla Aurocapilla. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 29.

(*) Muscicapa cœrulea. EDW. *Av.* V. p. 91. T. 252. Ficedula Canadensis cinerea major. BRISS. *Av.* III. p. 527. T. 27. f. 6. Motacilla Canadensis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 42.

vers mag men onderstellen Zuidoostwaards te trekken, over de Land-engte van dat Wereldsdeel (*).

Sedert het maaken van deeze beschryvingen, heb ik twee van deeze zelfde Vogeltjes ontvangen van mynen goeden Vriend, den Heer W. BARTRAM van Pensylvanie; 't welk myn denkbeeld bevestigt, dat zy Trekvogelen zyn: want hy zegt, dat zy aldaar in April komen en blyven 'er den geheelen Zomer. De Goudkoppige Lyster, zegt hy, maakt zyn Nest op den Grond, en verkiest altyd de Zuidzyde van een Heuvel; maakende een hol in de Bladen, gelyk een klein Oventje, dat zy met Hooy bekleedt, en legt daar in vyf witte Eytjes met bruine Vlakken. Ik ontving van den Heer BARTRAM, te gelyk met deezen en eenige anderen, den kleinen Lyster, die door CATESBY, in deszelfs Natuurlyke Historie van Karolina, afgebeeld is en beschreeven (†), maar de hier door my afgebeelde is kleiner, en de kleinste van het Lysteren-Geslagt die ik ken.

PLAAT XLIII.

De Olyfkleurige Vliegenvanger (43).

Deeze Vogel, zo wel als de bygevoegde Vlinder, zyn beiden onmiddelyk naar 't Voorwerp ge-etst, en hier vertoond in de Natuurlyke grootte.

De Vogel heeft een dunnen Bek, doch die wat dikker en sterker is dan in eenige andere Vogels van deeze Familie. De Punt van de Bovenkaak buigt naar beneden, en hangt een weinig over de andere heen. De Bek is van boven donker, van onderen Vleeschkleurig. Een donkere Streep loopt van het Grondstuk om het Oog heen, waar boven een witachtige Streep is, zynde de Kruin van den Kop, de bovenzyde van den Hals, de geheele Rug, Wieken en Staart, bruinachtig groen, of donker Olyfkleur. De geheele onderzyde, van den Bek tot aan de Dekveders onder aan de Staart, is van een witachtige Kleur, een weinig met licht Olyfkleur gewolkt, zynde de binnenste Dekveders en randen der Wieken witachtig; de binnenzyde der Slagpennen en de onderzyde van de Staart Aschkleurig, de binnenste Baarden der Vederen met Wit gerand. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de meeste andere kleine Vogeltjes en van eene zwartachtige of donkere Kleur.

De Kapel heeft den Kop roodachtig, het Lyf donker, alle de Wieken helder geel, onregelmaatig met Zwart gezoomd: zynde de onderzyde, zo van het Lyf als van de Wieken, geheelenal geel. Ik heb dezelve in myne kleine Verzameling. Zy kwam van China en was, met verscheide anderen, in een Laadje, dat ik kogt van iemand, die zig in dienst van de Oostindische Kompagnie bevondt.

De boven beschreeven Vogel was van Jamaika in Spiritus overgebragt door Doctor BROWNE, die hem my, met andere Vogels van dat Eiland, present deedt. Men kent hem daar by den naam van *Whip-Tom-Kelly*, welke woorden, zo men verhaalt, zyn Gezang byna uitdrukken. De Natuurlyke Historie van Karolina van den Heer CATESBY naziende, vind ik daar in de Afbeelding en beschryving van een Vogel, dien ik geloof denzelfden te zyn met deezen (‡) Hy noemt dien de Roodoogige Vliegenvanger, welke, zo hy zegt, in Karolina broedt, en Zuidwaarts vertrekt in den Winter; zo dat, indien het een Trekvogel is, Karolina deszelfs Zomer-

(*) [Ik twyfel niet of Oostelyke zal hier Westelyke en bevoorens Westzyde de Oostzyde moeten zyn.]

(43) Muscicapa subfusco viridis sive Olivacei coloris. EDW. *Av.* V. p. 93. T. 253. Muscicapa Jamaicensis. BRISS. *Av.* II. p. 410. Muscicapa Olivacea. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 113. Sp. 14.

(†) *Nat. Hist. of Carolina.* VOL. I. p. 31. [Zie den I. BAND van dit Vogelen-Werk, bladz. 50. Pl. LXII.]

(‡) *Natur. Hist. of Carolina.* VOL. I. p. 54. [Zie den II. BAND van dit Vogelen-Werk, bladz. 7. Pl. VIII.]

mer- en Jamaika het Winter-verblyf mag zyn. Deeze Vogel, geloof ik, is de oplettendheid van Sir HANS SLOANE ontſnapt. Ik kan 'er niets, in zyne Hiſtorie van Jamaika, mede overeenkomſtig vinden. Doctor BROWNE meent dat het een Trekvogel is, op Jamaika overkomende, en zegt, dat dezelve niet veel Nooten op zyn Zang heeft, maar luid en aangenaam. Zie het Berigt daar van in deszelfs Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika, p. 476.

PLAAT XLIV.

Twee Penſylvaniſche Goudhaantjes. (44).

Deeze Vogeltjes zyn hier in de Natuurlyke grootte vertoond. De zwaarte van het bovenſte op de Plaat was, als elf drooge witte Erwten, en die van het onderſte als agt zodanige Erwten, waar uit men eenigzins hunne verſchillende Lighaams grootte kan opmaaken. Zy waren beiden droog bewaard.

Het bovenſte kan men Robynkoppig noemen. Deszelfs Bek is zwart: de Kop, de Nek, Rug en Stuit, van eene donkere Olyfgroene Kleur, die donkerſt aan den Kop is en lichter op de Stuit. Het heeft op den Kop een Vlak van eene uitermaate ſchoon roode of ſchitterende kleur. De geheele onderzyde, van den Bek tot aan de Staart, is licht geel of Roomkleurig, een weinig donkerer aan de Keel en Borſt dan aan den Buik. De Dekveders der Wieken zyn Olyfkleur, met Roomkleurige Tippen, 't welk twee witachtige Streepen maakt, dwars over ieder Wiek. De drie Slagpennen, naaſt aan de Rug, zyn zwart of donker, met Roomkleurige kanten: de overige, ook zwartachtig, hebben ſmalle groenachtig geele kanten: maar de onderenden der Slagpennen, daar de lichte tippen der Dekvederen op dezelven vallen, zyn geheel zwart. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn Roomkleurig en de binnenzyden der Slagpennen Aschgraauw, met ſmalle lichte randjes aan haare binnenſte Baarden. De Staart is zwartachtig, hebbende de Veders geel groen gerand, en van onderen Aschgraauw. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donker. Deeze beſchryving raakt het Mannetje. Het Wyfje van de zelfde Soort, ook medegebragt, verſchilt 'er in 't minſte niet van, dan daar in, dat het geene roode Vlak op den Kop heeft. Het was even zwaar als het Mannetje.

Het onderſte Vogeltje, dat men Goudkoppig noemen kan, verſchilt wederom in 't allerminſte niet van het andere, dan daar in, dat het kleiner is, hebbende de Vlak op den Kop langer en van eene Oranje geele Kleur, met zwart gezoomd, en een wit Streepje aan het Grondſtuk van de Bovenkaak.

Deeze Vogeltjes waren, door mynen Vriend den Heer WILLIAM BARTRAM, van Penſylvanie overgezonden. Het bovenſte oordeel ik, wegens deszelfs overtreffende grootte, en de Vlak, die het op zyn Kop heeft, een verſchillende Soort te zyn, nooit te vooren afgebeeld of beſchreeven en onderſcheiden van het Goudkoppige, dat men by veele Autheuren vindt. Ik heb ontdekt, dat dit een Inwooner is van Amerika, van Jamaika tot in onze Noorder Volkplantingen op het Vaſte Land, en van Bengale in Ooſtindie tot in Engeland, in het oudtyds bekende gedeelte des Aardskloots (*).

De

(44) Regulus Vertice Rubini coloris: Regulus cristatus ſive Trochilus antiquorum. EDW. *Av.* V. p. 95. T. 254. Calendula Penſylvanica. BRISS *Av.* III. p. 584. Calendula *Id.* p. 579. Motacilla Calendula & Regulus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 47, 48. Goudhaantje. *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 588.

(*) De Heer EDWARDS ſchynt hier te kennen te willen geeven, dat hetzelve het gewoone Europiſche Goudhaantje, de *Regulus criſtatus* der Autheuren, zy. CATESBY verzekert ook van zyn Rood gekuifde Winterkoningje, dat hetzelve zo wel in Engeland voorkomt als in Amerika. Zie de II. Band, van dit Werk, p. 101. Pl. CX.]

De Wesp, hier op de Plaat vertoond, komt uit Virginie. Zy heeft den Kop rood, het boven- en onder-Lyf donker blaauw; de Pooten en 't geen de twee deelen des Lighaams ſamenhecht, geel. De Wieken zyn doorſchynende en bruinachtig gelyk in de meeſte Wespen (*).

PLAAT XLV.

De Vliegenvanger met de geele Stuit (45).

De Vogel, hier afgebeeld, komt in Natuurlyke grootte te voorſchyn. Hy heeft een dunnen Bek, aan de Punt een weinig nederwaards geboogen, en van eene donkere Kleur, doch een weinig lichter aan het Grondſtuk van de Onderkaak. De Kruin van den Kop en deszelfs Zyden rondom de Oogen, zyn Aschgraauw, welke Kleur allengs in Olyfgroen verandert in de Nek en op de Rug, die met zwarte Vlakken is geſprenkeld. De Keel, Borſt en Stuit zyn helder geel. De Borſt is met zwarte Vlakken, als Drop-Paarlen, getekend. De Dyën, het Lyf, en de Dekveders onder aan de Staart, zyn wit: de Wieken zeer donker Aschgraauw. De tippen van de eerſte en tweede ry der Dekvederen zyn wit, en maaken twee ſchuinſe Baaren dwars over ieder Wiek. De Slagpennen naaſt aan de Rug zyn ook met Wit gerand, en de Dekveders, aan de binnenzyde der Wieken, wit. De binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw, met ſmalle witte randjes aan de inwaardſe Baarden. De Staartveders, uitgenomen de twee middelſten, die zwart zyn, hebben 't middelſte van haare inwaardſe Baarden wit, de tippen en gronden zwartachtig: de Dekveders boven op de Staart zwart. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de meeſte andere kleine Vogeltjes, en van een donkere Kleur.

Ik kreeg deezen Vogel, droog bewaard, van den Heer WILLIAM BARTRAM van Penſylvanie, met eene enkele Aftekening van de *Gentiana*, welke ik hier eer bygevoegd heb tot ſieraad, dan als een gedeelte van deeze Natuurlyke Hiſtorie. Niettemin zal ik den Heer BARTRAMS Berigt daar van mededeelen. Hy noemt dezelve de *Overblyvende Herfſt Gentiaan van de Wildernis*, en zegt, dat zy drie of vier Steelen uit eenen Wortel voortbrengt, ieder van omtrent een Voet hoog en dat ſommige Steelen twee Bloemen draagen. De Steelen en Bladen zyn groen; de Bloemen van eene ſchoone blaauwe Kleur, en lang van duur, leevende de Plant ook veele Jaaren. Men vindtze weinig in Penſylvanie. CATESBY heeft, in zyne *Natuurlyke Hiſtorie van Karolina*, VOL. I. p. 70, eene verſchillende Soort van Amerikaanſche Gentiaan vertoond (†).

Het Schytiſch Lam, in een hoek van de Plaat afgebeeld, is ontleend uit de *Phil. Trans.* N. 390; zynde een Soort van Mos dat aan en om de Wortels van Varen groeit en ſomtyds de Vertooning maakt van een Viervoetig Dier. Mrs. BLACKWELL heeft, in haar Kruidboek, VOL. II. Pl. 360, een verſchillende Afbeelding daar van gegeven. Die 'er meer van weeten willen, kunnen de gemelde Werken inzien.

(*) [De Heer EDWARDS heeft hier *Vliegen* en noemt het afgebeelde Inſekt een *Vlieg* daar het zekerlyk een *Wesp* of *Baſterd-Wesp* is, eenigermaate naar die van CATESBY, in de II. Band van dit Vogelen Werk, op Plaat CVI. vertoond, en bladz. 96 breedvoerig beſchreeven, of naar die van Pl. CX. gelykende en tot de *Sphex cœrulea* van LINNÆUS behoorende. Dergelyke Nieuwjorkſe en Surinaamſe Baſterd-Wespen, doch in Kleur verſchillende, zyn in Fig. 10 en 12, op Plaat XCVI., in het I. DEELS XII. STUK myner *Natuurlyke Hiſtorie*, afgebeeld.]

(45) Muſcicapa Uropygio luteo. EDW. *Av.* V. p. 97. T. 255.

(†) Dezelve is de *Gentiana Saponaria* of *Gentiana* met Seepkruids Bladen, zie bladz. 34, Pl XL, in de II. Band van dit Vogelen-Werk. Deeze verſchilt ook van die, welke de Heer KALM in Penſylvanie waargenomen heeft, *quinquefolia* (lege *quinqueflora*) van LINNÆUS genaamd. *Sp. Pl.* p. 333.]

PLAAT XLVI.

De geele Roodkop van Penſylvanie (46.)

De beide Afbeeldingen, op deeze Plaat, zyn in de Natuurlyke grootte naar opgezette Vogeltjes getekend. De onderſte is de *Roodkop*. Dezelve heeft den Bek dun, ſcherp gepunt en zwart van Kleur; de Kruin van den Kop rood; de bovenzyde, van den Kop tot aan de Staart, Olyfgroen; de onderzyde, van de Oogen en Bek tot aan de Staart, helder geel, maar de Borſt en Buik zyn met rood gevlakt, langs de Schaften der Vederen. De Wieken en Staart zyn donker, hebbende alle de Vederen met Geel gerand, uitgenomen eenigen der langſte Slagpennen, die geheelenal zwartachtig zyn. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn geel, en de inwaardſe Baarden van de Slagpennen donker, met Geel gerand. De onderzyde van de Staart is geel. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de meeſte andere kleine Vogeltjes en donker Vleeschkleur.

Dit Vogeltje behoorde aan wylen Mejuffrouw *Sidney Kennon*, Vroedvrouw van de Koninglyke Familie. 't Is niet bekend van waar het kwam; maar ik heb deszelfs Vaderland ontdekt. 't Gene ik vaſtſtel daar van het Wyfje te zyn, (dewyl het in grootte, maakzel en Kleuren, volmaakt daar mede ſtrookt, hebbende de Kleur ſlegts wat bleeker,) werdt my door gedagten Heer BARTRAM uit Penſylvanie toegezonden, met het volgende Berigt. „ Het bezoekt ons in Maart, en is een zeer „ eenzaam Vogeltje, onthoudende zig altoos in digte Boschjes, en aazende op Inſekten, welken het op het laage Geboomte vindt. Zelden komt het in hooge „ Boomen. Zy broeden in Penſylvanie niet, maar trekken verder Noordwaards ".

Het witſtaartige Kolibrietje (*).

De bovenſte Afbeelding ſtelt hetzelve voor. Het heeft den Bek lang en dun, naar beneden geboogen; zwart van Kleur aan de Punt en aan 't Grondſtuk lichter. De geheele Kop, de Nek, Rug, de kleinſte Dekveders der Wieken en de Borſt, zyn van eene groenachtig bruine Kleur, welke, door de verſchillende afkaatzingen van het Licht, in een Koper- of Goudkleur verwisſelt. De twee middelſte Veders van de Staart zyn eveneens gekleurd, maar de overige agt, (want het hadt 'er tien,) zyn wit; uitgenomen dat de twee buitenſten, aan ieder zyde, met donker een weinig gewolkt zyn aan haare Tippen. Het heeft een horizontaale Baar, van licht roodachtige Kleur, dwars over de Keel. De Buik en Dekveders onder aan de Staart zyn donker witachtig; de Wieken van eene donker paarſche Kleur, zo wel van binnen als van buiten: de Pooten en Voeten zeer klein en witachtig.

Dit Vogeltje werdt gezegd een Inboorling te zyn van Suriname. Het was my door mynen Vriend, den Heer JAMES LEMAN, geleend. Doktor BROWNE zegt, in zyne Natuurlyke Hiſtorie van Jamaika, dat de Kolibrietjes aazen op den Honig der Bloemen, welken zy al vliegende inzuigen; begeevende zig van de eene Bloem of Boom op den anderen met een onbegrypelyke vlugheid. Ik geloof, dat geen van deeze beide Vogeltjes tot nog toe afgebeeld of beſchreeven ware.

PLAAT XLVII.

De Geelſtaartige en gevlakte geele Vliegenvanger (47).

Deeze Vogeltjes zyn beiden ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Ik oordeel, uit de figuur van hunne Bekken, dat zy op Inſekten aazen. De

(46) Avicula lutea Vertice rubro. EDW. *Av.* V. p. 99. T. 256. Ficedula Penſylvanica erythrocephalos. BRISS. *Av* III. p. 488. Motacilla petechia. LINN. *Syſt. Nat* XII Gen. 114. Sp. 30.

(*) Mellivora Caudâ albâ. EDW. *Av.* V. p. 100. T. 256. Polytmus Surinamenſis. BRISS. *Av.* III. p. 674. Trochilus leucurus. LINN. *Syſt. Nat.* XII, Gen. 66. Sp. 6.

(47) Muſcicapa Caudâ luteâ & lutea maculata. EDW. *Av.* p. 101. T. 257.

De Geelstaartige is de bovenste op de Plaat. Hy heeft den Bek van eene bruine Kleur, en plat gedrukt gelyk die van een Endvogel; zo dat dezelve van boven gezien zig veel breeder dan van de zyden vertoont. Omtrent de hoeken van den Bek heeft het Haairtjes, die voorwaards gestrekt zyn met de Punten. De Kruin van den Kop is, zo wel als de Dekveders boven op de Staart, Aschgraauw. De Nek, Rug, en Dekveders der Wieken, zyn Olyfkleurig groen. (In een ander Vogeltje van de zelfde Soort, dat gelyk met dit was overgebragt, bevond ik den Kop en Stuit nagenoeg van Kleur als de Rug.) De Slagpennen zyn donker bruin of zwartachtig, met een Olyfkleurige weerschyn, zynde het onderste der middelste Slagpennen geel van binnen en van buiten. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn geelachtig wit, en de Staartveders geel met vuil bruine Tippen, uitgenomen de twee middelsten, die geheel donker bruin zyn. De gantsche onderzyde, van den Bek tot aan de Staart, is witachtig, met een flaauwe schaduwing van roodachtig bruin aan de zyden van de Borst. De Zyden onder de Wieken zyn geel; de Pooten en Voeten donker bruin.

De gevlakte geele Vliegenvanger, die de onderste Afbeelding uitmaakt, heeft den Bek zwartachtig of donker bruin; de Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Wieken en Staart, van eene donker groenachtige Olyfkleur, zynde de grootste Pennen donkerst. De binnenste Baarden van de zyd-Vederen der Staart zyn in de halve langte, naast aan de Tippen, wit: de Dekveders der Wieken, van de tweede ry, hebben witte Tippen, welken een witte Vlak maaken op het bovenste van ieder Wiek. De Keel, Borst, Zyden, en binnenste Dekveders van de Wieken, zyn geel, met kleine zwarte Vlakjes langs het midden van de Vederen. De Buik en Dyën zyn flaauwer geel zonder Vlakken. Ook gaan 'er geele Streepen van den Bek boven ieder Oog. De Dekveders onder aan de Staart zyn wit: de Pooten en Voeten donker bruin.

Deeze Vogeltjes waren my, te gelyk met de genen die op de Plaat XLII zyn vertoond, door mynen goeden en verpligtenden Vriend, wylen Doktor Stack, toegezonden, als op de zelfde tyd en plaats gevangen zynde. Het Wyfje van het laatst beschreevene was mede overgebragt, hebbende de Borst vuil geel wit, met donkere Vlakken, en was een weinig minder glanzig op de Rug: voor 't overige komt de Tekening vry wel overeen. Ik geloof dat deeze Vogeltjes tot nog toe niet afgebeeld noch beschreeven waren.

PLAAT XLVIII.

De Geele Water-Kwikstaart (48).

De Vogel en 't Insekt op deeze Plaat zyn Levensgrootte getekend; maar de Steen, dien ik 'er alleen tot Sieraad bygevoegd heb, is veel verkleind: want dezelven zyn doorgaans twee Voeten, meer of min, over 't kruis.

Men onderstelt deezen het Mannetje te zyn: alzo het Wyfje van deeze Soort geen zwarte Tekening onder aan den Keel heeft. De Bek is regt, scherppuntig en zwart, uitgenomen aan het Grondstuk van de Onderkaak, hetwelke naar Vleeschkleur trekt. De Oogen zyn Hazelnootenkleurig. De bovenzyde des Vogels, van den Kop tot aan de Staart, is donker Olyfgroen, uitgenomen dat de Tippen der Dekvederen van de Staart geelachtig zyn. Een geele Streep loopt van den Bek over 't Oog heen, en een donkere van den hoek des Beks omvangt hetzelve. De onderzyde, van den Bek tot aan de Staart, is geel, uitgenomen eenige zwarte Merken aan den Keel, die in de

(48) Motacilla lutea. Edw. *Av.* V. p. 102. T. 258. Motacilla verna. Briss. *Av.* III. p. 468. Motacilla flava. Linn. *Syst. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 12. *Syst. Nat.* X. Gen. 99. Sp. 13. Geele Kwikstaart. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bladz. 575.

de Afbeelding uitgedrukt zyn, en eenige fyne donkere dwars-Streepjes effen boven de Kniejen. De Wieken en Staart zyn donker of zwart, hebbende haare Vederen met geelachtig Wit gerand, uitgenomen eenigen van de buitenfte Slagpennen, die geheel zwart zyn, en de twee buitenfte Veders, aan ieder zyde van de Staart, wit, zo ver als zy zig buiten de Dekveders vertoonen. De derde Slagpen, van de Rug af, ftrekt zig, de Wiek geflooten zynde, zo ver als de langfte uit, 't welk een byzonder Kenmerk is van de Water-Kwikftaarten. De Klaauw van den agterften Vinger is taamelyk lang, naar die der Leeuwrikken gelykende. De Pooten en Voeten zyn donker van Kleur. WILLOUGHBY zegt, dat deeze Vogel op den Grond, in het Koorn, zyn Neft maakt van Riet en Steelen van Gras met Haair gedekt, waarop hy t'elken broed vier of vyf Eijeren legt, welke met donkere Vlakken en Streepen onregelmaatig getekend zyn.

Deeze Vogel, hoewel in Engeland en door gantsch Europa gemeen, is tot nog toe, zo veel ik weet, niet afgebeeld. WILLOUGHBY's befchryving van de Geele Kwikftaart is van het Wyfje alleen. ALBIN heeft, in zyne Hiftorie der Vogelen, VOL. II. p. 54, eene befchryving gegeven van den Graauwen Water-Kwikftaart, met Afbeeldingen daarvan, en noemt die de Geele.

Het Wandelende Blad (*).

Het Infekt, daar onder afgebeeld, zegt men uit de Spaanfche Weftindiën afkomftig te zyn. Het is zeer plat Lyf, en heeft de roode Kleur van fommige drooge Bladen, terwyl de Wieken wat geeler zyn, trekkende in fommigen naar Groen. Ik zou gelooven dat zy van groen in roodachtig bruin veranderen, even als de Bladen der Boomen in zekere Saizoenen des Jaars, om dus beter de Vogels en ander Gedierte te bedriegen, die 'er op aazen. [Het wordt, om die reden, het Wandelende Blad genoemd, dewyl een Mensch zelf het naauwlyks voor een Dier zou aanzien.] De Agterpooten zyn volmaakt, maar ik geloof dat de uiterfte Leden van de vier andere Pooten afgebroken waren, en het gelufte my niet dezelven by gisfing te voltooijen (†). De Afbeeldingen zyn naar de Infekten zelf, die thans in het Brittannisch Kabinet te Londen bewaard worden, gemaakt.

Alzo ik een Steen van den Reuzen-Dyk in Ierland hier in Afbeelding gebragt heb, zal men mooglyk dienaangaande Berigt van my verwagten. Die Dyk is, om kort te gaan, een Samenftel van Steenen Kolommen of Kantzuilen, digt tegen elkander aangevoegd. Men kan ieder Kolom in byzondere Steenen fcheiden, die niet zeer dik zyn, leggende regelmaatig op elkander en in elkander fluitende; dewyl ieder Steen aan de eene zyde een ronde verhevenheid en aan de andere zyde een dergelyke indrukking of holte heeft. De Kolommen verfchillen in hoekigheid, hebbende van vier tot agt Kanten. Dit verbaazende Gevaarte bedekt een groote Streek Gronds, in het Graaffchap Antrim, in 't Noordelyk gedeelte van Ierland. In 't Jaar 1744 zyn 'er twee fraaije Gezigten van gedrukt en uitgegeven door S. DRURY. Die meer van deszelfs Hiftorie weeten wil, kan de *Phil. Transfact.* N. 212, 235 en 241, nazien. Doktor HILL heeft ook de Hiftorie daar van byeen vergaderd, in zyn Werk over de Delfftoffen, en waarfchynlyk zullen wy 'er een volmaakte befchryving

(*) Infectum Indiæ Occidentalis Folium ambulans dictum. EDW. *Av.* V. p. 104. T. 258. ROES. *Inf.* II. *Gryll.* Tab. 17. f. 4, 5. Mantis ficcifolia. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 220. Sp. 3. *Syft. Nat.* X. Gen. 194. Sp. 3. *Nat. Hift.* I. D. X. STUK, bladz. 141. Pl 29. f. 2.

(†) [Dat de Heer EDWARDS hier in gelyk heeft, blykt uit de Afbeelding van zulk een volmaakt Wandelend Blad, door my als boven in Plaat gebragt, niet alleen, maar ik bezit 'er thans één, 't welk veel naar die Afbeelding gelykt, geelachtig is, en de Voorpooten als ook het Lyf veel fterker gevliesd heeft. Is deeze Afbeelding van EDWARDS natuurlyk, dan moet 'er, misfchien door Verhuiding, een groote Verandering, van Kleur en Geftalte, in deeze Infekten plaats grypen, of misfchien zyn 'er van dezelven zeer verfchillende Soorten.]

ving van vinden in Mr. DA COSTA's *Historie der Delfstoffen*, welke de Wereld verlangt tot voltooijing gebragt te zien (*).

PLAAT XLIX.

De Aschgraauwe Water-Kwikstaart (49).

De Afbeelding stelt de Natuurlyke grootte van deezen Vogel voor. Wy hebben 'er maar drie in Engeland van dit Geslagt, den Witten, Geelen en Graauwen, naamelyk, die niet aanmerkelyk in grootte verschillen. Zie wat 'er WILLOUGHBY van zegt in zyne Vogel-Historie, pag. 237, 238.

De Bek is regt en dun, van eene donkere Kleur en heeft een spitse Punt. De Kruin en Zyden van den Kop, de Nek en Rug, zyn gedekt met Aschgraauwe Vederen, die aan de randen eenigzins groenachtig geel gekleurd zyn. Een Streep van licht Aschgraauwe Kleur loopt boven de Oogen heen. De Keel is, van den Bek af, omtrent ter langte van een Duim, zwart, gelyk in de Afbeelding. Boven deeze zwarte Plek loopt eene witte Streek onder ieder Oog. De geheele onderzyde des Lighaams is helder geel, uitgenomen een weinig Wits aan de zyden van de Borst, dat over een gedeelte der Wieken valt, wanneer dezelven geslooten zyn. Dezelven zyn donker of zwartachtig. De drie kortste Slagpennen, naast aan de Rug, hebben geele Randen en de grootste Slagpennen witte onderstukken, die niet geheel door de Dekveders verborgen worden, maar een smalle witte Streep, dwars over de Wiek, zigtbaar laaten. De twee buitenste Veders aan ieder zyde van de Staart zyn wit en alle de overigen zwart. In alle de Kwikstaarten zyn de Staartveders zeer lang, maar in deeze munten zy in langte boven die der anderen uit. De Staarten bestaan in allen uit twaalf Vederen, en de derde Slagpen, van de Rug af, reikt tot aan het end van de Wiek, wanneer die is geslooten. De Dekveders boven en beneden de Staart zyn geel: de Pooten, Voeten en Klaauwen, donker. WILLOUGHBY zegt, dat zy de Steenige Rivieren veel bezoeken, aazende op Water-Insekten. Het Wyfje van deeze Soort alleen is door hem beschreeven.

Dit was een Mannetje, zynde tot nog toe niet in beschryving of Afbeelding voorgesteld. Het was by Londen geschooten, en my ter Aftekening gegeven. Het Wyfje verschilt 'er van, doordien zy het Zwart aan de Keel mist en de andere Kleuren niet zo levendig heeft. ALBIN geeft twee Afbeeldingen, die hy, by misslag, de *Mannetjes en Wyfjes Geele Water-Kwikstaart* tytelt; doch ik meen dat die beiden Wyfjes van den *Graauwen* zyn, van verschillenden Ouderdom; alzo zy geen van beiden eenig Zwart aan de Keel hebben. Schoon hy het de Geele noemt, is doch zyn beschryving geen andere dan die van den Graauwen, van WILLOUGHBY door hem overgenomen.

De Water-Haagdis (†).

Onder op de Plaat is hier, tot sieraad, de Afbeelding bygevoegd van een Water-Haagdis, naar het Voorwerp getekend, Levensgrootte. Ik geloof dat menze in Engeland vindt, hebbende haar in Liqueur gekogt op de Veiling der Liefhebberyën van

(*) [Men vindt dezelve in het Werk van dien Heer, Anno 1757, te Londen, in Quarto, aan 't licht gegeven, met een Afbeelding *in profil*, als ook in Vol. XLVIII der *Phil. Transact.* for 1753, Lond. 1754, p. 226, met een Afbeelding van de Kust, daar zig die wonderbaare Dyk bevindt.]

(49) Motacilla Cinerea. EDW. *Av.* V. p. 105. T. 259. ALB. *Av.* II. T. 54. p. 58. WILL. *Orn.* 172. RAJ. *Av.* 75.

(†) Lacerta aquatica. EDW. *Av.* V. p. 106. T. 259. Salamandra aquatica. RAJ. *Quadr.* 273. Lacerta palustris. LINN. *Syst. Nat.* XII Gen. 122. Sp. 44. *Nat. Hist.* I. D. VI. Stuk, bladz. 101. Pl. LI. f. 3.

van wylen Mejuffr. *Kennon*. Het bovenfte des Lighaams is bruin; het onderfte meer Koperkleurig, met donkere Vlakjes zo aan het Lyf als aan de Pooten. De voorften hebben ieder vier Vingers en de agterften vyf; 't welk geheel tegenftrydig is met den Krokodil, dien men ook als een Water-Haagdis kan aanmerken: alzo deeze vyf Vingers aan ieder Voorpoot en maar vier aan de Agterpooten heeft. Dit Haagdisje heeft een enkele Vin, zig van den Kop langs de Rug tot aan de Punt der Staart uitftrekkende, en een andere, die van de Leg reikt tot aan de Punt der Staart van onderen.

PLAAT L.

De zwartkoppige en witkoppige Manakyn (50).

Deeze Vogeltjes zyn beiden in de Natuurlyke grootte getekend. De bovenfte Afbeelding vertoont de *Zwartkoppige Manakyn*. Deeze heeft den Bek zwart, en de geheele onderzyde, van de Keel tot aan de Staart, wit. Een zwarte Kraag of Halsband loopt ook om de Nek heen. De kleinfte Dekveders van de Wieken, zo wel binnen als buiten, zyn wit: de Kruin en het agterfte van den Kop is zwart, zo wel als de Rug, Wieken en Staart. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart zyn donker Aschgraauw, naar welke Kleur ook de Stuit trok in een ander Vogeltje van deeze Soort, dat mede overgebragt was. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de Ysvogeltjes en van Oranje-Kleur.

De *Witkoppige Manakyn*, in de onderfte Afbeelding voorgefteld, heeft den Bek donker bruin: het Grondftuk van de Bovenkaak met een fmal Randje van zwarte Vederen, zynde verder de Kop tot aan de Oogen en de geheele Kruin wit; maar alle de overige Vederen zwart. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de andere Manakyns, en van een zwarte Kleur.

Myn Vrind, de Heer MILLAN, Boekverkooper, verpligte my met het gebruik van deeze Vogeltjes om naar te tekenen. Zy waren droog in hunne Vederen en in een zeer goede orde geconferveerd, en werden onderfteld Inboorlingen te zyn van Suriname. Afbeeldingen van dezelven zyn, zo ik geloove, tot nog toe niet uitgegeven geweeft, of eenig Berigt of befchryving van dezelven. Ik heb anderen van deeze Soort in de Verzameling van den Hoog Ed. Lord CARPENTER gezien.

De kleine Klokjes-Winde (*) die overvloedig groeit aan de Haagen en Dykjes, welke tot afperking der Landeryën rondom de Stad Londen ftrekken, is hier alleen maar tot verfiering bygevoegd. De Bloem beftaat uit een enkel Blad, hoewel dezelve, door een foort van Star, in vyven is gedeeld. Gemeenlyk heeft zy een roodachtige of purperkleur, doch zo flaauw, dat die zig bykans wit vertoont, zynde de Meeldraadjes geel. Ik ben zeer zorgvuldig geweeft, om deeze kleine Plant naauwkeurig voor te ftellen, volgens haare Natuurlyke manier van groejing en winding van haar Steel om alles wat voorkomt, met de draay van haare Bloemen voor dat zy open gaan, en de gedaante van een Zaadhuisje, kort na dat de Bloem is afgevallen.

(50) Parus Surinamenfis Vertice nigro. *Idem* Vertice albo. EDW. *Av.* V. p. 107. Pl. 260. Manacus. BRISS. *Av.* IV. p. 442. Manacus albo-Capillus. BRISS. *Av.* V. p. 446. T. 35. f. 2. Pipra Manacus & Leucocilla. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 115. Sp. 9, 12. Parus Pipra. *Syft. Nat.* X. Gen. 100. Sp. 9. Manakyn Witkopje. *Nat. Hift.* I. D. V. STUK, bladz. 606.

(*) Smilax lævis minor. DOD. GER. Convolvulus minor Arvenfis. C. B. *Pin.* 294. Convolvulus Foliis fagittatis utrinque acutis. *Hort. Cliff.* 66. Convolvulus arvenfis. LINN. *Sp. Plant.* 218. *Syft. Nat. Veg.* XIII. Gen. 215. Sp. 1.

Der gekrönte Adler. Tab. I.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Aquila aurita, s. coronata Guineensis. N.° 1. VII.^{ter} *Theil.* L' Aigle Huppé.

Der blaue Falck.

Tab. II.

G. Eduards ad viv. delin.   J. M. Seligmann excudit.   Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Accipiter subcœruleus.   N°. 2. VII^ter Theil.   Le Faucon Bleu, et le petit Lezard Brun.

G. Eduards ad viv delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Sorbus maxima, s. pomifera. N°. 3. VII.ter Theil. La Corme ou Sorbe.

Die Hand eines Knaben der eine sonderbare Haut hatte und ein Zweig von den gemeinen Speierling. Tab. IV.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Manus juvenis cum cute morbosa N°. 4. VII.ter *Theil.*
Sorbus vulgaris, s. torminalis.

Main d'un petit Garçon, qui avoit une Maladie de la Peau Branche de Cormier Commun.

Der schwartz und weise Neuntädter. Tab. V.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Lanius, s. Collurio Surinamensis ex albo et nigro variegatus. N.º 5. VII.ter *Theil.* La Pie Grieche Noire et Blanche.

Grose Horn eüle von Athen. Tab. VI.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Bubo magnus cornutus Atheniensis N°. 6. VII^{ter} Theil. Le Grand Hibou Cornu d'Athenes.
ſ, Avis Minervæ.

Der wilde Mann.

G. Eduards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Joh. Sebast. Leitner sculps.

Homo Sylvestris, s. Satyrus vel
Ourang-Outang s. Chimpanzee.

Nº. 7. VII^ter Theil.

L'e Homme Sauvage.

Der Aff mit dem Schwein-Schwantz aûs der Insûl Sûmatra
in den indianischen Meer.

Tab. VIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Cercopithecus ex Insula S. Iago
S. Cercopithecus viridis.

N°. 8. VII.ter *Theil.*

Le Singe à Queue de Cochon, de l'Isle
de Sumatra, dans la Mer des Indes.

Die kleine Eule. Tab. IX.

G. Eduards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Joh. Sebast. Leitner sculps.

Noctua minima.

N.º 9. VII.ter Theil.

Le Petit Hibou.

Der Brasilianische grüne Papegeÿ mit blaüer Scheitel ünd rothem Schwanze. Tab. X.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Psittacus, sive Macao viridis Brasiliensis. N°. 10. VII.ter Theil. L'Aras Verd du Bresil.

G. Edwards ad vir. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Cercopithecus ex insula S. Iago
s. Cercopithecus viridis.

N°. 11. VII^ter Theil.

Le Singe de l'Isle de St. Iaques.

Der Mongoos. Tab. XII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Cynocephalus capite vulpino, Mongooz dictus. N.º 12. VII.ter Theil. Le Mongous.

Der grüne Papegey mit den blauen Backen. Tab. XIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus viridis fronte coerulea. N.º 13. VII.ter *Theil.* Le Perroquet verd facê de bleu.

Grün und rother Papegey aus China

Tab. XIV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus Chinensis ruber et viridis. N.º 14. VII.ter Theil. Le Perroquet Rouge et Verd de la Chine.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Cynocephalus niger, ex insula Madagascar, Macouco niger dictus.

N.° 15. VII.ter Theil.

Le Maucauco Noir.

Der Sanglie, oder der kleinere Sagüi. Tab. XVI.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Cercopithecus parvus, Cagui Minor Brasiliensium s. Sagouin Clusii. N.º 16. VII.ter Theil. Le Sanglin, ou Cagui Minor.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Psittacus minor Indiæ Orientalis pectore rubro

N.º 17. VII.ter Theil.

La Perruche à Estomach Rouge

Der rosenköpfige Ring papagey. Tab. XVIII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor torquatus capite roseo. N.º 18. VII.ter *Theil.* La Perruche à Colier, à tête couleur de Rose.

Der Gerbua. Tab. XIX.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Mus Ægyptiacus, pedibus posticis longissimis, cauda elongata, Gerbua dictus. N.º 19. VII.ter *Theil.* Le Gerbua.

Der kleine Ameisenfresser. Tab. XX.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Myrmecophaga minor. N°. 20. VII^ter Theil. Le Mangeur de Fourmis Minor.

Grüner Papegey mit gelben Backen. Tab. XXI.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor fronte lutea. *N.º 21. VII.ter Theil.* La Perruche facée de jaune.

Gold gekrönter Papegey.
und
der kleineste grün und blaue Papegey.

Tab. XXII.

G. Eduards ad. viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor vertice aureo. N.° 22. VII.ter Theil. La Perruche couronnée d'or,

Psittacus minimus viridi cœruleoque varius. La plus petite des Perruches, verte et bleüe.

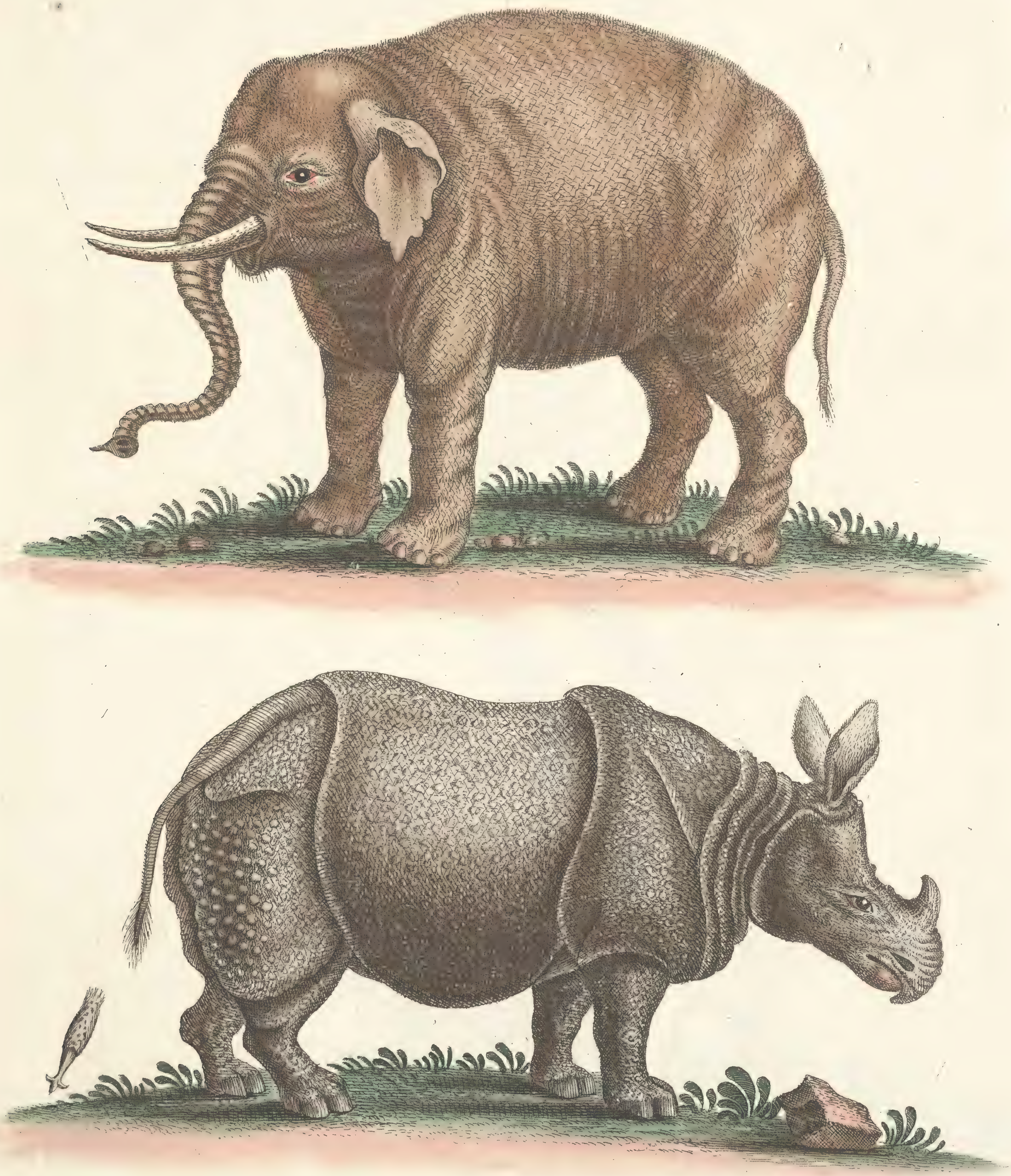

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Elephas et Rhinoceros. N.° 23. VII.ter Theil. Elephant, et Rhinoceros.

Der kleine Pappagey mit rothen Flügeln.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor cauda longissima viridis et ruber. *N.° 24. VII.ter Theil.* La petite Perruche à l'aile rouge.

Der kleine Pappagey mit rothen Kopf, oder der Sperling aus Guinea. Tab. XXV.
und
Das Gelbkehlchen aus Maryland.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Psittacus minor capite rubro, vulgo Passer Guineensis dictus. Muscicapa Marilandica, gutture luteo.

N.° 25. VII.ter Theil.

La petite Perruche a tête rouge, ou le Moineau de Guinée; et La Gorge jaune de Maryland.

Zebra der Hengst.

Tab. XXVI.

G. Eduards ad viv delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Zebra mas. N°. 26. VII.ter Theil. Zebre Male.

Zebra Die Stute. Tab. XXVII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Zebra foemina. N.° 27. VII.ter Theil. Zebre Femelle.

Der Toucan mit rothem Schnabel. Tab. XXVIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Pica Toucan dicta, rostro rubro. No. 28. VII.ter Theil. Le Toucan à Bec rouge.

Der blaüe Häher, ünd der rothe Sommer Vogel. Tab. XXIX.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Pica Glandaria Carolinenſis cœrulea. N.º 29. VIII.ter Theil. Le Geai Bleu, et l'Oiſeau rouge d'Eté.

Muſcicapa rubra, ſ. Avicula æſtivalis rubra Carolinenſis.

Der Nußbeißer. Tab XXX.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Caryocatactes, vel Nucifraga. N°. 30 VII^ter *Theil.* Le Casse Noix.

Der blaue Manakin mit Purpurfarber Brust. Tab. XXXI.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Parus coeruleus pectore purpureo. N°. 31. VII.ter *Theil*. Le Manakin Blue à poitrine pourpre.

Der Carolinische Heidenschwantz. Tab. XXXII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Garrulus Carolinensis. N:32. VII.ter *Theil.* Le jaseur de la Caroline.

Der kleine Vogel Bonana. Tab. XXXIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avis Bonanæ minor, S. Icterus minor nidum suspendens. N°. 33. VII.ter *Theil.* L' Oiseau Bonana Minor.

Der Jamaicanische Specht. Tab. XXXIV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Picus jamaicensis. N°. 34. VII^ter Theil. Le Pivert de la jamaique.

Der kleine grüne und Orangenfarbe Eisvogel,
und
Die blaue Eydechs.

Tab. XXXV.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Ispida minor viridi aurantioque colore varia, Lacerta cœrulea ex insula Nevis

N.º 33. VIIter Theil.

Le Petit Martin-Pêcheur verd et orange et Le Lezard Bleu.

Das Haßelhühn.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Attagen, s. verus Francolino Italorum. N.° 36. VII.ter Theil. Le Francolin.

Die Chinesische Wachtel und die Eydechs von der Insul Güernesey.

Tab. XXXVII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Coturnix Chinensis.
Lacerta ex insula Sarnia.

N°. 37. VII^ter Theil.

La Caille de la Chine, et la Lezard de Guernesey.

Der Auerhahn mit einer Halskrauße. Tab. XXXVIII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum. Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Urogallus collari extenso Pensilvanicus. N°. 38. VII.ter *Theil.* Le Coq de Bruyere à Fraise.

Der kleine Auerhahn mit zwey Nadelförmigen Federn an dem Schwanz. Tab. XXXIX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Lagopus minor, s. Kata ex Aleppo, cauda duabus plumis elongata. N.° 39. VII.ter Theil. Le Petit Coq de Bruyere aux deux aiguilles à la queuë.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. sac. Caes. Majestatis.

Otis Bengalensis, ibi Churge dictus. N.º 40. VII.ter Theil. L' Outarde des Indes.

Der kleine Trappe.

Tab. XXXXI.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Otis minor. Anas campestris, L. N°. 41. VII^ter Theil. Le Petite Outarde.

Tetrax Authorum.

Die Goldgekrönte Drossel, ünd der blaüe Fliegenfänger. Tab. XXXXII.

G. Edwards ad viv. delin. | I. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. | Joh. Sebast. Leitner sculps.

Turtus vertice aureo.
Muscicapa coerulea.

N.º 42. VII.ter Theil.

La Grive couronnée d'or,
et la Moucherolle bleuë.

Der Olivenfarbe Fliegenfänger und der gelbe Schmetterling.

Tab. XXXXIII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Muſcicapa ſubfuſco-viridis, ſive olivacei coloris. Papilio Chinenſis luteus.

N.° 43. VII.^ter Theil.

La Moucherolle Olive, et Le Papillon Jaune.

Der Goldgekrönte Zaunkönig, und der Rubingekrönte Zaunkönig. Tab. XXXXIV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Regulus cristatus, s. Trochilus antiquorum. N.º 44. VII.ter Theil.
Regulus cristatus alter vertice rubini coloris.
Vespa Ichneumon Virginica.

Le Roitelet couronné d'or, et
Le Roitelet couronné de rubis.

Der Fliegenfänger mit gelben Bürzel, und der Enzian aus der Wüste. Tab. XXXXV.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Muscicapa utopygio luteo. Gentiana autumnalis Deserti. Agnus Scÿthicus.

N°. 45. VII.ter *Theil*.

La Moncherolle au Croupion Jaune, et La Gentiane du Desert.

Der Rothkopf mit gelben Leib, ünd das Kolibritchen mit weisen Schwanz. Tab. XXXXVI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avicula lutea vertice rubro. N.º 46. VII.ter Theil. La Tête rouge au Corps Jaune,

Mellivora cauda alba. et Le Colibri à Queuë blanche.

Der Fliegenfänger mit gelben Schwanz, und der gelb geflecktes Fliegenfänger. Tab. XXXXVII.

G. Eduards ad viv. delin. *I. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Muscicapa cauda lutea.
Muscicapa lutea maculata.

N°. 47. VII.ter Theil.

La Moucherolle à queuë Jaune, et
La Moucherolle tachetée de Jaune.

Die gelbe Bachstelze, und das kriechende Blatt. Tab. XXXXVIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Motacilla lutea. N°. 48. VII.ter Theil. La Bergeronnette Jaune, et la

Insectum Indiæ Occidentalis, Folium ambulans dictum. Feuille ambulante, etc.

Lapis ex Via Gigantum in Hibernia.

Die graue Bachstelze, und die Wasser-Eydechse. Tab. XXXXIX.

G. Eduards ad viv delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Motacilla cinerea. N°. 49. VII^ter *Theil.* La Bergeronnette grise,

Lacerta aquatica. et Le Lézard d'eau.

Der schwarz gekappte Manakin, und der weis gekappte Manakin. Tab. L.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Parus Surinamensis vertice nigro. N.° 50. VII.ter Theil. Le Manaquin chaperonné de noir,
Parus Surinamensis vertice albo. et Le Manaquin chaperonné de blanc.

VERZAMELING
VAN UITHEEMSCHE EN ZELDZAAME
VOGELEN.

AGTSTE DEEL.

PLAAT LI.

De Manakyn met een blaauwe Rug en de rood en zwarte Manakyn.

Deeze beide Vogeltjes zyn in de Natuurlyke grootte afgetekend. De *blaauwgerugde Manakyn* (*) is de Bovenste op de Plaat. Zy heeft den Bek donker bruin, aan de Punt zwartachtig: de Vedertjes rondom het Grondstuk van de Bovenkaak zyn zwart: de Kruin is, van Oog tot Oog, gedekt met hoog of Scharlakenroode Veertjes die langachtig zyn, en welken het Vogeltje als een Kuif kan overend zetten. De Rug is van een hoog blaauwe Kleur; al het overige der Pluimagie zwart met een weerschyn: de Pooten en Voeten zyn donker, uitgenomen de buitenzyden der Pooten; want die zyn geel. De Voeten zyn als in alle de overigen van dit Geslagt, hebbende den buitensten en middelsten Vinger van ieder Voet agterwaards samengevoegd. 't Getal der Staartpennen is twaalf.

De onderste Afbeelding vertoont de *Rood en Zwarte Manakyn* (†). Van deeze is de Bek witachtig; de geheele Kop, Hals, Borst, een gedeelte van den Buik en de Schenkels schoon Scharlaken of rood van Kleur. De Rug, Wieken en Staart zyn zwart, met eenen purperen glans: de Onderbuik, benevens de Dekveders onder de Staart, van eene donkerzwarte Kleur, die zig indringt en vermengt met het roode aan den Buik en Dyën. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in de boven beschreevene en roodachtig bruin. De binnenste Dekveders der Wieken en de inwaardse Baarden van de Slagpennen, naar derzelver Schaften toe, zyn van eene bleek Oranje-Kleur.

Het laatst beschreevene houd ik voor een Mannetje en onderstel dat het gene reeds, in myne Vogel-Historie, Pl. 83, afgebeeld is, door my de *Zwart en Geele Manakyn* genaamd, het Wyfje zy van deeze Soort. PETIVER heeft, in zyn *Gazophylacium*, Plaat 46. *fig.* 12, een Afbeelding gegeven van myn Rood en Zwarte Manakyn, die hy noemt een *Vogeltje, misschien van Suriname, dat rood en zwart gemengeld is* (‡). De Blaauw Gerugde Manakyn is in bezitting van myn Goeden Vrind, den Heer JAMES LEMAN, die dezelve zeer fraay opgezet heeft in een Kasje met Glas daar voor, en de goedheid hadt, van het my ter Aftekening te leenen. De Heer MILLAN heeft my het andere Vogeltje, daar nevens afgebeeld, ge-

(*) Parus Dorso cœruleo. EDW. *Av.* II. p. 109. T. 261. f. 1. Manacus cristatus niger. BRISS. *Av* IV. p. 459. T. 35. f. 1. Pipra pareola. LINN *Syst. Nat.* XII. Gen. 115 Sp. 2.

(†) Parus ruber & niger. EDW. *Av.* II. p. 109. T. 261. f. 2. Manacus ruber. BRISS. *Av.* IV. p. 452. T. 34. f. 3. Pipra Aureola. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 115. Sp. 7. Parus Aureola. *Syst. Nat.* X. Gen. 100. Sp. 11. Roodkopje. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bl. 601. Pl. XLIX. *Fig.* 5.

(‡) Avicula, forte Surinamensis, rubro nigroque mixta.

gefchonken. Men onderftelt, dat zy beiden van Suriname afkomftig zyn, en ik geloof dat van het bovenfte Vogeltje nog geen Afbeelding uitgegeven ware. Men vindt gekleurde Aftekeningen van beide deeze Vogeltjes in de Verzameling van wylen den Ridder SLOANE, thans in het Groot Brittannifch Kabinet. Ik heb dezelven, onmiddelyk naar 't Voorwerp, op de Plaat ge-etft.

P L A A T LII.

De gevlakte Groene Mees, benevens de graauw en geele Vliegenvanger.

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld. Het bovenfte heeft volmaakt een Bek als de Meezen: het onderfte heeft den Bek van een byzonder maakzel, hoedanig men dien in weinig anderen vindt; want dezelve is eenigermaate als die van een Endvogel famengedrukt, gelyk de bovenzyde daarvan in een Onderhoek van de Plaat aanwyft.

De *Mees* (*) heeft den Bek kort en blaauwachtig zwart. De Veertjes van den geheelen Vogel zyn zeer fchoon Pappegaay-groen, maar, het middelfte van ieder Veertje zwart zynde, doet dit dezelve zig fraay gevlakt vertoonen. Aan den Keel en Borft zyn de Veertjes een weinig lichter en trekken naar bleek blaauw. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn helder groen, maar de binnenzyde der Slagpennen, en de onderzyde van de Staart, zyn donker Aschgraauw: de Pooten en Voeten donker bruin.

De onderfte Afbeelding is de *Vliegenvanger* (†). Deez' heeft den Bek taamelyk lang en breed en famengedrukt als die van een Endvogel, met een Ruggetje in het bovenfte gedeelte, voortloopende van 't eene tot het andere end. Hy is zwartachtig aan de Punt en wordt allengs roodachtig naar zyn Grondftuk, dat omringd is met ftyve Haairen of Borftels, voorwaards met de punten geftrekt. Het voorfte van den Kop is zwart; het agterfte, zo wel als de Nek, Rug en Stuit, donker Aschgraauw. Van onderen is de geheele Vogel, zelfs tot onder de Wieken, helder geel. De Wieken zyn donker of zwart, maar hebben alle de Vederen geel gerand. De binnenfte Dekveders der Wieken zyn geel; de Slagpennen inwaards Aschkleurig, met de randen der binnenfte Baarden witachtig. De Staart heeft twaalf Vederen, waar van de middelften langft zyn, en de overigen allengs verkorten, tot aan de uiterfte ter wederzyde. De middelfte Veders zyn geheel zwart of donker; de anderen donker met witte Tippen. De Pooten en Voeten zyn van maakzel even als in het meefte klein Gevogelte en van een donkere Vleefchkleur.

Deeze Vogeltjes behooren tot de Verzameling van den Heer JAMES LEMAN, die my berigtte, dat zy van Suriname afkomftig waren. Myn Afbeeldingen en derzelver befchryvingen, van de weezentlyke Vogels ontleend, zyn geloof ik de eerften, die daarvan het licht gezien hebben.

P L A A T LIII.

De Goudkleurige Mees en de blaauwe Manakyn.

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte voorgefteld. Het bovenfte fchynt, wegens zynen korten doch fterken Bek, tot de Meezen te behooren. Het blaau-

(*) Parus viridis maculatus. EDW. *Av.* II. p. 110. T. 262. f. 1. Tangara viridis Indica punctata. BRISS. *Av.* III. p. 19. T. 4. f. 2. Tanagra punctata. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 111. Sp. 21.

(†) Mufcicapa cinerea & lutea. EDW. *Av.* II. p. 119. T. 262. f. 2. Todus cinereus. BRISS. *App.* 134. LINN. *Syft. Nat.* XII. Gen. 61. Sp. 2.

blaauwe Vogeltje zal, zo ik geloof, behooren tot een Geslagt van Vogelen, waar van veele Soorten zyn, door de Hollanders te Suriname *Manakyns* genaamd, waar van men zes in dit Deel zal vinden, en daar zyn nog anderen in myne Vogel-Historie, die ik in 't jaar 1751 voleindigd heb.

De *Goudkleurige Mees* (*) dan, die de bovenste Afbeelding uitmaakt, heeft den Bek zwart; het agterste en de zyden van den Kop, de Nek, Keel, Rug en Wieken, donker glanzig purper-blaauw, of zwart met een paarschen weerschyn. Het voorste van den Kop, de Borst, Buik, Dyën, als ook de Dekveders onder de Staart, zyn van een schoon heldere Oranje-Kleur. De bovenzyde van de Staart en de buitenste Slagpennen der Wieken, zyn donker of zwart, zonder eenigen Purperglans. De binnenste Dekveders der Wieken en de inwaardse Baarden van de de Slagpennen, naar onderen toe, zyn wit, gelyk ook de inwaardse Baarden der Staartvederen, naby derzelver tippen. De Pooten en Voeten zyn van 't gewoone maakzel en van een donkerbruine Kleur. Met dit Vogeltje was een ander van de zelfde Soort overgebragt, 't welk in geenen deele daarvan verschilde, uitgenomen, dat het maar de helft der grootte en de Gouden Vlak op 't Voorhoofd in evenredigheid kleiner hadt, niet over de Oogen zig uitstrekkende. Het was volmaakt in zyn Pluimagie; zo dat het geen Piep-Jong Vogeltje kon zyn; 't welk uit de grootte ook niet te besluiten is: want van kleine Vogeltjes zyn de Jongen, zo dra als zy vliegen kunnen, byna even zo groot als de Ouden.

De *Blaauwe Manakyn*, zynde de onderste Afbeelding, heeft den Bek witachtig of Vleeschkleur; den Kop, Hals, Stuit en de geheele onderzyde, zyn blaauw; de Rug, de bovenzyde der Wieken en Staart, zwart, maar de Veders hebben een blaauwe Franje. Zy heeft ook, aan den Keel, een zwarte Vlak, beginnende onder aan het Grondstuk van den Bek. Een zwarte Streep loopt van Oog tot Oog, over 't Grondstuk van de Bovenkaak heen. De binnenzyden van de Wieken en onderzyde van de Staart, zyn donker Aschgraauw, de Pooten en Voeten donker bruin.

De Kenmerken van de *Manakyns* zyn, dat zy den Bek niet zo lang en dun hebben als in het Geslagt der Vliegenvangeren *(Muscicapæ)*, noch zo kort en stomp als in dat der Meezen *(Pari)*; maar als 't ware tusschen beiden, en een klein weinigje nederwaards geboogen. Zy verschillen ook daarvan, in den buitensten Vinger aan ieder Voet, naar agteren, een weinig met den middelsten samengevoegd te hebben; 't welk op de Plaaten L en LI, beter vertoond is dan op deeze, en dat zy de Staarten naar evenredigheid korter hebben dan veele andere kleine Vogeltjes.

Deeze Vogeltjes waren in Spiritus overgebragt van Suriname, en zyn thans, in 't jaar 1753, in bezitting van den verpligtenden Heer MILLAN, Boekhandelaar by het Admiraaliteits Huis, die my dezelven tot de Aftekening goedgunstig heeft geleend. Ik geloof dat 'er tot nog toe geen Afbeeldingen of beschryvingen van deeze Vogelen aan 't licht gegeven zyn.

PLAAT LIV.

Het zwart en blaauwe Boomkruipertje en de Westindische Hoppe.

Deeze zyn ook in de Natuurlyke grootte getekend, maar de Hop is onvolkomen, dewyl ik 'er niet meer van had dan den Kop en zo veel van den Hals, als in de Afbeelding zig vertoont.

Het bovenste Vogeltje is de *zwart en blaauwe Boomkruiper* (†). Dezelve heeft den

(*) Parus Aureus. EDW *Av.* II. p. 112. T. 263. f. 1. Tangara Brasiliensis nigro-lutea. BRISS. *Av.* III. p. 31. T. 2. f. 2, 3. Tanagra violacea. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 111. Sp. 5. Fringilla violacea. *Syst. Nat.* X. Gen. 98. Sp 25. Teitei. *Nat Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 553.

(†) Certhia nigro cœruleoque varia. EDW. *Adv.* II. p. 114. T. 264. f. 1. Certhia Brasiliensis cœrulea. BRISS. *Av.* III. p. 628. T. 31. f. 5. Avicula e Cuba. SEB. *Kab.* I. p. 96. T. 60. f. 5. Certhia cyanea. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 65. Sp. 24. *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bladz. 429.

den Bek zwart en redelyk lang, dun, ſcherp en zo wel aan de boven- als onderzyde krom. De Onderkaak is een weinig korter dan de Bovenkaak. De Tong is aan 't end verdeeld in Draaden. De Kruin van den Kop is bleekgroen. Rondom het Grondſtuk van de Bovenkaak zyn zwarte Veertjes, die met zwarte Streepen aan de zyden van den Kop voortloopen, en zwarte Plekjes maaken, waar in de Oogen zyn geplaatſt. De zyden van den Kop, de Nek, het laagſte van de Rug, de Stuit en Dekveders van de Staart, een Baar dwars over het bovenſte van de Wiek, benevens de geheele onderzyde van het Vogeltje, zyn zeer ſchoon Ultramaryn blaauw gekleurd. Het heeft een breede zwarte Streep onder in de Nek, of aan het bovenſte van de Rug, overdwars: de Staart is zwart, gelyk ook de buitenzyden der Wieken, uitgenomen een blaauwe Baar, van welke ieder Wiek ſchuins gekruiſt wordt. De binnenzyden der Wieken zyn van eene ſchoon geele Kleur, uitgezonderd de rand van de Wiek en de tippen der Slagpennen, die donker zyn, de Pooten en Voeten Oranje.

Dit Vogeltje houd ik voor de *Guira Cœreba* van MARCGRAAF (zie zyne Hiſtorie van Braſil, pag. 212. en WILLOUGHBY's Ornithologie, pag. 239) Ik geloof dat 'er, door voorige Autheuren, nog geene Afbeelding van gegeven ware. PETIVER heeft een Afbeelding aan 't licht gebragt van een Vogeltje van deezen aart, dat hy noemt *Tomineo Capenſis major*, *Capite luteo.*

De Weſtindiſche Hoppe (*), waarvan de Kop en Hals in 't onderſte van de Plaat vertoond is, heeft den Bek witachtig en byna van maakzel als in onze Hoenderen. De Kop en Hals zyn bekleed met Veders van een heldere Oranje of Goudkleur. Hy heeft een Kuif als een Waaijer uitgeſpreid, die zeer plat is, zynde de Veders daarvan getekend met zwarte dwars-Streepen, een weinig binnen haare Tippen, die dikker zyn boven dan onder deeze zwarte Merken.

Dit is al de beſchryving; welke ik van den Vogel geeven kan; maar met den Kop is van Amerika een Berigt overgekomen, 't welk, uit de oirſprongelyke Franſche Taal overgezet zynde, dus luidt. „ De Hop is een geele Vogel, die bo-
„ ven op de Rug, aan de Keel en den Kop, naar Oranje trekt. Zyne Kam;
„ uitermaate ſchoon en van de zelfde Kleur, is gedekt met een bruin Kransje. Het
„ onderſte van de Keel en den Buik is wit en ſomtyds bleek graauw: de Pooten zyn
„ bruin en hebben drie Vingers, benevens een Spoor van agteren, gelyk een
„ Haan. Hy ſtinkt zeer naar Moskeljaat. Men vindt deezen Vogel in Ame-
„ rika, op 't Vaſte Land, inzonderheid te Suriname, maar hy komt zelden voor
„ en is zeer ſchuuw."

Het Boomkruipertje was my geleend door den Heer MILLAN; die hetzelve, in 't jaar 1753, zeer compleet bewaard zynde, bezat, en wien ik derhalve de Afbeelding te danken heb. De Kop van den Hop werdt my geſchonken door den Heer Schildknaap EDWARD BYAM van Enfield, die denzelven met het gedagte Berigt uit de Weſtindiën ontvangen hadt. Ik onderſtel dat de Hollanders te Suriname, van waar hy afkomſtig zoude zyn, 'er den naam van Hoppe aan geeven, om dat de Kuif van deezen Amerikaanſchen Vogel zo zeer gelykt naar die van de *Upupa*, een Europeaanſchen Vogel, welken men in Duitschland, *Whidehopf*, in Holland *Hoppe* noemt. Ik geloof niet dat iemand tot heden nog eenig Berigt of Afbeelding van deezen zeldzaamen Vogel gegeven hadt. Ik oordeel dat dezelve ongevaar de grootte hebben moet van een gemeene Hen. Het Kapelletje daar boven is naar 't leven getekend. Men hadt het op 't Veld by Londen gevangen. Het heeft eene Roomkleur, uitgenomen aan den Kop en het agterſte van het Lyf, daar het bruin is.

(*) Rupicola. EDW. *Av.* II. p. 115. T. 164. f. 2. BRISS. *Av.* IV. p. 437. T. 34. f. 1. Gallus ferus Saxatilis. BARR. *Æquin.* 132. Pipra Rupicola. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 115. Sp. 1.

PLAAT

PLAAT LV.

De Purperkleurige Indische Boomkruipertjes.

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte op de Plaat gebragt, zynde onmiddelyk naar 't Voorwerp gegraveerd. Uit hunne groote gelykheid naar elkander acht ikze Mannetje en Wyfje te zyn van de zelfde Soort (*).

Het bovenste Vogeltje, dat ik voor 't Mannetje houde, heeft den Bek zwart en van taamelyke langte. Dezelve is Boogswyze gekromd en van 't Grondstuk af, naar de Punt toe, zeer weinig verdunnende, maar sterker dan die van 't laagste Vogeltje. De Kop, Hals, Rug, Stuit en de Dekveders der Wieken zyn donkerpaarsch naar 't blaauwe trekkende. De Staart is zwart. De Buik, Dyën, de Dekveders onder de Staart en de Slagpennen, zyn donkerbruin. De binnenzyde der Wieken en de onderzyde van de Staart, zyn donker Aschkleur. De Borst is groen en heeft aan ieder zyde een Vlak geele of Goudkleurige Vederen, die ten deele over de Wieken vallen, wanneer dezelven gesloten zyn. De Pooten en Voeten zyn zwart.

Het onderste Vogeltje, dat het kleinste is, verschilt nergens in van het bovenste ten opzigt van de Pluimagie, dan dat de Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart van de zelfde blaauwachtig paarsche Kleur zyn, als de bovenzyde, en dat 'er de groene Vlak, dwars over de Borst, aan ontbreekt.

Deeze Vogeltjes zyn van een byzonder Geslagt, verschillende van de Kolibrietjes daar in, dat zy de Bekken sterk krom geboogen hebben en de Pooten veel langer; maar zy hebben het zelfde slag van Tong, die zig aan 't end in verscheide Draaden verdeelt. Dus onderstel ik, dat zy op de zelfde manier leeven, slurpende de Honig of het Vogt uit de Bloemen met hunne lange Tongetjes, die tot dat einde zo wel geschikt zyn. De eigentlyk zogenaamde Kolibrietjes vindt men alleenlyk in Amerika, maar dit Geslagt komt zo wel voor in de Oost- als in de Westindiën. Het blaauwe Boomkruipertje, op Plaat 21, van myne Vogel-Historie, afgebeeld, is van dit Geslagt, zo wel als dat van de hier naast voorgaande Plaat. Deeze Vogeltjes zyn in de Verzameling van den Heer J. LEMAN, in 't Kollegie der Geneesheeren te Londen. Dat zy Inboorlingen van Bengale in Oostindie zyn, heb ik ontdekt uit eenige Tekeningen van gekleurde Vogelen, die van daar door een Engelsch Heer, aldaar zyn verblyf hebbende, aan wylen den Geleerden en waardigen Patroon der Weetenschappen, den Heer Doktor RICHARD MEAD, gezonden waren.

PLAAT LVI.

De Roodborstige Kolibriet en de Groenkeelige, benevens de Hazelmuis.

Deeze allen zyn in de Natuurlyke grootte getekend; doch ik geloof dat de Hazelmuis een Jong ware, of nog niet tot zyn volkomen grootte gegroeid, hoewel maar weinig daar van verschillende.

Het Roodborstige Kolibrietje (†) wordt door de bovenste Afbeelding voor 't Oog gebragt. Het heeft den Bek zwart en meer nederwaards geboogen dan gewoonlyk in dit Geslagt. Het gelykt daar in zelfs taamelyk veel naar het laatst beschreeven Boomkruipertje. De zyden van den Kop en de Keel, zo ver als de Borst

(*) Certhia purpurea Indica. EDW. *Av.* II. p 116. T. 265. Certhia viridis nitens, Pectore rubro, Fasciâ anticâ Chalybeâ. BRISS. *Av.* III. p. 643. T. 32. f. 1. Certhia Chalybea. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 65. Sp. 10.

(†) Mellivora Pectore rubro EDW. *Av.* II. p. 118. T. 266. f. 1. Polytmus Cayanensis violaceus. BRISS. *Av.* III p. 683. T. 35. f. 3. Trochilus Jugularis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 66. Sp. 7.

Borst reikt, zyn van eene schoonroode of karmyn-Kleur. De Kruin des Kops, de Nek, de Buik, Dyën en Staart, zyn donker bruin of zwart, gemengeld met eenige Franje van blaauw aan de kanten der Vederen. De Stuit en Dekveders van de Staart, zo wel boven als beneden, zyn van eene schoon blaauwe Kleur; de Wieken schoon donker groen, met een glans als van gepolyst Goud, wanneer hetzelve in de Zonneschyn geplaatst is. De binnenzyden der Wieken zyn ook groen, maar niet zo glanzig als de buitenzyden: de Pooten, naar 't Lyf te rekenen, kort. In alle die van dit Geslagt zyn de Pooten donker of zwartachtig

Het *Groenkeelige Kolibrietje*, in de onderste Afbeelding, heeft den Bek regt en zwart. De Kop van boven, de Nek en 't laagste van de Rug, de Wieken 't Lyf en de Staart, zyn van een donker bruine Kleur. Het onderste van den Hals of de Keel is schoon groen met eenen Goudglans. Het donker bruine der Wieken heeft ook een Gouden weerschyn en rondom het Lighaam is een Gordel of Band van een schoon blaauwe Kleur, die de Borst, de Zyden en het bovenste van de Rug beslaat. By de Leg heeft het een witte Vlak. De binnenste Dekveders der Wieken zyn groen met eene mengeling van blaauw; de Pooten en Voeten donker.

De Hazelmuis of Relmuis (*), op den Grond van de Plaat vertoond, is roodachtig bruin of Voskleurig aan zyne bovenzyde en Staart, wit aan den Keel en Buik. Hy heeft vier Vingers aan ieder Voorpoot en vyf aan ieder Agterpoot. Zyne Tanden zyn als die van een Inkhoorn en ik acht hem een Soort van dat Geslagt te zyn. In Engeland is hy gemeen, komende voor in Bosschen en Haagen daar veele Hazelnooten zyn, die zyn voornaamste Voedzel uitmaaken. Hy slaapt verscheide Maanden in de Winter. By ons worden ze veel gehouden in kleine Hokjes, met gevlogten Draad Kouwetjes daar aan gevoegd. Slaapende hebben zy geen kenbaare beweeging van Ademhaaling, Polsslag, noch gevoelbaare Warmte.

De twee beschreeven Vogeltjes waren van Suriname gedroogd overgebragt, en zyn thans in bezitting van den Heer MILLAN, die my met derzelver gebruik, om 'er Aftekeningen van te maaken, verpligtte. Doktor BROWNE, een Heer die lang in Jamaika geweest is, en kortlings een Natuurlyke Historie van dat Eiland aan 't licht gegeven heeft, berigtte my, dat de Kolibrietjes alle de Vogelen, die haar Nestjes genaaken, zelfs de grootsten en verschrikkelykſten, weeten weg te jaagen door een snelle beweeging naby derzelver Oogen, 't welk hun in zulk een vreeze en verwarring brengt, dat zy ylings weg vliegen, om dit Ongemak te ontgaan. Als de Kolibrietjes van deeze Schermutzelingen te rug keeren, is hunne beweeging zo vlug, dat men 'er geen Oog op kan houden, ontdekkende slegts hunnen Koers aan het snorrend Geluid, dat zy met de Wieken maaken in het schieten door de Lugt. Hunne Nestjes stellen zy samen van fyn Mos, Katoen en het Dons van Planten, hechtende die aan dunne Takjes van Oranje, Limoen- of andere Boomen, alwaar zy door het Bladerloof wel beschut zyn. Geen van deeze beide Vogeltjes is tot nog toe, zo veel ik weet, afgebeeld of beschreeven geweest.

P L A A T LVII.

De Roodborstige Merel (†).

Deeze is getekend naar een Vogel, die gedroogd van Suriname was overgebragt, en op de Plaat komt hy voor in de Natuurlyke grootte. Hy is zeer ongemeen ten

op-

(*) Mus Avellanarum minor. EDW. *Av.* II. p. 119. T. 266. RAJ. *Quadr.* 220. ALDROV. *Digit.* 440. Mus Avellanarius. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 24. Sp. 14. *Syst. Nat.* X. Gen. 26. Sp. 11. Hazelmuis of Relmuis. *Nat. Hist.* I. D. II. STUK, bladz. 485.

(†) Merula Pectore rubro. EDW. *Av.* II. p. 120. T. 267. Muscicapa Cayanensis nigra major. BRISS. *Av.* II. p. 387. T. 38. f. 3. Lanius Carbo. PALL. *Adumbr.* 114. Tanagra Jacapa. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 111. Sp. 1.

opzigt van het maakzel van zyn Bek, wiens Onderkaak zig zeer ver langs de zyden des Kops uitstrekt, zynde breeder en dikker dan het Grondstuk van de Bovenkaak.

De Bek is van onderen in een hoek van de Plaat vertoond. Hy heeft een redelyke dikte en breedte naar de Lighaams-grootte, en is van een zwarte of donkere Kleur, uitgenomen de breede Grondstukken van de Onderkaak, welke blaauwachtig Aschgraauw zyn. De Neusgaten staan in 't Grondstuk der Bovenkaak, naast aan de Vederen van het Voorhoofd. De geheele Vogel is gedekt met donker zwarte Vederen zonder eenigen Glans, uitgenomen aan 't voorste van den Kop, aan de Keel en het begin van de Borst, alwaar de Veders een Franje hebben van een schoone Roode Wyn of Karmozyn kleur, die van buiten zig geheel rood vertoont; maar aan de zyden van de Borst en aan den Buik allengs verflaauwt, tot dat zy in het Zwart geheel verdwyne. De binnenzyden der Wieken zyn ook zwart. De Staart is van middelmaatige langte, samengesteld uit twaalf Vederen, waar van de middelsten een weinig langer dan de uitersten aan ieder zyde zyn. De Pooten en Voeten zyn van 't gemeene maakzel en van een zwartachtige Kleur.

De Vogel wordt opgezet in de Verzameling van den Heer LEMAN bewaard. Ik staa in twyfel waar toe hy behoore; kennende geen Geslagt van Vogelen, dat met hem overeenkomt in het maakzel van den Bek. Ik geloof, dat hy te vooren nooit afgebeeld of beschreeven zy, maar iets naar hem gelykende komt voor in MARCGRAAFS Historie van Brasil, onder den naam van *Jacapu*. Hy geeft daar de grootte van een Leeuwrik aan, en zegt, dat die over 't geheel glanzig zwart is, maar dat onder aan de Keel eenige Vlakken van Vermiljoen-Kleur met het Zwart gemengd zyn; hebbende de Vogel den Bek een weinig krom en zwart, een half Duim lang. WILLOUGHBY heeft dit Berigt gevoegd in zyne Ornithologie, pag. 194 van de Engelsche Uitgaave, Londen 1678.

PLAAT LVIII.

De Leeuwrik genaamd Calandra *en de Gevlakte Mol.*

De Vogel is op deeze Plaat in de Natuurlyke Grootte afgebeeld. Hy schynt te behooren tot het Geslagt der Leeuwrikken, aangemerkt zyne algemeene Kleur en de langte van zyne agterste Klaauwen of Spooren; maar de Bek is dikker dan in veelen van het Leeuwrikken-Geslagt (*).

De Bek is van eene geelachtig bruine Kleur en donker langs de Bovenkaak van boven. De Oogen zyn van een donkere Kleur. Van het bovenste des Beks, door het Oog, loopt een zwarte of donkere Streep, die wederzyds eenige Witheid heeft. Aan de zyden van den Kop, onder de Oogen, zyn ook eenige gebroken zwartachtige Streepen, en aan 't begin van de Borst heeft hy een aanmerkelyken zwarten Halsband. De Keel en 't voorste van den Hals zyn witachtig, met licht bruin gemengd. De Kop, Nek, Rug, Wieken en Staart, zyn roodachtig bruin, maar het middelste der Vederen zwart. De Borst onder den Halsband is licht bruin, met donkerer bruin gevlakt: de Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart zyn wit; de Pooten, Vingers en Klaauwen, Vleeschkleur; de agterste Klaauwen vry lang, gelykerwys in de Leeuwrikken. De binnenzyden der Wieken en onderzyde van de Staart trekken naar 't Aschgraauwe.

De *Gevlakte Mol* is een weinig kleiner dan Natuurlyk afgebeeld. Dewyl dit Dier zo

(*) Calandra. EDW. *Av.* II. p. 122. T. 268. GESN. ALDR. WILL. &c. Alauda non cristata major. GESN. *Ic.* 70. Alauda major sive Calandra. BRISS. *Av.* III. p. 352. T. 20. f. 2. Alauda Calandra. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 105. Sp. 9.

zo bekend is, behoef ik 'er maar dit weinige van te zeggen; naamelyk, dat zy is van de gewoone zwartachtige Kleur, toevallig gesprenkeld met licht Kleykleurige Vlakken en Merken, gelyk de Afbeelding vertoont. De gestalte van haare Pooten en Tanden zal, denk ik, beter uit de Afbeelding gezien, dan met Woorden uitgedrukt kunnen worden. Het Dier heeft een ry van zeer kleine Tandjes, zo wel boven als beneden, voor in de Mond, tusschen de lange scherpe Tanden, Honds-Tanden genaamd, die digt aan 't end van den Snoet zyn. Men vindt somtyds Mollen die geheel wit of Roomkleurig zyn. Deeze Mol was by Londen gevangen en aan Doktor FOTHERGILL gegeven. KLEIN beschryft, in zyn Werk over de Viervoetige Dieren, verscheide Soorten van Mollen (*).

De Calandra is in bezitting van den Heer BROOKS te Holborn, een groot Handelaar in vreemde Vogels en fraay Pluimgedierte, die dezelve thans, in 't jaar 1755, in 't leven heeft. Hy zegt, dat zy van Karolina in Noord-Amerika overgebragt ware. Het is een Wyfjes Vogel, volgens zyne manier van onderscheiding. Hy legtze met de Rug op 't vlakke van de Hand, en dan, met den Mond op den Borst blaazende, zullen de Veertjes, zegt hy, zo 't een Wyfje is, van elkander gaan, laatende den geheelen Borst bloot: doch deeze Proef gelukt alleenlyk in de Broedtyd van het klein Gevogelte.

Schoon deeze Vogel uit Noord-Amerika was overgebragt, komt dezelve, in alle opzigten, zo naauwkeurig met de Calandra van G. P. OLIVA overeen (†), en derzelver Afbeelding en beschryving gelyken zo zeer naar de mynen, dat ik verkoozen heb 'er den zelfden naam aan te geeven; oordeelende dat de Amerikaansche Calandra volstrekt in Soort de zelfde zy als die van Europa. Weleer heb ik verscheide Soorten van Vogelen ontdekt aan Europa en Amerika gemeen te zyn, en dagelyks komen my nog meer dergelyken voor. Onze Landsman WILLOUGHBY heeft, in zyne *Ornithologie*, p. 208 van de Engelsche Uitgaave, een Vertaaling aan 't licht gegeven van de beschryvingen der Calandra door OLIVA en BELLONIUS, maar hy schyntze de zelfde te achten met onze *Bunting* (‡); hoewel, zo ik denk, zonder eenige reden: want OLIVA heeft de Afbeelding gegeven van de Calandra en van de *Strillozzo*, welke laatste de Bunting is. De Calandra is wel eens zo groot als dezelve, en ik oordeel het overduidelyk, dat deeze Vogels van verschillende Soort zyn. Doktor RUSSEL heeft my verhaald, dat de Calandra zeer gemeen is in de nabuurschap van Aleppo.

PLAAT LIX.

De Berg-Mosch, Mannetje en Wyfje (§).

Deeze Vogeltjes zyn ook in de Natuurlyke grootte getekend, en verschillen zeer weinig van de gewoone Huis-Moschen, hoewel zy in Bergachtige en eenzaame plaatsen zig onthouden.

Het bovenste, dat ik onderstel de Man te zyn, heeft den Bek even als die van de gewoone Moschen, maar zwart van Kleur. De Kruin en het agterste van den Kop is gedekt met donker-roode Vederen. De Keel is, van den Bek af, een Duim of

(*) [KLEIN heeft, behalve de *Gewoone* Zwarte en Witte, niet anders dan een *Roode* en de *Siberische* met een groenen weerschyn, allen van SEBA, I. D. Pl. 32, ontleend, en verder de *Bonte Mol* uit Oostvriesland, Pl. 41. van dien zelfden Autheur, doch welke aanmerkelyk van deeze verschilde.]

(†) *Uccelliera.* p. 30. Rome. 1622.

(‡) [Zie *Nat. Historie.* I. D. V. Stuk, bladz. 526.]

(§) Passer montanus. EDW. *Av.* II. p. 124. T. 269. BRISS. *Av.* III. p. 79. ALDR *Orn.* II. p. 560. T. 560. RAJ. *Av.* 87. ALB. *Av.* III. T. 66. WILL. *Orn.* 185. T. 45. Fringilla montana, LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 37.

of verder nederwaards, zwart, en daar is een zwarte Vlak, ter wederzyde van den Kop, naar agteren of ten deele onder de Oogen, alwaar de zyden van den Kop en Hals, voor 't overige, wit zyn. Ook loopt een witte Ring om het agterste van den Hals. De Borst, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn insgelyks wit, maar een weinig met een donkere Kleur gewolkt aan het onderste van den Buik. De Rug en Wieken zyn gedekt met roodachtig bruine Vederen, in 't midden zwart. De eerste ry der Dekvederen is donker met witte Tippen: de tweede ry heeft dezelven ook en dit maakt twee witte Streeken dwars over de Wieken. De zyden van het Lyf en de binnenzyden der Wieken zyn licht Aschgraauw, met flaauw rood een weinig gewolkt: de Staartpennen donker, gerand met licht bruin, dat naar 't Aschgraauwe trekt. De Stuit en Dekveders van de Staart zyn van de zelfde Kleur, de Pooten en Voeten Vleeschkleurig.

Het onderste Vogeltje, dat ik het Wyfje onderstel te zyn van deeze Soort, verschilt naauwlyks in eenig opzigt van het andere, dan dat het de zwarte Plekken aan de Keel en de zyden van den Kop, als ook den witten Ring rondom den Hals, niet heeft. Het onderste van deszelfs Bek is aan het Grondstuk geel, en van daar loopt wederzyds een rood Streekje. De Kop en Hals zyn hier licht Aschgraauw, daar zy in 't andere wit waren, en de onderzyde is donkerer wit. De kanten der Staartvederen zyn ook lichter. In alle andere opzigten komen zy, ten naasten by, overeen.

Het bovenste Vogeltje was my, door mynen goeden Vrind, M. THOMAS KNOWLTON, van Landesburg in Yorkshire, gezonden. Het onderste ontving ik van Mr. BARTRAM, die in Pensylvanie, en dus in Noord-Amerika, woonachtig is. Ik denk derhalve dat zy tot die Vogelen behooren, welke zo wel in de oude als in de nieuwe Wereld huisvesten. Het Mannetje is beschreeven door WILLOUGHBY, pag. 252, die zegt, dat menze in Stirie en Carinthie vindt, doch niet geweten schynt te hebben, dat het Inboorlingen van Engeland zyn. Dit ontdekt hebbende, en dat zy tevens ook in Amerika woonden; oordeelde ikze een plaats in dit Werk te verdienen. ALBIN heeft een Vogeltje, dat hy de *Berg-Mosch* tytelt, in Afbeelding gebragt, doch dit is de *Riet Mosch*, door WILLOUGHBY, pag. 269, beschreeven, welke ik ook ontdekt heb een Amerikaansche te zyn, als hebbend 'er zo een ontvangen van de Hudsons-Baay.

PLAAT LX.

De langstaartige Mosch en de bruine Vlaschvink.

Deeze Vogeltjes zyn insgelyks in de Natuurlyke grootte voorgesteld. De langstaartige Mosch (*) heeft den Bek van eene helder roode Kleur en korter dan die der gewoone Mosschen is. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit en Wieken, zyn helder bruin, naar Oranje trekkende, maar het middelste der Vederen is zwart. De Borst is van de zelfde Kleur, maar bleeker en zonder zwarte Vlakken, tot aan het midden toe. De zyden van den Kop, de kleine Dekveders der Wieken, de Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De kortste Veders van de Staart zyn donker, met een weinig bruin aan derzelver buitenste en witte Vlakken op de binnenste Baarden. Over deeze Veders heen vallen vier anderen van zeer groote langte, naar het Lighaam te rekenen van den Vogel; zynde de twee middelste derzelven omtrent een Duim langer dan de zydelingse, en alle dee-

(*) Passer Caudâ longissimâ. EDW. *Av.* II. p. 126. T. 170. Vidua Angolensis. BRISS. *App.* 80. Emberiza Principalis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 110. Sp. 22.

deeze vier lange Veders hebben eene diep zwarte Kleur. De Pooten en Voeten zyn Vleeschkleurig. Na 't ruijen groeijen deeze lange Veders weder ſchielyk aan; geheel anders dan in de Langſtaartige Vink, in myne Vogel-Hiſtorie p. 86, beſchreeven, die een half Jaar of langer, na het ruijen, ontbloot is van zyne lange Staartvederen (*).

De *Bruine Vlasch-Vink*, het Vogeltje met de kortere Staart, daarnaaſt geplaatſt, heeft den Bek Aschgraauw, en deszelfs geheele Pluimagie is byna eenkleurig vuilbruin of zwartachtig, hoewel de Borſt en Stuit een weinig naar 't Aschgraauwe trekken. Alle de Veders hebben haare Tippen en Randen van een lichter Kleur, 't welk eene Marmering voortbrengt; waar in nogthans het donkere de overhand heeft. De Pooten en Voeten zyn graauwachtig.

Deeze Vogeltjes bevonden zig, in 't Jaar 1751, in bezitting van de verpligtende Mejuffrouw CLAYTON, van Flower in Surrey; een Dame van groote Liefhebbery in Vogelen, die my zeer vrindelyk ten haaren Huize, in Londen, alwaar deeze, en veele andere raare uitlandſe Vogeltjes, levendig in Kouwtjes gehouden werden, noodigde, om daar van Aftekeningen te maaken. De twee beſchreevene waren van Lisſabon overgebragt, en, zo men onderſtelde, Inboorlingen, of van Angola in Afrika, of van Brazil in Zuid-Amerika: want de Schepen, die dezelven te Lisbon brengen, handelen op deeze beide plaatſen, in het beloop van hunnen Reistocht. PETIVER, WILLOUGHBY en andere beſchryvers der Natuurlyke Hiſtorie, hebben Afbeeldingen gegeven, die veel naar den gemelden Langſtaartigen Vogel gelyken, maar hunne beſchryvingen verſchillen zo zeer van de myne, dat ik geloof dat deeze een nog onbeſchreevene Vogel is. Wy mogen, uit de geſtalte van den Bek in beiden, wel beſluiten, dat zy zodanigen zyn als wy *ſterk gebekte Vogeltjes* noemen; waar door zy in ſtaat zyn om veelerley Soorten van Zaaden en Graanen klein te breeken.

PLAAT LXI.

De zwart en geele Kriel-Mosch en de Mosch van Brazil.

De twee Vogeltjes en het Kapelletje, mede op deeze Plaat vertoond, zyn allen in de Natuurlyke grootte getekend.

De gefrizeerde of *Kriel-Mosch* (†) heeft den Bek wit, den Kop en Hals zwart; de Rug, Wieken, Stuit en Staart, altemaal zwartachtig geel-groen of donker Olyfkleur. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn geel; de Pooten en Voeten donker. De Portugeezen noemen hem *Beco de Prata*. Veelen van zyne Vederen zyn, [even als in de Hoenders die men Krieltjes noemt,] gekruld of gefrizeerd.

De *Braſiliaanſche Mosch* van de onderſte Afbeelding heeft een taamelyk ſterken Bek van een zeer ſchoone roode Kleur; de Oogleden zyn ook rood, maar de Oogen zwart. Een groote zwarte Vlak omringt het Grondſtuk van den Bek, omvangende de Oogen en zig een end wegs langs den Keel uitſtrekkende. De Kruin van den Kop is Kleykleurig en het overige der Pluimagie van den geheelen Vogel helder bruin; zynde het midden van ieder Veder bruin of zwartachtig: doch de onderzyde en

(*) [Dezelve is, zo wel als deeze, onder den naam van *Weeuwtje* bekend, en in het IV. DEEL van dit Werk, op Plaat LXVII, naar 't Leven afgebeeld.]

(†) Paſſer criſpus, e nigro & luteo varius. EDW. *Av.* II. p. 121. T. 271. Fringilla criſpa. BRISS. *App.* 86. Fringilla criſpa. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 39.

en Stuit veel lichter dan de andere deelen; het onderſte van den Buik en de Dekveders onder aan de Staart bykans wit. De Pooten en Voeten zyn van maakzel als in ander klein Gevogelte en roodachtig Oranje-kleur.

Het kleine zwart en roode Kapelletje (*) is by Londen gevangen. Hetzelve heeft het Lyf donker; de bovenſte Wieken zwart, ieder een lange Streek en twee Vlakken rood hebbende. De onderſte Wieken zyn geheel rood, maar hebben de uiterſte Randen zwart.

De boven beſchreeven Vogels waren in bezitting van Mejuffr. CLAYTON. Zy zyn naar 't Leven getekend en, zo ik geloove, noch nooit afgebeeld of beſchreeven geweeſt. Het zyn Inboorlingen van Angola of Brazil, doch van welk van beiden kan ik niet bepaalen; verbeeldende my ook niet, dat alle van 't Ras van dien gefrizeerden Vogel eveneens zyn; alzo ik toevallige Frizeeringen gezien heb in ſommige Soorten van Vogelen, die in 't algemeen een glad Pluimagie hebben.

PLAAT LXII.

De gekraagde Vink en de groene Diſtelvink.

Deeze beiden zyn, wederom, Levensgrootte getekend. De *Gekraagde Vink* is de bovenſte Afbeelding: deeze heeft een taamelyk ſterken zwarten Bek: de Kop is ook zwart, behalve een witte Plek rondom de Oogen en het Grondſtuk van den Bek. De Keel is wit en van dezelve loopt een witte Streek, die als een Halsband maakt; waar onder hy, aan 't laagſte van den Hals, van vooren, een zwarte Baar heeft, die meer dan den halven Hals ontvangt. De Rug en Staart zyn donker Aschkleurig bruin: de Dekveders van de Staart een weinig lichter: de Wiekveders in 't midden zwart, met helder roodachtig bruin gezoomd: de groote Slagpennen zwart. De Borſt, Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit, met een flaauwe Oranjekleur geſchaduwd of gewolkt: de Pooten en Voeten van maakzel als in 't meeſte klein Gevogelte en van een donkere Kleur. Van de Portugeezen wordt dit Vogeltje *Colheirinho* geheten.

De Groene Diſtelvink (†), van de onderſte Afbeelding, heeft den Bek zeer veel naar dien van onzen Diſtelvink gelykende, helder roodachtig Vleeschkleur, omringd met Scharlakenroode Vedertjes, welke het voorſte van den Kop beſlaan, gaande een weinig agter de Oogen heen. Een klein Plekje van de kaale Aschgraauwe Huid loopt van den Bek wederzyds naar de Oogen, die zig donker of zwartachtig vertoonen, even als in de meeſte kleine Vogeltjes. Ik heb in veelen van myne beſchryvingen de Kleur der Oogen niet gemeld, wanneer dezelven zodanig zyn, doch altoos, wanneer zig eenige ongewoone Kleur daar in openbaarde. Het agterſte van den Kop en Hals en de Rug zyn geelachtig groen: de Staart en haare Dekveders aan de bovenzyde helder rood, maar Aschkleurig van onderen. De Wieken zyn groenachtig met een rooden weerſchyn, ſterkſt op de kleine Dekvederen. De groote Slagpennen zyn donker of zwart. De Borſt is Olyfkleurig groen, dat wit wordt aan den Buik als ook aan de Dekveders die de Staart van onderen bekleeden. De geheele onderzyde is met gebroken donkere dwarsſtreepjes geſprenkeld; maar de Pooten en Voeten zyn bleek bruin. Hy voert den naam van *Maracaxao* by de Portugeezen.

Dee-

(*) [Men noemt dit gemeenlyk het *St. Jakobs-Kapelletje*. Het is de *Phalæna Noctua Jacobææ* van LINNÆUS, (*Syſt. Nat* XII. Gen. 233. Sp. 111. Zie de beſchryving in myne *Natuurlyke Hiſtorie*) I. D. XI, Stuk, bladz. 621.]

(†) Carduelis viridis. EDW. *Av.* II. p. 130. T. 272. Carduelis viridis. BRISS. *App.* 70. Fringilla Meiba. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 8.

Deeze Vogeltjes waren ook in bezitting van Mejuffr. CLAYTON. Het eerste derzelven, geloof ik, zal nooit te vooren zyn afgebeeld of beschreeven. Van den Distelvink heb ik de Afbeelding in myne Vogel-Historie, bladz. 128, gegeven (*); maar, alzo die gemaakt was naar een dooden, en deeze naar een springleevenden Vogel, denk ik, dat de Afbeelding hier zal verbeterd zyn. Het kleine bruine Uiltje, met donkere Streepen of Vlakken, was in de Velden by Londen gevangen en is hier alleen tot vulling van de Plaat bygevoegd.

PLAAT LXIII.

De Geschilderde Vink, Mannetje en Wyfje (†).

Om de vermenigvuldiging van Naamen te vermyden heb ik CATESBY's benaaming van deezen Vogel behouden, niettegenstaande hy, onder de Liefhebbers in Londen, algemeener bekend is by den Naam van *Nonpareil* en *Maripoſa*. Zy zyn op de Plaat onmiddelyk naar 't Leven, in de Natuurlyke grootte, ge-etst.

De bovenste Afbeelding, die het Mannetje vertoont, heeft den Bek kort, dik aan den Grondsteun, in een Punt uitloopende en donker. De Oogen zyn Hazelnooten-Kleur; de Kop en Nek zeer schoon Hemelsblaauw; de Keel en Borst rood. Dit Rood wordt trapswyze Oranjekleur aan den Buik en nog geeler aan de Dekveders onder de Staart. De Rug is licht geelachtig groen. De Stuit of Dekveders van de Staart zyn rood; de Wieken en Staart zelf, van boven blaauwachtig groen van onderen Aschkleurig, uitgenomen eenige weinigen van de grootste Slagpennen die donker zyn; de Pooten en Voeten Vleeschkleurig.

De onderste Afbeelding, welke ik onderstel het Wyfje van den boven beschreevenen te zyn; is geheel Pappegaay-groen; maar de bovenzyde, de Wieken en Staart, zyn blaauwachtiger groen, de onderzyde is lichter en meer naar 't geele trekkende. In alle andere opzigten komt zy met de bovenste Afbeelding overeen,

Deeze beide beschryvingen zyn opgemaakt naar Vogeltjes, die levendig in Kooitjes gehouden werden, en dus niet volkomen de Schoonheid hadden, welken zy hebben in de Bosschen, daar zy natuurlyk woonen. Ik heb reeds het Mannetje beschreeven, naar één dat in Karolina was geschooten en droog herwaards gebragt. Die beschryving verschilt hier een weinig van (zie myne Vogel-Historie, Pl. *130.*) Een groote menigte van deeze Vogeltjes worden uit Noord-Amerika te Londen gebragt, en aan de Liefhebbers present gedaan of verkogt. Indien men 'er wel op past, leeven zy eenige Jaaren alhier. Ik heb 'er een, twee of drie Jaaren, in 't Leven gehouden. Het Mannetje heeft een zagte Zangtoon met eenige verandering. De beide Sexen hebben eenige Jaaren werk, eer zy de volmaaktheid van Kleur bereiken: zynde een of twee Jaaren zo gemeen van Kleur als een Wyfjes-Mosch, en niet van elkander te onderscheiden (‡).

PLAAT LXIV.

De Amerikaansche Distelvink, Man en Wyf (§).

Deeze Vogeltjes zyn beiden in de Natuurlyke grootte getekend, en onmiddelyk naar

(*) Zie dit Vogelen-Werk, V. DEEL Plaat XXIII.

(†) Fringilla tricolor Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 132. T. 173. *f.* 1, 2. Chloris Ludoviciana vulgo Papa dicta. BRISS. *Av.* III. p. 200. T. 8. *f.* 3. & App. 74.

(‡) Carduelis Americana, mas & fœmina. EDW. *Av.* II. T. 274. CATESB. *Carol.* I. T. 43. BRISS. *Av.* III. p. 64. Fringilla tristis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 112. Sp. 12.

(§) [De Heer LINNÆUS heeft dit zogenaamde Mannetje en Wyfje elk tot een byzonder Geslagt betrokken, noemende het eerste *Emberiza Ciris*, *Syst. Nat.* XII. Gen. 110. Sp. 24: het andere *Tanagra cyanea*, Gen. 111. Sp. 6. De Gestalte schynt, inderdaad, aanmerkelyk te verschillen. Vergelyk de Driekleurige Distelvink Pl. 88 en de blaauwe Vlaschvink Pl. 90 van 't *Tweede Deel* deezer Vogelbeschryving: als ook de Driekleurige Vink; Pl. 25 in 't Vyfde Deel.]

naar 't Leven op de Plaat ge-etst. De bovenste, die het Mannetje is, heeft den Bek veel naar dien van onze Distelvinken, zo wel in figuur, als dat dezelve van lichte Vleeschkleur is, gelykende. De Oogen zyn van eene donker Hazelnooten-Kleur. Het voorste van den Kop is met zwarte Vederen gedekt; het overige, zo wel als de Hals, Borst en Rug, met helder geele Vederen. De Dyën, het onderste van den Buik en de Dekvederen, zo wel boven als beneden de Staart, zyn geelachtig wit; de kleinste Dekveders der Wieken aan de buitenzyde geel, aan de binnenzyde witachtig. De overige Pluimen van de Wiek zyn zwart, maar de eerste en tweede ry der Dekvederen heeft witte Tippen, die met bruin een weinig geschaduwd zyn. Een gedeelte der Slagpennen, naast aan de Rug, heeft lichte Tippen en Randen. De Staart heeft twaalf Veders, van byna gelyke langte, die zwart van Kleur zyn, maar de binnenste Baarden der buitenste Vederen zyn naar de Tippen wit. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart zyn donker Aschgraauw; de Pooten en Voeten Vleeschkleurig. In de Jongheid is het Mannetje van het Wyfje niet, dan aan de zwarte Plek op den Kop, te onderscheiden.

Het Wyfje, zynde de onderste Afbeelding, heeft den Bek en Pooten van even de zelfde Kleur als het Mannetje; maar de zwarte Plek op den Kop ontbreekt. De Kruin van den Kop, de Nek en Rug, zyn Olyfgroen; de Keel, Borst en Stuit, zyn bleek geel; de Buik en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De Wieken en Staart komen met die van het Mannetje overeen, maar het zwart is donkerer en het heldere bruinachtig. Zo wel de Slagpennen, als de Dekveders, aan de binnenzyde der Wieken, zyn Aschgraauw.

Deeze Vogeltjes waren van Nieuw Jork uit Noord Amerika overgebragt. Ik hield het Wyfje in een Kouwtje van het Mannetje afgezonderd, en dit leid, in de Maand Augustus 1755, een Paarlkleurig Eytje zonder eenige Vlakken, 't welk door my op den Voorgrond is afgebeeld. Het Wyfje heeft tweemaal in een Jaar geruid, terwyl ik het hield; naamelyk in Maart en September. In de Winter-Maanden was haar Lyf geheel bruin, maar de Kop, Wieken en Staart, van dezelfde Kleur als in de Zomer. Het Mannetje, kort na dat ik hem gekreegen had, stervende, zo kan ik niet berigten, of die op de zelfde manier ruide of niet; schoon ik denk dat het hun beiden gemeen zy. De alwyze Schepper heeft waarschynlyk beoogd, deeze Vogeltjes geduurig byna in 't zelfde Gewaad te steeken, als de Kleur is van de Heesters en Boomen, waar zy zig op onthouden, om hun te beter te verbergen en te beschutten voor de Roofvogels en ander Gedierte dat op Vogelen aast.

Van het Mannetje was reeds door CATESBY, op de Drie-en-veertigste Plaat van zyn Eerste Deel, de Afbeelding gegeven (*), maar, alzo ik in staat was om het Wyfje en haar Ey 'er by te voegen, en ook eenige verbetering in de Afbeelding van het Mannetje meen gemaakt te hebben, verstoutte ik my, deeze Plaat onder 't Oog der Liefhebberen te brengen.

PLAAT LXV.

De kleine bruine Butoor (†).

De grootste Vogel, op deeze Plaat afgebeeld, zal ik hier beschryven. Dezel

(*) Zie het II. DEEL van dit Vogelen-Werk, Plaat 86.

(†) Ardea Stellaris parva fusca. EDW. *Av.* II. p. 135. T. 275. Ardeola nævia. BRISS. *Av.* V. p. 500. T. 40. f. 2. Ardea minuta. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 84. Sp. 26.

zelve is kleiner vertoond dan Levens grootte; als hebbende omgevaar de grootte van een Kievit of Plevier. De Wiek, gesloten zynde, heeft zes Duimen, de Poot byna twee Duimen langte, en de Vingers waren lang, hebbende de middelste omtrent de langte van de Poot. De Sneb is, van de hoeken des Beks tot aan de Punt, twee en een half Duim.

De Sneb is, gelyk in anderen van het Reiger-Geslagt, regt en loopt uit in een scherpe Punt; bruinachtig van boven en lichter van onderen: doch zal waarschynlyk, toen de Vogel leefde, groenachtig zyn geweest. Tusschen de Sneb en de Oogen is de Huid kaal, gelyk in de gewoone Butoor. De Kruin van den Kop is zwart, en hy heeft ook een zwarte Streep ter wederzyde, die van de hoeken des Beks afkomt. De Hals is gedekt met lange, losse, roodachtig bruine Vederen, van vooren lichter, van agteren donkerer; zynde de zyd-Vederen, langs het midden heen, met zwart getekend. De Rug is gedekt met roodachtig bruine Vederen, waar van de middelste deelen zwart zyn; de Buik en Dyën met licht bruine Vederen van een los geweefzel, hebbende lange zwarte Vlakken langs het midden heen. De Wieken zyn roodachtig bruin, lichter dan de Rug: derzelver *kleinste* Dekveders zyn gevlakt even als op de Rug, maar de naaste Dekveders boven de Slagpennen, en de Slagpennen naast aan de Rug, zyn bruin, met weinig of geen zwart. De grootste Slagpennen en de Staartveders zyn zwart. Het Dons, dat de onder-enden van de grootste Slagpennen bedekt, is ook zwart. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken, de Buik en de Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. De Slagpennen aan de binnenzyde en de Staartveders van onderen zyn Aschkleurig. De Pooten en Voeten zyn van eene groenachtige Kleur. De buitenste Vinger is aan den middelsten door een Vliesje verknogt. De middelste Klaauw van ieder Voet is aan de eene zyde Kamswyze getand.

Deeze Vogel was van Aleppo gebragt door Doctor RUSSEL, die my Vryheid verleende om 'er een Afbeelding van te maaken. Door Doctor SHAW is, in deszelfs Reize naar Barbarie en de Levant, pag. 255, een kleine Butoor beschreeven, die in Barbarie *Boo-onk*, dat is Langhals, geheten wordt. Hy zegt, „ dat dezelve „ wat kleiner dan een Kievit zy, den Hals, Borst en Buik, licht geel hebbende, „ maar de Rug en het bovenste der Wieken gitzwart. De Staart is *kort*; de Ve„ ders van den Hals zyn lang en gestreept met wit of licht geel. De Sneb is drie „ Duimen lang, groen, en van maakzel als die van een Ojevaar. De Pooten, „ die hy kort en dun heeft, zyn groen. In 't loopen en Aas opzoeken, strekt hy „ zyn Hals zeven of agt Duimen uit ". Zie de kleine Afbeelding op de Plaat, welke van Doctor SHAWS Tekening ontleend is en naar zyne beschryving gekleurd. Hy zegt niets van het Zwart op den Kop, maar zyne Afbeelding drukt hetzelve kragtig uit. De Schildknaap TAYLOR WHITE toonde my de Tekening van den Vogel, zeer naby overeenkomende met dien, welken Doctor SHAW afgebeeld en beschreeven heeft, hebbende ook de Kruin van den Kop zwart: welke Vogel hy, zo ik meen, gezegd heeft, dat in 't Land van Wales was geschooten. Waarschynlyk zullen Doctor SHAWS en Doctor RUSSEL Vogels, alleen in Sexe of Ouderdom verschillen. De Soort was ons onbekend, tot dat zy door den laatst genoemden, in 't Jaar 1755, werdt aan 't licht gebragt.

PLAAT

PLAAT LXVI.

De Canuts-Vogel (*).

Deeze is hier in de Natuurlyke grootte voorgesteld. Hy heeft de Sneb van agteren taamelyk dik en naar de Punt verdunnende, die niet scherp maar rondachtig is en donker Aschgraauw, zynde de Oogen Hazelnooten-Kleur. Van den Bek tot aan het Oog loopt een donkere Streep, en daarboven een witte. De Kruin van den Kop, de Nek of 't agterste van den Hals, de Rug en Wieken, zyn Aschgraauw, de Veders een weinig helderer aan den rand dan in 't midden. De Dekveders der Wieken, naast boven de Slagpennen, zyn wit aan de tippen en een weinig opwaards langs den rand, maakende een witte Streep dwars over de Wiek. De Slagpennen naast aan de Rug hebben lichte randen. De grootste of buitenste Slagpennen zyn donkerer dan de overigen en hebben witte Schaften. Het laagste van de Rug en de bovenste Dekveders van de Staart zyn donker Aschgraauw en wit gemengeld, maakende Vlakken als Halvemaantjes. De Staart is Aschgraauw. De onderzyde, van den Keel tot aan de Staart, is wit, met donkere Vlakjes aan den Keel en Borst. De Zyden onder de Wieken, de Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn met donkere dwarsstreepjes getekend. De Rand van de Wiek is wit. De Pooten zyn, tot een weinig boven de Kniejen, Vederloos. De Schenkels, Voeten en Klaauwen, zyn donker blaauwachtig Aschgraauw: de Vingers t'eenemaal van elkander afgescheiden.

Ik vond deezen Vogel op de Markten te Londen, in een Winter dat het zeer sterk vroor; ik geloove in 't Jaar 1739 of 1740. WILLOUGHBY verhaalt, hoe men zegt, dat zy in 't Graafschap Lincoln aankomen in 't voorste van den Winter, blyvende aldaar twee of drie Maanden omtrent de Zee-stranden, en dan verdwynende. Zy vliegen by Schoolen. Men heeftze ook aan de Kust van Lancastershire, by Liverpool, in het Winter-Saizoen gezien. Zie WILL. *Ornithol.* p. 302 T. 56.

Myn oogmerk was niet, om eenigen Engelschen Vogel, die reeds afgebeeld en beschreeven was, in Afbeelding te brengen of te beschryven: maar, alzo deeze Vogel zeldzaam is in de Zuidelyke deelen van Engeland, en de Afbeelding van WILLOUGHBY niet te bestig, hebbende ALBIN hem geheel overgeslagen; zo dagt ik dat een volmaakter Afbeelding, in Natuurlyke grootte, de Liefhebbers niet onaangenaam zou zyn. Myne beschryving, naar een versch gedooden Vogel, verschilt een weinig van die van WILLOUGHBY; 't welk altoos 't geval zal zyn, als twee Persoonen de beschryving naar verschillende, of zelfs naar 't zelfde Dier opmaaken.

PLAAT LXVII.

De Gevlakte Strandlooper (†) *en het Denne Boomkruipertje.*

Deeze Vogels zyn beiden ook geschetst in de Natuurlyke grootte. Men heeft ze op de Plaat, onmiddelyk naar de opgezette Voorwerpen, getekend en ge-etst. De

(*) Canutus. EDW. *Av.* II. p. 137. T. 276. BRISS. *Av.* V. p. 258. RAJ. *Av.* 108. Knot Agri Lincolniensis. WILL. *Orn.* 224. T. 66. Tringa Canutus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 15. *Syst. Nat.* X. Gen 78. Sp. 10. Zaagpen. *Nat. Hist.* I. D. V. Stuk, bl. 250.

(†) Tringa maculata. EDW. *Av.* II. p. 139. T. 277. Turdus Aquaticus. BRISS. *Av.* V. p. 255. Tringa macularia. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 7.

De grootſte is de Strandlooper. Deez' heeft de Sneb regt donker naar de Punt en naar den Kop toe Vleeschkleurig. De Bovenkaak is wederzyds geſleufd: de Neusgaten zyn lang. Hy heeft een witte Streep boven ieder Oog. De Kop, het agterſte van den Hals, de Rug, Stuit en Dekveders der Wieken, zyn bruïnachtig, een weinig naar Olyfkleur trekkende, met een flaauwen glans op de Wieken. De middelſte Veders van de Staart en de kleinſte Slagpennen naaſt aan de Rug, zyn van de zelfde bruinachtige Kleur. De Kop is met kleine langwerpige donkere Vlakken, langs de Schaften van zyne Vederen, gevlakt. Aan den Hals vergrooten die Vlakken naar de Rug toe, waar zy grootſt zyn; maar de Stuit is gantsch ongevlakt, De Veders op de Schouders en de Wieken zyn getekend met donkere dwarſe Vlakken, wier figuur men beſt begrypen zal uit de Afbeelding. De grootſte Slagpennen zyn donker, hebbende ſommige van de kortſten witte Tippen. De ry der Dekvederen naaſt hier boven is ook donker met witte Tippen; waar uit twee ſchuinſe witte Streepen, dwars over de Wiek, ontſtaan. De rand en binnenſte Dekveders der Wieken zyn insgelyks wit; uitgenomen een regelmaatige donkere Streep, die dwars over dezelven loopt. De binnenzyden van de Slagpennen zyn Aschgraauw met witachtige Onderſtukken; behalve dat drie of vier van de buitenſte Slagpennen geen wit hebben. De middelſte Veders van de Staart hebben een donkere Baar overdwars by haare Tippen; de buitenſte Veders worden allengs korter, en zyn wit met donkere dwars-Streepen. Van den Keel tot aan de Staart toe is de Vogel witachtig, geſprenkeld met donkere Vlakjes, die aan de Borſt grooter zyn, en van eene byzondere figuur, gelyk de Afbeelding uitdrukt. Aan den Buik, Dyën en Dekveders onder de Staart, zyn deeze donkere Vlakken niet zo regelmaatig als aan den Borſt. De Pooten zyn, tot een weinig boven de Kniejen, Vederloos: de Vingers plat naar agteren, alwaar de buitenſte en middelſte Vinger van ieder Voet met een Vliesje gewebd zyn. De Pooten en Voeten zyn donkerachtig Vleeschkleur, de Klaauwen zwart.

De kleinſte Vogel op de Plaat is een Denne Boomkruiper (*). Deeze heeft den Bek zwart, een weinig dik van Grondſtuk doch in een ſcherpe Punt uitloopende. Van den Bek tot aan het Oog loopt wederzyds een zwarte Streep. De Kruin en Zyden van den Kop, de Borſt, Buik en Dyën, zyn van een helder geele Kleur; de Kruin eèn weinig hooger geel. Over de Nek en Rug, tot aan de Staart toe, is het Vogeltje ſchoon geelachtig groen, naar Olyfkleur trekkende, en helderſt aan de Stuit. De Wieken en Staart zyn blaauwachtig graauw: De Dekveders van de Wieken hebben witte tippen, maakende dus twee witte Streepen dwars over ieder Wiek. De binnenſte Dekveders van de Wieken zyn wit, de binnenzyden der Slagpennen graauw en derzelver inwaardſe Baarden hebben witachtige randen. De buitenſte Veders van de Staart hebben witte Baarden inwaards, en de Dekveders onder de Staart zyn ook wit. De Pooten en Voeten zyn van eene geelachtig bruine Kleur en van maakzel als in de meeſte andere kleinſte Vogeltjes.

Deeze Vogels waren, met en benevens veele anderen, by Philadelphia in Penſylvanie geſchooten door mynen Vriend, den Heer WILLIAM BARTRAM, die dezelven ten mynen dienſte naar Londen zondt, op dat ik 'er de Afbeelding en Natuurlyke Hiſtoire van zoude uitgeeven. Den kleinen Vogel acht ik de Pynboomkruiper te zyn van CATESBY (†), hoewel de myne helderer van Kleur is. De zyne mag wel een Mannetje zyn van het eerſte Jaar. 't Voornaamſte verſchil tusſchen dezelven is, dat

(*) Certhia Pinus. EDW. *Av.* II. p. 140. T. 277. Parus Americanus lutescens. CATESB. *Car.* I. p. 46. T. 46. BRISS. *Av.* III. p. 576. Certhia Pinus. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 65. Sp. 16.

(†) CATESB. *Carol.* I. T. 61. [Hy noemtze *Parus Americanus lutescens*: die ik genoemd heb, de *Geelachtige Dennen-Mees*: want volgens zyn Verhaal klauteren zy, op de manier van de Boomkruipertjes, langs de Pyn- en Denneboomen. Zie 't DERDE DEEL van dit Werk, Plaat 22. Men maakt hier, in 't Hoogduitsch, verkeerdelyk een *Tannen-Baumbacker* van. De Boomhakkers zyn Spechten; een veel grooter en geheel ander ſlag van Vogelen. By nader onderzoek acht EDWARDS de zyne in Soort van CATESBY verſchillen.]

dat de Wieken en Staart in de zyne bruin waren, en graauw zyn in de myne, naar 't blaauwe trekkende. Hy zegt, dat de Wyfjes allen bruin zyn, en dat menze op Bladerlooze Boomen, in de Winter, hun Voedzel ziet zoeken. De Heer BARTRAM zegt, dat zy in Penſylvanie van 't Zuiden komen in April, en aazen op de Inſekten, welke zy vinden op de Bladen en Knoppen der Boomen, gaande daar mede het grootſte deel van den Zomer voort, en hy gelooft dat zy aldaar broeden, hoewel hy nooit eenigen van derzelver Neſten vondt. Volgens CATESBY kunnen zy den Winter doorſtaan in Karolina, 't welk veel Zuidelyker gelegen is dan Penſylvanie.

De grootſte Vogel of Strandlooper komt ook, zegt de Heer BARTRAM, van 't Zuiden, in die zelfde Maand, in Penſylvanie. Hy opende het Wyfje, en vondt 'er taamelyk groote Eijeren in, maar by toeval verloor hy hetzelve, zo dat de Vogel, aan my gezonden, een Mannetje is. Zy blyven, zegt hy, het grootſte deel van den Zomer in dat Land. Ik geloof dat deeze Vogels zo wel in Europa zyn als in Amerika; want in 't Jaar 1743 werdt my 'er een gezonden door wylen mynen Vriend, den Heer Baronet ROBERT ABDY, welken hy naby zyne Luſtplaats ALBINS, in Esſex, hadt geſchooten. Deezen bevond ik een Wyfje te zyn, en het verſchilde in geenen deele van den Amerikaanſchen Strandlooper, dan daar in, dat het geene Vlakken van onderen hadt, uitgenomen aan den Keel, alwaar eenige kleine langwerpige Vlakjes van dien aart waren, langs de Schaften der Vederen. Uit myne aanmerkingen by de Tekening van het Wyfje blykt, dat het my in de Mey-Maand gezonden was, en ik geloof dat het een Trekvogel zy, die zeer zelden voorkomt in Engeland.

PLAAT LXVIII.

De kleinſte Water Hen (*) *en het Geele Winterkoningje.*

Deeze Vogels zyn ook op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp ge-etſt, en beiden in de Natuurlyke grootte afgebeeld. De onderſte is het Waterhennetje, 't welke den Bek of Sneb zwart heeft, uitgenomen het Grondſtuk van de Onderkaak, 't welk roodachtig is, zynde de Kop t' eenemaal zwart. Het agterſte van den Hals, de Rug, Wieken en Staart, zyn bruin, aan den Hals wat uit den rooden gemarmerd: op de Rug en Stuit met witachtige dwars-Streepen, doch de Wieken en Staartveders geſprenkeld met ronde witte Vlakken. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn Aschgraauw, overdwars met wit getekend. De rand van de Wiek is ook wit. De binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart zyn Aschgraauw. Het voorſte van den Hals en Borſt is blaauwachtig Aschgraauw of Leykleurig. De Buik en Dyën zyn gedekt met donker bruine of zwartachtige Vederen, overdwars gemengeld met eene witachtige Aschkleur. De Dekveders onder aan de Staart zyn wit: de Vingers lang gelyk in alle Waterhoentjes, en hebben ſmalle Vliesjes op zyde, gelyk de grootſte Soort derzelven. De Pooten en Voeten zyn bruin.

De bovenſte Afbeelding vertoont het Geele Winterkoningje (†). De Bek, Pooten en Voeten van hetzelve zyn zwart. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit,

(*) Gallinula Chloropus minima. EDW. *Av.* II. p. 142. T. 278. [An pertinet ad Tringam puſillam. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 87. Sp. 20, quæ Colore parum differt, magnitudine fere convenit & habitat in Indiâ Occidentali? Vid. BRISS. *Av.* V. p. 222. T. 25. f. 2.]

(†) Regulus luteus. EDW. *Av.* II. p. 143. T. 278. Oenanthe fuſcolutea minor. SLOAN. *Jam.* II. p. 310. RAJ, *Av.* 186. CATESB. *Car.* I. p. 63. T. 63. Motacilla acredula. *Faun. Suec.* I. N. 237. Varietas Motacillæ Trochili. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 49. Zie *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, blad. 589, 590.

Stuit, Wieken en Staart, zyn van eene groenachtig bruine of donkere Olyfkleur, maar de tippen der Dekvederen zyn ligter, en maaken twee schuinse Merken dwars over ieder Wiek. De binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw; de binnenste Dekveders der Wieken helder geel, gelyk de geheele onderzyde van het Vogeltje van den Bek tot aan de Staart. Het heeft een donker Streepje dat over 't Oog loopt, zynde daar boven en beneden geel. Een ander dergelyk Streepje strekt zig van den Hoek des Beks langs de zyde van den Kop uit.

Deeze beide Vogels waren van het Eiland Jamaika overgebragt door Doktor BROWNE. Het Waterhoentje wordt, door de Ingezetenen des Eilands, uit aanmerking van zyn Geluid, *Bidy-Bidy* geheten. Ik geloof dat het tot nu toe onbekend zy geweest: want in SLOANES Historie van Jamaika komt niets dergelyks voor (*). Het geele Winterkoningje is, verbeeld ik my, door verscheiderley Autheuren onder verschillende Naamen afgebeeld en beschreeven. Zie de *Regulus non cristatus* van WILLOUGHBY, p. 228 en de Geele Mees van CATESBY, VOL. I. p. 63 (†). Hy zegt dat zy in Karolina broeden, en van daar vertrekken tegen 't aankomen van den Winter. Ik heb een gekleurde Afbeelding daar van uit Holland of Duitschland, die de Fluiter genoemd wordt. Ik heb ook, zo ik meen, het zelfde Vogeltje van Bengale uit Oostindie ontvangen: zo dat deeze Soort my toeschynt over 't grootste gedeelte van den bekenden Aardbodem verspreid te zyn, zynde overal een Trekvogel. Ik geloof, dat het zy, de *Oenanthe fusco-lutea minor* van SLOANE. Alzo de Heer WILLOUGHBY 'er geenen Engelschen naam aan gegeven hadt, verkoos ik het den gedagten naam te geeven; daar CATESBY het onder de Meezen plaatst: 't welk ik niet eigen vind: want het heeft den Bek lang en dun, terwyl dezelve korter en zo spits niet is in de Meezen.

PLAAT LXIX.

De Amerikaansche Water-Rall (‡).

Deeze Vogel is hier ook in de Natuurlyke grootte afgebeeld, zynde onmiddelyk naar 't Voorwerp op 't Koper gebragt. Hy heeft de Sneb een weinig nederwaards geboogen, met Sleuven aan de zyden van de Bovenkaak, in welken de Neusgaten geplaatst zyn. De Sneb is van een donkere Kleur, maar roodachtig aan 't Grondstuk van de Onderkaak; maakende dit Grondstuk, voor aan den Kop, eenige kaalheid, gelyk in de Koet en Waterhoen. De Kruin van den Kop is zwart of donker; de zyden Aschgraauw, maar boven ieder Oog, en aan den Keel, is een witte Streek. De Nek en Rug hebben in 't midden zwarte en aan de kanten bruine Vederen. De Keel en Borst zyn bruinachtig Oranje-Kleur; de Dekveders der Wieken roodachtig bruin: de Slagpennen naast aan de Rug en de Staartveders donker, met bruine tippen, gelykerwys de Veders van de Rug, zynde de grootste Slagpennen geheel donker of zwart. De Wieken hebben witte randen, maar de onderste Dekveders zyn donker met Sneeuw-witte tippen, zo dat zy zig uitwaards wit vertoonen. De binnenzyden der Slagpennen zyn Aschgraauw; de Veders aan de zyden onder de Wieken, aan het onderste des Lighaams en de Dyën, donker met witte dwars-Streepen; de Dekveders, onder aan de Staart, wit, zwart en Oranjekleur.

(*) [Men kan daar omtrent nazien, wat D. BROWNE van het Kleine Waterhoentje zegt, in zyne *Nat. Hist. van Jamaika.* p. 479.]

(†) [Zie het III. DEEL van dit Werk, bladz. 21. Pl. XXVI.]

(‡) [Zie de beschryving van den Europischen Water-Rall, daar deeze mooglyk een Verscheidenheid van zal zyn, *Nat. Hist.* I. D. Stuk, bladz. 281.]

kleur. De Pooten zyn Vederloos tot boven de Kniejen. De middelste Vinger komt den Schenkel in langte gelyk, die, zo wel als de Voet, een donkere Vleeschkleur heeft.

Deeze Vogel was uit Pensylvanie gezonden door den Heer BARTRAM. Hy is naauwkeurig van de zelfde grootte en figuur als onze Water-Rall, en verschilt daar van naauwlyks in eenig opzigt, dan dat hy den Keel en Borst roodachtig heeft, terwyl deonze op die plaatsen blaauwachtig Aschgraauw of Ley-kleurig is. Hy was nog niet afgebeeld of beschreeven; hoewel ik naauwlyks kan denken, dat hy in Soort verschille van den Engelschen Water-Rall, niettegenstaande het onderscheid van Kleur.

P L A A T LXX.

De Langstaartige Eend van Terreneuf (*) *en de Plevier met gespoorde Wieken.*

De eerstgemelde heeft byna de grootte van onze Talingen. Zy is hier verkleind, om haar in 't bestek van de Plaat te kunnen brengen. Haare voornaamste Afmeetingen zyn als volgt. Van de Punt der Snebbe tot aan de hoeken van den Bek, een weinig meer dan anderhalf Duim; zynde de geslooten Wieken agt Duimen; de Pooten beneden de Kniejen niet volkomen anderhalf Duim; de middelste Vinger een weinig meer dan twee Duimen, de Staartveders in 't midden byna agt Duimen lang.

De Sneb is zwart, doch heeft een roode Streek, dwars over de Onderkaak, tusschen de Neusgaten en de tip. Zy is diep getand aan de kanten en van gestalte als in de meeste andere Eendvogels. Het voorste deel en de zyden van den Kop, benevens de zyden van den Hals, zyn licht bruin, naar Vleeschkleur trekkende. Het agterste van den Kop en Hals, de Keel en het bovenste van de Borst, zyn wit. Hy heeft een groote zwarte Vlak aan ieder zyde van den Kop of het begin van den Hals. De Rug en Dekveders der Wieken zyn glanzig zwart: de grootste Slagpennen en de vier middelste of langste Staartveders zwart of donker: de andere Slagpennen, naast aan de Rug, donker roodachtig bruin. De binnenzyden der Wieken zyn geheel van eene donker bruine Kleur, zo wel als de Borst, en deeze Kleur voegt zig door een Ring of Kraag samen met het Zwart van de Rug. De zyden onder de Wieken, de Dyën, Buik en Dekveders beneden de Staart, zyn wit, zo wel als de buitenste Veders van de Staart aan ieder zyde, met derzelver bovenste Dekveders. Van de Schouders komen breede Streeken van lange smalle witte Vederen af, die zig tusschen de Rug en Wieken, aan ieder zyde, bykans tot aan het begin van de Staart uitstrekken. De Pooten en Vingers zyn donker rood; de Vliezen der Voeten zwart. Zy heeft een klein Webbetje aan de binnenzyde van ieder inwaardsen Vinger, als ook aan de onderzyde van den kleinen agter-Vinger van ieder Poot.

Deeze Eendvogel was op de Vischbanken van Newfoundland of Terreneuf, in Noord-Amerika, gevangen, en bevindt zig thans, in den Jaare 1754, opgezet in de Verzameling van den Heer FARZER, van New-Inn, te Londen, die my verpligt heeft met dezelve aan my te leenen. De Afbeelding is op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp ge-etst. Ik twyfel of het niet de zelfde Vogel zy als de langstaartige Eendvogel van de Hudsons-Baay, in myne Vogel-Historie, Plaat 156, uitgegeven (†). By vergelyking stel ik het mooglyk, dat zy Mannetje en Wyfje zyn,

(*) Anas Caudâ longissimâ ex Newfoundland. EDW. *Av.* II. p. 146. Tab. 280. BRISS. *Av.* VI. p. 382. Anas Glacialis. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 67. Sp. 30.

(†) [Zie in 't V. DEEL van dit Werk, Pl. LI.]

zyn, alzo haare Afmeetingen, en de Figuuren van haare Snebben en Voeten, zeer naa overeenkomen: maar ik laat dit denkbeeld ter nadere onderzoeking van de Natuur-liefhebbers over. De myne, geloof ik, zal de eerste Afbeelding en beschryving van deeze Eend zyn.

De *Plevier met gespoorde Wieken* (*) is van de Natuurlyke grootte byna tot den zelfden trap verkleind als de Eendvogel. Hy heeft de grootte van onze Kievit; maar de Pooten zyn langer, van de Knie tot aan het onderste van den Hiel drie Duimen, en de Wiek, geslooten zynde, zeven Duim haalende.

De Bek is zwart: de Kruin van den Kop gedekt met glanzig zwarte Vederen, die taamelyk lang zyn, en welken hy, zo ik geloof, als een Kuif kan opzetten. De Keel is ook zwart, maar de zyden van den Kop en de Hals in 't ronde wit. De Rug en alle de Dekveders der Wieken hebben, aan haare bovenzyde, een Muisvaale Kleur, die donkerer is op de Rug en lichter op de Wieken, en allerlichtst aan de randen der Vederen by de kanten der Wieken daar die op de Borst leggen, en boven de groote Slagpennen, welke zwart zyn. De kleinste Slagpennen, naast aan de Rug, zyn daar mede eenkleurig. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken en de Zyden onder de Wieken, zyn wit. Ieder Wiek heeft, een weinig beneden het Knop-Gewricht, een scherpe Hoornige Spoor. Het Lyf is, tot aan de Pooten, zwart, doch laager, zo wel als de Dyën, en de Dekveders van de Staart, boven en beneden, wit. De Staartveders hebben haare bovenste helften, naast aan den Wortel, wit, maar het overige zwart, uitgenomen dat de buitenste Veders, aan ieder zyde, wit getipt zyn. De Pooten zyn, tot boven de Kniejen, Vederloos, en, zo wel als de Voeten en Klaauwen, geheel zwart, zynde de middelste Vinger door een Vliesje aan den buitensten gevoegd. Hy heeft geen agter-Vinger.

Doktor RUSSEL, een Heer die veele Jaaren zyn verblyf gehad heeft te Aleppo, thans in Londen woonachtig, bragt deezen Vogel van daar mede in 't Jaar 1754, en hadt de goedheid van my hem te laaten aftekenen. Ik acht het de zelfde Soort te zyn, als de gene, die ik in myne Vogel-Historie, onder den naam van Zwartborstige Indiaansche Plevier, Plaat XLVII, aan 't licht gegeven heb (†). Ik had toen de Spooren van de Wieken niet ontdekt, schoon ik niet twyfel of hy zal dezelven gehad hebben: want ik zou ze ook in deeze niet hebben gevonden, indien 'er my geen Bericht van gegeven was, eer ik de Aftekening maakte. Myn voorige Afbeelding verschilt een weinig van deeze, daarin, dat het zwarte Merk aan den Keel was samengevoegd met het Zwarte aan de Borst, en in 't hebben van een helderen weêrschyn op het Zwart, te weeten groenachtig op den Kop en paarsch aan de Borst, 't welk my doet denken, dat de eerste een Mannetje ware en deeze het Wyfje. Ik zou 'er geen tweede Afbeelding van gemaakt hebben, indien ik de Spooren niet had ontdekt, die eveneens waren op de beide Wieken. Deeze Vogel is aan de Rivier, by Aleppo, gemeen.

P. LUCAS geeft, in zyn *Reistogt naar de Levant* (‡), een zeer zonderling Bericht van een Vogel, dien men op de Nyl vindt, schynende my dit zelfde slag van Vogelen te zyn. Derhalve zal ik, ten pleiziere van den Leezer, 't gene hy daar van gezegd heeft hier invoegen. „ Deeze Vogel geleek naar een Plevier en was by-
„ na van die grootte; hy vloog in 't ronde en ging in den gaapenden Bek der Kro-
„ kodillen, die toen op 't Water uitgestrekt lagen, in Opper-Egypte; zynde regt
„ voor het Vaartuig van onzen Autheur. Na dat zy 'er een weinig in waren ge-
„ weest, slooten de Krokodillen hunne Bekken, en openden ze kort daarna weder-

„ om,

(*) Pluvialis Alis calcare donatis. EDW. *Av.* II. p. 147. T. 280. Pluvialis Persica cristata. BRISS. *Av* V. p. 84. Lapwing. *Russ. Alepp.* 12. T. 11. Varietas Charadrii Spinosi. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 88. Sp. 12.

(†) [Zie het II. DEEL van dit Vogelen-Werk, Pl. XCIII.]

(‡) In drie Deeltjes in Duodecimo, gedrukt te Rouaan 1719. Tom. III. pag. 7.

„ om, als om de Vogels uit te laaten. Het Volk verhaalde my, dat deeze Vogels, „ van welken 'er een groote menigte was, hun Aas zoeken op het gene tusſchen de „ Tanden van deeze Monſters is blyven zitten, pikkende hetzelve daar uit. En, met „ de ſcherpe Doorntjes, als een Soort van Spooren, die zy op den top van hunne „ Wieken hebben zitten, prikken zy den Krokodil, en plaagen hem zo lang, tot dat „ hy den Bek, dien hy geſlooten had, weder open doet, om ze uit te laaten; be- „ vrydende dus zig zelf van 't gevaar, waar in zy zig bevonden. Waarſchynlyk „ zyn dit de Vogels, die van PLINIUS *Trochili* geheten worden. *Beitar*, een Ara- „ bisch Autheur, verhaalt dergelyke Hiſtorie van een Vogel, doch geeft 'er den „ naam niet van op ". Alzo ik één deezer Vogelen uit Ooſtindie ontvangen heb, is het gantsch niet ongeloofbaar, dat dezelve een Inboorling kan zyn van Opper-Egypte, 't welk byna op de zelfde Hemelsbreedte legt.

PLAAT LXXI.

Vier Snebben van zeer weinig bekende Vogelen.

Deeze Vogelbekken zyn allen van een zeer ongewoon maakzel. De bovenſte Afbeelding, A, is Levensgrootte; de drie anderen, B, C, D zyn in Afmeetingen tot de helft verkleind, en dus gebragt tot het agtſte deel van hunne Natuurlyke grootte.

De Bek A is, omtrent de hoeken van de Gaaping, zo breed als hoog, maar wordt zeer ſchielyk aan de zyden ſamengedrukt, en is aan de Punt zeer dun, in 't byzonder de Onderkaak, welke zo doorſchynend is, dat men, als hy op Papier legt, het Schrift daar door kan leezen. Zy is aan beide kanten ſcherp, en buigzaam als een Schilders Mes. De Bovenkaak is korter dan de Onderkaak, en heeft een klein Sleufje, waar van dezelve, even als het Lemmer van een Scheermes van het Hecht, wordt ingenomen. De geheele Bek was van een lichte Hoornkleur.

Deeze geheele Vogel is afgebeeld en beſchreeven door den Heer CATESBY, in deszelfs *Natuurlyke Hiſtorie van Karolina* (*), alwaar hy denzelven noemt Groote Meeuw met een ongelyke Snebbe, in 't Engelsch *Cutwater*, in 't Fransch *Coupeur d'Eau*, dat is Waterſnyder. Hy is van boven zwart, van onderen wit, hebbende de Pooten en Voeten rood, en de Sneb ook by den Kop rood, maar zwart aan de Punt. PETIVER heeft ook een Afbeelding gegeven van den Bek van deezen Vogel (†), doch hy zegt 'er niets van, dan dat hy 'er den naam aan geeft van Karoliniſche Vogel met een Mesgelykende Snuit, de *Scheermes-Snabel* van Karolina; zie zyne Catalogus, p. 541. Het is dezelfde Vogel, als welke RAY genoemd heeft de *Zee-Kraay* van Madraſs (‡).

De tweede Sneb, B, behoort tot de *Geboornde Ooſtindiſche Raaf* of Rhinoceros-Vogel, welke ik nergens wel afgebeeld heb gevonden. Wat de Geſtalte belangt, daar van behoef ik niets te zeggen, alzo ik dezelve hier, onmiddelyk naar 't Voorwerp, in Tekening gebragt heb. Zy is van eene geelachtige Hoornkleur, zynde het Grondſtuk van de Bovenkaak en de Hoorn of Knobbel, naar den Kop toe, met rood gewolkt. Het Grondſtuk van beiden is omringd met zwart, gelyk ook de Hoorn een zwarte Streep ter wederzyde heeft, en de getande kanten van den Bek zyn insgelyks zwart. Zelden ſluiten deeze Bekken digt, 't welk ik on-

(*) VOL. I. p. 90. Zie het IV. DEEL van dit Werk, Pl. LXXX. en myne beſchryving *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 159.

(†) *Gazoph.* Plaat 76. Fig. 2.

(‡) *Synops. Avium* p. 194. Tab. I. Fig. 5.

onderstel, van derzelver krimping in 't droogen voort te komen. De Neusgaten staan in het Grondstuk van de Bovenkaak, naby de Ooghollen, en de Hoorn is, aan zyn Grondstuk, zo dik als hoog. Ik heb by my twee deezer Bekken van de zelfde Soort. De ander verschilt van den hier afgebeelden daarin; dat de Hoorn alleenlyk een weinig opwaards draait, zonder eenige buiging agterover, en dat hy den top van de Hoorn zydelings meer samengedrukt heeft. Daar aan ontbreeken ook de zwarte Streepen op de zyden van de Hoorn, en het zwart aan de gehakkelde kanten van den Bek. Ik neemze voor Snebben van Mannetje en Wyfje. Zy zyn naar de grootte by uitstek ligt, hebbende haare holligheid gevuld met dunne Beenige Hokjes, op de manier van een Honigraat, doch onregelmaatig. Deeze Bekken waren van 't Eiland Sumatra gebragt en werden my present gedaan door mynen Vriend Kapitein Isaak Worth, nu eenige Jaaren geleeden. Daar zyn, by veele beschryvers der Natuurlyke Historie, korte en duistere Berigten aangaande deeze Vogels, die door den tyd moeten opgehelderd worden (*).

De Bek D behoort tot een anderen Vogel van het zelfde Geslagt, maar kleiner en van een verschillende Soort (†). De Hoorn of Knobbel boven den Bek is, gelyk de boven beschreevene, licht en Spongieus; naar den Kop toe breed en dik, maar uitloopende in een dunnen Wigswyzen rand, naar de Punt van den Bek. Over 't geheel is de Bek bleek Hoornkleur, maar heeft het Grondstuk van de Onderkaak een weinig met rood getekend, terwyl dat van de Hoorn en Bovenkaak, beiden, zwart is, zo wel als de gehakkelde randen der Kaaken. De Punt van de Bovenkaak, en het end van de Hoorn naast daar aan, is ook zwart. De Neusgaten zyn tusschen den Bek en Hoorn, digt aan het Grondstuk des Beks geplaatst. Hy is taamelyk dik, naar agteren, doch op zyde samengedrukt naar de Punt.

Petiver heeft, in zyn *Gazophylacium*, de Afbeelding gegeven van de Bovenkaak en Hoorn van deezen Vogel, zie Pl. 31. Fig. 1. Hy zegt dat Pater Kamelli hem deeze Aftekening, met en benevens zyne beschryving van Philippynsche Vogels zond, dat nu gedrukt te vinden is in de Verhandelingen der Koninglyke Societeit, N. 285. Petiver heeft ook een Afbeelding, die echter niet zeer naauwkeurig is, van den geheelen Vogel aan 't licht gegeven in 't zelfde Werk, Plaat 28, Fig. 6. De Bek, hier door my vertoond, is naar 't Voorwerp getekend. Ik vind in de Boeken der Natuurlyke Historie een groote Verscheidenheid van Bekken van dit Ras van Vogelen, schoon wy naauwlyks iets van de Beesten zelf weeten. Myn Vriend, de Heer Henry Baker, Lid der Koninglyke Societeit, leende my den laatst beschreevenen.

C is de Bek van een Vogel, ons geheel onbekend. Hy was my geleend door den verpligtenden Heer Furzer, van New-Inn te Londen, die my verhaalde, dat dezelve van 't Eiland Sumatra was gebragt, alwaar men 'er een Indiaanschen naam aan gaf, betekenende de *Vriendelyke Bosch-Vogel:* om dat hy de Menschen voor gevaar beschutte, wanneer zy in de Bosschen slaapen. Deeze schynt tot een ander Geslagt van Vogelen te behooren, dan de twee laatsten: want de Knobbel, boven den Bek, is van eene platachtige verhevenronde gedaante naar vooren, en aldaar wit-

(*) [Ik heb deezen Vogel, die de *Buceros Rhinoceros* van Linnæus is, in myne *Natuurlyke Historie*, I. Deel, IV. Stuk, bladz. 287, beschreeven en sedert een Sneb of Bek ontvangen van de laatstgemelde Gestalte, die naamelyk de Hoorn regt uitgestrekt, niet omgekromd heeft, doch dezelve is van binnen geheel hol en van buiten zeer schoon Oranjekleur. De wydte tusschen de Kaaken geloof ik niet, door uitdrooging en inkrimping veroirzaakt te zyn, om dat dezelven aan de Punt volmaakt in malkander sluiten. Deeze Vogel wordt *Jaarvogel* of Jaar-Vogel in Oostindie, of wel te Batavia, geheten, en aast op Krengen. De Bek moet van een levendig geschooten of Versch gedooden Vogel zyn genomen; anders is dezelve geheel doodsch van Kleur, en dit kan misschien de reden zyn, dat de Bek A geen rood heeft, 't welk anders ook natuurlyk is aan den Watersnyder.]

(†) [Hy wordt betrokken tot den *Buceros bicornis* van Linnæus *Syst. Nat.* XII. Gen. 47. Sp. 1: of Calao der Philippynsche Eilanden, ook in China voorkomende: zie myne *Natuurlyke Historie* I. D. VI. Stuk, bladz. 283, en de Afbeelding Pl. XXXIII. Fig. 3.]

witachtig: voor 't overige rood. De geheele Bek is zeer zwaar, ſchynende de Knobbel vaſt Been te zyn. Men ziet het Neusgat in de Afbeelding agter den Knobbel. De Bek is van eene vuil witachtige Kleur naar de Punt, met eenige donkere Vlakken, en een weinig gerand aan den top van de Bovenkaak. Het dikke deel van den Bek, wordt van witachtig, naar den Kop toe, allengs rood, zynde aldaar taamelyk dik, en met Sleuven uitgegroefd, gelyk de Afbeelding aanwyſt. Ik acht deezen Bek zeer zeldzaam te zyn, als hebbende nooit de wedergaa daar van gezien, en ik geloof dat dit de eerſte Afbeelding zy, welke 'er ooit van is aan 't licht gegeven.

PLAAT LXXII.

De Spoorvisch en de Indiſche Gattorugine.

Deeze Viſchen zyn hier in de Natuurlyke grootte getekend, en geen van beiden is nog ooit, zo ik geloove, in Afbeelding gebragt of beſchreeven geweeſt. Den grootſten noem ik de *Spoorvisch*, om dat hy twee zonderling gekamde ſcherppuntige Beendertjes of Spooren aan zyne boven- en onderzyde heeft. Na dat ik dit Vischje, dat gedroogd was, in Water had laaten weeken, om het eenigermaate tot de Kleur te brengen, welke hetzelve in Leven zynde hadt, vertoonde het zig bykans van Kleur als een Haring, te weeten groenachtig langs de Rug en blaauwachtig bleek paarsch aan de onderzyde. De Spooren kon men, terwyl het Vischje nat was, regtſtandig opzetten aan de Rug en Buik, of byna evenwydig met dezelven nederdrukken. Het heeft aan ieder Zyde een Streep, welke op de Schubben van den Kop tot aan de Staart getekend is. Het voorſte van den Kop puilt aanmerkelyk uit: de Bek draait een weinig opwaards: de Neusgaten zyn wat boven den Bek geplaatſt. Agter de Oogen, aan ieder Zyde, heeft het een groote Beenige Schub, welke zig als een Oor vertoont, ſchoon zy met de onderzyde aan den Kop is vaſtgehecht. Derzelver figuur en Straalswyze Tekening, kan men in de Afbeelding uitgedrukt zien. Het heeft over het geheele Lighaam breede vaſte Schubben, die, met een Vergrootglas gezien, zig allen op dergelyke manier geſtraald vertoonen. De Afbeelding wyſt de Kieuwen aan, welke roodachtig zyn. Van den bovenſten Spoor, bykans tot aan de Staart toe, loopt, langs het midden van de Rug, een Vin van dergelyke Kleur. De Staart was, door de droogte, een weinig afgebroken, 't welk ik 'er by giſſing heb aangevoegd, toonende de ſchuinſe Streep overdwars, wat ik 'er bygedaan heb. Naby de Kieuwen, aan de onderzyde, heeft het twee lange ſmalle Vinnen; aan 't midden des Buiks een paar anderen, die nog een weinigje ſmaller zyn; en naby de Leg is de laagſte Spoor geplaatſt, van welke een enkele Vin, byna tot aan de Staartvin loopt. De Staart en onderſte Vinnen zyn ook roodachtig. Het is een taamelyk dikbuikig Vischje.

Het kleinſte Vischje wordt van my *Gattorugine Indica* geheten, alzo het veel naar een Vischje gelykt, dat afgebeeld is by WILLOUGHBY *de Piſcibus*, Tab. H, 2 (*), en genoemd wordt *Gattorugine Venetiis* (†). Het heeft de Rug boogswys' krom, met een enkele Vin, langs derzelver midden loopende van den Kop tot aan de

(*) [In 't Werk van EDWARDS ſtaat Tab. II. 2. 't welk men ook in 't Hoogduitsch nageſchreeven heeft; doch het moet dus zyn.]

(†) [Hier van heb ik in de *Natuurlyke Hiſtorie.* VII. STUK, Plaat LX. *Fig.* 1, de Afbeelding uit WILLOUGHBY medegedeeld en hetzelve bladz. 230, beſchreeven; doch, om de waarheid te zeggen, ſchynt het hier afgebeelde lang zo veel niet daar mede over een te komen, als de naaſtvolgende Soort, BLENNIUS *Superciliofus* genaamd, door my aldaar ook in *Fig.* 2, uit het Werk van den Heer GRONOVIUS, in Afbeelding gebragt, en dat was een Indisch Vischje, zo zyn Ed. meldt.]

de Staart. Aan de onderzyde is het hol of inwaards geboogen. Het heeft geene of maar zeer kleine Tanden. De onderzyde van den Kop, en de Kieuwen, zyn getekend met donkere rondachtige Vlakken. De Kieuwen zyn aan de kanten gekamd, en digt agter dezelven, aan de onderzyde, vindt men een paar byhangende Koordjes, ieder van welken zig in twee andere verdeelt, die puntig uitloopen. Van omstreeks het midden des Buiks tot aan de Staart, heeft het een enkele Vin, in maakzel van de Rugvin verschillende, gelyk uit de Afbeelding best zal blyken. De Staart-Vin gelykt naar die van de Rug. Het heeft ook een langachtige Vin aan ieder zyde, digt agter de Kieuwen. De zyd-Streepen zyn hoekig gebroken en de Schubben zo klein, dat men die naauwlyks zien kan met het bloote Oog; maar op de zyden vertoont zig een flaauwe intanding met gegolfde Streepen, als in de Afbeelding. Dit Vischje is op de zyden zeer plat, uitgenomen by den Kop, waar het meer dikte heeft. Het was in Spiritus bewaard, en hadt een versleeten Vleeschkleur.

De Spoorviseh was my geleend door mynen Vriend, den Heer JOSEPH AMAS, die my verhaalde; dat dezelve kwam uit de Verzameling van wylen den Schildknaap GEORGE HOLMES, in zyn Leven Registerbewaarder van den Tower te Londen: maar ik kon geen berigt krygen aangaande de plaats waar hy van daan gekomen was. De kleinste Visch behoorde wylen den Heer Doktor MORTIMER, Sekretaris van de Koninglyke Societeit, die hem my leende, en verhaalde, dat hy uit Oostindie afkomstig ware. Dezelve verschilt een weinig van de Venetiaansche Gattorugine, voorgemeld, gelyk men door vergelyking der Afbeeldingen kan ontdekken.

PLAAT LXXIII.

De Zee-Vledermuis en de gevlakte Acarauna van Brasil.

Deeze Vischjes zyn in de Natuurlyke grootte afgebeeld. De bovenste Figuuren stellen de *Zee-Vledermuis* in drie postuuren voor (*). Dezelve vertoonde zig my, in Spiritus bewaard zynde, over 't geheel van eene donker bruine of graauwe Kleur. Ik acht het Schepzel van 't Geslagt der Rochen te zyn: want het komt my Kraakbeenig voor. *Fig.* 1 geeft 'er een Gezigt op zyde van, vertoonende de Staart in haare waare Strekking en de Vinnetjes aan derzelver boven- en onderzyde: als ook den Bek, met de Snuit of Hoorn daar boven. *Fig.* 2 vertoont de Rug van het Vischje en *Fig.* 3 stelt hetzelve van de Buikzyde voor, alwaar het een paar Vinnen heeft, die nagenoeg geplaatst zyn als de Voorpooten in de Viervoetige Dieren. In allen komen de twee groote Agtervinnen te voorschyn, die eenigermaate naar de Agterpooten der Viervoetige Dieren gelyken. De Huid op de Rug, en in de geheele rondte der zyden, is ruuw als Sagryn, met eenige grootere puntige oneffenheden; doch aan den Buik is dezelve gladder en zagter dan boven. Het is de *Guacucuja* van PISO en WILLOUGHBY, en de Zee-Vledermuis van BROWNE (†). De Afbeelding van PISO is slegt, en geeft valschelyk een Horisontaale Staart aan dit Vischje.

De *Acarauna*, zynde het onderste Vischje op de Plaat (‡), is op de zyden zeer plat,

(*) [Het is de *Lophius Vespertilio* van LINNÆUS, door my genoemd Kikvorsch-Visch en beschreeven *Nat. Historie* I. D. VI. Stuk, bladz. 537. Zie *Syst. Nat.* XI'. Gen. 153. Sp. 2.]

(†) Zie deszelfs *Nat. Hist. van Jamaika*, pag. 457. Tab. XLVIII. *Fig.* 3.

(‡) [Dit Vischje behoort zekerlyk tot het Geslagt van *Chætodon* by LINNÆUS, en schynt eene verandering te zyn van de Zestiende Soort, als waarmede het in 't getal der Doorntjes van de Vinnen overeenkomt, en tevens in de Kleur, die zwart en wit bont is, volgens ARTEDI, hoewel niet *gestreept* zynde: doch in deeze Soort komen aanmerkelyke veranderingen voor, gelyk ik opgemerkt heb, *Nat. Hist.* I. DEEL VII. STUK, bladz. 366.]

plat, inzonderheid naar de Staart toe, zynde de Kop een weinig dikker. De Bek is klein; de Tanden zyn lang en zeer dun, de Neusgaten by de Oogen geplaatst. De Kieuwen, aan ieder zyde, hebben een scherpen Spoor en een getanden rand. Het heeft twee Vinnen aan de zyden agter de Kieuwen en een paar kleinere aan den Buik. Van den Kop tot aan de Staart heeft het een Vin, die in een hoek uitloopt, op 't midden van de Rug. Het heeft ook een enkele Vin van 't midden des Buiks tot aan de Staart, insgelyks hoekig bepaald. Deeze Vinnen zyn van verschillend maakzel, en sterker naar den Kop toe dan meer agterwaards, gelyk in de Afbeelding is uitgedrukt. Het heeft een maatige Staart, die zo wel als de Kop en 't voorste van het Lyf, met en benevens de twee paar kleine Vinnen, wit zyn, en de onderste Vin is wit gerand, de bovenste van vooren en van agteren wit. Het agterste des Lighaams en de Vinnen is van een donker paarsch zwartachtige Kleur. Om laag, in *Fig.* 5, is een enkele Schub van dit Vischje by vergrooting voorgesteld, zynde het bovenste daar van de Wortel, waarmede zy in de Huid vast gezeten heeft. De Schubben zyn zeer stevig. Het Vischje behoort tot het Geslagt der genen, welken PISO en WILLOUGHBY *Acarauna* heeten: hoewel een andere Soort daar van dan zy beschreeven hebben. Daar vertoont zig op hetzelve geene Zydstreep.

De Zee-Vledermuis was my door den Heer JOSEPH AMES geleend: het andere Vischje bezit ik in myne kleine Verzameling. Beiden onthouden zy zig aan de Kust van Brasil en omstreeks de Westindische Eilanden.

P L A A T LXXIV.

De Gehoornde Visch en de Zee-Knorhaan.

Deeze Vischjes zyn beiden Levensgrootte naar 't Voorwerp getekend. Het Gehoornde was in Spiritus bewaard, het andere versch toen men het tekende. Het eerstgemelde (*) heeft eene langwerpig vierkante figuur, zynde aan de Rug smalst en breedst aan den Buik. Het is over zyn geheel bekleed met een dikke styve Huid, zo hard als Hoorn, dien men niet kan buigen. De buitenste Oppervlakte is door Streepen verdeeld in zes hoekige Perkjes, die ieder een Sterretje in 't midden hebben: zynde overal van een donkere Kleur, maar de Oogkringen Oranje. De Bek is klein, met lange dunne Tanden. Boven de Oogen strekken twee Hoornen voorwaards, en onder aan den Buik twee anderen agterwaards. De verkleinde Afbeeldingen A en B, vertoonen het van de Rug- en Buikzyde, om deeze beschryving meer op te helderen. Aan ieder Zyde heeft het een Vin; op het agterste van de Rug ook eene, en een vierde aan de onderzyde, agter de Navel. De Staart is ook taamelyk lang gevind, zynde dezelve, zo wel als alle de andere Vinnen, beweeglyk in de holligheden van het Hoornige bekleedzel. Dit Vischje openende, vond ik 'er geene Ruggegraat in, gelyk in andere Visschen, noch eenig ander Gebeente, maar in plaats van dien eenige Kraakbeenige zelfstandigheden, met de Vinnen gemeenschap hebbende en met de Staart, om die te beweegen. Daar is een groote Verscheidenheid van dit slag van Visschen.

De onderste Afbeelding is de *Zee-Knorhaan* (†). Deez' heeft den Bek taamelyk wyd,

(*) [Hetzelve behoort tot het Geslagt van *Ostracion*, dat thans door LINNÆUS mede onder de *Amphibia* geplaatst is: zie *Syst. Nat.* XII. p. 409. Het voert by zyn Ed. den naam van *Quadricornis*, wegens zyne vier Hoornen, in 't Nederduitsch dien van *Koekkoekvisch*, zynde door my niet alleen beschreeven maar ook in Afbeelding gebragt: *Nat. Hist.* I. D. VIII. ST. bl. 472.]

(†) [Cottus Scorpius. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 160. Sp. 5. Zie dezelve beschreeven in myne *Natuurlyke Historie*, I. D. VII. Stuk, bl. 298, en naar een Voorwerp van myne Verzameling afgebeeld, Pl. LXI, *Fig.* 5, komende zeer wel met deeze Afbeelding overeen.]

Pl. LXVIII. *Fig.* 4.

wyd, en zonder Tanden: de Oogen zyn ſchoon rood gekringd: de Neusgaten een weinig voorlyker dan dezelven geplaatſt. De Kop is in 't midden plattig, maar boven ieder Oog heeft hy een ry van Tandjes of Verheffingen. De Kieuwen zyn van agteren gewapend met ſcherpe Hoornige punten, 't welk ik onderſtel de reden te zyn van den Latynſchen naam *Scorpius* of Zee-Scorpioen. Het Lighaam zal byna zo breed als hoog zyn: want het is een dikke Visch. De onderzyde heeft eene Zilverkleur, trekkende een weinig naar 't roode: de bovenzyde is donkerbruin, met zwarte Vlakjes geſprenkeld en gewolkt met grooter zwarte Vlakken. Het donkere op de Rug voegt zig verwardelyk, en als Kamswyze, ſamen, met de lichte Kleur aan den Buik. Het heeft een zydſtreep van den Kop tot aan de Staart, als ook twee Vinnen op de Rug, en eene aan den Buik agter de Navel. Deeze beſtaan, zo wel als de Staartvin, uit doorſchynende Vliezen, die geſtevigd worden en uitgeſpreid door Graaten, welke Oranjekleurig en zwart zyn. Zo zyn ook de Vinnen agter de Kieuwen Oranjekleurig en derzelver Graaten zwart gevlakt. Daar is een paar ſmalle Vinnen of Voelers onder aan het voorſte van den Buik, van eene witachtige Kleur, welke ieder maar drie Beentjes hebben. Het Vischje was versch toen ik het aftekende en bezig aan 't Kuit ſchieten, waar van de Korreltjes of Eijertjes de grootte van Raapzaad hadden, zeer rood van Kleur. Het was in de Maand January gevangen.

Myn verpligtende Vriend, JOHN FOTHERGILL, Med. Doctor, begunſtigde my met het Gehoornde Vischje, 't welk gebragt was van 't Eiland Madagaskar. Ik heb tot nog toe niets daar mede overeenkomſtig uitgegeven gevonden. WILLOUGHBY ſtelt wel, in zyn Werk van de Visſchen, een Afbeelding voor, welke veel naar de myne gelykt, doch eene geheel verſchillende Oppervlakte heeft, zynde onregelmaatig gevlakt. Hy noemt hetzelve *Piſciculus cornutus*. De Zee-Knorhaan was versch te Londen gebragt, zynde by den Mond van de Rivier de Theems onder de Sprot gevangen. Hy ſchynt iets te verſchillen van het gene door WILLOUGHBY onder den naam van *Scorpæna* en *Scorpius* is afgebeeld (*). Ik heb 'er de Afbeelding van ook aangetroffen in een Stel Printen, daar men het *Porcellus* noemt.

PLAAT LXXV.

De Groote Kakkerlak en de Gedoornde Krekel of het Fluit-Inſekt.

Deeze beide Inſekten zyn naar 't Voorwerp getekend en Levensgrootte in Plaat gebragt. De Kakkerlak maakt de twee bovenſte Afbeeldingen uit (†), zynde aldaar van de boven en onderzyde vertoond. De Kop is gedekt met een Soort van Schild, dat aan den rand licht bruin gezoomd is, in 't midden zwart. Hier van komen twee anderen voort, die aan de kanten ook licht bruin zyn, in 't midden donker bruin. Deeze hebben de gedaante van korte Wieken en dekken een gedeelte des Lighaams aan de bovenzyde. Het Lyf of agterſte Deel is roodachtig bruin, en beſtaat uit omtrent agt Ringen, doch is zeer plat, aan de zyden als een Zaag getand. De Kop die, uitgenomen de bruine Oogen, zwart is, ziet men alleenlyk aan den onderkant. De Hoorntjes zyn byna twee Duimen lang, Het Dier heeft zes roodachtig bruine Pooten, ieder van drie Leden, van welken die naaſt aan het Lighaam effen

(*) [Tab. H. 4. en Tab. X. 12, 13, 15 van WILLOUGHBY zyn hier door EDWARDS aangehaald, waar van de eerſte, onder den naam van *Scorpæna*, eenigszins gelykt, doch zo wel als de anderen, *Scorpius* genaamd, aanmerkelyk daar van verſchilt.]

(†) [Het is weezentlyk een Kakkerlak, behoorende tot het Geſlagt van *Blatta* by LINNÆUS, hoewel men hem 'er als onvolmaakt zynde niet aangehaald vindt.]

effen zyn, de middelsten met scherpe Stekels bezet; de uiterste of de Voeten, ruig of Haairig, aan 't end met twee scherpe Klaauwen.

Het *Fluit-Insekt* (*) is, in drie verschillende postuuren, laager op de Plaat vertoond. De Kop is van figuur als die van een Sprinkhaan; zynde het Bovenlyf of het Borststuk omringd met veele scherpe Punten; het agterste of Agterlyf samengesteld uit omtrent tien Ringen, en twee Prikkels hebbende aan zyn end. Het Dier heeft zes Pooten, ieder van drie Leden: het bovenste Lid glad en effen, het middelste met eenige kleine Puntjes, terwyl de Voeten of uiterste Leden uit rondachtige platte Stukjes bestaan, die dezelven buigzaam maaken, hebbende ieder Voet aan 't end twee Klaauwtjes. Het Lighaam is aan de bovenzyde zwart met Oranjekleurige Vlakken; aan de onderzyde Oranje, zo wel als de Pooten, die echter een weinig zwarts aan de Gewrichten hebben. De Hoorntjes zyn bruin (†).

De Groote Kakkerlak was van Karolina medegebragt door wylen den Heer CATESBY, die in het Aanhangzel van zyn Natuurlyke Historie van Karolina, p. 10, dezelve noemt *Blatta maxima fusca peltata.* De reden, dat ik hem op nieuws afgebeeld heb, is de zeldzaamheid van dit Insekt, en dat de Heer CATESBY in deszelfs Aftekening niet al te wel geslaagd is, 't welk ik getracht heb te verbeteren. Het kwam my, na 't overlyden van dien Heer, in handen (‡).

Het Fluit-Insekt was van Santa Cruz in Barbarie mede gebragt door mynen goeden Vriend, Kapt. JOHN DOBSON, die 't zelve my present deedt. Ik heb het dien naam gegeven, om dat het veel gelykt naar een ander Insekt, dat men in Afrika vindt, en waar van de Ingezetenen Fluitjes maaken, om hun Vee by malkander te roepen. Deeze bestaan uit het geheele uitwendige bekleedzel van 't Insekt, na dat 'er de Kop, Pooten, en 't end van de Staart, afgenomen zyn, en het binnenste daar uit gehaald. Zodanige Basten, ten dien einde gedroogd en hard gemaakt, heeft men vinden hangen om de Halzen der Inboorlingen van de Kust van Afrika, tegenover Madagaskar. Ik heb daar van de Afbeeldingen in myne Vogel Historie, Plaat 178, medegedeeld (§). Ik weet niet tot wat Geslagt van Insekten ik dit laatste zal t'huis brengen. Ik geloof dat hetzelve tot nog toe niet afgebeeld zy noch beschreeven.

PLAAT LXXVI.

De Walvisch-Pok met Polypen, de Zee-Slak, de Haairige Krab en het Korallyn van gedaante als Haring-Graaten.

De Letter A, op deeze Plaat, wyst de Walvisch Pok aan, met een Soort van Polypen daarop vast zittende, alles in de Natuurlyke grootte: Figuur B vertoont het onderste van de Pok, dat een weinig holrond is: C het Hoofd van een der Polypen doorgesneeden, om de inwendige deelen van 't zelve voor 't Oog te brengen (§§).

De Schulp van de Pok is zeshoekig, en heeft op de hoeken een Soort van Pylasters,

(*) [*Insectum Fistula dictum.* EDW. *Av.* II. p. 161. T. 285. f. 3, 4, 5. Dit Insekt heeft LINNÆUS betrokken tot het Geslagt van *Gryllus*, en het is by zyn Ed. thans *Gryllus Locusta Spinulosus*, *Syst. Nat.* XII. Gen. 221. Sp. 59. Ik noem het derhalve Gedoornde Krekel.]

(†) [Ten opzigt van de Kleur is, in deeze beide Insekten, eenig verschil tusschen de beschryving en gekleurde Afbeeldingen, doch ik heb de beschryving moeten volgen.]

(‡) ['t Gedagte van den Heer CATESBY kan men in 't IV. DEEL van dit Werk, in *Fig.* 6. op Plaat CVIII, afgebeeld vinden. Indien dit het zelfde Insekt is, dan heeft die Heer hetzelve inderdaad wat sober getekend en gekleurd.]

(§) [Dit zyn zekerlyk een Soort van Torren. Zie bladz. 77. in het VI. Deel van dit Werk en de Afbeeldingen aldaar Plaat LXXIII.]

(§§) [Deeze Walvisch-Pok is door den Heer LINNÆUS betrokken tot het Geslagt van *Lepas*, en maakt daar van, onder den bynaam van *Diadema*, de Dertiende Soort uit, gelyk ik dezelve heb beschreeven en in Afbeelding gebragt in myne *Natuurlyke Historie*, I. Deels XV. Stuk, bladz. III. enz. Plaat CXVI. Fig. 5.]

lasters, die elk bestaan uit vier Pypen nevens elkander, van boven naauw en ten deele open, van onderen allengs verdikkende, zo dat zy zig aldaar samenvoegen. Ieder Pypje is omgeven met een groot getal Ringetjes of Groefjes, gelyk in de Afbeelding blykt, en de ruimte tusschen deeze Pylasters is wel effener, doch niet zonder zigtbaare Streepjes, in die strekking als de Plaat vertoont. De Schaal is van eene vuil witachtige Kleur, aan 't Grondstuk breedst en smaller aan den Top, alwaar een Opening is, in welker midden zig een Soort van Polypus laat zien, zyne Klaauwen voortbrengende uit het midden van een Lederachtige zelfstandigheid, die de gedaante van de Lub aan een Hembds-Mouw heeft. Daar zyn, behalve deezen Polypus, omtrent zeven anderen, oogschynlyk in Soort verschillende, die ieder met zynen Voet vast zitten rondom de Opening, aan het bovenste van de Schaal. Deeze hebben Eyronde Hoofden, met iets dat naar Ooren gelykt, wier Holligheden doorgaan tot in het Hoofd. De Hoofden zyn aan de Schaal vast, met langachtige Steelen of Halzen. By de doorsnyding van zulk een Hoofd, als C aanwyst, ontdekte ik 't gene ik denk eigentlyk het Dier te zyn, dat niet schynt te kleeven aan de binnenwand van zyn Hokje, 't welk aan de eene zyde een Opening heeft, waar door de Polypus zyne Klaauwen, Nypers of Voelers, uitbrengt. Deeze Polypen waren van eene donker roodachtige Kleur (*).

De *Zee-Slak*, by D vertoond, is de Schulp van een Zee-Insekt, 't welk wy niet kennen in een meer volmaakte staat (†). Deeze Schulp of Schaal bestaat uit agt Deelen of Leden, zo fyn van Werk als of zy gegraveerd waren. Van buiten is zy verheven, van binnen hol, en wanneer het Dier leeft, zo ik denk, in staat om zig tot een ronde figuur op te rollen. Uitgestrekt zynde heeft de Schaal de gedaante en grootte van deeze Afbeelding. De buitenzyde is donker bruin van Kleur, naar 't groene trekkende; de binnenzyde witachtig, gedeeltelyk blaauwachtig groen gekleurd (‡).

De Gestalte van het Haairige Krabbetje, by E vertoond, heeft niets ongemeens. Ik heb de Staart, die gewoonlyk omgekromd onder 't Lyf legt, uitgestrekt. Het heeft, behalve zyne groote Klaauwen of Nypers, vier kleiner Pooten aan ieder zyde. Zyne Nypers hebben de beide deelen, waar mede zy iets kunnen aanvatten, gehakkeld, en vertoonen zig gelyk de voorste Tanden in de Mond. Het is geheel bedekt met eene zelfstandigheid als fyn Haair of Mos, van eene donkere geelachtig groene Kleur: maar de tippen van alle de Pooten zyn wit. Dit Krabbetje verschilt hier door in gedaante zo weinig van het Mossige bekleedzel der Rotsen en Steenen, die op den Zee-Oever leggen, dat zulks, naar ik my verbeeld, dienen kan, om het te gemakkelyker te doen aazen op de Wormen en Insekten, die in het Zee-Wier huisvesten, zonder dat zy het gewaar worden of tyd hebben om te ontvlugten.

Het Takje Korallyn, by F afgebeeld, spruit wederzyds van den Hoofdtak uit; byna gelyk een Haring-Graat, daar het den naam van heeft. Het verschynt hier in de Natuurlyke grootte en gestalte. De Kleur is bruin. Men heeft het van 't Eiland van St. Heleen, in de Atlantische Zee, medegebragt (§).

A is de *Balanus Balænæ* van LISTER (zie deszelfs *Historia Conchyliorum*, Tab. 445.)

(*) [Zy zyn door den Heer LINNÆUS aangehaald, onder den Soortnaam van *Lepas Aurita*, *Syst. Nat* XII. Gen. 301. Sp. 19, en door my, onder den naam van *Geoorde Langhals*, niet alleen in 't zelfde STUK, bladz. 127, beschreeven, maar ook in Fig. 9, op de zelfde Plaat, en in dergelyke plaatzing, volgens ELLIS, afgebeeld.]

(†) [*Chiton aculeatus*. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 300. Sp. 3. Zie myne Afbeelding op de zelfde Plaat Fig. 1, 2. hoewel mooglyk een andere Soort.]

(‡) [Gemeenlyk vallen deeze Schaalen wel omtrent van die grootte, doch ik heb 'er naderhand een bekomen, die ongelyk grooter is en door haare omkromming het denkbeeld van EDWARDS, dat het Dier zig daar mede rond kan maaken, bevestigt. Deeze Schaal bestaat ook, gelyk alle de mynen, uit agt stukken, zynde by de vyf Duimen lang en anderhalf Duim breed.]

(§) [Het schynt overeen te komen met het Haringgraat-Korallyn van den Heer ELLIS, *Sertularia Halecina*. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 347. Sp 8: door my beschreeven, *Nat. Hist.* I. DEELS XVII. STUK, bladz. 541.]

445,) en de *Pediculus Ceti* &c. van SIBBALD (Zie *Philos. Transact.* N. 308.) Ieder van deeze Autheuren heeft 'er de Afbeelding van gegeven. LISTER, geloof ik, hadt alleenlyk de ledige Schaal gezien en SIBBALD schynt dezelve gezien te hebben, met twee van de Polypen gedroogd daar op. De Oorgelykende deelen nam hy verkeerdelyk voor Klaauwen, en onderstelde dat de Balanus aan de Huid van den Walvisch gehecht was met deeze Klaauwen; maar ik geloof, dat al dit slag van Schaalen aankleeven met haar Grondsteun. Het Origineel, naar 't welke myne Afbeelding was getekend, bevindt zig thans in de keurige Verzameling van den Schildknaap ISAAK ROMILLY, Lid van de Kon. Societeit, die my met deszelfs gebruik verpligt heeft. Het is een fraay Stuk, in Spiritus geconserveerd. Gedagte Heer heeft 'er een keurlyke Plaat van doen graveeren, welke, zo ik hope, met de naauwkeurige beschryving, daar van gemaakt, uitgegeven zal worden, en, het geen ik hier daar van kortelyk gezegd heb, verre zal te boven gaan.

Het Voorwerp D heb ik in myne kleine Verzameling. RUMPHIUS heeft de Afbeelding daar van gegeven; zie zyne Tiende Plaat, Fig. 4. Hy noemt het *Limax marina*, in 't Neerduitsch *Zee-Slekke*, en geeft 'er verder eenige Indische naamen aan, waar uit ik onderstel, dat men het by de Eilanden van Oostindie vindt (*). De myne was op eene Veiling te Londen gekogt. SEBA heeft 'er twee Afbeeldingen van, die men vindt in zyn Kabinet, II. DEEL Plaat LXI, N. 3 en 4.

Het Krabbetje E was gebragt van de Kaap der Goede Hope, en berust nu in de keurlyke en kostbaare Verzameling van myn verpligtenden Vriend, JOHN FOTHERGILL, Med. Doctor, die het my leende om 'er een Aftekening van te maaken. Het is, zo ik geloove, nog niet beschreeven geweest.

PLAAT LXXVII.

De Kleine Moeras-Schildpad.

Deeze Schildpad is in drie postuuren, en in de Natuurlyke grootte, op de Plaat afgebeeld, zynde onmiddelyk naar 't Leven op 't Koper getekend en ge-etst. De Kop is, in de geheele Omtrek der Kaaken en Oogen, van eene roodachtig geele Kleur; deszelfs Kruin, de Keel en Hals, donker. De Voorpooten hebben ieder vyf Vingers, die scherp genageld zyn, de Agterpooten niet meer dan vier. Ik acht het Dier van een tweeslagtigen aart te zyn, alzo het Vinswyze byhangzels heeft aan alle de Pooten, die over 't geheel, ten ende toe, bedekt zyn met een ruuwe donkere Huid. De bovenzyde van de Schaal is verdeeld in dertien schilden, die allen ook van eene donkere Kleur zyn. De Omtrek bestaat uit kleine Schildjes, waar van die naast aan den Kop en Staart insgelyks donker, die aan de zyden roodachtig geel zyn. Het onderste van de Schaal is verscheidelyk van het bovenste afgescheiden, gelyk men uit de Afbeelding best zal begrypen; zynde daar mede aan de zyden samengevoegd, en hebbende twee Leden of Scharnieren; zo dat de Schaal door dit gedeelte digt geslooten wordt, wanneer de Kop, Pooten en Staart, ingetrokken zyn. Het onderste der Schaal is ook donkerachtig van Kleur, doch aan den Omtrek, overal, met roodachtig geel gewolkt. Het Dier heeft een klein donker Staartje, met een scherp Hoornig Puntje, waar van het zelve, zo ik geloove, gebruik maakt, om, wanneer het langs de schuinte van Slykerige Banken loopt, zyne be-

(*) [Zy vallen ook in de Westindiën en aan de Fransche Kust, kleevende aan de Rotsen gelyk de Lepaden of Patellen, en zig omkrommende als menze 'er afrukt, gelykerwys de Pissebedden: des men ze ook gemeenlyk *Zee-Pissebedden* noemt.]

beweeging naar believen te maatigen, en zig tegen te houden, door het Staartje met de Punt naar om laag te keeren. Men zegt dat het, leevende, zeer ſterk naar Moskeljaat ruikt. Ik verbeeld my, dat het een Jong kan zyn, en dat men 'er van deeze Soort heeft van meer grootte.

Dit Schildpadje was, zo ik geloof, tot nog toe niet afgebeeld of beſchreeven, uitgenomen in het *Gentlemans Magazyn* van January 1758, alwaar een zeer gebrekkelyke Afbeelding daar van gegeven is, welke ik hope dat in myne Figuuren een weinig zal zyn verbeterd. Het was, uit Penſylvanie, door den Heer BARTRAM, gezonden aan mynen waarden Vriend den Schildknaap Peter COLLINSON, Lid der Kon. Societeit, die by alle gelegenheden vaardig en gewillig is my te verpligten, met het gene hem uit vreemde Geweſten toegezonden wordt, wanneer het een Voorwerp is, niet gemeen bekend (*).

P L A A T LXXVIII.

De Gedoornde Haay (†) *en de Scherminkel.*

De vier Afbeeldingen op deeze Plaat zyn allen in de Natuurlyke grootte naar 't Voorwerp ge-etſt. De drie bovenſten vertoonen den Gedoornden of Doorn-Haay in drie poſtuuren; de eerſte van onderen, de tweede van de zyde, en de derde van boven gezien.

Het is een Soort van Haay, en, zo ik onderſtel, maar pas gebooren, dewyl een gedeelte van de Navelſtreng nog aan den Buik zit. De Oogen zyn groot en puilen zodanig uit, dat het Schepzel daar mede naar alle kanten heen kan zien. Deszelfs gedaante in 't algemeen kan beter uit de gezegde Afbeeldingen begreepen worden, dan uit een Schriftelyke verklaaring. De Rug of bovenzyde is van een blaauwachtige of Leykleur, met ronde witachtige Vlakken; de onderzyde eenigszins uit den rooden wit. Hy heeft zyd-Streepen, die zig van de zyden des Kops tot aan den Staart uitſtrekken, en dubbelde Neusgaten. De Bek is, gelyk in alle de Haaijen, onder aan den Kop. Zo heeft hy ook vyf Spleeten, ter wederzyden van den Hals, die voor Kieuwen verſtrekken, en kleine Openingen agter de Oogen, zig als Oorgaten vertoonende. Aan den Buik heeft hy twee paar Vinnen, tuſſchen welken, voorwaards, de Navelſtreng is geplaatſt, en tuſſchen de agterſten, die de kleinſten zyn, het Aarsgat. Twee enkelde Vinnen zyn 'er op de Rug, de grootſte op 't midden, de kleinſte een weinig agterlyker, by wier Grondſtuk, aan de zyde naar den Kop toe, twee kleine Prikkels voortkomen, die, naar de Vinnen gerekend, in de oude Viſſchen veel grooter vallen, gelyk men in WILLOUGHBY's Historie der Viſſchen, Tab, B 5, kan zien. Van deeze Doornen, die hem inzonderheid van andere Haaijen onderſcheiden, ontleent deeze Viſch zynen naam. De Huid ſcheen zeer glad te zyn, op 't Gevoel, doch met een Vergrootglas kon ik 'er kleine Korreltjes in zien, welke in 't voortgroeijen daar eene ruuwheid aan kunnen geeven. De Tanden kon men niet voelen, maar met een Glas waren derzelver beginzelen, zo wel in de Kaaken als aan 't Gehemelte, zigtbaar. Het end van de Staart is, gelyk in andere Haaijen, van een byzondere figuur. De Vinnen van de Rug en Staart zyn blaauwachtig met witte Randen. Deeze en alle andere Viſſched

(*) [Dit Schildpadje ſchynt van alle Soorten van den Ridder LINNÆUS te verſchillen en is evenwel door zyn Ed. niet tot een byzondere Soort gemaakt, waarſchynlyk, om dat de Heer EDWARDS twyfelde, of het ook een Jong ware.]

(†) Muſtelus ſpinax. EDW. *Av.* T. 288. Galeus Acanthias ſive Spinax fuſcus. WILL. *Ichth.* 57. RAJ. *Piſc.* 21. Squalus ſpinax. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 131. Sp. 3. Speerhaay. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. STUK, bladz. 491.

ſchen van het Haay-Geſlagt zegt men (niet Beenig maar) Kraakbeenig te zyn, gelykerwys de Roch.

De onderſte Afbeelding, op deeze zelfde Plaat, vertoont den *Scherminkel* (*). Deeze gelykt zo zeer naar een dor Takje, dat men onderſtelt hier door Vogels en andere Gedierten, die op Inſekten aazen, misleid te worden. Het dikſte Deel, naaſt aan den Kop, waar de zes Pooten geplaatſt zyn, is vol van kleine Prikkeltjes of Doornen, gelyk men aan de Takken van veelerley Heeſters en Boomen waarneemt. De Kop gelykt naar dien van een Sprinkhaan, hebbende twee Hoornen. Het is, over de geheele langte des Lighaams, in Leden verdeeld, maar het teerſte Lid, zynde de Staart, is alleenlyk halfrond en hol, vertoonende zig als een geſchild Takje. Het Dier was van eene groenachtig bruine Kleur, ſchoon ik denk dat zy eerſt groener zyn, veranderende allengs met den Ouderdom en Saizoenen; zo dat zy altoos byna de Kleur hebben van de Aarde, het Gras of de Heeſters, op welken zy leeven.

Van deeze Inſekten zyn veele verſchillende Soorten, zo wel in de van ouds bekende Wereld als in Amerika. PETIVER heeft, in zyn *Gazophylacium*, Tab. LX., een Afbeelding gegeven die van de myne verſchilt, van een Dier, dat hy noemt een *Kleine Braſiliaanſche Penneſchaft-Sprinkhaan*, aldaar *Arumatia* genaamd. Deeze was groenachtig, met gevlakte Pooten; het Lyf als een Berken-Twygje, lang en dun. Ook heeft MARCGRAVIUS, in zyne *Nat. Hiſtorie van Braſil*, twee verſchillende Soorten van dit Inſekt uitgegeven; zie p. 251.

De origineele Onderwerpen, naar welken de Afbeeldingen op deeze Plaat gemaakt zyn, waren in Wyngeeſt overgebragt van de Kaap der Goede Hope en worden thans bewaard in het Kabinet van den waardigen Heer JOHN FOTHERGILL, Geneesheer te Londen.

PLAAT LXXIX.

Jongen van den Grooten Zee-Hond of bonte Haay (†).

De Afbeeldingen zyn op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp geſneeden, en in de Natuurlyke grootte aan 't licht gebragt. De twee bovenſten onderſtelt men de grootte van den Viſch te zyn, wanneer hy ſlegts weinige Dagen oud is: de onderſten vertoonen het Schepzel by 't uitkomen uit het Ey, van welks inwendige deelen nog een gedeelte door de Navelſtreng daar aan vaſt zit.

De Zee-Hond is een kleiner Soort van Haaijen. Ik meen hem in 't Britſche Kanaal, alwaar onze Zeelieden hem *Sea-Dog* heeten, gezien te hebben. De Huid ſchynt die te zyn, welken onze Kaſtemaakers en anderen gebruiken om hun Werk, in 't polyſten, den laatſten eiſch te geeven. De bovenzyde of Rug is van een bruinachtige Kleur, bont gemaakt door zwartachtige Baaren overdwars, die onregelmaatig zyn gebroken: de Buikzyde is geheel wit. Hy heeft van de Oogen tot de Staart zydſtreepen, welken men echter niet zeer duidelyk kan zien. De Oogen puilen niet uit, gelyk in de laatſt beſchreevene, ook is de Bek zo ver niet onder den Kop geplaatſt. De Neusgaten loopen tot in den Bek door, en vyf Spleeten aan ieder zyde van den Kop ſtrekken voor Kieuwen. Op de Rug heeft het Schepzel twee

(*) [Deeze behoort zekerlyk tot het Geſlagt van *Mantis*, LINN. *Syſt. Nat.* XII, p. 689. en wel tot de eerſte of tweede Soort, en ſchynen deeze Ongevleugelde de Maskers te zyn van de zogenaamde Spookjes.]

(†) Catulus major vulgaris. *Edw. Av.* II. Tab. 289. p. 169. WILL. *Ichth* 62. RAJ. *Piſc.* 22. Canicula Ariſtotelis. ROND. *Piſc.* 380. GESN. *Piſc.* 168. Squalus Canicula. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 131. Sp. 8. Bonte Haay. *Nat. Hiſt.* I. D. VI. St. bladz. 505.

twee enkelde Vinnen, de eene agter de andere: aan den Buik zyn twee paar Vinnen, tusschen de agtersten van welken het Aarsgat geplaatst is. Bovendien heeft het een enkelde Vin aan de onderzyde, naby de Staart, welke Vin van een byzonder maakzel is, best uit de Afbeelding te kennen. Alle de Vinnen hebben donkere Vlakken. Het Ey is met een daar uit komend Vischje afgebeeld. Het heeft een Hoornachtige zelfstandigheid en is bruinrood van Kleur, naar een Beurs gelykende, platachtig en aan de kanten scherp. Het tegenwoordige schynt eenigen tyd in Zee gezworven te hebben, als bezet zynde met witte Koraalachtige Korstjes. De Huiden van de kleinsten deezer Vischjes waren kennelyk ruuw op 't Gevoel; hunne Tandjes zeer scherp, bestaande uit verscheide ryen, gelyk die der Haaijen. Het is een Kraakbeenige Visch (*).

Deeze Vischjes waren overgebragt van de Kaap der Goede Hope, en bevinden zig thans, in Liqueur gezet, in de Verzameling van Dr. JOHN FOTHERGILL. Het is de *Catulus major vulgaris* van WILLOUGHBY, waar van men een Afbeelding vindt in deszelfs Historie der Visschen, Tab. B. 4. Maar, alzo ik 'er verscheiderley Gezigten van gegeven heb, benevens het Ey en Jonge Vischje, hope ik tot deszelfs Historie iets te zullen bygevoegd hebben. Alzo men dit Schepzel aan de Brittische Kusten, zo wel als aan de Kaap der Goede Hope vindt, mogen wy onderstellen, dat hetzelve ook voorkomt in de meeste Zeeën van de heete en koude Lugtstreeken.

P L A A T LXXX.

De zwarte gekroonde of gekapte Gier (†).

Dit is een zeer groote Vogel, overtreffende de grootte van den gemeenen Arend ongevaar een derde deel. Hy heeft den Bek langer dan de Arend, zonder hoeken aan de kanten van de Bovenkaak en naar de Punt toe van een zwartachtige of donkere Kleur. Deszelfs Grondstuk is met eene licht blaauwachtige Huid, het Wasch genaamd, bekleed, en daar in staan de Neusgaten. De Kop en een gedeelte van den Hals, zyn dunnetjes gedekt met korte Donsachtige Veeren, Aschgraauw van Kleur, doch wit rondom de Oogen en aan de Kaaken. De Oogkring is van een donkere Hazelnooten kleur. Hy heeft een rondachtig Toupet of Kuif, afkomende van het agterste des Kops. Het laagste van den Hals is omringd met lange losse Veeren, die Aschgraauw zyn, maakende een soort van Kraag, waar in de Vogel zyn Kop terugtrekt wanneer hy in ruste is of slaapt: zo dat men alsdan den Kop naauwlyks kan zien. De overige Pluimagie, die het geheele Lighaam bedekt, is van een donkerbruine of zwartachtige Kleur, uitgenomen eenige weinigen der kleinste Dekvederen van de Wiek, die witte Tippen hebben; zynde de onderzyde lichter geschaduwd dan de Rug en Wieken; de Pooten en Voeten gedekt met blaauwachtige Schubben; de Vingers, die zwarte Nagels of Klaauwen hebben, aan 't Grondstuk met een Huid vereenigd. De Veders der Schenkelen zyn lang en los, en bedekken somtyds de Pooten t'eenemaal.

De Zwart en wit bonte Indische Slang, daar onder bygevoegd, is omtrent veertig

(*) [Meer Soorten van Haaijen zyn 'er wier Jongen zulk een Byhangzel hebben, dat zekerlyk het Dooijer is van het Ey, waar door zy gevoed worden: gelyk in een der mynen blykt, weinig meer grootte hebbende, roodachtig van boven, daar het zo groot is als een redelyk Hoender-Ey. Van de Haaijen-Tasjes en hoe zy in de Zee Boompjes aan de Kaap hangen, is in de *Uitgezogte Verhand.* IX, Deel, bladz. 485, Plaat. 62, een fraaije Afbeelding aan 't licht gebragt.]

(†) Vultur niger cristatus. EDW. *Av.* II. Tab. 290. p. 171. Vultur Arabicus. BRISS. *Av.* App. 29. Vultur Monachus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 41. Sp. 4.

tig Duimen lang. Hy heeft een donker witte of Roomkleur, en is voorzien met zesendertig zwartachtige Ringen of Banden om het Lyf, behalve de zwarte merken op den Kop. Zyn middellyn is, op 't dikste, anderhalf Duim. Op de Rug heeft hy een aanmerkelyke scherpte overlangs. De Staart is stomp en rondachtig, met het end vier Duimen van de Navel af. Hy heeft kleine Schubben aan de bovenzyde, zynde die aan den Buik halfcirkel-vormig.

De Gier werdt te Londen, in 't jaar 1757, onder andere Beesten en Roofdieren, publiek vertoond. Ik kon van de plaats zyner afkomst geen Berigt krygen, dan van den Man, die hem vertoonde, en deez' zeid', dat hy uit de Woestynen van Arabie kwam; doch op hun zeggen is geen staat te maaken. Het schynt my een tot nog toe onbeschreeven Vogel te zyn. Ik meen 'er een van deeze Soort, nu twee of drie Jaaren geleeden, by den Hertog van Cumberland in Windsor-Park, gezien te hebben. In GESNERS *Nomenclator*, in de eerste Rang der Vogelen, pag. 4, is onder de Arenden een Vogel afgebeeld, die een Kuif heeft op het agterste van den Kop; doch in andere opzigten van den mynen verschillende is.

De Slang was uit de Oostindiën overgebragt, maar ik kan niet zeggen van welke byzondere plaats of Landstreek. Hy behoort den Heer SCLATER, Drogist, in Newgate-Straat, te Londen, die my met het gebruik van deezen en andere Indische Slangen, welke in Wyngeest geconserveerd waren, verpligt heeft. In SEBA's Natuurlyke Historie vind ik drie Afbeeldingen van Slangen, na genoeg van 't zelfde Soort; zie I. DEEL, Pl. LIII. f. 4. en II. DEEL Pl. IX. f. 3. Pl. LVIII. f. 2.

PLAAT LXXXI.

De Moeras-Havik (*) *en Rietvogels.*

De Afbeelding van den Havik is zeer verkleind: want zyne Wieken, uitgespreid, hadden drie en een half Voeten vlugts, en van de punt des Beks tot aan het end van de Staart was de langte twee Voeten.

De Bek is van een blaauwachtige Kleur, zynde de kanten van de Bovenkaak op de zyden gegolfd. Hy heeft aan 't Grondstuk Oranjekleurig Wasch, waar in de Neusgaten geplaatst zyn. De Oogen zyn ook met een Oranjekleurigen Huid omringd. By de Neusgaten en aan de hoeken van den Bek, heeft hy zwarte Haairen of Borstels. Van den Bek door de Oogen loopt een zwarte Streep, die by den Kop wat blaauwachtig is. Van de Neusgaten komen witte Streepen af, die langs de zyden van den Kop nederbuigen, en zig onder den Keel vereenigen. Onder ieder Oog heeft de Vogel ook een wit Plekje. Het overige van den Kop, de Hals en Borst, zyn van een donker bruine Kleur, met eenig mengzel van wit op de Kruin van den Kop. De Rug, Wieken en Staart, zyn ook donker bruin. De Staart heeft vier dwarse Baaren van een zwartachtige Kleur; maar de Stuit en de Dekveders aan de bovenzyde zyn wit. Een gedeelte van den Borst, Buik, Schenkels en Dekveders onder aan de Staart, hebben eene roodachtig geele Kleur. De Pooten en Voeten zyn gedekt met Oranjekleurige Schubben; doch de Klaauwen zyn zwart (†).

De *Mannetjes Rietvogel*, die op den Boom vertoond wordt, is zwart, uitgenomen een geelachtig roode Vlak in de Nek en dat de Dekveders van de Wieken en Stuit

(*) [Deeze is door den Heer LINNÆUS t'huis gebragt tot den Ringstaart, *Pygargus*, (*Syst. Nat.* XII. p. 129.) waar van de beschryving in myne *Nat. Hist.* I. D. IV. STUK, bl. 421.]

(†) [Het verschil; dat men zo hier als elders tusschen de Kleuring en de beschryving vindt, is den Duitschen Afzetter te wyten. Ik volg den Engelschen Text van den Autheur.]

Stuit wit zyn. De Bek is Loodkleurig en de Pooten zyn bruin. Het Wyfje, onder des Haviks Pooten afgebeeld, is aan de bovenzyde bruin, en van onderen witachtig met geel gekleurd, hebbende den Bek Vleeſchkleurig en de Pooten bruin.

De Moeras-Havik is gegraveerd naar eene Tekening, die 'er in Penſylvanie naar 't leven van gemaakt was, en my door mynen verpligtenden Vriend, den Heer WILLIAM BARTRAM, een Inboorling van dat Land, toegezonden. De Rietvogels zyn even de zelfden, als die CATESBY *Ryſtvogels* noemt, welken men afgebeeld en beſchreeven kan vinden, in het I. Deel zyner Hiſtorie van Karolina, p. 14. (*). De Heer BARTRAM zegt, dat de Havik de Moeraſſen in 't Zomer-Saizoen veel bezoekt, en aldaar aaſt op Rietvogels, Kikvorſchen, Slangen, Haagdisſen, en wat dies meer is. Zy vertrekken van Penſylvanie in 't aankomen van den Winter. Vindende deezen Havik niet door CATESBY of eenig ander Autheur beſchreeven; wilde ik de gelegenheid niet laaten voorbygaan, om 'er de Afbeelding van te geeven. Hoewel ik den Vogel zelf niet gezien heb, meen ik groote reden te hebben om te denken, dat de Heer BARTRAM zeer naauwkeurig in zyne Aftekening zo wel als in zyne Kleuring zy. Ik heb veelen van zyne Tekeningen met de Natuurlyke Voorwerpen vergeleeken, en die met dezelven zeer overeenkomſtig bevonden. De Ryſtvogels zyn tot ſieraad in de Plaat gebragt, en in 't klein gekopieerd naar de Afbeeldingen van CATESBY, hoewel zy in poſtuur daar van verſchillen. Zy zyn een weinig grooter dan een Leeurik.

PLAAT LXXXII.

De Geringde Pappegaay en de Blaauwkoppige (†).

De eerſtgemelde maakt de bovenſte, de laatſte de onderſte Afbeelding op de Plaat uit. Beiden zyn zy, in alle opzigten, van een zelfde gedaante en maakzel, en zouden miſſchien wel Mannetje en Wyfje kunnen zyn (§). De grootte is als die van een Wilde Duif. Zy hebben beiden de Bekken geheel rood; de Oogkringen Oranjekleurig, en een ſmal Vleeſchkleurig Waſch aan het Grondſtuk van den Bek, waar in de Neusgaten geplaatſt zyn. Rondom de Oogen hebben zy ieder ook een klein Plekje van Vleeſchkleurig Vel. De Pooten en Voeten zyn in beiden Aſchkleurig.

De *Ring-Pappegaay* heeft de Kruin en zyden des Kops groen. Een zwarte Streep loopt by hem van de Onderkaak een weinig nederwaards, verdeelende zig dan in twee Streepen, die, agterwaards om den Hals draaijende, een zwarten Ring rondom denzelven maaken, welke van agteren bykans geſlooten is. Aan het agterſte van den Hals, of in de Nek, boven deeze zwarten Ring, zyn de Veeren Hemelſchblaauw, en daar onder loopt een baar of Band van roode Vederen. Het Lighaam is, zo wel boven als beneden Groen, hoewel van onderen wat lichter als van boven, doch de Rug en bovenzyde der Wieken zyn donkerer en wat blaauwer groen. De Slagpennen en Dekveders naaſt daar boven, aan de binnenzyde der Wieken, zyn Muisvaal; de kleinſte Dekveders licht blaauwachtig groen. Hy heeft een roode Vlak op de kleinſte Dekveders, aan de buitenzyde der Wieken. De bovenzyde van de Staart is blaauwgroen, de onderzyde donker geel of Olyfkleur. De middelſte

(*) [Dus is dan, zo wel het Mannetje als het Wyfje, ook afgebeeld in 't Eerſte Deel van dit Werk Pl. XXVIII. onder den naam van *Karoliniſchen Ortolaan of Ryſtvogel*, en aldaar zeer omſtandig beſchreeven.]

(†) [Deeze beiden ſchynen te behooren tot den *Pſittacus Alexandri*, LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 14; door my de *Gekraagde* geheten, *Nat. Hiſt.* I. D. IV. STUK, bladz. 244. Zy zyn door den Heer LINNÆUS ook daar t'huis gebragt. Deeze Soort is aanmerkelyke verandering onderhevig.]

(§) [Dit zou ik echter naauwlyks denken, alzo ik het Wyfje van een Ceylonſchen groenen Ring-Pappegaay thans levendig bezit, dat geen het minſte Hemelſchblaauw op den Kop heeft.]

delfte Veders waren dertien Duimen lang. Zy worden trapswyze korter naar de zyden.

De *Blaauwkoppige Pappegaay* heeft den Kop geheel en al van een ſchoone Hemelſchblaauwe Kleur. In andere opzigten komt hy met den beſchreevenen overeen, zynde geheel groen. Daar die een roode Vlak op de Wiek heeft, heeft deeze een geele. Ook is de bovenzyde van de Staart blaauwer, en de kanten der groote Slagpennen trekken naar 't blaauwe.

Beide deeze Vogels waren, met een der Schepen van onze Ooſtindiſche Kompagnie, levendig te Londen gebragt. De eerſte, zegt WILLOUGHBY, is de Pappegaay (*Pſittacus*) der Ouden, en de eenigſte dien men in Europa gekend heeft, van den Leeftyd van Alexander den Grooten tot aan dien van Nero: zie zyne Vogelbeſchryving, p, 115. De Blaauwkoppige is de eenigſte, dien ik van dit Soort ooit heb gezien, en daar is, zo ik geloove, te vooren geen Afbeelding of beſchryving van gegeven. Beiden heb ik ze naar de leevende Vogels afgetekend. Daar komt dikwils uit Indie een andere Soort van Geringde Pappegaay, welke naauwlyks in eenig opzigt van de hier beſchreevenen, dan alleen in grootte, verſchilt. Zyne grootte, naamelyk, gaat die van een Merel niet te boven. Ook ontbreekt hem de roode Vlak op de Wiek. Een deezer laatſten zag ik ten huize van den Schildknaap GEORGE SHELVOCKE, te Greenwich.

PLAAT LXXXIII.

De blaauw gekruinde en de Goudwiek-Parkiet (*).

Deeze Vogeltjes zyn beiden in de Natuurlyke grootte afgebeeld en onmiddelyk naar 't Leven op de Plaat gegraveerd.

De bovenſte Afbeelding vertoont de *Blaauw gekruinde Parkiet*. Deszelfs Bek en het Waſch, dat het Grondſtuk bekleedt, is zwart: de randen van de Bovenkaak gehoekt. Het heeft een klein Plekje naakte Huid rondom de Oogen. De Kop en Hals zyn groen, en op de Kruin van den Kop is een ronde Vlak, van eene ſchoon blaauwe of Saphier-Kleur. In 't laagſte van de Nek heeft het een Oranjekleurig Maantje; waar door de Hals van de Rug wordt afgeſcheiden. De Rug, Wieken, Borſt, Buik, Schenkels, de Dekveders onder de Staart en de Staart zelf, zyn groen. De Slagpennen zyn aan haare Tippen, zo wel van buiten als van binnen, donker; de inwaardſe Baarden derzelven Hemelſchblaauw; de Dekveders der Wieken aan de binnenzyde licht groen. De Keel is ſchoon rood of Bloedkleurig, zo wel als de Stuit en Dekveders van de Staart. Op 't midden van de Rug is een geele Vlak. De Pooten en Voeten, die van figuur zyn als in andere Soorten van het Pappegaaijen-Geſlagt, zyn van een zwarte of donkere Kleur. De Staart beſtaat uit twaalf Veders van gelyke langte. Zy is aan de onderzyde blaauwachtig en van boven door de roode Dekveders byna geheel bedekt.

De *Goudwiek-Parkiet* van de onderſte Afbeelding heeft den Bek, zo wel als den Huid rondom het Oog, witachtig, en een aanmerkelyken hoek ter wederzyde van de Bovenkaak. Deszelfs Pluimagie, uitgenomen eenige Veders der Wieken, is geheel groen; doch aan de onderzyde lichter en donkerer op de Rug: het welk, zo ik

(*) [De eerſte wordt door den Heer LINNÆUS betrokken tot zynen *Pſittacus Galgulus* (*Syſt. Nat.* XII. Gen. 45. Sp. 46,) dien ik in de *Natuurlyke Hiſtorie*, bladz. 270, heb beſchreeven, en waar toe ook de Ridder het Parkietje van EDWARDS, in het I. DEEL van dit Vogelwerk, Pl. XII. afgebeeld, betrekt. De andere is zyne *Pſittacus Chryſopterus* (Ibid. Sp. 44.) door den Heer BRISSON *Pſittacula Alis deauratis* getyteld.]

ik geloove, in alle groene Pappegaaijen en andere Vogelen plaats heeft. Omtrent vier van de Slagpennen, die op de vier buitenften volgen, zyn van een fchoone Goud- of Oranje-Kleur, zo wel als de eerfte ry der Dekvederen boven deeze Pennen, en eenigen, ter wederzyde van de Goudkleurigen, hebben haare buitenfte Baarden fierlyk donker blaauw. De Tippen der grootfte Pennen zyn donker. De binnenzyden der Slagpennen zyn donker blaauw, uitgenomen die der Gouden, welke geel zyn. De eerfte ry der binnenfte Dekvederen is donkerer blaauw, en de kleinfte Dekveders zyn donker: de Pooten, Voeten en Klaauwen, van een lichte Vleefchkleur.

De eerft befchreeven deezer Vogelen kwam van het Eiland Sumatra in Ooftindie, en werdt my, wel gedroogd zynde, prefent gedaan, door een Heer, die myn Vrind was, welke hem van daar hadt medegebragt. Het is een der kleinfte en fraaifte Vogelen van het Pappegaaijen-Geflagt, die my ooit voorgekomen zyn. Ik heb het thans in myn kleine Verzameling. Zekerlyk was het nog nooit befchreeven. Het andere Vogeltje behoorde aan een der Heeren van de Admiraaliteit, die hetzelve, geftorven zynde, door een Knegt my t'huis zondt. Ik denk dat het ook uit Ooftindie afkomftig zy; doch ik kon daar geen zeker Berigt van krygen. Het is, zo ik geloove, tot nog toe door geen Autheur afgebeeld of befchreeven. De Huid daar van heb ik bewaard.

PLAAT LXXXIV.

De Vogel Dodo *genaamd* (*) *en de Guineefche Big.*

De Dodo is een groote Vogel, naar ik denk van de derde grootte; als men den Struisvogel neemt voor een van de eerfte en den Kafuaris voor een van de tweede grootte. Deeze Afbeelding is in 't klein gekopieerd naar een Schildery met Olieverw van de natuurlyke grootte. In 't Origineel is hy omtrent dertig Duimen hoog: de Bek, in zyne grootfte langte, negen Duimen. De Oogen zyn in 't Grondftuk van de Bovenkaak geplaatft.

De Bek, die krom is aan 't end gelyk een Pappegaays-Bek, heeft eene zwartachtige Kleur, doch met een weinig Roods boven den tip aan deszelfs kromte. Omtrent de Neusgaten heeft hy verheffingen. De helft, naaft aan den Kop, is van een lichte Afchkleur en de Oogkring witachtig. De Vedertjes op de Kruin van den Kop loopen famen en voegen zig aan den Bek in een hoek, dus de vertooning van een Kalot maakende. De geheele Vogel, uitgenomen de Wieken en Staart, is Afchgraauw, aan de bovenzyde donkerer, aan de onderzyde lichter. De Borft is bykans wit, en de Veders omtrent de buiging der Schenkelen zyn byna zwart. De Staart is zeer hoog geplaatft, en de Veders daar van, die witachtig zyn, verheffen zig. De grootfte Pennen of Veders der Wieken zyn geelachtig wit; de Dekveders wit met zwarte Tippen en de kleinfte Dekveders, op den rand der Wieken, Afchkleurig. De Pooten en Voeten, die dik en fterk zyn, vindt men gedekt met een Schubbige geele Huid. Ieder Voet heeft drie Vingers die voorwaards ftaan en eenen agterwaards gekeerd, allen met zwarte Klaauwen. Tot vliegen, geloof ik, is hy onbekwaam (†).

De

(*) Dodo Avis. EDW. *Av.* II. T. 294. p. 179. Raphus. BRISS *Av.* V. p 14. Cygnus cucullatus. NIEREMB. *Nat.* 231. WILL. *Ornith.* 107. T. 27. RAJ. *Av.* 37. Gallus Gallinaceus peregrinus. CLUS. *Exot.* 99. T. 10. OLEUR. *Muf.* 23. T. 13. p. 5. Struthio cucullatus. *Syft. Nat.* X. p. 155. Dod-Aars, *Nat. Hift.* I. D. V. Stuk, blad. 320. Didus ineptus. *Syft. Nat.* XII. Gen. 97. Sp. 1.

(†) [Zie de uitvoerige befchryving van deezen Vogel, op de aangehaalde plaats van myne *Natuurlyke Hiftorie.*]

De *Guineesche Big* (*), iets grooter dan onze Engelsche Inkhoorn, heeft Tanden als van een Konyn en kleine ronde Oortjes. Daar zyn vier Vingers aan ieder van haare Voorpooten en drie aan ieder Agterpoot. Zy heeft in 't geheel geen Staart. De Kleur is meest wit; doch zy zyn meer of min met een Wortel geele Kleur en Zwart, in eene groote verscheidenheid, getekend, komende geen twee derzelven in Tekening overeen. Zy worden tam omtrent Londen geteeld en opgevoed als de Konynen.

De Origineele Tekening, naar welke deeze Print van den Dodo gegraveerd is, was in Holland geschilderd naar een leevenden Vogel, dien men van 't Eiland Mauritius in Europa gebragt had, in de tyden van den vroegsten Vaart op de Oostindiën, over de Kaap der Goede Hope. Deeze Tekening was in bezitting van wylen Sir HANS SLOANE, tot aan zyn dood, en vervolgens my in handen gekomen zynde, heb ik die, als een groote zeldzaamheid, overgegeven in het Brittannisch Kabinet. De gedagte Historie van de Tekening had ik van dien Heer en van wylen Dr. MORTIMER, Sekretaris der Koninglyke Societeit. PISO heeft, in zyn Werk (*de Indiæ utriusque Re Naturali*,) twee Afbeeldingen van den Dodo, die naar deeze zelfde Tekening gemaakt zyn. Zie een kleine Figuur, op Koper gegraveerd, in 't midden van zyn Tytelprint, en een grootere, in Hout gesneeden, in 't V. Boek, p. 71. Hy noemt hen *Dronte* of *Dod-Aars*. CHARLETON geeft 'er, in zyn *Onomasticum*, den naam aan van de *Monnik-Swaan* van 't Eiland Mauritius, [nu *Isle de France*.] Het is de *Gallus Gallinaceus peregrinus*, of Uitheemsche Kalkoen van CLUSIUS en de *Cygnus cucullatus* of gekapte Zwaan van NIEREMBERG; welke Autheuren een en 't zelfde Houtsnee-Plaatje in hunne Werken gebruikt hebben. WILLOUGHBY, door wien de Print van PISO gekopieerd is, noemt hem de *Dodo*. Hy is door HERBERT in zyne Reizen, die te Londen in 't jaar 1677 gedrukt zyn, op bladz. 282, 283 afgebeeld en beschreeven. Dewyl myn Afbeelding veel grooter dan eene der te vooren uitgegevene is, heb ik de kleine deelen duidelyker kunnen uitdrukken.

Het Guineesch Biggetje, dat by ons een zeer bekend Diertje is, heb ik slegts by den Vogel gevoegd, om een regt denkbeeld te geeven van deszelfs grootte. Het is naar 't Leven getekend. Het wordt door MARCGRAAF de *Cavia Cobaya* van Brasil genoemd. Zie zyne Afbeelding p. 225. 't Is twyfelachtig of Guinée in Afrika den Brasil de plaats van deszelfs natuurlyke afkomst zy.

PLAAT LXXXV.

De Kurassausche Paauwies en die, welke men Cusco noemt.

Deeze Vogels zyn zeer veel kleinder dan natuurlyk afgebeeld, als byna met een Kalkoense Hen in grootte overeenkomende. Naar 't Leven zynze getekend; de Kurassausche, *Fig.* 1, door my zelven; de Cusco, *Fig.* 2, door een Heer, die in dienst was van den Hertog van Portland.

Alzo de eerstgemelde (†) in de meeste opzigten gelyk is aan de andere, zal ik alleenlyk melden, waar in zy daar van verschille. De Bek is aan de Punt zwart en heeft een geel Wasch. Boven den Bek, tusschen de Neusgaten, heeft zy

(*) Porcellus Guinëensis. EDW. *Av.* T. 294. f. 2. Mus S. Cuniculus Americanus &c. RAJ. *Quadr.* 223. JONST. *Quadr.* 161. T. 63. f. 6. Mus Porcellus. LINN. *Syst. Nat.* Gen. 24. Sp. 1. Guineesch Biggetje. *Nat. Hist.* I. D. II. Stuk, bladz. 439.

(†) Avis Curassao dicta. EDW. *Av.* II. p. 181. T. 295. f. 1. Gallina Indica & Gallus Indicus alius. ALDR. *Ornith.* p. 332, 333. ALB. *Av.* II. p. 31, 32. Crax Curassous. BRISS. *Av.* 300. Crax globicera. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 100. Sp. 4.

zy een hard en ronden Knobbel, die geel van kleur is, en op den Kop een Kuif van lange zwarte Veeren, welke met de Punten voorwaards gekeerd zyn. Zie een der Kuif-Vederen, in de Natuurlyke grootte, op den Voorgrond van de Plaat. De Staart is niet met Wit getipt. In andere opzigten komen deeze Vogels overeen. De Hen van deeze soort verschilt van den Haan daar in, dat 'er de Knobbel op den Bek aan ontbreekt en dat zy de Veders bruin, zwart en Aschkleurig bont heeft, met dwarse Streepen: anderen zyn geheel roodachtig bruin met veele Verscheidenheden, gelyk gemeen is in Huiselyke Vogelen. Sloane heeft, in zyne beschryving van Jamaika, Vol. II. p. 302, Tab. 260, deezen Vogel, dien hy noemt *Gallus Indicus* &c. Hy zegt daar, dat de Staart niet meer dan twee Duimen lang zy: indien men tien Duimen leest, zal het nader aan de waarheid komen. (Zie de Ontleedkundige beschryving van deezen Vogel in de Vertoogen van de Koninglyke Akademie van Parys, Tom. III. het I. Deel, pag 223.) Sir HANS SLOANE heeft alle de Autheuren opgeteld, die voor zyn tyd over deezen Vogel hebben geschreeven. Ik tekende hem naar 't Leven, ten huize van wylen den Heer CHARLES WAGER, te Chelsea. Men moet in aanmerking neemen, dat geen van deeze beide Vogelen de Knobbels op hunne Koppen hebben in het eerste Jaar.

De *Cusco* (*) heeft zyn naam van den Knobbel boven den Bek, welke veel naar een Amerikaansche Noot van dien naam gelykt (†). [Ook noemt men hem de *Paauwies met den Steen:* want] deeze Knobbel is van eene schoon blaauwe Kleur, [, gelyk een Saphier,] zo wel als het Grondstuk van de Bovenkaak des Beks, die voor 't overige rood is en de Oogen hebben roodachtig bruine Kringen. De geheele Vogel is glanzig git zwart, met een blaauwen en purperkleurigen weerschyn, uitgenomen het onderste van den Buik, de Dekveders onder de Staart en de tippen der Staartvederen, die allen wit zyn. Hy heeft de Pooten en Voeten gedekt met een Schubbige Huid, van eene donkere Vleeschkleur.

Of deeze laatst beschreevene in Soort de zelfde zy met den voorgaanden Vogel, kan ik niet volstrekt bepaalen. Ik weet dat hy by ons zeer zeldzaam is in vergelyking met den Kurassauschen, die gemeen voorkomt in de Menageriën van onzen Adel, Liefhebbers zynde van Vogelen. Ik heb maar een enkelen Cusco-Vogel, in alle myne naspooringen, gezien, en wegens het verschil der Knobbelen, zo wel in grootte als in figuur en Kleur, zo wel als om dat de een zo aanmerklyk gekuifd is en de ander in 't geheel geen Kuif heeft, denk ik eer, dat zy in Soort verschillen. De Cusco is de *Pauxi* van NIERENBERG, de ander is de *Mituporanga* van MARCGRAAF. De laatste is by verscheide Autheuren afgebeeld, maar die, welke den Cusco beschryven, geeven 'er geene Afbeelding van. Dus denk ik, dat deeze de eerste zy, die daar van aan 't licht komt. Hy is in bezitting van den Hertog van Portland, maar, dewyl hy zig op een Lustplaats van zyne Genade, ver afstandig van Londen, bevondt, gedoogden myne bezigheden niet, dat ik 'er zelf een Aftekening van maakte.

PLAAT LXXXVI.

De kleine Lyster.

Deeze Vogel is hier in de Natuurlyke grootte voorgesteld. De Bovenkaak is don-

(*) Avis Acajou. EDW. *Av.* II. p. 181. T. 295. 2. Pauxi HERN. *Mexic.* 56. NIER. *Nat.* 234. WILL. *Orn.* 114. Gallina Indica alia. ALDROV. *uts.* Phasianus Crax Mexicanus. BRISS. *Av.* I. p. 303. Crax Pauxi. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 100. Sp. 5.

(†) [In 't Engelsch *Cushew-Bird.* Dat woord schynt wel eenigszins naar *Cachou* of Catsjou te gelyken, welken naam men in 't Nederduitsch aan de Acajou-Appelen geeft, naar wier Noot dit Uitwas eenigermaate zweemt; te meer, om dat dezelve buiten aan den Appel zit, gelyk bekend is. Zie myne *Nat. Hist.* II. D. II. STUK, PL. IX.]

donker of zwartachtig; de Onderkaak donker aan de Punt en naar den Kop toe geel. Omtrent de hoeken van den Bek heeft hy eenige korte Haairtjes en een lichtachtigen Ring rondom het Oog. De Kop, de bovenzyde van den Hals, de Rug, Wieken en Staart, zyn allen van een roodachtig bruine of Tegelkleur, veranderende in 't geheel niet in de Schaduwen der Vederen, gelyk zy doen in onze Engelsche Lysters. De onderzyden van de Wieken en Staart zyn Aschgraauw, uitgenomen dat de inwaardse Baarden der Slagpennen naar de Schaften toe witachtig zyn. De Keel, digt onder den Bek, is witachtig en de Borst geelachtig met donkere Vlakken. De Buik, Dyën en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit, met Aschgraauw een weinig geschaduwd: de Pooten, Voeten en Klaauwen, Vleeschkleur.

Ik ontving deezen Vogel, te gelyk met een kleiner soort van Lysters dien ik bevoorens reeds aan 't licht gegeven heb (*), van myn goeden Vriend den Heer WILL. BARTRAM van Philadelphia in Pensylvanie; met Berigt, dat zy 'er in April komen en den geheelen Zomer blyven, aldaar broedende en de Jongen opbrengende. CATESBY heeft hem in zyne Natuurlyke Historie van Karolina, VOL. I. p. 31, afgebeeld, doch 'er geene beschryving van gegeven. Hy zegt alleenlyk, dat dezelve, in gestalte en Kleur, overeenkomt met den Zing-Lyster, en 'er slegts in grootte van verschilt; weegende niet meer dan twee en een half Loot; hoewel ik, denzelven daar mede vergelykende, reden vondt om 'er een geheel verschillende beschryving van te geeven. Volgens dien Autheur blyven zy in Karolina het geheele Jaar, huishoudende in digte Bosschen en Savaanen: maar zy zingen niet. Sir HANS SLOANE noemt deezen Vogel eenvoudiglyk een Lyster, en zegt dat zy zig onthouden in de Bosschen op de Gebergten, enz. Of het een Trekvogel zy dan niet, daar maakt hy geene melding van. (Zie zyne Natuurlyke Historie van Jamaika, VOL. II. p. 305.) Die ver daar van Noordwaards gaan zyn Trekvogelen. Dewyl Pensylvanie zeer koude Winters heeft, kunnen zy het daar niet houden; maar in 't Klimaat van Karolina, veel verder Zuidwaards, zyn de Winters zagt genoeg voor dat Gevogelte, om 'er te kunnen blyven.

PLAAT LXXXVII.

De Pensylvanische Leeurik en de bruine Chineesche Paauw-Oog Kapel.

De Leeurik en de Kapel zyn beiden Levensgrootte getekend en op de Plaat onmiddelyk naar de Natuurlyke Voorwerpen gegraveerd.

De Bek van den Leeurik is scherp gepunt en dun, en van een zwartachtige Kleur, uitgenomen een weinig Geel aan 't Grondstuk van de Onderkaak. De Kop, Nek en Rug, zyn van eene vuil donker bruine Kleur. Een zwartachtige Streep loopt door het Oog en een Tegelkleurige daar boven: de Oogleden zyn ook licht gekleurd en het Oog is donker. De Wieken en Staart zyn donker bruin; doch de Veders hebben licht bruine randen en tippen, en de binnenzyden der Wieken zyn Aschgraauw. De buitenste Veders, aan ieder zyde van de Staart, zyn wit: de twee naast daar aan hebben witte Tippen. De onderzyde des Vogels, van den Bek tot aan de Staart, is licht roodachtig bruin, met donkere Vlakken; gelyk de Afbeelding doet zien. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donker bruin. Hy heeft een langachtige Klaauw of Spoor van agteren, maar korter, zo ik meen, dan in de gewoone Leeurik. Het byzondere in deeze Vogel is, dat, de Wieken digt geslooten zynde, de derde Slagpen,

(*) Zie PLAAT XLII. pag. 48, in het VII. DEEL van dit Werk.

pen, van het Lighaam af gerekend, tot aan den tip van de Wiek reikt; 't welk een bestendig Kenmerk is van het Geslagt der Kwikstaarten. Hoewel deeze Vogel zo veel gelykt naar eenigen der bekende Leeurikken, ben ik nogthans, by naauwkeurig onderzoek, verzekerd geworden, dat het een Soort is, nooit te vooren afgebeeld of beschreeven. Hy is aan Europa en Noord-Amerika gemeen. Ik heb hem in de nabuurschap van Londen aangetroffen.

De *Bruine Chineesche Paauw-Oog-Kapel* (*), heeft de bovenzyde sterk donkerbruin. De bovenste Wieken hebben ieder een groote zwarte Vlak of Oog, bevattende twee kleine witte Vlakjes en ten deele omringd zynde met Oranjekleur. De Onderwieken hebben kleine zwarte Vlakken aan den omtrek van den Rand met licht en witachtige plekjes in 't midden. De onderzyde van de Kapel is donker, trekkende naar Roozekleur en gemengeld met helderer en donkerer deelen, hebbende ook eenige kleine donkere Ringetjes.

Ik ontving den boven beschreeven Vogel van den Heer WILL. BARTRAM van Pensylvanie, die my berigt gaf, dat zy zig aldaar het eerste in de Maand Maart, op haar vertrek Noordwaards, vertoonen en dat men 'er in 't end van Mey geene meer gewaar wordt.

P L A A T LXXXVIII.

De Goudkruinige Vliegenvangers, Mannetje en Wyfje (†).

Deeze Vogeltjes zyn in de Natuurlyke grootte afgebeeld, en onmiddelyk naar 't Leven op de Plaat gegraveerd.

Het bovenste, dat ik onderstel het Mannetje te zyn, heeft een dunnen Bek, die zwartachtig is of donker van Kleur. Daar loopt van den Bek door het Oog een breede zwarte Streek en daar boven is een smal wit Streepje. De zyden van den Kop en Keel, beneden die Streek, zyn wit. Het agterste van den Kop, de Nek Rug en Dekveders boven de Staart, zyn blaauw of Leykleur, met donkere of zwartachtige Vlakken langs het midden der Vederen heen. De Borst is zwart, met een kleine mengeling van Graauw. Op de Kruin des Kops is een helder geele Vlak. De zyden der Borst, onder de zwarte Baar, en de Stuit, zyn insgelyks geel, de Veders der Wieken zwart met graauwachtige randen. De binnen zyden der Wieken zyn graauw. De tippen der Dekvederen en de Slagpennen naast aan de Rug, zyn wit. De Staart, die zwart is van boven, bestaat uit twaalf Pennen, gelyk in alle Vogeltjes van dit Geslagt, voor zo ver ik ze waargenomen heb: zynde de binnenste Baarden van de drie buitenste Vederen wederzyds met witte Vlakken getekend. De Buik, Schenkels en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit; doch met Zwart geplekt aan de zyden van Borst en Buik. De Pooten, Voeten en Klaauwen, zyn donker of zwartachtig.

Het Wyfje verschilt van het Mannetje daar in, dat het bruinachtig is op de Rug, Wieken en Staart, daar het Mannetje blaauw is of zwart, en dat 'er de zwarte Streek door het Oog aan ontbreekt, zo wel als het zwarte Merk op de Borst. In alle andere opzigten komen zy overeen. Daar de Vederen van deeze Vogeltjes uitwaards wit zyn, zyn zy zwart aan haare Donsachtige deelen, binnenwaards, by de Schaften.

Zy

(*) [*Papilio Nymphalis Leda* heeft de Ridder LINNÆUS deeze Kapel genoemd en het onderscheid van Mannetje en Wyfje, zyns oordeels, aangetoond. Zie *Syst. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 151.]

(†) Muscicapa Aureo vertice, Mas & Fœmina. EDW. *Av.* p. II. p. 187. T. 298 Motacilla Coronata. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 21.

Zy waren my insgelyks door mynen Vriend, den Heer Will. Bartram, uit Penſylvanie toegezonden; die zegt, dat zy aldaar, in 't Voorjaar, Zuidwaards van daan komen, en zig maar drie of vier Dagen laaten zien, aazende op Inſekten; gaande dan verder Noordwaards voort, alwaar hy onderſtelt dat zy hunne Zomerwooning veſtigen, om hun Geſlagt voort te planten: keerende voor den Winter naar warmer Klimaaten te rug. Hy hadt eenigen van de Wyfjes geopend, en daar in Knobbeltjes van Eijeren, iets grooter dan Raapzaad, gevonden. Ik denk dat menze, zonder ſchroom, voor tot nog toe niet beſchreeven Vogeltjes mag houden.

PLAAT LXXXIX.

De Goud-gewiekte Vliegenvanger (*) *en de Chineeſche Schildpad-Kapel, die gevlakt is.*

Deeze Vogel en Vlinder zyn beiden onmiddelyk naar 't Leven op 't Koper getekend en ge-etſt, in de Natuurlyke grootte.

De Vogel heeft den Bek zeer regt, ſcherp gepunt en zwart van Kleur. Van den hoek des Beks, om het Oog heen, loopt een breede zwarte Streek, waar boven en beneden witte Streepen zyn. De Keel, van den Bek tot aan de Borſt, is zwart. De Borſt, Buik, Schenkels en Dekveders onder de Staart, zyn wit. De Kruin van den Kop is helder geel. De Nek, Rug, Stuit, en de kleine Dekveders der Wieken, zyn van een licht blaauwachtige Ley-Kleur. De Slagpennen en bovenzyde van de Staart, zyn donker Aſchgraauw. De uitwaardſe Baarden van de eerſte ry der buitenſte Dekvederen van de Wieken, zyn geel; zo wel als de tippen der Vederen naaſt daar boven; welke te ſamen eene ſchoon geele Plek maaken op ieder Wiek. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn wit en de Slagpennen van binnen licht Aſchgraauw, met witachtige randen. Van onderen is de Staart Aſchgraauw, met witte Vlakken op de inwaardſe Baarden der buitenſte Vederen aan ieder zyde. De Pooten en Voeten zyn donker.

De *Chineeſche gevlakte Schildpad-Kapel*, daar nevens afgebeeld, heeft in 't algemeen een roodachtige Oranjekleur, met geel en zwarte Slingers aan den rand uitgemonſterd. Door het midden van ieder Wiek loopt een zwarte Bedding, gevuld met witte Vlakken van een ovaale figuur. Daar zyn ook eenige andere Vlakken en Schaduwingen van Zwart op de Wieken, beſt in de Afbeelding na te gaan. Alzo de onderzyde van deeze Kapel weinig verſchilt van de bovenzyde, dan dat zy flaauwer gekleurd is, heb ik nagelaten daar een Afbeelding van te geeven. Ik acht het Voorwerp nog niet beſchreeven te zyn.

Den boven gemelden Vogel heb ik ontvangen van mynen Vriend, den Heer Will. Bartram, die verhaalt, dat zy in de Maand April in Penſylvanie verſchynen, doch alleenlyk op hunne paſſagie naar het Noorden, blyvende 'er maar weinig Dagen. Men neemt waar, dat zy op Inſekten aazen. Tot nog toe was dit Vogeltje, zo veel ik weet, niet afgebeeld of beſchreeven.

PLAAT

(*) Muſcicapa Alis Aureis. Edw. *Av.* II. p. 189. Pl. 299. Motacilla Chryſoptera. Linn. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 20.

PLAAT XC.

De zwart gekeelde Groene Vliegenvanger en de zwart en witte Boomkruiper.

Deeze Vogeltjes zyn beiden ook op de Plaat onmiddelyk naar 't Voorwerp, en in de Natuurlyke grootte, gegraveerd.

De bovenste Afbeelding vertoont den *Groenen Vliegenvanger* (*). Deeze heeft den Bek dun, zeer puntig en zwart: de zyden van den Kop en een gedeelte van den Hals, zyn schoon helder geel. De Keel, van den Bek tot aan de Borst, is zwart. De Kruin van den Kop, de Nek, Rug, Stuit, en de kleine Dekveders der Wieken, zyn Olyfkleurig groen: de Wieken en Staartveders donker Aschkleur of zwartachtig graauw. Alzo de tippen der twee voornaamste ryën van Dekvederen wit zyn, ontstaan daar uit twee witte Baaren dwars over de Wiek. De Slagpennen naast het Lighaam zyn witachtig gerand; de Dekveders aan de binnenzyde der Wieken wit. De Slagpennen hebben ook de kanten van haare inwaardse Baarden wit. Drie der buitenste Staartvederen, aan ieder zyde, hebben witte Vlakken op haare inwaardse Baarden. De Borst, onder den zwarten Keel, is geelachtig. De Buik, Schenkels en Dekveders beneden aan de Staart, zyn wit. Het Vogeltje heeft donker bruine of zwartachtige Veders onder de Wieken, gemengeld met het Wit aan de zyden van het Lyf. De Pooten en Voeten zyn donker.

De *Zwart en witte Boomkruiper* (†), die de onderste Afbeelding op de Plaat is, heeft den Bek, Pooten en Voeten, zwart. Van den hoek des Beks, beneden het Oog, strekt zig een breede zwarte Plek Vederen uit, die boven en onder omringd is met een witte Streep, loopende boven het Oog en daar boven is wederom een zwarte Streek. De Kruin des Kops is wit, de Keel zwart; de Nek, Rug en Stuit, wit, met groote zwarte Vlakken langs het midden der Vederen heen. De Wieken zyn zwart, doch hebben de tippen van de twee voornaamste ryen der Dekvederen wit, 't welk Baaren dwars over de Wiek maakt. De Slagpennen naast aan de Rug zyn ook met Wit gerand; de overigen Aschgraauw met de kanten der inwaardse Baarden wit, zo wel als de binnenste Dekveders der Wieken. De Onderzyde, van de Borst tot aan de Dekveders beneden aan de Staart, is wit, doch op de Borst en aan de zyden des Lighaams met Zwart gevlakt. De Staart is zwart, met de kanten der Vederen graauw en aan de onderzyde Aschgraauw; hebbende de binnenste Baarden der buitenste Vederen witte Vlakken.

De Heer Will. Bartram, van wien ik deeze Vogeltjes ontving, zegt, dat de Groene Vliegenvangers door de Provincie van Pensylvanie, maar eenige weinige Dagen in de Maand April, Noordwaards trekken en in hunne voortgang op Insekten aazen. De Zwart en Witte Boomkruiper komt 'er ook in April, doch blyft 'er den geheelen Zomer, en schynt 'er dus te broeden. Hy aast op Vliegen, Spinnekoppen, Rupsen en andere Insekten, vertrekkende Zuidwaards tegen 't aankomen van den Winter.

Deeze twee zeldzaame en sierlyke Vogeltjes, die ik geloof nog niet beschreeven te zyn, waren my geheel onbekend, tot dat ik het pleizier had, dezelven van den Heer Bartram te ontvangen, die my op den zelfden tyd verpligtte met veertien Amerikaansche Vogels meestal niet beschreevenen, voegende daar by eenige korte Berigten en Waarneemingen dezelven betreffende, in een Brief gedagtekend Pensylvanie, Juny 1756. Alle deeze Vogelen zyn in dit Tweede Deel van myne Naleezingen in Plaat gebragt.

PLAAT

(*) Muscicapa viridis Gutture nigro. Edw. *Av.* II. p. 190. T. 300.

(†) Certhia nigra & alba. Edw. *Av. Ibidem.*

PLAAT XCI.

De Roodkeelige Vliegenvangers, Mannetje en Wyfje (*).

Deeze beide Afbeeldingen, waar van de bovenſte het Mannetje is, zyn ook, in de Natuurlyke grootte, naar 't Voorwerp op de Plaat gegraveerd.

Het Mannetje heeft een dunnen zwarten Bek; de Kruin van den Kop is geel. Daar is een zwarte Plek, gaande van den hoek des Beks onder het Oog. Het agterſte van den Kop of de Nek is zwart. De zyden des Kops, van den Keel af; als ook de Buik, Schenkels en Dekveders onder aan de Staart, zyn wit. Het laatſte van den Keel of begin van de Borſt, is van eene donker roodachtige Kleur, welke zig verdeelt en onder ieder Wiek voortloopt (†). De Rug, Stuit en bovenzyde der Wieken, zyn van een zwarte of donkere Kleur, de Veders met licht geelachtig groen gerand, uitgenomen de kleine Dekveders der Wieken, die geheel donker zyn. De twee voornaamſte ryen der Dekvederen zyn ſterk witachtig getipt, maakende dus twee lichte Baaren dwars over ieder Wiek. Aan de binnenzyde der Wieken zyn de Dekveders wit, en de Slagpennen Aſchgraauw. De Staart is zwartachtig van boven, hebbende de buitenſte Veders witte Vlakken op haare binnenſte Baarden. De Pooten en Voeten zyn zwart.

Het Wyfje verſchilt van het Mannetje daar in, dat het geen Zwart agter aan den Kop, geen donkere Vlakken op de Rug en naauwlyks eenig Rood aan de Borſt heeft. In andere opzigten zyn zy nagenoeg even eens gekleurd.

Deeze Vogeltjes heb ik ook van den Heer BARTRAM ontvangen, die zegt, dat zy Penſylvanie in de Maand April bezoeken, doch aldaar niet broeden, maar eenige weinige Dagen op Vliegen, Spinnekoppen en andere Inſekten geaaſt hebbende, hunne vlugt Noordwaards neemen en dat menze dan den geheelen Zomer niet meer ziet. Ik ſtel vaſt, dat zy nog niet beſchreeven waren.

PLAAT XCII.

De Kleine blaauw graauwe Vliegenvangers, Mannetje & Wyfje (§).

Deeze zyn ook in Levensgrootte met hun Neſt, alles naar de Natuur in Plaat gebragt. De bovenſte Afbeelding is het Mannetje. Dit heeft den Bek zwart, uitgenomen de Onderkaak, die roodachtig is aan zyn Grondſtuk. De Kruin en zyden van den Kop, de Nek, Rug, Stuit en bovenzyde van de Staart, zyn allen Leykleurig blaauw, Van de Neusgaten, boven de Oogen tot aan het agterſte des Kops, loopt een geboogene zwarte Streek, en de Oogleden zyn wit. De buitenzyde der Wiek is bruinachtig Aſchgraauw, hebbende drie of vier van de kleinſte Slagpennen, naaſt aan de Rug, witachtige Randen. De binnenſte Dekveders der Wieken zyn witachtig; de Slagpennen aan de binnenzyde Aſchgraauw; de Randen van derzelver inwaardſe Baarden licht of witachtig. De twee buitenſte Veders, aan ieder zyde van

(*) Muſcicapa Gutture rubro, Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 193. T. 301. Motacilla Penſylvanica. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 19.

(†) [De Heer LINNÆUS is zekerlyk door afgezette Plaaten bedroogen geweeſt, wanneer hy ſlegts Bloedkleurige Zyden aan dit Vogeltje toeſchryft.]

(§) Muſcicapa parva ſubcœrulea, Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 194. T. 302. Motacilla cœrulea. LINN. *Syſt. Nat.* XII. Gen. 114. Sp. 43.

van de Staart, zyn wit, de derde heeft alleenlyk een witte Tip. De geheele onderzyde, van Bek tot Staart, is wit: de Pooten en Voeten zyn zwart.

Het Wyfje, dat de onderste Afbeelding is, verschilt van het Mannetje daar in, dat 'er de zwarte Plek boven 't Oog aan ontbreekt; dat het de bovenzyde der Staart even zo graauw als de Wieken heeft en de Randen der Slagpennen, naast aan de Rug, donkerer dan het Mannetje. Voorts komen zy in alle opzigten overeen.

Deeze Vogeltjes met hunne Nesten ontving ik van mynen verpligtenden Vriend, den Heer WILL. BARTRAM, die zegt, dat zy in Maart in Pensylvanie van 't Zuiden komen, en in April hunne Nesten beginnen te maaken, van Knoppen of Spruiten van Boomen, Dons van Planten, en wat dies meer is. De buitenste Rok van dit Nest is een plat graauwachtig Mos, dat zy van de Rotsen vergaderen, en de binnenste Voering is Paardehaair. Zy blyven 'er den geheelen Zomer, doch verdwynen tegen 't aankomen van den Winter. De onderwerpen van deeze Plaat acht ik nieuw te zyn; alzo ik geene Afbeeldingen of beschryvingen, die met dezelven overeenkwamen, heb kunnen vinden.

PLAAT XCIII.

De Kruisbekken, Mannetje en Wyfje (*).

Deeze Vogels zyn in de Natuurlyke grootte afgebeeld. De Tekeningen zyn Origineel en op de Plaat onmidelyk naar 't Leven gemaakt. De Bovenkaak loopt aan de Punt kruislings over de Onderkaak, in sommigen aan de regter, in anderen aan de slinkerzyde.

De bovenste Afbeelding stelt het Mannetje voor, welks Bek, die redelyk dik en sterk is, een donkere of zwartachtige Kleur heeft. Het Oog is van een donker Hazelnooten-Kleur. De Kop, Hals, Borst, Rug en Stuit, zyn volkomen rood: de bovenzyde van de Staart en Wieken geheel donker of zwartachtig; doch de randen der Slagpennen en Staartvederen trekken een weinig naar 't roode. De binnenzyde der Wieken en de onderzyde van de Staart, zyn Aschgraauw. De Schenkels, het Onderlyf en de Dekveders beneden aan de Staart, zyn witachtig, met eenige donkere Vlakken: de Pooten en Voeten van eene bruine Vleeschkleur.

In het Wyfje, dat de onderste Afbeelding vertoont, zyn de Bek, Oogen, Pooten en Voeten, volmaakt in gedaante en Kleur met die van het Mannetje overeenkomstig. De Kop, Hals en 't Lighaam, zo wel onder als boven, zyn geelachtig groen, gelyk dat van den Groenling *(Chloris)*: de Stuit is hoog geel, naar 't Oranje trekkende: de Zyden van den Kop en de Keel zyn Aschgraauw; het Onderlyf en de Dekveders aan de Staart, van eene witachtig Aschgraauwe Kleur, met donkere Vlakken: de Wieken en Staart aan de buitenzyde donker Aschgraauw, doch van onderen wat bleeker.

Deeze Vogels hebben zig onlangs, in de Jaaren 1756 en 1757 naamelyk, by groote Vlugten in de nabuurschap van Londen vertoond, Zy bezoeken ons niet regelmaatig en bestendig, in bepaalde Saizoenen, maar veel eer toevallig, om redenen die wy niet weeten. Somtyds ziet of hoort men 'er niet van, verscheide Jaaren agtereen. Onlangs ontving ik 'er een uit Groenland, die door de Walvisvisschers was gevangen. Hier uit onderstel ik, dat het een Vogel is, aan Noord-Amerika zo wel als Europa gemeen: want ik heb waargenomen, dat de meeste zo wel Land- als

Water-

(*) Loxia Mas & Fœmina. EDW. *Av.* II. p. 196. T. 303. Loxia Authorum. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 109. Sp. 1. Kruisbek Kernbyter. *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 498.

Watervogels, die deeze hooge Noorder Breedte bezoeken, zig onverſchillig over de minder Noordelyke deelen van Europa verſpreiden. WILLOUGHBY zegt, p. 248, dat hy drie Loot weegt. Een, dien ik levendig in een Kouwtje hield, hadt de zwaarte van vier Loot en een half vierendeel Loots. Tegenſtrydig met de meeſte andere Vogelen verſchillen zy met elkanderen in Kleur: want ik heb 'er veelen gezien en bevonden, dat de beſchryving van den eenen niet volſtrekt zou overeenkomen met die van een anderen. Zy hebben wel de zelfde Kleuren, groen, rood, donker en Aſchgraauw, maar op verſchillende wyzen met elkander gemengeld, en dit maakt de algemeene Hoofdkleur uit. Uit een groot getal van deeze Vogelen, heb ik hier twee gekoozen, die ik oordeelde beſt het oogmerk der Kleuring te zullen uitdrukken; alzo zy de grootſte uiterſten van verſchil vertoonen. By ons komen zy veel op de Pynboomen en aazen op het Zaad der Pyn-Appelen. Over eenige Jaaren ontving ik een Brief, van wylen den Hertog van Richmond, met den Vogel *Dikbek* genaamd: hoewel ik nu twyfel of deeze laatſte, (die in het Vierde Deel van myne Vogel-Hiſtorie, p. 228, ingevoegd is,) niet veeleer tot de Loxia of Kruisvink behoore (*). Zy zyn door de meeſte Autheuren, die van de Vogelen gehandeld hebben, beſchreeven en afgebeeld.

P L A A T XCIV.

De Witkeelige Moſch en de geele Kapel met Zilvervlakjes.

Zy zyn beiden Levensgrootte afgebeeld. De Vogel is gemaakt naar een nette Tekening in Kleuren, door den meergemelden WILL. BARTRAM van Philadelphia in *Penſylvanie*, my bezorgd: de Kapel kwam van Karolina.

De Moſch (†) heeft een korten dikken Bek, (gelyk de Graan-eetende Vogels gemeenlyk hebben,) van een zwartachtige of donkere Kleur. Van den Hoek des Beks door het Oog, (dat van Hazelnoote-Kleur is,) loopt een donkere Streep. Boven het Oog is een Boog, van Oranjekleur naaſt aan den Bek, maar die, naar het agterſte van den Kop, allengs wit wordt. De Keel, effen onder den Bek, is wit, daar hy zwart is in de gemeene Moſch. De geheele bovenzyde, Kop, Nek, Rug, Staart en Wieken, is van eene roodachtig bruine Kleur; doch de middelſte deelen der Vederen zyn donker, 't welk een aangenaame verſcheidenheid in de Schaduwing der Vederen veroirzaakt. De rand van het bovenſte der Wieken, naaſt aan den Borſt, is licht geel gekleurd. De zyden van den Kop, de Borſt, Buik, Schenkels en de Dekveders onder aan de Staart, zyn licht of witachtig Aſchgraauw, zonder Vlakken: de Pooten en Voeten roodachtig Vleeſchkleur.

De Kapel (§) heeft den Kop rood, het Lighaam bruin, het onderſte of de Staart geel, met een donkere ſtreep langs de bovenzyde, de algemeene Kleur van al de Wieken, zo wel boven als beneden, is geel. De bovenſte hebben, in 't midden van haare bovenzyden, ieder een roode Vlak met een donker Kringetje, en agt donkere Vlakken aan den uiterſten Rand. De kortſte of onder-Wieken zyn, rondom den Rand, met donkere Vlakken, die naar de Letter V gelyken, getekend. Aan de

(*) [Het is de *Coccothrauſtes* der Autheuren, behoorende ook tot het Geſlagt van *Loxia*, en door my agter den voorgaanden omſtandig beſchreeven.] Dezelve is op Plaat LXXXIII, in 't Zesde Deel van dit Vogelen-Werk, in Afbeelding gebragt.

(†) Paſſer Gutture albo. EDW. *Av.* II. p. 198.

(§) [Deeze Kapel heeft de Heer LINNÆUS van de *Papilio Senna*, daar dezelve zeer naar gelykt, door den naam van *Eubule* onderſcheiden. Zie *Syſt. Nat.* XII. Gen. 231. Sp. 102. Dat zyn Ed. dezelve ook tot de Oranje-Kapel (*Hyale*) Sp. 100. betrekt, moet zekerlyk een misſlag zyn.]

de onderzyde zyn alle de Wieken een weinig gewolkt met donkere Vlakjes en ieder Wiek heeft in 't midden twee witte Vlakken, met een roodachtig boordzel.

Myn verpligtende Vriend, de Heer HENRY BAKER, Lid der Kon. Societeit, voorzag my met deeze, benevens de kleine Geel en Zwarte Kapel, die op Plaat XCVI. zal volgen. Hy zeid, dat zy uit Zuid-Karolina overgebragt waren. Ik heb den Vogel nooit gezien, maar oordeelde de Tekening van den Heer BARTRAM zeer fraai, en kon aan derzelver naauwkeurigheid en echtheid geen twyfel ſlaan. Ik geloof dat geen der Onderwerpen van deeze Plaat ons tot nog toe ooit zyn bekend geweeſt.

PLAAT XCV.

De Worm-Eeter (*) van Penſylvanie en het Virginiſch Boktorretje.

De beide Afbeeldingen, op de Plaat, zyn onmiddelyk naar de Voorwerpen, Levensgrootte, getekend en gegraveerd. De Vogel ſchynt een middelſlag te zyn, tuſſchen de Dunbekkigen en de Dikbekkigen, die Graanen eeten; als hebbende den Bek dikker dan de eerſten maar dunner dan de laatſten.

Zyn Bek is taamelyk ſcherp gepunt, aan de bovenzyde donker, maar Vleeſchkleurig aan de onderzyde. Van den hoek des Beks, door het Oog, loopt eene ſmalle zwarte Streep. Effen boven 't zelve is een geelachtig en daar boven een zwart Boogje. Het overige van den Kop, Keel en Borſt, is roodachtig geel; welke Kleur allengs witachtig wordt en dus blyft, tot aan de onderzyde van de Staart. De geheele bovenzyde, Rug, Wieken en Staart, zyn van een donkere Olyfgroene Kleur; de binnenſte Dekveders van de Wieken geelachtig wit; de binnenzyden der Slagpennen en de onderzyde van de Staart, Aſchgraauw: de Pooten en Voeten Vleeſchkleurig.

De geſtalte van het Boktorretje is uit de Afbeelding kenbaar. Het is van een donkerbruine Kleur en heeft zyn naam van zyne twee lange Hoornen, die agterwaards ſtrekken, gelyk die van een Bok. Het was gevonden door een Kuiper in Londen onder 't klooven van een Stuk Virginiſch Eikenhout, tot Pypeduigen. Het Stuk Houts, met het Inſekt daar in leevende, werdt my in April 1758, door mynen verpligtenden Vriend, JOSEPH AMES, Lid der Kon. Societeit, gegeven. Het was toen eetende en maakte zynen voortgang door het Hout, waar uit het in July van 't zelfde Jaar voortkwam door een Gaatje, dat het aan 't end daar van hadt doorgeknaagd, gelyk op de Plaat is afgebeeld; alwaar ook, op zyde van het Stuk, de holligheid vertoond wordt, welke het in de vaſte Eik gemaakt hadt. De opening, daar het in gekomen was, bevondt zig in het andere gedeelte des Houts en ſtrookte met de afgebeelde. Dit Torretje knaauwt het Hout in zyn volmaakte ſtaat. Het Stof, dat ik in de holligheid vondt, vertoonde zig niet als Excrementen, maar als fyn Zaagzel of Gruis van Hout. Daar zyn veele verſchillende Soorten van dit Geſlagt van Torretjes of Bokjes, die, zo ik geloof, allen Hout vreeten (†).

De Heer JAMES LEHMAN toonde my een Soort van Bokje, grooter dan dit, en van zeer ſchoone Kleuren, 't welk gevonden was in een vaſt Stuk Mahony-Hout. Doktor PYE, van Mile-end, heeft de zelfde Soort als de myne, die levendig, in de ſtaat

(*) Vermivora. EDW. *Av.* II. p. 200. T. 305.

(†) [En ik geloof, dat zy geen van allen Hout eeten, maar dat zy ſlegts het vermogen hebben, om het Hout af te knaagen, tot dat zy een uitgang hebben gevonden. Het ſtrydt tegen de natuur van een Diertje, dat niet aangroeit, zulke vaſte Spyze te nuttigen. Ook zyn de holligheden in het Hout grootendeels niet door hun, maar door den Worm daar zy uit voortkomen, gemaakt.]

ſtaat van Worm, gevonden was in een Stuk hard Hout, uit Nieuw Engeland overgebragt, en in die ſtaat, zo hy zeide, het Hout knaagde. De Worm, tot volwasſenheid gekomen, verandert in een Popje, daar men het Torretje volkomen gevormd in kon zien, bewonden in een dun doorſchynend Huidje, waarvan de Doktor my een Tekening vertoonde. Na dat het in die Staat eenigen tyd gebleeven was, kwam 'er een volmaakt Boktorretje uit voort, van de zelfde Soort als door my is beſchreeven.

De Worm-Eeter ontving ik van den Heer WILL. BARTRAM, die zegt, dat het een Trekvogel is en dat hy waargenomen heeft, hoe al de Dunbekkige Vogels van Penſylvanie van dien aart zyn. Deeze Vogel vertoont zig het eerſte in July, en gaat dan Noordwaards voort, doch hoe verre is onzeker. Men heeft de Vogels, die in 't Voorjaar Noordwaards door dat Land paſſeeren, nooit den zelfden weg zien te rug keeren. De Heer BARTRAM onderſtelt, dat zy in de Herfſt Zuidwaards gaan, door eenige andere Paſſagie, agter hunne inlandſche Bergen. Ik geloof dat dit de eerſte Afbeelding en beſchryving zy van den Worm-eeter: ook ſtaat het my niet voor, dat de Boktorren tot nog toe ontdekt waren kaauwers of eeters te zyn in het Hout (*).

PLAAT XCVI.

De Dikbek van Malakka en de Jacarini, met een kleine geele Kapel.

Deeze Vogels en de Kapel zyn allen in de Natuurlyke grootte getekend. Die van *Fig.* 1. en *Fig.* 3. lagen voor my, terwyl zy op de Plaat gebragt werden.

De *Dikbek van Malakka* (†) (*Fig.* 1.), heeft den Bek van eene blaauwe Kleur, dik en Sterk naar de grootte van den Vogel. De Kop en onderzyden der Wieken zyn licht Aſchgraauw; de Rug, Wieken, Stuit en Staart, roodachtig of Kaſtanjebruin: de Borſt, Buik en de geheele onderzyde, donker of zwartachtig: de Dekveders onder aan de Staart een weinig lichter: de Pooten en Voeten Vleeſchkleur.

De Afbeelding (*Fig.* 2.) vertoont den *Jacarini* van MARCGRAAF (§), wiens beſchryving WILLOUGHBY in zyn Werk, p. 258, overgenomen heeft. Hy komt voor in deszelfs *Hiſtorie van Braſil*, p. 210. Maar, alzo de gedagte Autheuren 'er geen Afbeelding van gegeven hadden, was het my aangenaam, gelegenheid te hebben om denzelven te tekenen. De Portugeezen noemen hen *Negritto.* Het is een Graaneetende Vogel, die een middelmaatig dikken korten Bek heeft, van een donkere Kleur. Zyn Pluimagie is geheel zwart, met een uitneemend fraay gepolyſte Oppervlakte, als gebruineerd Staal, en, in een bekwaam Licht geſteld, een weerſchyn hebbende van zeer ſchoon donker blaauw over het Lighaam, en ſomtyds een groenachtige Kleur aan den Hals en Wieken. De Pooten en Voeten zyn van 't gewoone maakzel en van een bruine Vleeſchkleur. MARCGRAAF zegt, dat de binnenzyden der Wieken wit zyn. De zyd-Veders der Staart draaijen buitenwaards, gelyk in de Afbeelding is uitgedrukt.

Deeze

(*) [De waarſchynlykheid was evenwel groot: want hoe zouden anders, die in 't Hout veranderen, daar uit komen. ROESEL hadt een aanmerkelyke twyfeling over dit Stuk, of zy ook Hout aten, om dat men ze zo veel op Stammen van Boomen en Hout aantreft; doch hy ſchynt niet bedagt te hebben, dat zy daar op moeten zyn, om hunne Eijeren in Scheuren of Gaatjes te leggen, ten einde de uitkomende Wormpjes in 't Hout kunnen booren. *Inſ.* II. *Scar.* II. p. 16. Thans is het blykbaar dat zy hetzelve afknaagen of kaauwen kunnen: doch indien het Bokje van April tot July Hout tot voedzel hadt gebruikt, moeſt het ook Excrementen hebben afgelegd.]

(*) Coccothrauſtes Malaccenſis. EDW. *Av.* II. p. 204. T. 306. f. 1. Maja Sinenſis. BRISS. *Av.* III. p. 212. T. 9. f. 1. Loxia Maja. LINN. *Syſt. Nat.* XII. *Gen.* 109. Sp. II.

(†) Jacarini. EDW. *Av.* II. p. 204. T. 306. f. 2. Tangara Braſilienſis nigra. BRISS. *Av.* III. p. 28. Tanagra Jacarina. LINN. *Syſt. Nat.* XII. *Gen.* 111. Sp. 4.

Deeze twee Vogels waren in bezitting van den verpligtenden Liefhebber, TAYLOR WHITE, Schildknaap van Lincolns-Inn, die my met het Gezigt derzelven begunstigde. De eerste was gedroogd uit Indië overgebragt onder den naam van het *Malakse Winter-Koningje*, doch welken ik verkoozen heb te veranderen, als hebbende de Vogel niets daarvan dan de grootte. De andere Vogel leefde in een Kouwtje, dat ik niet met my naar Huis kon neemen: zo dat ik hem alleen by geheugenis tekende en kleurde, maar vervolgens myn Tekening met den Vogel vergeleek, die ik nagenoeg bevondt overeen te komen.

Het kleine geele en zwarte Kapelletje (*Fig.* 3.,) heeft zyn Kop, Lighaam, Pooten, enz. van eene donkere Kleur. Alle de Wieken aan beide zyden zyn geel doch aan de bovenzyden zeer diep met zwartachtig of donker gezoomd. Ook heeft ieder der boven-Wieken een klein zwart Vlakje: de onder-Wieken een rond rood Vlakje, by den uitersten Rand, benevens een weinigje Rood. Het was uit Zuid-Karolina afkomstig.

PLAAT XCVII.

De Kleine-Wulp, Corlieu *genaamd* (*) *en het Papier-Mos.*

Deeze is kleiner dan de gemeene Wulp. Evenwel is deeze Afbeelding in Afmeetingen omtrent de helft verkleind: zo dat hy in Oppervlakte hier maar een vierde en in Lighaamelyke grootte niet meer dan een agtste van de Natuurlyke grootte heeft. De Kop, in 't onderste van de Plaat, komt voor in de laatstgemelde grootte. Voorts zyn beide deeze Voorwerpen onmiddelyk naar de Natuur gegraveerd.

De Bek is, aan ieder zyde van de Bovenkaak, met Sleuven, waar in de Neusgaten hunne plaats hebben. De Kleur des Beks is van boven donker, van onderen roodachtig naby den Kop. De Afbeelding vertoont de Gestalte, beter dan de beschryving zou kunnen doen. Op zyde is hy een weinig samengedrukt. De Kop en Hals, tot aan de Borst, zyn gedekt met roodachtig bruine Vederen, hebbende ieder Veder een donker Merk langs het midden heen. Rondom de Oogen zyn zy lichtachtig, en de Keel, onmiddelyk onder den Bek, is een klein end wegs wit. De helft van de Rug naast aan den Kop, de bovenste Dekveders der Wieken, en de Slagpennen die naast aan de Rug komen, wanneer de Wieken geslooten zyn, vindt men ook met roodachtig bruine Vederen gedekt, die donkere Streepen langs haare Schaften hebben, aan ieder zyde getand. De groote Slagpennen zyn uitwaards geheel zwart of donker, met witte Schaften. Na de vierde volgen 'er omtrent tien van eene donkere Kleur, met halfronde witte Vlakken op de buitenste Baarden getekend. De Dekveders aan de binnenzyde der Wieken zyn wit, met flaauwe donkere Vlakjes. De binnenzyden der Slagpennen zyn licht Aschgraauw, met witte Streepen overdwars. De Borst, Buik, Schenkels, Zyden, de Dekveders beneden aan de Staart, zyn wit, zo wel als de agterste helft van de Rug. De zyden onder de Wieken, evenwel, zyn met flaauw Aschgraauwe Vlakjes gesprenkeld. De Staart bestaat uit twaalf Vederen, waarvan de middelsten wel zo lang zyn als de anderen. Hy is, zo wel als de bovenste Dekveders, witachtig, met eenige bruinheid gemengd, en heeft van boven zwartachtige Streepen overdwars. De Pooten zyn naakt boven de Kniejen, die een aanmerkelyke dikte hebben. De drie voorste Vingers

(*) [Deeze Vogel is door den Heer LINNÆUS betrokken tot den *Scolopax Phæopus*, *Syst. Nat.* XII. Gen. 86. Sp. 4., door my beschreeven, *Nat. Hist.* I. D. V. STUK, bladz. 222.]

gers zyn aan hun begin ſamengevoegd met een ſterk Vlies, en hebben zydelingſe Zoomen, die breedte en platheid aan de Voetzoolen geeven. Hier door zyn zy beter in ſtaat om te loopen op Zandige en Modderige Stranden, dat hunne Natuurlyke Weiden zyn, om Aas te zoeken. De Klaauwen zyn klein en donker, die van de middelſte Vingers aan de binnenzyden kantig verdund. Zy hebben de Pooten en Voeten met een groenachtige geſchubde Huid bekleed.

De Huid van deezen Vogel was door myn zeer goeden Vriend, den Heer THOMAS BOLTON, Bloemiſt van Werley-Clough in Yorkshire, naarby welke plaats hy was geſchooten, my toegezonden. Ik verbeeld my dat het die zelfde Vogel zy, welke door WILLOUGHBY beſchreeven is, pag. 294. van zyne Ornithologie, alwaar hy, wat andere Autheuren daar van gezegd hadden, by een verzameld heeft. Ik vind 'er geen Afbeelding van, dan een ſlegte by GESNERUS (*). Zie zyne *Phaeopus alter*, *Arquata minor. Nomencl. Av. Ord.* 8. *p.* 103.

Het *Papier-Mos* is in de Natuurlyke grootte getekend. De Bladen daar van zyn zeer dun, en getakt, als de Afbeelding vertoont, hebbende hunne Oppervlakten bedekt met kleine Nopjes of Stippen. De Kleur is licht bruinachtig geel. Het was door een Ooſtindiſch Schip van St. Heleen medegebragt. De Heer ELLIS heeft, in zyne *Natuurlyke Hiſtorie der Korallynen*, twee verſchillende Soorten opgegeven, die veel naar het tegenwoordige gelyken (†).

PLAAT XCVIII.

De Tzergraauwe Strandlooper of Koet-Plevier, een Soort van Snep (§).

Deeze Vogel is op de Plaat in de Natuurlyke grootte vertoond, en onmiddelyk naar 't Voorwerp gegraveerd. De kleine Afbeelding ſtelt hem met uitgeſpreide Vlerken voor.

De Bek, die eene zwarte of donkere Kleur heeft, heeft een Sleuf aan ieder zyde van de Bovenkaak, in welke Sleuven de Neusgaten zyn. De Oogen vind ik aan de zyden van den Kop, verder agterwaards dan gewoonlyk, geplaatſt. Hy heeft een donkere Vlak op de Kruin; terwyl het overige van den Kop, de onderzyde van den Hals en het geheele Lyf tot aan de Dekveders beneden aan de Staart, wit zyn. De bovenzyde van den Hals is licht graauw: de Rug en Stuit zyn blaauwachtig of Leykleur, met donkere Vlakken langs het midden der Vederen, en een weinig bruin, daarin ſpeelende. De Staart heeft twaalf Veders, die ſcherpachtig aan de tippen zyn, van eene zwarte of donkere Kleur, met ſmalle licht Aſchgraauwe randen. De Wiek is uitwaards ook zwartachtig. De binnenſte Slagpennen, die naaſt aan de Rug vallen, zyn zwart, met ſcherpe punten, hebbende de kanten licht van Kleur of wit. Eenigen der middelſte Pennen zyn geheel wit; de volgende hebben witte Tippen en de agt uiterſten of buitenſten zyn zwart, met witte Schaften. De eerſte ry van Dekveders boven de Slagpennen, heeft zeer witte Tippen; in de tweede zyn dezelven flaauwer (**); de kleine zyn geheel zwart, en de binnenſte of inwaardſe

(*) [Men vindt 'er echter, onder den naam van *Phæopus minor*, ook eene by ALDROVANDUS en thans, na het ſchryven van EDWARDS, by BRISSON *Av.* V. p. 317. T. 17. f. 1.]

(†) [Onder den naam van *Smalbladig Hoornwier*, Pl. 28., en van *Papier-Mos*, Pl. 38., Fig. 8. Deeze beiden behooren tot de *Fluſtra truncata* van den Heer LINNÆUS, welke ik, onder de Zeegewaſſen, by den naam van *Beitelvormig Korſtgewas*, heb beſchreeven. Zie *Nat. Hiſt.* I. D. XVII. STUK. bladz. 477. De laatſtgemelde Plaat is in de Eerſte Uitgave van ELLIS niet.]

(§) [Het is, by den Heer LINNÆUS, thans de agtſte Soort van Strandloopers, onder den naam van *Tringa lobata*; en is, door my, by dien van Koet-Plevier omſtandig beſchreeven, *Nat. Hiſt.* I. D. V. STUK, bladz. 245. Doch de zelfde Afbeelding als deeze, welke ik verkleind overgenomen heb, PLAAT XLIV. Fig. 3., is door den Heer EDWARDS gebragt in de *Phil. Tranſactiën*. en aldaar bladz. 247. beſchreeven.]

(**) [De Franſche Vertaaler, door den Hoogduitſchen gevolgd, zegt hier, dat de Tippen der eerſte ry langer, die der tweede korter zyn; 't welk wel waar kan zyn; doch ik meen dat EDWARDS met *deep white tips* zulks niet bedoeld heeft.

waardse wit met een weinig graauw. De Slagpennen zyn, aan de binnenzyde, licht Aschgraauw. De Pooten en Voeten trekken naar Loodkleur.

Het buitengewoonste van deezen Vogel, zyn de Vinnen of Lobben, aan de zyden van zyne Vingers, dat Vliezen zyn, by de Gewrichten uitgegulpt, zo dat zy die aanwyzen. Best ziet men zulks in een Voet, die een weinig vergroot in een hoek der Plaat is geschetst; waar ook blykt, dat deeze Vliezen, aan de kanten, Kamswyze fyn ingesneeden [of als met Franje] zyn. De Bek is platachtig gelyk die van een Endvogel, en dus breeder dan hoog. Zie een Afbeelding van deszelfs bovenzyde, aan den grooteren Kop, die in de andere hoek is getekend, met een kleiner Kop, die een smaller Bek heeft, daar nevens. Hier mede heb ik het verschil tusschen den hier beschreevenen Vogel en een van hetzelfde Geslagt van Amerika; met een smallen Bek, te vooren door my uitgegeven, willen aanwyzen (*).

Deeze Strandlooper is, zo ik geloof, nog niet afgebeeld of beschreeven geweest, voor dat hy uitkwam in de *Verhandelingen der Koninglyke Société it*, VOL. L. Part. I. p. 255., op 't Jaar 1757. Maar in de Afbeelding van dat Werk was hy niet gekleurd, en een naauwkeurige Kleuring oordeel ik een voornaame zaak te zyn in de Natuurlyke Historie. Ik geef hem dan hier wederom aan 't licht. Hy werdt my bezorgd door myn verpligtenden Vriend, den Heer THOMAS BOLTON, Bloemist van Worley-clough in Yorkshire, by welke plaats hy in January 1757 was geschooten. De Heer RAY zegt, in een Werk door hem in 't Jaar 1674 te Londen uitgegeven (†), na het noemen van den Koet, in zyne Verzameling van Vogelen, p. 92, dat de Heer JOHNSON van Brigna, by Grotabridge in Yorkshire, hem een Vogel van het Koet-Geslagt vertoonde, met gelobde Voeten, niet veel grooter dan een Merel of zwarte Lyster zynde. Daar zo weinig, ten dien opzigte, door RAY gezegd wordt; kan men niets bepaalen aangaande dien Vogel; maar men mag veilig besluiten, dat het onze boven beschreevene niet geweest zy: want de Lyster weegt, volgens dien Autheur, vier Oncen; en de Heer BOLTON, die my deezen Vogel zondt, zegt in zyn Brief, dat dezelve, nieuwlings gedood, maar één Once woog.

P L A A T XCIX.

De Fregatvogel (§), een Chineesch Vischje, en het roode Hoornwier.

De Vogel, van deeze Plaat, is zeer veel kleiner dan Levensgrootte, in welke de Kop en regter Voet om laag zyn afgeschetst. Het Origineel was een opgevulde Huid, en dus opgezet hadt hy, van de Punt des Beks tot aan het end der Staart, de langte van zes-en-dertig Duimen. De Wiek, gesflooten zynde, was drie-en-twintig Duimen lang, en de tippen der Wieken bevonden zig, uitgebreid zynde, meer dan zes Voeten van elkander. De Staart, die gevorkt is, heeft de buitenste Veders dertien Duimen lang en de eerste of grootste Slagpen zestien Duimen.

De Bek heeft twee Sleuven, loopende langs de geheele Bovenkaak, in welker begin, by den Kop, de Neusgaten geplaatst zyn. Hy is rood van Kleur en wordt wyder naar den Keel, zynde de hoeken des Beks byna twee Duim van elkander. De geheele Vogel, uitgenomen de Hals en Borst, is met Veders van een Roestig-bruinachtige of zwarte Kleur gedekt. De Buik, de binnenzyden der Wieken, en de onderzyde van de Staart, zyn een weinig lichter dan de Rug. Op de Borst is een wit

(*) EDW. *Av.* T. 46. [Zie het II. DEEL van dit Vogelen-Werk bladz. 71. Pl 91.]

(†) *A Collection of English Words &c. with a Catalogue of English Birds and Fishes &c.*

(§) Avis Rabhorcados vel Navis Bellica dicta. EDW. *Av.* II. p. 209. T. 309. Pelecanus Aquilus. LINN. *Syst. Nat.* XII. Gen. 72. Sp. 2. [Hy is door my, in de *Nat. Hist.* I. D. V. STUK bladz. 111. omstandig beschreeven en Plaat XXXVIII. *Fig.* 2, als vliegende in Afbeelding gebragt; waar men de aanhaalingen der Autheuren kan zien.]

wit Bed van Vederen, van byna Hartvormige figuur, (afzonderlyk op de Plaat vertoond,) welks Punt naar den Keel ſtrekt, maar de twee ſtomper hoeken gaan onder de Wieken. Deeze hebben ieder omtrent dertig Slagpennen of Veders van den eerſten rang, op eene ry. De Staart beſtaat uit tien Vederen, waar van de twee middelſten de helft korter dan de zydelingſen zyn. De Pooten, tot de Kniejen toe gevederd, zyn de kortſten, naar de grootte des Lighaams gerekend, die ik ooit heb aangetroffen in de Vogelen. Zy hadden aan de buitenzyden kleine ſtompe Vedertjes geheel tot de Voeten toe, gelyk aangeweezen is in de groote Afbeelding van een Poot. De vier Vingers zyn allen ſamengewebd, even als in de Pellikaan, Kormoran of Water-Raaf, Jan van Gent, en dergelyken: van welk Geſlagt deeze Vogel een Soort is. De Vingers zyn niet tot aan de enden toe gevliesd, gelyk gemeen is in de meeſte Watervogelen, maar het uiterſte Lid van de drie voorſten vry gelaten, om beter zyne Prooy, (Viſſchen naamelyk, die ſlipperig zyn,) te kunnen vatten en vaſthouden. De Pooten en Voeten zyn van eene vuil geelachtige Kleur.

Het *Chineeſche Viſchje*, dat ik twintig Maanden levendig gehouden heb in een Bekken met Water, is in de Natuurlyke grootte naar 't Leven getekend. Het hadt geene Vinnen op de Rug, maar kleine Bultjes, ter plaatſe daar de Rugvinnen gewoonlyk ſtaan. Aan de onderzyde hadt het drie paar Vinnen, het eerſte naby de Kieuwen, het tweede in 't midden des Buiks, en het derde nader aan de Staart, tuſſchen welke laatſten de Navel geplaatſt was. Onder deeze Viſſchen is 't gewoon, dat eenigen enkelde, anderen dubbelde Staarten hebben, maar aan den bovenkant ſamengevoegd. De hier afgebeelde hadt de Staart ten deele dubbeld, gelyk op de Plaat is uitgedrukt. De Vinnen en Staart waren rood van Kleur. Het was met ſtevige Schubben gedekt en hadt aan ieder zyde een Zydſtreep. De Rug was donker trekkende naar groen, welk naar de onderzyde trapswyze veranderde in een geele of Goud-Kleur (*).

Het *roode Zee-Wier*, tot ſieraad hier mede bygebragt, is ook in de Natuurlyke grootte getekend. Het is plat en zo dun als het fynſte Linnen, ſierlyk genopt of gekorreld, en van een ſchoone Karmyn Kleur. Het was my gegeven door mynen zeer geachten Vriend, wylen den waardigen Liefhebber, den Heer ARTHUR POND, Lid van de Koninglyke Societeit, die hetzelve, met en benevens andere Zeegewaſſen, van de Kaap der Goede Hope ontvangen hadt. Het ſchynt my nagenoeg overeen te komen, met het Breedbladerig Hoornwier van den Heer ELLIS, die een Mikroskoopiſche beſchryving uitgegeven heeft van deszelfs kleine deelen. Zie zyn Werk over de Koraalgewaſſen, Pl. XXIX, p. 70. (†).

De Vogel, op deeze Plaat vertoond, was my, droog wel geconſerveerd zynde, door mynen verpligtenden Vriend, den Schildknaap ISAAK ROMILLY, Lid van de Koninglyke Societeit, preſent gedaan. Men vindtze alleenlyk in warme Landen, en ziet ze in de Zee vliegen op een verren afſtand van 't Land. Hy ſcheen my de zelfde te zyn als de *Rabihorcado* of *Raboforcado* van WILLOUGHBY, waarvan het Berigt en de Afbeelding, p. 395, Tab. LXXVII., van deszelfs Werk is te vinden. PETIVER geeft, in zyn *Gazophylacium*, even de zelfde Afbeelding. Hy noemt het de *Indiaanſche Vorkſtaart*. De Afbeeldingen van deeze Autheuren (welke zy, om dit in 't voorbygaan te zeggen, van NIEREMBERG ontleend hebben: zie deszelfs *Hiſt. Nat.* p. 221.) zyn zeer onvolkomen en kunnen geen denkbeeld geeven van den Vogel. 't Geen zy daarvan zeggen, komt op niets anders uit, dan dat dezelve een

(*) [Kan dit Viſchje tot de Chineeſche Goudviſſchen behooren, onder welken men, zo ten opzigt van de figuur des Lighaams als van de Kleur en Vinnen, inzonderheid in de hier te Land geteelde, zo veel veranderingen ontmoet? Waarom maakt EDWARDS van de zynen, die by hem Plaat 209, en in dit Werk op Plaat CIV. in 't Zesde Deel afgebeeld zyn, dan geen gewag? Ik vind het door den Ridder LINNÆUS niet aangehaald.]

(†) Van het ſmalbladige vindt men hier voor, op Plaat XCVII., een Afbeelding. Zie verder de Aantekening aldaar.

een Gevorkte Staart heeft (*). DU TERTRE geeft, in zyne *Natuurlyke Historie der Voor-Eilanden van Amerika*, eene beschryving van deezen Vogel, onder den naam van *la Fregate*, met een Berigt van zyne lange vlugt van Land over de Zee, en zyn vegten met andere Zee-Vogels om den Roof, enz. RAY heeft in zyn *Synopsis Avium* of Kort Begrip der Vogelen, pag. 153, 154., de beschryving van DU TERTRE gebruikt, waar van een gedeelte overgenomen is in ALBINS *Vogel-Historie*, VOL. III. pag. 75; en ik verbeeld my, dat die Autheur zyne Afbeelding van den Fregatvogel alleenlyk uit de beschryving van DU TERTRE heeft opgemaakt: want dezelve is zeer vitieus, byzonderlyk ten opzigt van de Kieuwen, gelyk hy ze noemt, en van de Voeten, die in myne Afbeelding zyn verbeterd. DU TERTRE zegt, dat de Mannetjes geheel zwart als Ravens zyn. Ik geloof dat de tegenwoordige ver de echtste Afbeelding en naauwkeurigste beschryving is, welke men 'er tot nog toe van heeft: maar ik onderstel dat dit het Wyfje zou kunnen zyn. Na dat ik deezen Vogel getekend en gekleurd had, naamelyk, heeft een Heer, die verscheide Tochten naar Oostindie gedaan hadt, my verhaald, dat de Vederen der Mannetjes van deeze Soort geheel zwart zyn (†).

PLAAT C.

Het Dier dat men de Luijaard *noemt.*

Het heeft ongevaar de grootte van een groote Huiskat. Ik heb het getekend naar een Huid, die opgezet was in het nevensgaande postuur. Het Vel om den Bek was zo digt en hard, dat ik de Tanden niet kon ontdekken. De Ooren zyn klein, rondachtig en geheel bedekt door het lange Haair op den Kop. Uitwendig vertoont 'er zig geen Staart aan. De regter Voorvoet of Hand is in de Natuurlyke grootte onder op de Plaat voorgesteld (§)

De Kop is redelyk rond, gelyk men ziet in de zydelingse Tekening daar van. Hy is, van boven, op zyde en van agteren, gedekt met lang Haair, 't welk over den Hals heen hangt, gelyk in de Menschen. Ook heeft het Aangezigt van vooren iets naar dat van een Man gelykende, [als met een Staatie-Pruik, wier enden wederzyds op de Borst hangen, versierd.] Het is met kort Haair gedekt, dat in de geheele rondte uitwaards strekt, en, het Haair van den Kop in andere Streeken ontmoetende, een kleine verheffing rondom het Aangezigt maakt, zich als een Masker vertoonende. Het Vel was om den Bek kaal en van eene roodachtige Kleur, zynde ook om de Oogen roodachtig. De Voeten [en Handen] zyn ook met een kaale roode Huid gedekt, [als had het Dier een Soort van Polsjes of Handschoenen zonder Vingers aan.] Ieder heeft drie zeer sterke witte Nagels of Klaauwen, van taamelyke langte en maatig geboogen. Zy zyn platachtig en niet in Vingers verdeeld, maar de Nagels of Klaauwen komen onmiddelyk voort uit den onverdeelden Voet (**). De Armen of Voorpooten zyn langer dan de Agterpooten. Of het Tepels op de Borsten had, gelyk de Aapen, verhinderde my de dikte van het Dons en de droog-

te

(*) [Hy wordt, zo NIEREMBERG aantekent, [van de Spaanschen denk ik,] *Raboborcado* geheten, om dat zyn Staart gelyken zou naar eens Snyders Schaar en van de Portugeezen *Rabiforcado*, [waarschynlyk om dat dezelve naar een Vork gelykt.] Dit is de reden van 't verschil dier benaamingen,]

(†) [Van het Mannetje heb ik, uit BRISSON, de voorgemelde Afbeelding gegeven, die in Indie door zeker Heer was getekend, met byvoeging, dat die Vogel bykans veertien Voeten afstands van 't end der eene Wiek tot dat der andere had; zo dat zy in grootte ontzaglyk zouden verschillen. 't Is, zou men zeggen, byna ongelooflyk.]

(§) [Dit Dier schynt, wegens de Drievingerigheid, te behooren tot den Westindischen Luijaard, door my in het I. DEELS I. STUK der *Natuurlyke Historie*, bladz. 488, enz. beschreeven, en uit SEBA Pl. IX. *Fig.* 1, aldaar, doch wat in een andere Gestalte, afgebeeld. LINNÆUS heeft deeze Afbeelding van EDWARDS, onder het getal van Pl. 220., aangehaald; dat mis is: zie ons VII. Deel p. 20.]

(**) [De Heer LINNÆUS noemt dat gedeelte, daar de Klaauwen in geworteld zyn, hier samengevoegde Vingers (*Digiti combinati*) en dus kan zyn Ed. uitdrukking van (*Pedibus tridactylis*), met Drie-Vingerige Voeten, bestaan. Het schynt wel met onze Agterhand (*Metacarpus*) overeen te komen.]

te der Huid, waar te neemen. Het is over 't geheel bekleed met een dik grof Haair, van een donkerbruine Kleur, 't welk zig gebroken en gespleeten vertoonde, gelyk verweerde Hennip, en scheen lang aan de Zonneschyn, Wind en Regen, bloot gesteld te zyn geweest.

Dit Dier was uit de Honduras, een Gewest van Amerika, overgebragt, en woont, zo ik geloof, in alle de Landstreeken der Nieuwe Wereld, die niet veele Graaden van de Evennagtslyn zyn afgelegen. Het was in bezitting van wylen Lord PETER. De eerste Autheur, dien ik tegenwoordig vinden kan, by wien daarvan gewag wordt gemaakt, is GESNERUS, welke 'er een Afbeelding van gegeven heeft, volmaakt als een Beer, met eens Menschen Hoofd (*). De volgende is CLUSIUS, wiens Afbeelding beter gelykt, onder den naam van *Ignavus* (†). NIEREMBERG heeft deeze beide Afbeeldingen gekopieerd, en 'er een van zig zelven bygevoegd (§). PISO vertoont het Geraamte van dit Dier, met een Afbeelding daar van, gelyk een Pad kruipende, en op de Tytelplaat van zyn Werk heeft hy 'er een, die by een Boom opklautert. Hy noemt het Dier *Ay* of *Ignavus*, en maakt 'er een grooter en kleiner Soort van (**). DAMPIER zegt (††): „ de Luijaard aast op de Bladen van Boomen, eetende eerst een Boom kaal, voor dat hy „ 'er weder afklimt, en is zo traag van voortgang, dat hy byna van Honger sterft, „ voor dat hy een anderen kan beklimmen, hoewel de Boomen digt by elkander „ staan." DON ANTONIO D'ULLOA zegt, „ dat 'er, in 't Land omstreeks Por- „ to Bello, een Dier is, (zo ik onderstel onze Luijaard,) genaamd *Perico Ligero* „ of de *Vlugge Pieter*; een Spotnaam daar aan gegeven wegens zyne overmaatige „ traagheid van Gang en Luiheid. Het is zo log, dat het geen Ketting of Hok „ behoeft: want het gaat van zyn plaats niet, tot dat het door Honger zy gedron- „ gen, hebbende ook geen vreez' voor Menschen of Wilde Beesten (§§). Zyn „ Voedzel zyn, in 't algemeen, Wilde Vrugten, en wanneer hy 'er geene op den „ Grond kan vinden, dan zoekt hy een Boom uit, die wel beladen is, beklimt dien „ met veel moeite, en, om zig een tweede opklimming te bespaaren, plukt hy alle „ de Vrugten af, smytende die op den Grond: dan verder de moeite willende uit- „ winnen van 'er af te klimmen, maakt hy zig tot een Kloot en rolt langs de Tak- „ ken nederwaards. Aan den Voet van deezen Boom blyft hy, tot alle de Vrug- „ ten verteerd zyn, gaande nooit van zyn plaats, voor dat de Honger hem dwingt „ anderen op te zoeken" (***). KLEIN heeft, in zyn *Historie der Viervoetige Dieren* (†††), de laatste Origineele Afbeelding daarvan gegeven, buiten deeze myne, welke van alle de voorgaande verschilt, en, zo ik geloof, naauwkeuriger zal bevonden worden dan de meesten. Al die ik gezien heb, strekken het Haair der Pooten tot de Nagelen uit, 't welk strydig is met de natuur van dit Dier (§§§).

KOR-

(*) In zyn *Nomenclator Quadrupedum*, p. 96., onder den naam van *Haut*, [die van deszelfs Geluid zou afkomstig zyn.]

(†) In zyne *Exot.* Tom. II. p. 110.

(§) *Hist., Nat.* p. 163, 164. [Zyn bovenste Afbeelding, welke die van CLUSIUS is, was hier te Amsterdam naar een opgezetten Huid gemaakt, en is zekerlyk de slegtste niet. Daar onder heeft hy een *verbeterde Afbeelding* van CLUSIUS, zo hy zegt, geplaatst.]

(**) PISO *de Indiæ utriusque Re naturali*, &c. p. 321, 322.

(††) In zyn Reistogt naar de Baay van Kampêche.

(§§) [In de *Dierlyke Wereld* van den Heer WATSON, door den Heer NOSEMAN vertaald, staat, „dat „ de Luijaard, die noch vechten noch vlugten kan, „ natuurlyker wyze het vreesachtigste is van alle Die- „ ren:" bladz. 49.]

(***) *Voyage to South-Amerika*, VOL. I. p. 103. Lond. 1758. [Een byzondere Levensmanier, grootelyks van die door anderen aan hem toegeschreeven wordt, verschillende.]

(†††) [Ik vind, dat die Autheur hem drie Vingers aan ieder Voet toeschryft. Zie p. 43, Lips. 1751. Quarto.]

(§§§) [Waar uit wylen de Heer EDWARDS dit opgemaakt hebbe, en wat hem Grond gaf, om dat vast te stellen, begryp ik geheel niet. Was hem, als zulk een Vogelkenner, onbekend, dat men dikwils de kaale Huid der Dieren, inzonderheid die roodachtig moet zyn, konstig kleurt of met Verw bestrykt? Kon hy niet bezeffen, dat men, om de Afbeelding op te schikken, de Huid aan de Handen en Voeten kaal en rood kon maaken, zo wel als aan den Bek, om het Dier te meer naar een Menschje te doen gelyken? De myne, immers, die ik in Wyngeest bezit, heeft de Pooten geheel met Haair bedekt, dat zelfs een weinig over de Klaauwen valt, even als in de Afbeelding van SEBA, voorgemeld, die natuurlyker schynt te zyn. Het strydt derhalve niet tegen de Natuur van den Luijaard, het Haair tot aan de Nagelen uitgestrekt te hebben.]

KORTE INHOUD

DER

VIERDE HONDERD PLAATEN VAN DIT WERK.

LYST DER VOGELEN, ENZ.

Die afgebeeld en beschreeven zyn in het

ZEVENDE DEEL.

	Tab.	Bl.
De *Gekroonde Adelaar.*	I.	1
De *blaauwe Valk en de kleine bruine Haagdis.*	II.	2
Byzondere Huidkwaal in de Hand.	IV.	4
De *zwarte en witte Klaauwier.*	V.	6
Een *fraaije Chineesche Kapel.*	—	7
De *groote Hoorn-Uil van Athene.*	VI.	—
De *Sater of Bosch-Mensch.*	VII.	8
De *Aap met de Varkens-Staart, van Sumatra.*	VIII.	9
De *kleine Kat-Uil.*	IX.	10
De *groene Brasiliaansche Pappegaay.*	X.	11
De *groene Aap van St. Jago.*	XI.	12
Het *Diertje* Mongooz *genaamd.*	XII.	13
De *Pappegaay met blaauwe Wangen.*	XIIII.	14
De *groen en roode Pappegaay uit China.*	XIV.	—
De *zwarte Inkhoorn-Aap.*	XV.	15
Het *Aapje* Sagouin *genaamd.*	XVI.	16
De *roodborstige Parkiet.*	XVII.	17
De *Roozekleurig gekapte Ring-Parkiet.*	XVIII.	18
De *Egyptische Springmuis.*	XIX.	19
De *kleine Mieren-Eeter.*	XX.	20
De *groene Parkiet met geele Wangen.*	XXI.	21
De *Goudkruinige Parkiet.*	XXII.	22
De *groen en blaauwe Mosch-Parkiet.*	—	23
De *Olyphant.*	XXIIII.	—
De *Rhinoceros.*	—	24
De *kleine rood gewiekte Parkiet.*	XXIV.	26
Het *kleine Parkietje, de* Guineesche Mosch *genaamd.*	XXV.	27
De *Geel-Keel van Maryland.*	—	28
Het *Mannetje van den Kaapsen Ezel.*	XXVI.	29
Het *Wyfje van den Kaapsen Ezel.*	XXVII.	30
De *Roodbekkige Toukan.*	XXVIII.	31
De *blaauwe Kuif-Gaay van Karolina.*	XXIX.	32
De *roode Zomer-Vogel.*	—	33
De *Nootenkraaker.*	XXX.	—
De *blaauwe Mees met de purpere Borst.*	XXXI.	34
De *Karolinische Gaay of Beemer.*	XXXII.	35
De *kleine Banannen-Vogel.*	XXXIIII.	36
De *Specht van Jamaika.*	XXXIV.	37
Het *groen en Oranjekleurig Ysvogeltje.*	XXXV.	39
De *blaauwe Haagdis van Nevis.*	—	—
De *Francolyn.*	XXXVI.	40
De *Chineesche Kwartel.*	XXXVII.	41
De *Haagdis van Guernsey.*	—	42

Het

	Tab.	Bl.
Het *Pensylvanische gekraagde Veldhoen.*	XXXVIII.	42
Het *kleine Hazelhoen van Aleppo.*	XXXIX.	44
De *Oostindische Trapgans.*	XL.	46
De *kleine Trapgans.*	XLI.	47
De *Goudkoppige Lyster.*	XLII.	48
De *blaauwe Vliegenvanger.*	——	——
De *Olyfkleurige Vliegenvanger.*	XLIII.	49
Een *Chineesch Kapelletje.*	——	——
Twee *Pensylvanische Goudhaantjes.*	XLIV.	50
Een *Virginische Wesp.*	——	51
De *Vliegenvanger met de geele Stuit.*	XLV.	——
Het *Scytisch Lam, zogenaamd.*	——	——
De *geele Roodkop van Pensylvanie.*	XLVI.	52
Het *Witstaartige Kolibrietje.*	——	——
De *geelstaartige en gevlakte geele Vliegenvanger.*	XLVII.	——
De *geele Water-Kwikstaart.*	XLVIII.	53
Het *Wandelende Blad.*	——	54
Steen van den Reuzen-Dyk in Ierland.	——	——
De *Aschgraauwe Water-Kwikstaart.*	XLIX.	55
De *Water-Haagdis.*	——	——
De *zwartkoppige en witkoppige Manakyn.*	L.	56

LYST DER VOGELEN, enz.

Die afgebeeld en beschreeven zyn in het

AGTSTE DEEL.

	Tab.	Bl.
De *Manakyn met een blaauwe Rug.*	LI.	1
De *rood en zwarte Manakyn.*	——	—
De *gevlakte groene Mees.*	LII.	2
De *graauw en geele Vliegenvanger.*	——	—
De *Goudkleurige Mees.*	LIII.	—
De *blaauwe Manakyn.*	——	3
Het *zwart en blaauwe Boomkruipertje.*	LIV.	—
De *Westindische Hoppe.*	——	4
De *Purperkleurige Indische Boomkruipertjes.*	LV.	5
Het *Roodborstige Kolibrietje.*	LVI.	—
Het *Groenkeelige* dito.	——	6
De *Hazelmuis of Relmuis.*	——	—
De *roodborstige Merel*	LVII.	—
De *Leeuwrik genaamd* Calandra.	LVIII.	7
De *gevlakte Mol.*	——	—
De *Berg-Mosch, Mannetje en Wyfje.*	LIX.	8
De *langstaartige Mosch.*	LX.	9
De *bruine Vlaschvink.*	——	10
De *zwart en geele Kriel-Mosch.*	LXI.	—
De *Mosch van Brazil.*	——	—
Het *St. Jakobs Kapelletje.*	——	11
De *gekraagde Vink en groene Distelvink.*	LXII.	—
De *geschilderde Vink, Mannetje en Wyfje.*	LXIII.	12
De *Amerikaansche Distelvink, Man en Wyf.*	LXIV.	—
De *kleine bruine Butoor.*	LXV.	13
De *Canuts-Vogel.*	LXVI.	15
De *gevlakte Strandlooper.*	LXVII.	—
Het *Dennen Boomkruipertje.*	——	16
De *kleinste Waterhen.*	LXVIII.	17
Het *geele Winterkoningje.*	——	—
De *Amerikaansche Water-Rall.*	LXIX.	18
De *langstaartige Eend van Terreneuf.*	LXX.	19
De *Plevier met gespoorde Wieken.*	——	20

	Tab.	Bl.
Vier Snebben van zeer weinig bekende Vogelen.	LXXI.	21
De *Spoorvisch en de Indische* Gattorugine.	LXXII.	23
De *Zee-Vledermuis en gevlakte* Acarauna.	LXXIII.	24
De *gehoornde Visch en Zee-Knorhaan.*	LXXIV.	25
De *Groote Kakkerlak.*	LXXV.	26
De *gedoornde Krekel of het Fluit-Insekt.*	——	27
De *Walvisch-Pok met Polypen.*	LXXVI.	——
De *Zee-Slak en Haairige Krab.*	——	28
Het *Korallyn als Haring-Graaten.*	——	——
De *kleine Moeras-Schildpad.*	LXXVII.	29
De *gedoornde Haay.*	LXXVIII.	30
De *Scherminkel, een Insekt zogenaamd.*	——	31
Jongen van den Grooten Zee-Hond of bonten Haay.	LXXIX.	——
De *zwarte gekroonde of gekapte Gier.*	LXXX.	32
De *Moeras-Havik en Rietvogels.*	LXXXI.	33
De *Geringde groene Pappegaay en de Blaauwkoppige.*	LXXXII.	34
De *blaauw gekruinde en de Goudwiek Parkiet.*	LXXXIII.	35
De *Vogel* Dodo *genaamd.*	LXXXIV.	36
De *Guineesche Big.*	——	37
De *Kuraffausche Paauwies en de* Cusco.	LXXXV.	——
De *kleine Lyster.*	LXXXVI.	38
De *Pensylvanische Leeuwrik.*	LXXXVII.	39
De *bruine Chineesche Paauw-Oog Kapel.*	——	40
De *Goudkruinige Vliegenvangers, Man en Wyf.*	LXXXVIII.	——
De *Goudgewiekte Vliegenvanger.*	LXXXIX.	41
De *Chineesche Schildpad-Kapel.*	——	——
De *zwart gekeelde groene Vliegenvanger.*	XC.	42
De *zwart en witte Boomkruiper.*	——	——
De *roodkeelige Vliegenvangers, Mannetje en Wyfje.*	XCI.	43
De *kleine blaauw graauwe Vliegenvangers,* dito.	XCII.	——
De *Kruisbekken, Mannetje en Wyfje.*	XCIII.	44
De *Witkeelige Mosch.*	XCIV.	45
De *geele Kapel met Zilvervlakjes.*	——	——
De *Worm-Eeter van Pensylvanie.*	XCV.	46
Het *Virginisch Boktorretje.*	——	——
De *Dikbek van Malakka en de Jacarini.*	XCVI.	47
Een *geel en zwart Kapelletje uit Karolina.*	——	48
De *kleine Wulp,* Corlieu *genaamd.*	XCVII.	——
Het *Papier-Mos.*	——	49
De *Yzergraauwe Strandlooper of Koet-Plevier.*	XCVIII.	——
De *Fregatvogel.*	XCIX.	50
Een *Chineesch Goudvischje.*	——	51
Het *roode Hoornwier.*	——	——
Het *Dier dat men de* Luijaard *noemt.*	C.	52

LYST DER BOOM- EN PLANTGEWASSEN,

die in het Zevende Deel voorkomen.

	Tab.	Bl.
De *Vrugt van den tammen Sorbenboom.*	III.	3
De *Vrugt van den wilden Sorbenboom.*	IV.	4
De *kleine blaauwe Klokjes-Winde.*	XXXII.	36
De *Gentiaan met Zeepkruids-Bladen.*	XLV.	51
De *kleine gemeene Klokjes-Winde.*	L.	56

Der Manakin mit blauen Rücken, und Der roth und schwarze Manakin.

Tab. LI.

G. Eduards ad vit. delin. *I. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Parus dorso cœruleo.
Parus ruber et niger.

N°. 51. VIII.ter *Theil.*

Le Manaquin à dos bleu; et
Le Manaquin rouge et noir.

Die grün gefleckte Meise,
und
Der grau und gelbe Fliegenfänger.

Tab. LII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Parus viridis maculatus, et Muscicapa cinerea et lutea.

N.º 52. VIII.ter Theil.

La Mesange verte tachetée, et La Moucherolle ardoise et jaune.

Die vergoldete Meise und der blaue Manakin. Tab. LIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Parus aureus, et
Parus coeruleus.

N°. 53. VIII.ter Theil.

La Mesange dorée, et
Le Manaquin bleu.

Der schwarze ŭnd blaŭe Baŭmhäcker
ŭnd
der Wiedehopf.

Tab. LIV.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Certhia cœrulea et nigra. N°. 54. VIII.ter *Theil*. Le Grimpereau noir et bleu;
Upupa. et Le Widdehop.

Der Pürpürfarbe Indianische Baümhäcker. Tab. LV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Certhiæ Indicæ purpureæ. N°. 55. VIII.ter Theil. Grimpereaux pourpre des Indes.

Der Colibri mit rother Brüst, der Colibri mit grüner Brüst, und der Siebenschläfer. Tab. LVI.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Mellivora pectore rubro. Mellivora gutture viridi. Mus Avellanarum minor.

N.° 56. VIII.ter Theil.

Le Colibri gorge rouge, le Colibri-gorge verte, et le Loir.

Die Amsel mit rother Brust. Tab. LVII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Merula pectore rubro. N°. 57. VIII. *Theil.* Le Merle à gorge rouge.

Die große Lerche und der fleckigte Maulwurf. Tab. LVIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Calandra. Talpa maculata. N°. 58. VIII. *Theil*. La Calandre; et Une Taupe tachetée.

Zwey Gebirg-Sperlinge ein Er und eine Sie. Tab. LIX.

G. Eduards ad viv delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.
Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Passer montanus, mas et foemina. N.° 59. VIII Theil. Moineaux de Montagne, Mâle et Fémelle.

Der Sperling mit langen Schwanz, und der braüne Hänfling. Tab. LX.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Passer cauda longissima.
Linaria fusca.

N°. 60. VIII. Theil.

Le Moineau à longue queuë; et La Linotte brune.

Der gekraüßte gelb und schwarze Sperling und der Brasilianische Sperling. Tab. LXI.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Passer e luteo nigroque varius, crispus. Passer Brasiliensis. N°. 61. VIII.^{ter} Theil. Le Moineau Frisé jaune et noir, et Le Moineau du Bresil.

Der Stieglitz mit einem Halsstreif und der grüne Stieglitz. Tab. LXII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avicula torquata.
Carduelis viridis.

N°. 62. VIII^{te} Theil.

Le Pinson à Collier; et
Le Chardonneret vert.

Der gemalte Fink, ein Er und eine Sie. Tab. LXIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Fringilla tricolor, mas et fœmina. N°. 63. VIIIter Theil. Le Pinson Peint, Mâle et Fémelle.

Der Americanische Stieglitz, ein Er und eine Sie

Tab. LXIV

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Carduelis Americana, mas et fœmina. N.º 64. VIII.ter Theil. Le Chardonneret Ameriquain, Mâle et Fémelle.

Die kleine braune Rohrdommel. Tab. LXV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. sac. Caes. Majestatis.

Ardea stellaris parva fusca. Nº. 65. VIII.ter Theil. Le Petit Butor Brun.

Der Canutvogel. Tab. LXVI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avis Canuti. Nº. 66. VIII.ter Theil. Le Canut.

Die gefleckte Wasserdroßel und der Tañenbaumhäcker. Tab. LXVII.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Tringa maculata.
Certhia pinus.

N°. 67. VIII.ter Theil.

Le Tringa tacheté ; et
Le Grimpereau de Sapin.

Das kleine Wasserhün und der gelbe Zaünkönig. Tab. LXVIII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Gallinula Chloropus minima. N°. 68. VIII^ter Theil.
Regulus luteus.

La Petite Poule d'eau;
et Le Roitelet jaune.

Der Americanische Wasserschnepf oder Wachtelkönig. Tab. LXIX.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Rallus aquaticus Americanus. N°. 69. VIII.ter Theil. Le Râle d'eau d'Amérique.

Die langschwänzige Ente aus Neufoundland, und das Wasserhün mit gespornten Flügeln. Tab. LXX.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Anas cauda longissima ex New-foundland. Pluvialis alis calcare donatis.

N°. 70. VIII.ter Theil.

Le Canard à longue queuë de Terre-neuve. et Le Pluvier à ailes éperonnées.

Vier Schnäbel von sehr raren und wenig bekannten Vögeln. Tab. LXXI.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Rostra quatuor curiosa Avium, et quodammodo adhuc incognita. N°. 71. VIII.ter Theil. Quatre Becs d'Oiseaux peu connus.

Der Spornfisch, ünd der Indianische Gattorügnia. Tab. LXXII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Gattorugina Indicus, et
Piſcis calcaribus prœditus.

Nº. 72. VIII.ter Theil.

Le Poiſſon éperonné; et
Le Gattorugina des Indes

Die See-Fledermaüs, ünd der ſchwartz ünd weiſſe Acaraüna oder Indianiſche Blattfiſch. Tab. LXXIII.

G. Eduards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebaſt. Leitner ſculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Piſcis Veſpertilio marinus dictus. N.º 73. VIII.ter Theil. Le Chauve ſouris de Mer; et

Acarauna maculata. L'Acarauna noir et blanc.

Der Hornfiſch und der See-Scorpion. Tab. LXXIV.

Piſciculus Cornutus.

A

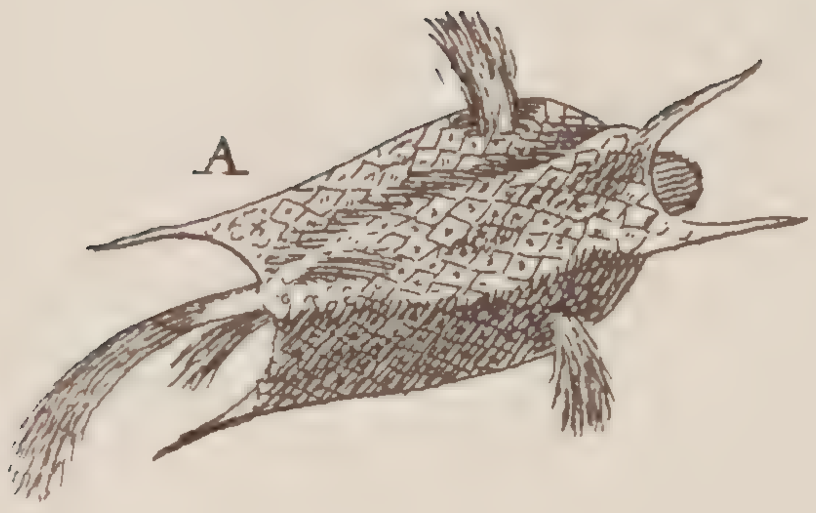

B

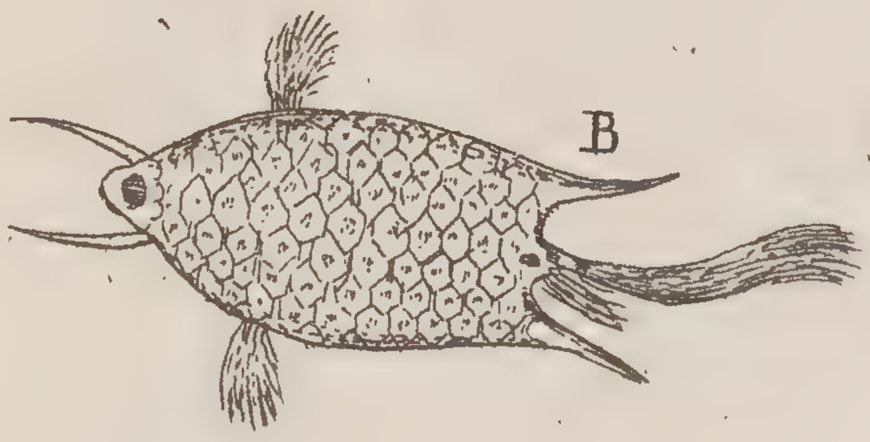

Porcellus.

G. Eduards ad viv. delin. — *J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.* — *Joh. Sebaſt. Leitner ſculps.*

Piſciculus cornutus.
Scorpius marinus.

N.° 74. VIII.ter Theil.

Le Poiſſon cornu; et
Le Scorpion de Mer.

Der große Hirschkäfer und das pfeiffende Insect. Tab. LXXV.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Blatta maxima.
Insectum Fistula dictum.

No. 75. VIII.ter Theil.

Le Grand Cerf-volant;
et Le Scarabée sifflant.

Die Wallfisch Seetülipe mit Polÿpen, die Seeschnecke, der haarichte Krebs, ünd die Coralle in gestalt eines herring grätes.

Tab. LXXVI.

G. Edwards delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Balanus Ceti cum Polypis suis. N.º 76. VIII.ter Theil.
Limax Marinus. Cancer hirsutus.
Corallina ossa Halecum æmulans.

Le Balanus de la Baleine avec des Polypes, le Limaçon Marin, la Crabe Veluë, et le Corail en forme d'Arrête, de Harang.

Die kleine Morast Schildkröte. Tab. LXXVII.

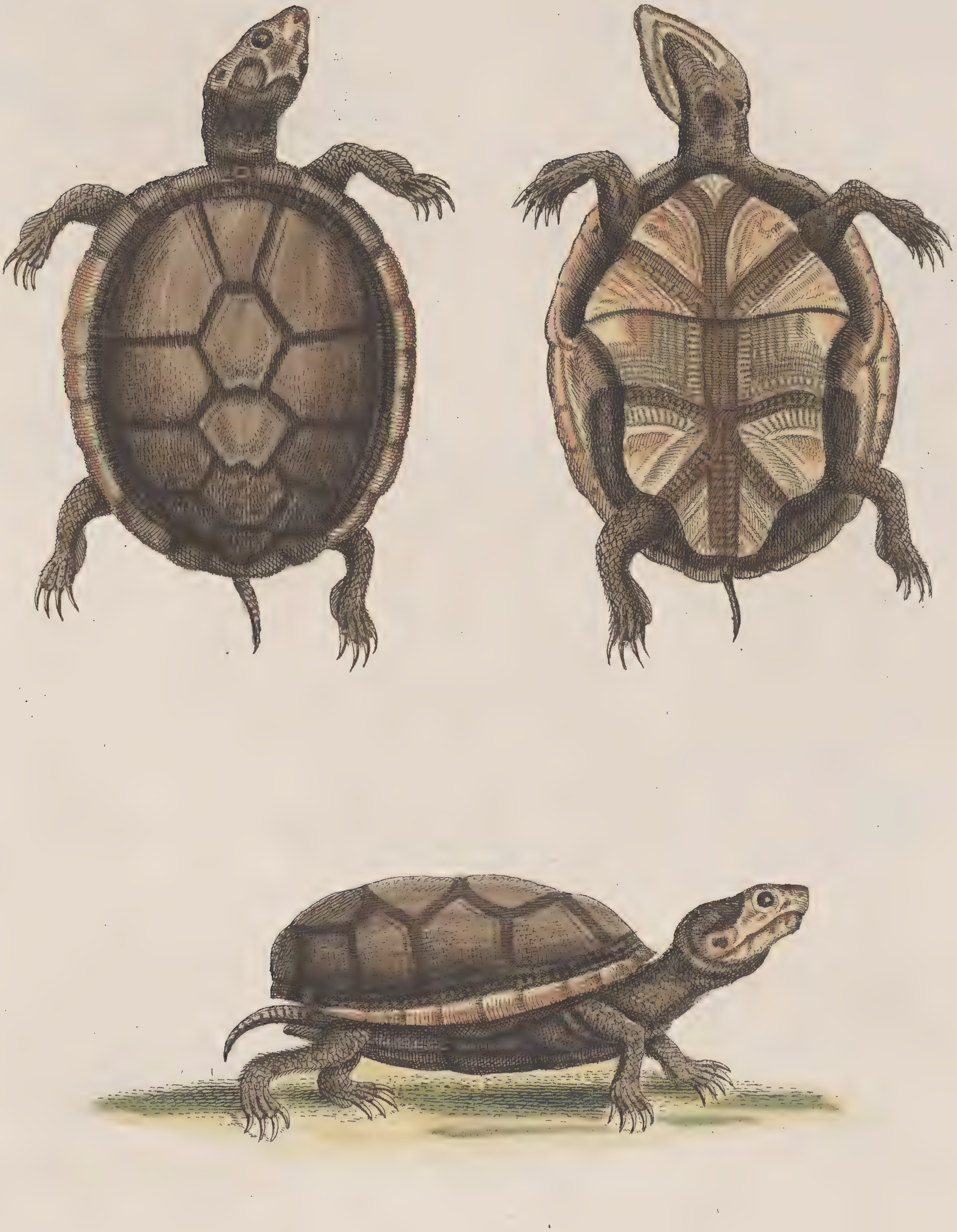

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Testudo parva lutosa. N°. 77. VIII^ter Theil. La Petite Tortuë de Marécage.

Der gesporrnte Seehund nebst dem Insect so der Spadierstock genennet wird. Tab. LXXVIII.

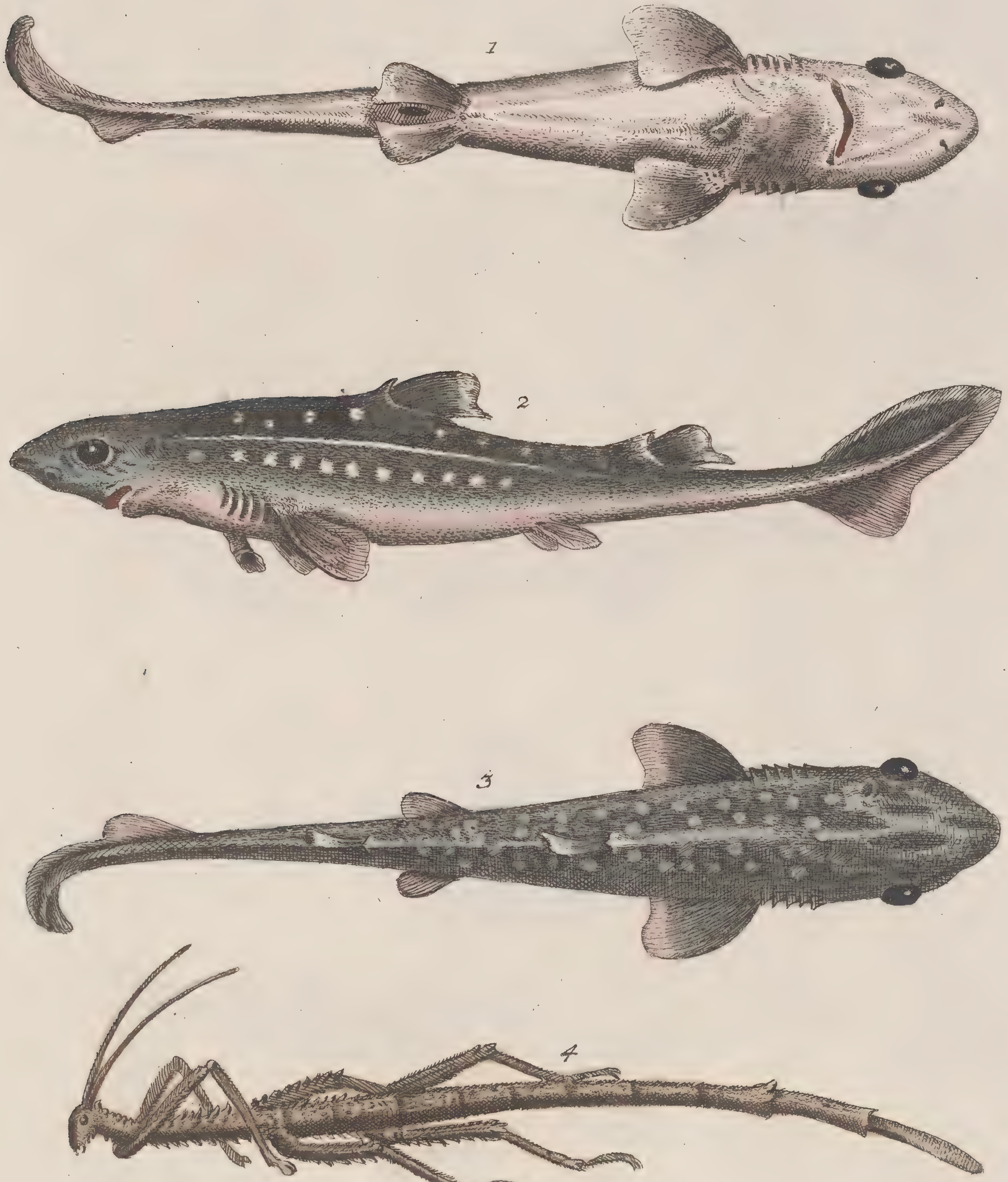

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Galeus Acanthias, sive Spinax Piscis. Nº. 78. VIII.ter Theil. Le Chien de Mer eperonné, avec l'Insecte appellé le Baton Marchant.

Insectum Virgultum ambulans dictum.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Catulus major Piscis. N°. 79. VIII.ter Theil. Le Chat de Mer Major.

Der schwarz gekrönte oder mit einer Kappe bedeckte Geyer, und die schwarz und weisse Indianische Schlange. Tab. LXXX.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Vultur niger cristatus. Serpens Indicus niger et albus.

N°. 30. VIII.ter Theil.

Le Vautour Noir Couronné, ou Chaperonné, et le Serpent Noir et Blanc des Indes.

Der Morast-Falck und der Rohr Vogel, oder Carolinische Emerling.

Tab. LXXXI.

G. Eduards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit

Cum Priv. Sac. Caes. Majes:

N°. 81. VIII^{ter} *Theil*

Accipiter Paludarius
Aves Arundinaceæ.

le Faucon de Marais
et l'Ortolan de la Caroline.

Der Pappagey mit einen Halsstreif
und der blau Köpfige Pappagey.

Tab. LXXXII.

G. Eduards ad vir delin.

J. M. Seligmann excud.

Cum Priv. Sac Caes. Majestatis

N°. 82. VIII.ter Theil

Psittacus minor Torquatus
Psittacus minor capite cœruleo.

le Perroquet à collier et
le Perroquet a tete bleue.

Der mit Saphier gekrönter Pappagey, und der Pappagey mit Gold Fliegel.

G. Edwards ad viv. del. *J. M. Seeligmann excudit.*

Cum Priv Sac. Caes. Majest.

N°. 83. *VIII^ter Theil*

Psittacus minor vertice Sapphirino.
Psittacus minor alis aureis.

La Perrique couronnée de Saphire, et la Perrique aux ailes d'or

Der Dodo und das Meerschweingen. Tab. LXXXIV.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seeligmann excudit*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

N°. 84. VIII^ter Theil

Dodo avis
Mus Africanus
Porcellus Guineensis dictus.

Le Dodo et le Cochon d'Inde.

Der Curassovogel und der Cusco. Tab. LXXXV.

G. Edwards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit.* *Joh. Sebast. Leitner sculps.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avis Curaſao dicta. Avis Acajou. N.º 85. VIII.ter Theil. L'Oiseau de Curassau, et le Cusco.

Die kleine Droßel. Tab. LXXXVI.

G. Edwards ad viv. delin. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. J. M. Seligmann excudit.

Turdus parvus. N°. 86. VIII.ter Theil. Petite Grive.

Die Pensilvanische Lerche und der braune Schmetterling. Tab. LXXXVII.

G. Edwards ad viv. delin.

Alauda Pensilvanica.
Papilio fuscus.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.
No. 87. VIII.ter Theil.

J. M. Seligmann excudit.

L'Alouette de Pensilvanie, et
le Papillon brun.

Zweÿ Fliegenschnäpper mit goldenen Kronen ein Er, und eine Sie. Tab. LXXXVIII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Muscicapa aureo vertice, mas et fœmina. N.º 88. VIII.ter Theil. Moucheroles Couronnées d'or, Mâle et Femelle.

Der Fliegen-Schnäpper mit goldenen Flügeln,
ünd der Fleckigte Schildkröte-Schmetterling.

G. Eduards ad viv delin. J. M. Seligmann excud.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis

Muscicapa alis aureis
Papilio testudinarius maculatus,

Moucherole aux Ailes.
dorées Papillon Tortuë marqueté,

Der Grüne Fliegen-Schnäpper mit Schwarzer Brüst, und der Schwarze und weiße Baümhacker.

Tab. LXXXX.

G. Eduards ad viv. delin.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis

J. M. Seligmann excudit.

Muscicapa viridis gutture nigro
Certhia nigra et alba.

N° 90. VIII.ter Theil

La Moucherole Verte à Gorge Noire, et le Grimpereau Noir et Blanc

Zwey Fliegen Schnäpper mit Rother Brust, ein Er und eine Sie.

Tab. LXXXXI.

G. Eduards ad viv delin.

J. M. Seligmann excudit.

Cum Priv Sac. Caes. Majestatis.

Nº 91. VIIIter Theil

Muscicapa gutture rubro, mas et foemina.

Moucheroles a Gorge Rouge, Mâle et Femelle.

Kleine Eisengraue Fliegenfänger, ein Er, und eine Sie. Tab. LXXXXII.

G. Eduards ad viv. delin. *J. M. Seligmann excudit*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

No. 92. VIIIter Theil

Muscicapa parva subcœrulea
mas et fœmina

Petites Moucheroles gris de fer,
Mâle et Fémelle.

Der Krümschnabel ein Er ünd eine Sie. Tab. LXXXXIII

G Eduard ad viv. del. *J. M. Seligmann exc.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

N° *93. VIIIter Theil.*

Loxia, mas et Fœmina

Becs Croises, Mâle et Fémelle.

Der Sperling mit weißer Brust nebst einen Gelben-Schmetterling.

Tab. LXXXXIV.

G. Eduard ad viv. delin

I.M. Seligmann exc:

Cum Priv. Sac. Cae. Majestatis.

N.º 94 VIIIter Theil.

Paſſer gutture albo.

Moineau à Gorge Blanche, avec un Papillon Jaune.

Tab. XCV.

Der Würmfreßer ünd der Ziegenkäfer.

G. Eduard ad viv. del. *I. M. Seligmann excud.*

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

No 95 VIIIter *Theil.*

Le Mangeur de Vers, et le Scarabée Chevre.

Vermivora Scarabæus capricornis.

Der Kernbeißer oder Dickschnäbler aûs Malacca ûnd der Jacarini nebst einem kleinen Schmetterling.

G. Eduard ad viv del.

I.M. Seligmann excudit.

Cum Priv Sac Caes Majestatis.

Nº. 96. VIIIter Theil.

Le Gros-bec de Malacca, et le Jacarini, avec un Petit Papillon Jaune.

Coccothraustes Malaccensis, Jacarini Papilio parvus luteus.

Der Wimbrel oder kleine Graacher und das Pappier Mooß. Tab. XCVII.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Arquata minor, nostratibus Whimbrel dicta. Muscus papyraceus. N. 97. VIII.[ter] Theil. Le Wimbrel, ou Petit Corlieu; et la Mousse de Papier.

Tab. XCVIII.

Die Eißengraüe Waßerdroßel mit Waßerhühner Pfoten, eine Art von Becaßinen.

G. Edwards ad viv. delin.

J. M. Seligmann excudit

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis

N°. 98. VIII^{ter} Theil

Tringa grisea lobatis instar, Fulicæ digitis.

Tringa gris de Fer au pied de Poul, de Eau espéce de Bécassine.

Die Fregatte ein Seevogel, und ein Chinesischer Fisch. Tab. XCIX.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis.

Avis Rabihorcados; vel Navis bellica dicta. Pisces Chinenses. N.o 99. VIII.ter Theil. La Fregate; Poisson de la Chine.

Das Faulthier oder der Ai. Tab. C.

G. Edwards ad viv. delin. J. M. Seligmann excudit. Cum Priv. Sac. Caes. Majestatis. Joh. Sebast. Leitner sculps.

Ignavus. N°. 100. VIII.ter Theil. Le Paresseux.